LAURA BUHACIUC

EVALUAREA NAŢIONALĂ 2014

LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ

Teme de recapitulare şi aprofundare
Modele de Teste pentru Evaluarea Naţională 2014

CLASA a VIII-a

ÎN CONFORMITATE CU MODELELE M.E.N.
ŞI CU ORDINUL M.E.N. NR. 4924 / 06.09.2013

Editura Taida
Succesul tău începe cu noi !

Scanned with OKEN Scanner

LAURA BUHACIUC

EVALUAREA NAŢIONALĂ 2014

LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ

CLASA a VIII-a

Teme de recapitulare şi aprofundare
Modele de Teste pentru Evaluarea Naţională 2014

EDITURA TAIDA
– IAŞI –

Scanned with OKEN Scanner

© **Copyright Editura TAIDA**. *Toate drepturile aparţin Editurii TAIDA. Nicio parte a acestei cărţi nu poate fi retipărită, reprodusă sau utilizată în orice alt fel, inclusiv prin fotocopiere sau în formă electronică, fără avizul prealabil în scris al editurii.*

Descrierea CIP a Bibliotecii Naţionale a României
Evaluarea Naţională 2014. Limba şi Literatura Română, Clasa a VIII-a
/ Laura Buhaciuc

Iaşi, TAIDA, 2014

p. 222; 16 x 23,5 cm; (Didactica)
Bibliogr.

ISBN: 978-606-514-210-7

811.135.1.(075.33)
821.135.1.09(075.33)
371.279.1:373:5

PENTRU COMENZI VĂ RUGĂM SĂ VĂ ADRESAŢI EDITURII TAIDA

- *La adresa*: Str. Holboca, nr. 9-11, Iaşi – 700384
- *Telefonic*:
  Romtelecom Tel./Fax: 0232.270250; 0232.270260
  Orange: 0748.234137; 0374.040506
  Vodafone: 0722.824914
  Cosmote: 0765.313632
  Rds: 0770430169
- *Prin email*: office@edituratаida.ro
- *Web*: www.edituratаida.ro; www.mimio.ro

www.edituratаida.ro www.mimio.ro

Scanned with OKEN Scanner

ARGUMENT

Lucrarea de faţă are ca scop principal atingerea competenţelor, vizate de ***Programa pentru Evaluarea Naţională***, fiecăreia dintre acestea fiindu-i destinat un capitol special.

Astfel, **Capitolul I** are drept obiectiv formarea competenţei de înţelegere a unui text literar sau nonliterar şi de identificare a valorilor etice şi culturale într-un text, exprimându-ţi impresiile şi preferinţele.

Capitolul al II-lea propune sarcini diverse pentru formarea competenţei de redactare a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar sau nonliterar (rezumat, caracterizare de personaj, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structura textului, articol, ştire etc.) şi a unor texte argumentative.

În **Capitolul al III-lea**, rezolvarea exerciţiilor te va ajuta să-ţi formezi competenţa de sesizare a corectitudinii şi a valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogăţire a vocabularului şi a categoriilor semantice studiate, a ortografiei şi a punctuaţiei.

În sfârşit, **Capitolul al IV-lea** vizează evaluarea competenţelor, formate în capitolele anterioare, de receptare a mesajului scris, din textele literare şi nonliterare, şi de exprimare scrisă/ de utilizare corectă şi adecvată a limbii române în redactarea de mesaje scrise.

Testele din capitolul al IV-lea au fost structurate potrivit modelelor publicat pe site-ul MECT. Vei găsi în acest capitol subiectele din concurs din anii trecuţi, modelele oferite de **Serviciul Naţional de Evaluare**, dar şi un set de teste concepute după aceeaşi structură şi respectând programa din acest an. Prin testele acestea vei putea să verifici în ce măsură ai dobândit anumite capacităţi şi deprinderi, putând să revii la capitolele anterioare pentru a-ţi perfecţiona competenţele.

Răspunsurile reprezintă repere de la care tu poţi să porneşti în rezolvare, dar îţi oferă şi posibilitatea de a te autoevalua.

Indiferent de forma pe care o vei alege spre a recapitula materia claselor V-VIII – individuală sau la clasă – această carte îţi va fi un util şi plăcut ghid, care te va ajuta să spulberi emoţiile, fiindcă urmându-l vei putea spune: ACUM ŞTIU!

Autoarea

Scanned with OKEN Scanner

Cuprins

ARGUMENT 3
PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ 6
CALENDARUL EVALUĂRII NAŢIONALE 2013 8

CAPITOLUL I – RECEPTAREA TEXTULUI LITERAR / NONLITERAR 9
TEXTUL LITERAR 9
Opera narativă 11
Structura operei literare 12
Moduri de expunere 12
Naraţiunea 12
Descrierea 14
Dialogul 16
Îmbinarea modurilor de expunere 18
Structura operei literare epice. Inserţia. 19
Înlănţuirea. Alternanţa 19
Construcţia personajului 20
Specii epice 22
Schiţa 22
Nuvela 23
Schiţa şi Nuvela 25
Fabula (I) 27
Fabula. Alegoria (II) 28
Textul literar popular 29
Basmul popular 29
Opera lirică – trăsături generale 31
Metafora 33
Valoarea artistică a sunetelor 34
Interogaţia retorică 36
Invocaţia 37
Specii lirice 38
Pastelul (I) 38
Pastelul (II) 39

TEXTUL NONLITERAR 40
Textul nonliterar – Trăsături 40
Textul jurnalistic 42
Articolul de ziar / de revistă 43
Textul argumentativ 44

CAPITOLUL al II-lea – SCRIEREA DESPRE TEXTUL LITERAR / NONLITERAR 46
Realizarea planului unui eseu/ a unui eseu 46
Schiţa 46

Scanned with OKEN Scanner

Realizarea unui eseu după un plan sugerat. Compunerea de argumentare/încadrare în genul/specia corespunzătoare 48
Opera lirică 48
Opera narativă 49
Nuvela 50
Pastelul 51
Fabula 52
Basmul 53
Schiţa 55
Realizarea rezumatului unei opere literare sau nonliterare 55
Caracterizarea personajelor 57
Structura textului argumentativ 61
Redactarea unui articol de ziar/de revistă 61
Redactarea ştirii 62

CAPITOLUL al III-lea – FOLOSIREA CORECTĂ A LIMBII ROMÂNE 63
VOCABULAR 63
FONETICA 69
VERBUL 71
SUBSTANTIVUL. ARTICOLUL 75
ADJECTIVUL 78
PRONUMELE 80
NUMERALUL 82
PĂRŢILE DE VORBIRE NEFLEXIBILE 84
PĂRŢILE DE PROPOZIŢIE 86
SINTAXA FRAZEI 88
Propoziţia predicativă 88
Propoziţia subiectivă 89
Propoziţia atributivă 90
Completiva directă. Completiva indirectă 91
Propoziţiile circumstanţiale de loc, de timp şi de mod 93
Propoziţia subordonată cauzală 94
Propoziţia subordonată circumstanţială de scop 96
ORTOGRAFIE ŞI PUNCTUAŢIE 97

CAPITOLUL AL IV-LEA – MODELE DE TESTE PENTRU EVALUAREA NAŢIONALĂ 100
VARIANTE DIN CONCURS, MODELE OFERITE DE MINISTERUL EDUCAŢIEI (2010 – 2013)
Testele 1 – 36 100

RĂSPUNSURI 185

BIBLIOGRAFIE 219

Scanned with OKEN Scanner

PROGRAMA PENTRU DISCIPLINA LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ

I. STATUTUL DISCIPLINEI

Limba şi literatura română are, în cadrul evaluării naţionale de la finalul clasei a VIII-a, statut de disciplină obligatorie.

Prezenta programă pentru evaluarea naţională de la finalul clasei a VIII-a la disciplina limba şi literatura română vizează evaluarea competenţelor elevilor de receptare a mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse şi de exprimare scrisă/ de utilizare corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse. Deoarece competenţele sunt definite ca ansambluri de cunoştinţe, deprinderi şi atitudini formate în clasele a V-a – a VIII-a, subiectele pentru evaluarea naţională vor evalua atât competenţele specifice şi conţinuturile asociate acestora, conform programei şcolare actualizate pentru clasa a VIII-a (aprobată prin ordinul ministrului educaţiei, cercetării şi inovării cu nr. 5097/ din 09.09.2009), cât şi conţinuturile din programele şcolare actualizate pentru clasele a V-a – a VII-a, ce sunt valorificate în clasa a VIII-a.

Prin evaluarea naţională la limba şi literatura română, în evaluarea unităţilor de conţinut care privesc domeniul *limba română* (*Elemente de construcţie a comunicării*), se are în vedere *viziunea comunicativ-pragmatică, abordarea funcţională şi aplicativă* a elementelor de construcţie a comunicării, cu accent pe identificarea rolului acestora în construirea mesajelor şi pe utilizarea lor corectă şi adecvată în propria exprimare scrisă. Sarcinile de lucru vizează exerciţii de tip analitic (de recunoaştere, de grupare, de motivare, de descriere, de diferenţiere) şi de tip sintetic (de modificare, de completare, de exemplificare, de construcţie), de subliniere a valorilor stilistice şi de evidenţiere a aspectelor ortografice şi de punctuaţie, în situaţiile care impun o asemenea abordare.

În evaluarea unităţilor de conţinut ale domeniului *lectură*, sarcinile de lucru implică cerinţe care privesc înţelegerea unui text dat, literar sau nonliterar (identificarea ideilor principale, a unor trăsături generale şi particulare ale textului şi exprimarea unui punct de vedere asupra acestora etc.), precum şi redactarea de către elev a unor compuneri vizând scrierea despre un text literar sau nonliterar (rezumat, caracterizare de personaj, comentarea sumară a unor secvenţe, identificarea ideilor principale, exprimarea unui punct de vedere privind ideile sau structurarea textului etc.). De asemenea, sarcinile de lucru vor avea în vedere evaluarea competenţelor de redactare a unor texte argumentative (exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind textul studiat la prima vedere, motivarea apartenenţei la un gen literar), reflexive şi imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente, evidenţierea trăsăturilor unui obiect într-o descriere/ într-un portret, scurte naraţiuni, continuarea logică a unor dialoguri etc.)

Pentru competenţele de receptare şi de producere a mesajelor orale, profesorii vor organiza activităţi specifice şi vor realiza evaluarea de parcurs a progresului elevilor.

II. COMPETENŢE GENERALE, COMPETENŢE SPECIFICE ŞI CONŢINUTURI ASOCIATE

Tabelul de mai jos cuprinde competenţele generale care vizează receptarea şi producerea mesajelor scrise din programa şcolară pentru clasa a VIII-a.

Receptarea mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse; Utilizarea corectă şi adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse), detalierile lor în competenţele specifice şi conţinuturile asociate, din programele şcolare pentru clasele a V-a – a VIII-a.

1. Receptarea mesajului scris, din texte literare şi nonliterare, în scopuri diverse

1.1 Dovedirea înţelegerii unui text literar sau nonliterar, pornind de la cerinţe date

- idei principale, idei secundare; ordinea logică şi cronologică a ideilor /a întâmplărilor dintr-un text;
- moduri de expunere (naraţiune, descriere, dialog, monolog);

Scanned with OKEN Scanner

- structuri în textele epice (logica acțiunii, timp, spațiu, modalități de caracterizare a personajelor, relațiile dintre personaje) și lirice (concordanța dintre forma grafică a poeziei și ideea transmisă de aceasta; eul liric);
- subiectul operei literare, momentele subiectului;
- procedee de expresivitate artistică în textele studiate (figuri de stil: personificarea, alegoria, repetiția fonetică/ aliterația, metafora, hiperbola, epitetul, comparația, repetiția, enumerația, antiteză);
- sensul propriu și sensul figurat al unor cuvinte într-un context dat;
- elemente de versificație (măsura, rima, piciorul metric, ritmul, versul, strofa);
- **trăsăturile specifice genului epic și liric, în opere literare studiate sau în texte la prima vedere;**
- trăsături ale speciilor literare: **schița, basmul (popular/ cult), pastelul, fabula, nuvela, în opere literare studiate;**
- **texte literare (populare și culte – aparținând diverselor genuri și specii studiate); texte nonliterare (texte publicitare, articolul de ziar/ de revistă, anunțul, știrea);**

1.2 Sesizarea corectitudinii și a valorii expresive a categoriilor morfosintactice, a mijloacelor de îmbogățire a vocabularului și a categoriilor semantice studiate, a ortografiei și punctuației

- arhaisme, regionalisme și neologisme în texte date; cuvinte derivate, compuse sau obținute prin conversiune;
- categorii semantice studiate: sinonime, antonime, omonime, cuvinte polisemantice; construcții pleonastice; sensurile cuvintelor în contexte diferite;
- mijloacele interne de îmbogățire a vocabularului (derivarea, compunerea, schimbarea valorii gramaticale), familia de cuvinte; mijloacele externe de îmbogățire a vocabularului;
- ortografierea diftongilor, a triftongilor și a vocalelor în hiat;
- despărțirea cuvintelor în silabe;
- rolul semnelor ortografice și de punctuație studiate, prezente într-un text dat;
- valori expresive ale nivelurilor limbii (fonetic, lexical și morfosintactic) într-un text dat; elemente de limbă și de stil în textul literar; figurile de stil, versificația;
- categorii morfologice specifice părților de vorbire (conform programelor școlare pentru clasele a V-a – a VIII-a): părțile de vorbire flexibile (verbul, substantivul/ articolul, pronumele, numeralul, adjectivul) și neflexibile (adverbul, prepoziția, conjuncția, interjecția); relații și funcții sintactice;
- elemente de sintaxă a propoziției și a frazei (probleme de acord; funcții sintactice; tipuri de propoziții – regente și subordonatele indicate de programa școlară; relații sintactice; topică și punctuație; valori stilistice ale folosirii acestora în textul dat);

1.3 identificarea valorilor etice și culturale într-un text, exprimându-și impresiile și preferințele

- elemente etice și culturale în texte literare și nonliterare și exprimarea propriei atitudini față de acestea;

2. Utilizarea corectă și adecvată a limbii române în producerea de mesaje scrise, în diferite contexte de realizare, cu scopuri diverse

2.1 Redactarea diverselor texte, cu scopuri și destinații diverse, adaptându-le la situația de comunicare concretă

- elemente de redactare a unor compuneri scurte pe o anumită temă/ urmărind un plan dat sau conceput de elev; părțile componente ale unei compuneri; organizarea planului unei compuneri pe o temă dată; structurarea detaliilor în jurul ideii principale; dispunerea în pagină a diverselor texte; scrierea îngrijită, lizibilă și corectă;
- redactarea unor texte reflexive și imaginative (compuneri care presupun exprimarea propriilor sentimente cu ocazia unui eveniment personal, social sau cultural; evidențierea unor trăsături ale unui obiect -peisaj, persoană - într-o descriere/ într-un portret;
- redactarea unor scurte narațiuni; continuarea unor dialoguri; redactarea unor compuneri având ca suport texte literare studiate sau la prima vedere – rezumat, caracterizare de personaj;
- motivarea apartenenței unui text studiat la o specie literară sau la un gen literar: epic, liric;
- prezentarea unui punct de vedere asupra unor secvențe din texte la prima vedere, pe baza unor cerințe date (de exemplu: elemente de structură a operei literare, figurile de stil studiate, elemente de versificație etc.) sau prin exprimarea argumentată a opiniei personale privind structura textului, semnificația titlului, procedeele de expresivitate artistică învățate și semnificațiile mesajului din fragmentul dat;

Scanned with OKEN Scanner

- exprimarea argumentată a unui punct de vedere privind un text studiat sau textul la prima vedere: aprecieri personale referitoare la fragmente din textele studiate (moduri de expunere, figuri de stil, personaje etc.);

2.2 Utilizarea în redactarea unui text propriu a cunoştinţelor de lexic şi de morfo-sintaxă, folosind adecvat semnele ortografice şi de punctuaţie

- elemente de lexic studiate în clasele V - VIII;
- aplicarea adecvată a cunostinţelor de morfosintaxă în exprimarea scrisă corectă;
- folosirea corectă a semnelor de punctuaţie la nivelul propoziţiei şi al frazei (coordonare, subordonare, incidenţă);
- enunţul, fraza, părţi de propoziţie şi propoziţii studiate (predicatul şi propoziţia subordo-nată predicativă, subiectul şi propoziţia subordonată subiectivă; atributul şi propoziţia subordonată atributivă; complementul direct şi propoziţia subordonată completivă directă; complementul indirect şi propoziţia subordonată completivă indirectă; comple-mentele circumstanţiale şi propoziţiile subordonate circumstanţiale corespunzătoare (de loc, de timp, de mod, de cauză, de scop); dezvoltarea şi contragerea.

NOTĂ: *Comparativ cu programa şcolară în vigoare pentru clasa a VIII-a, nu constituie conţinuturi obligatorii pentru evaluarea naţională: speciile literare: romanul, balada; genul dramatic; propoziţia subordonată circumstanţială condiţională; propoziţia subordonată circumstanţială concesivă; propoziţia subordonată circumstanţială consecutivă.*

CALENDARUL DE DESFĂŞURARE A EVALUĂRII NAŢIONALE PENTRU ABSOLVENŢII CLASEI A VIII-A ÎN ANUL ŞCOLAR 2013-2014*

13 iunie 2014	Încheierea cursurilor pentru clasa a VIII-a
16-18 iunie 2014	Înscrierea la Evaluarea Naţională
23 iunie 2014	Limba şi literatura română - proba scrisă
24 iunie 2014	Limba şi literatura maternă - proba scrisă
25 iunie 2014	Matematică - proba scrisă
27 iunie 2014	Afişarea rezultatelor (până la ora 16)
27 iunie 2014	Depunerea contestaţiilor (orele 16 - 20)
28 iunie - 30 iunie 2014	Rezolvarea contestaţiilor
1 iulie 2014	Afişarea rezultatelor finale după contestaţii

---

*. Conform *Anexa* 1 la O.M.E.N. nr. 4924/29.08.2013 privind organizarea şi desfăşurarea evaluării naţionale pentru absolvenţii clasei a VIII-a, în anul şcolar 2013-2014

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL I

RECEPTAREA TEXTULUI LITERAR / NONLITERAR

➢ **COMPETENȚE VIZATE:**

- ✓ **DOVEDIREA ÎNȚELEGERII UNUI TEXT LITERAR SAU NONLITERAR, PORNIND DE LA CERINȚE DATE**
- ✓ **IDENTIFICAREA VALORILOR ETICE ȘI CULTURALE ÎNTR-UN TEXT, EXPRIMÂND IMPRESIILE ȘI PREFERINȚELE**

TEXTUL LITERAR

Într-o operă literară, autorul transformă realitatea în ficțiune, prin imaginație, potrivit dimensiunii sale spirituale, deci transmițând în mod direct sau indirect idei, gânduri, sentimente, atitudini.

Operele literare se grupează, potrivit trăsăturilor comune, în genuri literare (**liric, epic, dramatic**). În cadrul fiecărui gen literar, operele se grupează din nou, pe baza trăsăturilor comune, în specii literare.

Trăsătura fundamentală a textului literar este **expresivitatea**.

Resurse ale expresivității

La nivel fonetic: asonanța; aliterația; repetiția de sunete.

La nivel lexico-semantic: figuri de stil; cuvinte polisemantice; valorificarea seriilor sinonimice; folosirea de expresii și locuțiuni; arhaisme, regionalisme, argoul, jargonul; câmpuri semantice.

La nivel morfologic: frecvența unor părți de vorbire; folosirea anumitor moduri și timpuri verbale; valori stilistice ale părților de vorbire; mărci ale oralității (vocative, interjecții, imperative).

La nivel sintactic: propoziții exclamative și interogative; construcții incidente, apoziții.

La nivel imagistic: imagini artistice (vizuale, auditive, motorii, tactile, cromatice).

La nivel prozodic: ritm (trohaic, iambic); rima (împerecheată, îmbrățișată, încrucișată, monorima, variată); vers liber (fără ritm și rimă); vers alb (fără rimă).

1. Descoperă, în textul de mai jos, resurse ale epresivității textului literar:

a) *„Nu sunt al lui, dar satul e în mine;*
Trăiește-n sufletu-mi cu toți ai săi.
Simt cum mustesc în sângele din vine:
Copaci și case, oameni buni și răi.

Amestec fără seamăn: cer și glie,
Iubiri, dureri și chiot și blestem –
Tot universul strâns într-o moșie...
O, Doamne, fă să-l deapăn ca pe-un ghem!“

(Ion Pillat – **Poetul**)

Scanned with OKEN Scanner

b) *„Epoca negurilor în Deltă sosise.*

Vaporii de apă care se ridicau din mare, de pe Dunăre şi din ghiolurile Deltei, rămâneau plutind în atmosferă ceasuri întregi. Fumul vapoarelor îngroşa pâcla grea, apăsătoare.

Soarele rămânea ascuns în perdele de neguri cenuşii. Sirene, fluiere, bubuituri se încrucişau repetate la intervale regulate, fără să ştii de unde vin. Vapoarele surprinse de ceaţă pipăiau ca nişte orbi, semnalând de frica abordajului.

Pâcla opacă, umedă, se lăsa jos, învăluind portul într-un fum uniform, înpăinjenând vederea şi apăsând respiraţia. Umezeala pătrundea până în oase. Numai suflarea vântului putea rupe în parte ceaţa care se risipea în larg, sau rămânea ca o pânză de păianjen în pădurile de stuf din Deltă.“

(Jean Bart – **Europolis**)

2. Descoperă, în textele de mai jos, trăsăturile textului literar, observând toate nivelurile limbii:

a) *„Prin iarnă din cămara zăvorâtă*
Se furişează cald miros de mere,
Readucând în vremea viscolită
Iar toamna cu trecuta mângâiere,
Când sufletul împovărat venise,
Cu târna lui pe poame şi de vise,
În casa amintirilor închise.

Şi-n inimi amorţite de-a lor strajă,
Străbat adânc, îmbălsămând gândirea,
Cu seva lor fierbând din nou sub coajă,
Copilărescul dor şi amăgirea...
Şi-n inimi, viu ca şi întâia oară.
Te scoli din somn, tu, cel de-odinioară,
Din somnul tău, copil de-odinioară ...“

(Ion Pillat – **Copil de-odinioară**)

b) *„Sufletul meu, nufăr pe ape,*
Gândul de-acum, val moleşit,
Viaţa-n zadar vrea să mă-ngroape.
Totu-i sfârşit.

Dragostea mea, apa înceată şi verde
Între nămoalele moi,
sufletul meu, albele foi îşi pierde,
albele foi ...

Cad înserări, triste,-n târziu lâncezite;
palide zări. Soare rănit
trimite nopţii pe nesimţite
somn vestejit.

Scanned with OKEN Scanner

Stelele, vechi luminițe de ceară,
dorul trecut din pierdut înnoiesc,
moarte destine din tine-au să ceară
jocul firesc.

Sufletu-nfrânt – intră ca nufăru-n ape,
Tot mai adânc, în el adâncit ;
Totu-i departe, totu-i aproape ... tot
În sfârșit.“

(Adrian Maniu – **Alt cântec**)

OPERA NARATIVĂ

Opera narativă (epică) se caracterizează prin posesia următoarelor elemente: narator, narațiune, personaje, acțiune, subiect.

Citește cu atenție următorul text:

„Mama merge pe cărare în fața mea, cu legăturile. Se uită mereu în urmă, peste capul meu, în lături. Nu mai tremură dar știu că i-i frică. Și de cine. De asta, înainte de plecare, am șterpelit din legătură o furculiță: am băgat-o la brâu, pe sub bluză. Mama cată în urmă, însă nu vede că, în față, așteaptă Ilie Schilodul; și Reformatul. Într-o tăietură de pădure ne așteaptă el, rezemat de o stivă de lemne de foc, frumos clădite și stropite cu var – ca să nu fie jefuite.

Când dă cu ochii de acela, mama tresare, mă apucă strâns de umăr. Zice să ne întoarcem. Eu scot furculița și zic, cu glasul meu cel mai gros:

– Nu te teme, ești cu mine. Când îi dau una...

Și uite că Schilodul scuipă din gură, începe să fluiere numai așa, ocolește stiva, dispare.“

(Paul Goma – **Din calidor**)

1. Identifică modul de expunere predominant, argumentând cu cel puțin două elemente din text.

2. Comentează specificul relației autor - narator - personaj în fragmentul de operă citat.

3. Numește personajele care apar în text,

4. Formulează trei idei prin care să redai conținutul fragmentului de mai sus.

5. Transcrie cuvintele / sintagmele care transmit sentimentul de teamă trăit de personajul feminin.

6. Comentează semnificația numelui personajului *Ilie Schilodul*.

7. Scrie un text de două-trei enunțuri care să urmeze, în ordine logică, acțiunea prezentată.

8. Încadrează fragmentul de mai sus în genul literar corespunzător, argumentând într-o compoziție de maximum douăzeci de rânduri (folosește și informațiile descoperite la exercițiile anterioare).

Scanned with OKEN Scanner

STRUCTURA OPEREI LITERARE
MODURI DE EXPUNERE
NARAŢIUNEA

Naraţiunea este modul de expunere în care un **narator** (povestitor) relatează un **lanţ de întâmplări** (acţiune) la care iau parte **personaje** (actanţii).

Succesiunea de întâmplări formează **acţiunea** operei literare. Fie că este simplă, liniară (ca în schiţă), fie că este complexă, ramificată (ca în nuvelă sau roman), acţiunea este plasată într-un context spaţio-temporal, marcat de anumiţi indici de timp şi de spaţiu.

Subiectul operei literare este organizat într-o succesiune de momente: **expoziţiune, intrigă, desfăşurareaa acţiunii, punctul culminant, deznodământ**). Aceste momente se dezvoltă în funcţie de specia literară în care se încadrează opera narativă. În schiţă, expoziţiunea este scurtă, intriga simplă, conflictul derizoriu; în nuvelă şi roman, expoziţiunea este mai amplă, iar conflictul este puternic.

Naratorul este cel care povesteşte întâmplările. El o poate face **obiectiv**, detaşat, neimplicat afectiv, la persoana a III-a, sau subiectiv, implicat afectiv, la persoana I. În funcţie de perspectiva narativă, naratorul este omniscient şi omniprezent (este peste tot şi ştie tot), este narator-personaj sau este o „voce" neidentificată.

Personajele care iau parte la acţiune pot fi principale, secundare, episodice sau figurante – potrivit gradului de implicare în acţiune; individuale şi colective; simple (schematizate) sau complexe (cu numeroase trăsături de caracter) (vezi **Construcţia personajului**, pag. 20).

1. Indică tipul naratorului din textele de mai jos şi argumentează-ţi afirmaţia într-un text de 8-10 rânduri.

a) *„Sunt punctul de intersecţie în care stările trecute, aparţinând unor corpuri ce nu mai există, întâlnesc cuvintele, limbajul cuiva care se-nvârte în jurul maturităţii, deloc convins, deloc decis. Sunt un fost copil, un ex-adolescent nenorocit, mi-e groază de responsabilităţi, încerc să găsesc o soluţie pentru ca totuşi să existe, cumva, o continuitate, o împăcare, poate. (...) Cum să se înţeleagă, mă întreb, fetiţa băieţoasă de la 4 ani cu momia de la 6 sau cu fetiţa ambiţioasă de la 9 ani, tocilara de la 11 cu leneşa de la 16, slăbănoaga de la 15 cu grăsana de la 17, anemica de la 19 cu vitala de la 21, urâta de la 10 cu frumuşica de la 13, visătoarea de la 16 cu proasta de la 15, eleva cu profesoara, fecioara cu femeia, îndrăzneaţa cu timida, revoltata cu fricoasa, isteaţa nesuferită cu încrâncenata şi confuza pe care acum le preţuiesc mai mult, alintata cu severa aia tăioasă, şi tot aşa. Mezalianţe, compromisuri, negocieri ... Dar cu mine e altfel, e cu totul altfel. N-am ce să unific. Nu sunt doar doi. Ele-eu-multele se uită unele la altele, se văd unele pe altele, se aud unele pe altele, se gândesc unele la altele şi nu se cunosc, nu se cunosc."*

(Simona Popescu – **Exuvii**)

Scanned with OKEN Scanner

b) *„Nu știu alții cum sunt, dar eu, când mă gândesc la locul nașterii mele, la Humulești, la stâlpul hornului unde lega mama o șfară cu motocei la capăt, de crăpau mâțele jucându-se cu ei, la prichiciul vetrei cel humuit, de care mă țineam când începusem a merge copăcel, la cuptorul pe care mă ascundeam, când ne jucam noi, băieții, de-a mijoarca, și la alte jocuri și jucării pline de hazul și farmecul copilăresc, parcă-mi saltă și acum inima de bucurie! Și, Doamne, frumos era pe atunci, căci și părinții, și frații și surorile îmi erau sănătoși, și casa ne era îndestulată, și copiii și copilele megieșilor erau de-a pururea în petrecere cu noi, și toate îmi mergeau după plac, fără leac de supărare, de parcă era toată lumea a mea! Și eu eram vesel ca vremea cea bună și șturlubatic și copilăros ca vântul în tulburarea sa. Și mama, care era vestită pentru năzdrăvăniile sale, îmi zicea cu zâmbet uneori, când începea a se ivi soarele dintre nori după o ploaie îndelungată: Ieși, copile cu părul bălan, afară și râde la soare, doar s-a îndrepta vremea și vremea se îndrepta după râsul meu ...“.*

(Ion Creangă – **Amintiri din copilărie**)

2. Povestește, evidențiind momentele subiectului, schița studiată în gimnaziu (**D-l Goe ...** sau **Vizită ...**, de I.L.Caragiale).

3. Argumentează că în textul de mai jos predomină ca mod de expunere narațiunea. Indică rolul celorlalte moduri de expunere, care se împletesc cu narațiunea:

„Drumul se curățise de ape și se zvânta. Pădurea fâșâia lin din cetini și răsufla aburi. În poienile sorite, pământul se ochise bine și înverzeau pajiști. În frunzele moarte din marginea unei râpi, Vitoria găsi clopoței albi. Coborî din tarniță ca să-i rupă și-i înălță pe codițele lor subțiri, în lumină. Privi cerul albastru și înghiți mireasma pădurii.

Cu frâul calului trecut pe sub cot, porni pe cărarea din marginea drumului. Trupul ei ar fi vrut să cânte și să înmugurească; simțea intrând în el soare și bucurie; dar în același timp se ofilea în ea totul, grabnic, ca clopoțeii pe care-i ținea între degete și care pieriseră. Câinele dădu scâncet. S-ar fi voit și el slobod.

– Gheorghiță, dă-i și lui drumul, zise femeia, atentă.

Flăcăul descălecă și descătărămă zgarda lui Lupu. Dar câinele nu căuta să zburde. Umbla cu botul în soare și din când în când parcă încerca să strănute. Rânjea și forcăia pe nas, adulmecând și sorbind adierile.

Urcară așa la pas din parapet de pod în parapet de pod. Sus, poposiră. Câinele sta cu luare-aminte pe coadă, privind văile ca un om. Petrecea și el, uitându-se la frumusețile lumii. Gheorghiță îl observă de câteva ori și-l arătă din ochi către maică-sa, râzând.

– Îi place și lui să se uite, zise munteanca, serioasă.

Scanned with OKEN Scanner

Când coborî la al doilea pod al văii dinspre Sabasa, cânele se opri şi deveni neliniştit. Deodată se repezi asupra cailor, lătrând şi încercând să-i încleşte de boturi.

– Nu înteleg ce va fi având astăzi Lupu, vorbi Gheorghiţă, nedumerit. Şi ast' dimineaţă, când îl ţineam lângă mine, în şură la domnu Vasiliu, tot cerca să iasă din zgardă şi mârâia. Parcă era tunet, când s-aude departe.

– A făcut asta?

– Da. S-a liniştit târziu, după ce s-a deşertat crâşma de oameni. Acu văd că-i vine altă nebunie."

(Mihail Sadoveanu – **Baltagul**)

DESCRIEREA

Descrierea este modul de expunere care constă în prezentarea trăsăturilor unor obiecte, fiinţe. În funcţie de perspectiva prezentării – subiec-tivă sau obiectivă, deosebim **descrierea literară** de **descrierea nonliterară**.

Descrierea literară prezintă din perspectivă subiectivă **un tablou** (peisaj) sau **un portret** folosind figuri de stil creatoare de imagini artistice de mare expresivitate. Limbajul este, aşadar, figurat, iar stilul personalizat.

La nivel morfologic, se observă prezenţa masivă a substantivelor însoţite de adjective (grupuri nominale) şi a verbelor la timpul imperfect (sugerând un proces în desfăşurare, continuu) sau la prezent.

Tabloul literar se realizează fie prin descrierea statică (ce foloseşte verbe care exprimă stări, existenţe, metamorfoze), fie prin descrierea dinamică, creionând un fenomen în plină desfăşurare, prin folosirea verbelor de mişcare. Fiecare tablou se caracterizează prin repere spaţio-temporale specifice.

Portretul literar se realizează prin prezentarea trăsăturilor unui personaj (fizice şi/sau morale). Dacă sunt prezentate sumar trăsăturile, se realizează o **schiţă de portret**, în vreme ce prin prezentarea detaliată a acestora se va realiza un **portret complex**.

Descrierea nonliterară prezintă din perspectivă obiectivă un obiect sau o fiinţă. Ea poate fi: ştiinţifică, tehnică sau turistică. La nivelul lexical, descrierea nonliterară foloseşte cuvinte cu sens propriu, termeni tehnici şi ştiinţifici, fapt ce-i conferă precizie şi rigurozitate. La nivel morfologic, se folosesc substantive însoţite de adjective şi verbe la timpul prezent.

Descrierea apare ca mod de expunere atât în operele lirice cât şi în cele epice, cu roluri diferite.

În opera lirică, descrierea are rolul de a sugera, prin intermediul figurilor de stil (creatoare de imagini artistice), idei, gânduri, viziuni subiective.

În opera epică, descrierea are rolul de a încetini ritmul naraţiunii, de a amâna, creând suspansul.

Scanned with OKEN Scanner

1. Precizează modul de expunere prezent în textele de mai jos şi argumentează în compuneri de 15-20 de rânduri.

a) *„Închidea ochii, lanuri de grâu se perindau pe dinaintea privirilor ei. Se legănau uşor, ca o mare de nisip galben; norii pribegi alergau încoace şi încolo, deasupra acestor valuri clătinătoare; umbra lor, trecătoare, întuneca strălucirea spicelor. Fâşiile lungi, mereu în schimbare, ale norilor, şi unduirea – parcă ar fi fost apele mării într-un neliniştit şi totuşi blând foşnet continuu – a grâului copt ... În nopţile ei de nesomn nu-i rămânea decât să scormonească cu privirea întunericul de nepătruns din faţa ferestrei. Buzele îi erau crăpate de fierbinţeală. Şi, într-o astfel de noapte, i se întâmplă să aibă un vis ciudat, care o umplu nu numai de nelinişte, ci şi de mirare."* (Sorin Titel – **Clipa cea repede**)

b) *„Grâul (genul Triticum aestivum L.) este una dintre cele mai importante cereale şi planta care ocupă pe glob cele mai mari suprafeţe.*

Boabele de grâu au conţinut ridicat în hidraţi de carbon şi substanţe proteice. Făina de grâu este materie primă pentru pâine şi produse de panificaţie, aliment de bază pentru 35-40% din populaţia globului.

Grâul se mai utilizează şi în prelucrări industriale (alcool, amidon, dextrină, glucoză) şi furaj în hrana animalelor. Tărâţele sunt un nutreţ concentrat, bogat în proteine, hidraţi de carbon şi substanţe minerale. Paiele se utilizează în industria celulozei şi în hrana animalelor.

Grâul are o deosebită importanţă fitotehnică, fiind o excelentă premergătoare pentru rapiţă, plante furajere de toamnă. De asemenea, creează condiţii pentru administrarea de îngrăşăminte organice şi minerale şi pentru lucrările solului." (Cultura grâului, **http://www.gazetadeagricultura.info**)

c) *„Nu s-a clintit nimica şi recunosc iatacul*
Bunicului pe care, viu, nu l-am cunoscut.
Rămase patu-i simplu şi azi nedesfăcut,
Şi ceasul lui pe masă, şi-a mai păstrat tic-tacul.

Văd rochia bunicii cu şal şi malacov,
Văd uniforma veche de «ofiţer» la modă
Pe când era el Junker – demult – sub Ghica-vodă
Când mai mergeau boierii în butcă la Braşov.
Şi lângă băţu-i rustic, tăiat în lemn de vie,
Văd putina lui unde lua băi de foi de nuc.
A scârţâit o uşă ... un pas ... şi-aştept năuc
Să intre-aci bunicul dus numai până-n vie.

Un ronţăit de şoarec sau ceasul mă trezi?
Ecou îşi fac, în taină, ca rimele poemii ...
Şi ceasul vechi tot bate, tic-tic, la poarta vremii,
Şi şoricelul roade trecutul zi cu zi." (Ion Pillat – **Odaia bunicului**)

Scanned with OKEN Scanner

2. Redactează o compunere, de 15-20 de rânduri, în care să prezinți, sub forma unei descrieri artistice, tabloul unei seri de vară. În compunerea ta, ai în vedere:
– prezintă din perspectiva unui contemplativ; – realizează un tablou static;
– stabilește coordonatele tabloului.

3. Redactează o compunere, de 15-20 de rânduri, în care să prezinți, sub forma unei descrieri artistice, portretul unui sportiv.

DIALOGUL

Dialogul este modul de expunere care constă în succesiunea replicilor dintre două persoane sau personaje, prin care se comunică în mod direct idei, informații, opinii.

La nivelul formei, dialogul se caracterizează prin prezența liniei de dialog la începutul fiecărei replici, prin folosirea construcțiilor exclamative și interogative, a vocativelor și imperativelor, a interjecțiilor. Apar, de asemenea, verbele spunerii (verba dicendi), care asigură trasferul din vorbirea directă în vorbirea indirectă.

Orice dialog include o componentă nonverbală (elemente care exprimă atitudinea vorbitorului), care în scris se materializează în anumite explicații, aprecieri ale naratorului (– Vino aici, zise ea **liniștit**).

În comunicarea dialogată, sunt recunoscute două tipuri de dialog: formal și informal.

Dialogul formal se caracterizează prin folosirea anumitor norme de politețe, limbajul respectă regulile de exprimare ale limbii literare, iar contextul este unul oficial, public.

Dialogul informal se desfășoară într-un context familiar, luând cel mai adesea forma **conversației cotidiene** (între colegi, în familie, pe stradă, la coafor, în stație etc).

Orice dialog presupune respectarea unor formule de adresare: formule de inițiere a dialogului, de susținere a dialogului, de încheiere a dialogului.

În opera literară epică, dialogul dinamizează acțiunea și ajută la caracterizarea personajelor prin conținutul lui, punând în lumină relațiile dintre personaje.

Dialogul dramatic (prezent în opera dramatică) este o formă de redare a acțiunii și principalul mijloc de evidențiere a trăsăturilor personajelor dramatice. Prin intermediul său, personajele comunică între ele, pe scenă, și se transmit spectatorilor gânduri, idei, sentimente, atitudini.

În **structura dialogică a operelor lirice**, replicile aparțin eului liric și unui personaj liric (simbol al unui sentiment uman).

1. Evidențiază trăsăturile dialogului informal, folosind ca suport textul de mai jos:

„Olguța se aruncase de sus, în pat, legănându-se molatec în tresăltările arcurilor scârțâitoare, care dormeau de un an.

– Bine, Olguța, așa se intră într-o casă de oameni? ... Și cu botinele murdare în pat! Vai! Vai! Vai!

– Nu mai pot!

– Unde-ai fost?

– La moș Gheorghe.

– Și ce-ai mai făcut, Olguța? o întrebă doamna Deleanu, privindu-i deodată ochii cu luare-aminte.

– Nu spun?! Am fost la moș Gheorghe!

– Olguța, iar ai făcut o poznă! Spune drept, Olguța!

– Am făcut ce trebuia să fac! vorbi Olguța sacadat, sfidând.“

(Ionel Teodoreanu – **La Medeleni**)

Scanned with OKEN Scanner

2. Realizează, într-o compunere de 15-20 de rânduri, caracterizarea personajului din textul de mai jos, evidenţiind rolul dialogului:

„A! irezistibilă graţie, cum ştii de frumos să porunceşti! Şi ce bine s-a nemerit! Ionescu are şi el o slăbiciune, şi el e om! ţine la mine şi nu e în stare să mă refuze. Repede mă arunc într-o birje şi alerg la Ionescu, profesorul de latineşte.

– Dragă Costică, viu la tine sigur că n-ai să mă refuzi; ştiu cât pot conta pe amiciţia ta şi nu-mi permit a mă-ndoi un moment că în cazul de faţă, fiind vorba, mă-nţelegi, de o chestiune care mă interesează în aşa grad, încât dacă n-aş fi pe deplin convins că tu, care mi-ai dovedit totdeauna, fără să dezminţi niciodată o afecţiune, ce pot zice că la rândul meu ... în fine ...

– În fine - zice Ionescu - am înţeles ... Nu trebuia să mă iei aşa departe. Vii să mă rogi pentru vreo loază de elev de-ai mei.

– Nu e loază, Costică; e un băiat dintr-o familie dintre cele mai bune: mi-e rudă.

– Cine ştie ce leneş, ce dobitoc!

– Nu-i adevărat, dragă Costică; este un băiat prea cumse-cade ... Să nu mă laşi! ... Viu la tine sigur că n-ai să mă refuzi; ştiu cât pot conta pe amiciţia ta şi nu-mi permit a mă-ndoi un moment că în cazul de faţă, fiind vorba, mă-nţelegi, de o chestiune ...

– Ei, lasă astea! ştii că ţiu la tine; ce mai încap între noi astfel de fraze banale? ... Ce notă vrei să-i dau pârlitului tău de protejat?

– 7, dragă Costică! ...

– Apoi, dacă n-o fi ştiind nimic animalul!

– Ei, acuma şi tu! zi că nu ştie; parcă el o să fie cel dintâi şi cel de pe urmă care să treacă fără să ştie ... Te rog, dragă Costică! dacă rămâne băiatul repetent încă un an, e o nenorocire pentru familia lui - o familie dintre cele mai bune - şi pentru mine o mare mâhnire ...

– A! irezistibilă milogeală prietenească! zice Costică; ce bine ştii tu să porunceşti! Aide! să-ţi fac hatârul şi de data asta ... să-i dau nepricopsitului 7.

– Merci, dragă Costică, mare pomană-ţi faci!"

(I.L.Caragiale – **Lanţul slăbiciunilor**)

3. Redactează un dialog de 10 replici, care să redea o întâmplare petrecută pe peronul unei gări. În dialog, foloseşte formule specifice de iniţiere, de menţinere şi de încheiere a dialogului.

Scanned with OKEN Scanner

ÎMBINAREA MODURILOR DE EXPUNERE

Citeşte cu atenţie textul:

„Erau goi copiii, rupţi, cu straie peticite, zbârliţi şi murdari, sălbatici pe jumătate, crescuţi în bezne şi în lipsuri, fără nicio măsură şi cunoaştere a cuviinţei, hlizindu-se la un cuvânt aspru şi neînţelegând blândeţea cuvântului bun – dar ce lumină de viaţă proaspătă, ce însetare de viaţă se află şi în ochii puilor de sălbăticiune!(...)

– Domnul Andrieş, pe vremea asta, ne dădea drumul acasă ...vorbi un băieţandru, ocolindu-i îndată privirea.

– Parcă mai aşteptam să ne deie el drumu'? adăugă cel care se numea Ţăpu Vasile. Îl mai întrebam noi pe el? deschideam uşa uşor şi du-te, Duluţă...

– Aşa făceai? întrebă cu glas nepăsător Nicolae Apostol.

– Păi cum? se viteji Ţăpu Vasile, zvârlind vecinilor priviri ascuţite ca să le privească pe chipuri minunarea pentru atâta cutezanţă."

(Cezar Petrescu – **Şcoala din Ponoare**)

1. Indică modurile de expunere prezente în fragmentul de mai sus.

2. Continuă dialogul, adăugând încă patru replici.

3. Imaginează-ţi o situaţie care ar putea preceda fragmentul dat. Povesteşte-o în cinci-şase rânduri.

4. Numeşte personajele participante la dialog.

5. Transformă fragmentul de dialog (din textul dat) în povestire.

6. La începutul fragmentului citat este creat portretul colectiv al elevilor de la *şcoala din Ponoare*. Realizează caracterizarea acestora, precizând mijlocul de caracterizare folosit de autor (şase-opt rânduri).

7. Descrierea utilizează numeroase figuri de stil. Identifică, în fragmentul de descriere de mai sus, două figuri de stil diferite.

8. Explică enunţul: *se viteji Ţăpu Vasile, zvârlind vecinilor priviri ascuţite.*

9. Fragmentul face parte dintr-o operă narativă. Cine şi cum povesteşte faptele?

10. Imaginează-ţi *şcoala din Ponoare* şi realizează un tablou de cinci-şase rânduri, folosind două epitete, două comparaţii, o repetiţie şi o enumeraţie.

11. Alcătuieşte o compunere în care să evoci chipul învăţătoarei tale.

Nu uita: să respecţi trăsătura fundamentală a evocării – dezvăluirea sentimentelor faţă de personajul evocat; să respecţi structura oricărei compuneri – introducere, cuprins şi încheiere.

Scanned with OKEN Scanner

STRUCTURA OPEREI LITERARE EPICE. INSERȚIA. ÎNLĂNȚUIREA. ALTERNANȚA

Autorii *operelor epice* folosesc diverse procedee de legare a secvențelor narative.

Înlănțuirea constă în prezentarea faptelor în ordinea desfășurării, fie prin *juxtapunerea* lor, fie prin utilizarea unor cuvinte / expresii care sugerează cursivitatea, continuitatea (*la început, apoi, după aceea, în sfârșit* etc).

Alternanța constă în prezentarea simultană a acțiunilor desfășurate în planuri separate. Acest lucru este posibil prin folosirea unor cuvinte / expresii precum: *în același timp, să ne întoarcem la vorba de la început* etc.

Inserția este procedeul prin care este introdusă o povestire în interiorul alteia. Mai este cunoscută sub denumirea de *povestire în ramă* (sau chiar *povestire în povestire*).

Citește cu atenție textul:

„Soarele bătea pieziș în hanul Ancuței, scânteind în geamurile zăbrelite. Lăutarii se sculaseră din cotloanele lor și-și sticleau dinții; Ancuța cea sprâncenată ațâța iar focul în covrul vechi de spuză; noi, gospodarii și cărăușii din Țara de Sus ne uitam numai cu coada ochiului la oalele goale înșirate lângă proțapuri. Dar cobzele și scripcile încă n-aveau căutare. Și nici comisul Ioniță de la Drăgănești nu-și începu povestea pe care o așteptam. Căci pe șleahul Romanului se vedea venind un călăreț (...)

Cum coborî de pe cal, zâmbind cu prietenie și privindu-ne cu ochiu-i limpede și albastru, comisul Ioniță îl cunoscu și se repezi din locul lui, înălțând brațele și strigând cu mare glas:

– Oare mă-nșel? Nu ești domnia ta prietinul meu Neculai Isac , căpitan de mazâli? (...)

Căpitanul Neculai păși la butucul din preajma focului. Își scoase blănița și își înfășură în contăș pistoalele. Puse șaua și frâul deasupra și se așeză mulțămit alături, privind în juru-i (...)

– Domnilor și fraților, a vorbit căpitanul Isac de la Bălăbănești, - ascultați ce mi s-a întâmplat pe-aceste meleaguri, când eram tânăr.(...) Așa, într-o toamnă ca asta, duceam vinuri la ținutul Sucevei. Și eram în popas aici, la hanul Ancuței (...). Și mă aflam în mare mâhnire, căci dragostea mea din anul acela se desfrunzise cu vara. Iar mama acestei Ancuțe se uita pe sub sprâncene la mine și râdea, căci nici vinul nu-mi plăcea, nici pe lăutari nu-i sufeream. Umblam bezmetic și singur ca un cuc."

(Mihail Sadoveanu – **Fântâna dintre plopi**)

Scanned with OKEN Scanner

1. Stabileşte sensul cuvintelor subliniate în următoarele exemple: *privindu-ne cu ochiu-i **limpede** şi albastru; mă aflam în mare **mâhnire**, căci dragostea mea din anul acela **se desfrunzise** cu vara; lăutarii....-**şi sticleau** dinţii.*

2. Topica şi sonoritatea unor cuvinte creează o muzicalitate deosebită întregului text. Transcrie exemple relevante în acest sens.

3. Fiind o operă epică, modul predominant de expunere este naraţiunea. Faptele sunt dispuse, însă, pe două planuri narative. Delimitează-le şi numeşte procedeul utilizat.

4. Trecerea dintr-un plan narativ în celălalt este anunţată de anumite formule. Delimitează, în text, paragraful prin care se face această trecere.

5. Indică timpul şi spaţiul întâmplărilor din primul plan al naraţiunii. Care sunt întâmplările prezentate aici?

6. Selectează elementele semnificative în schiţarea portretelor personajelor prezentate.

7. Comentează relaţia autor-narator-personaj, ilustrând-o cu elemente din text.

8. Care este procedeul de legare a secvenţelor narative în acest prim plan narativ?

9. Cum este captată atenţia ascultătorilor, în vederea „istorisirii" ce urmează?

10. Selectează elementele prin care se asigură legătura între personajele, faptele, spaţiul şi timpul celor două planuri narative.

11. Selectează şi interpretează elementele care compun imaginea hanului. Care este atmosfera creată aici?

CONSTRUCŢIA PERSONAJULUI

Într-o operă epică, **personajele** pot fi caracterizate prin: **mijloace directe** (autocaracterizare, de către narator, de alte personaje) şi prin **mijloace indirecte** (comportament, vestimentaţie, mediul din care provin, mentalitate, gânduri etc.)

Personajele pot fi: **principale** (participă la toate evenimentele), **secundare** (nu iau parte la toate acţiunile), **episodice** (apar doar în scene izolate), **figurante** (nu au replici, rolul lor este de a completa, de a „umple" decorul).

Uneori, personajele nu sunt individualizate, rolul lor fiind de a contura mentalitatea, comportamentul unei mase de oameni (**personaj colectiv**). Dacă de cele mai multe ori personajele sunt fictive, construite de autor pentru a-i sluji o idee, există şi situaţii când personajul are **atestare documentară**. Portretul personajelor este, de obicei, dominat de o trăsătură de caracter (calitate sau defect), din acest punct de vedere clasificându-se în **personaje pozitive şi personaje negative**

Scanned with OKEN Scanner

Citeşte cu atenţie textul:

„Mama ieşise în prag cu faţa roşie şi obosită. Năduşala îi curgea în şiroaie înnegrite peste obraji şi gât. Familia abia venise de la câmp şi toată lumea se împrăştiase, lăsând-o pe mamă să pregătească singură masa de seară.

– Ilie, unde s-au dus fetele alea, strigă ea, ştergându-şi fruntea cu nădejde. Băiatu-ăla unde-o fi?

Ilie Moromete, tatăl, care ieşise şi el la drum şi nu mai termina de vorbit cu Tudor Bălosu, vecinul din spatele casei, auzind-o pe mamă strigând, intră în curte şi goni calul care scăpase din grajd şi se scărpina de un stâlp al casei cu atâta nădejde, încât toată casa se cutremura.

– Niculaie, unde eşti, mă? Strigă Moromete spre grădină

– Aicea sunt! Se auzi un glas undeva

– Ce faci acolo? Treci încoace şi ajută-i maică-ti. Te duseşi în grădină, săracu de tine, să stai, că până acuma te omorâşi muncind. Treci încoace, n-auzi?

Pe poarta grădinii intră un băiat de vreo doisprezece ani. Avea capul gol şi cămaşa de pe el ferfeniţă. Picioarele goale erau pline de zgârieturi vechi cu urme de sânge închegat cu praf (...)

– Da Ilinca unde e?! Ea de ce nu se duce?gângăvi băiatul fără să se uite la tatăl său.

– Haida- haida, Niculaie! Când ţi-oi da o palmă după ceafă vezi tu de ce nu se duce! ameninţă omul pierind după şira de paie din fundul grădinii."

(Marin Preda – **Moromeţii**)

1. Fragmentul de mai sus face parte dintr-o operă epică. Indică modul de expunere predominant şi oferă argumente.

2. Numeşte personajele care iau parte la acţiune şi încadrează-le într-o anumită tipologie.

3. Transcrie două sintagme care conţin epitet.

4. Transcrie cuvintele/sintagmele care oferă cititorului indici de timp şi de spaţiu.

5. Delimitează trei secvenţe ale textului şi indică procedeul de legare folosit în trecerea de la o secvenţă la alta.

6. Ce relaţii există între personajele fragmentului?

7. Caracterizează succint personajul feminin, evidenţiind mijloacele de caracterizare.

8. Ilie Moromete, personajul central al fragmentului (de fapt al întregului roman), este capul familiei, un model de autoritate neclintită. Găseşte, în atitudinea copilului, un gest care confirmă acest lucru.

9. Comentează titlul operei, explicând folosirea pluralului ***Moromeţii***.

Scanned with OKEN Scanner

10. Realizează, într-o compoziţie de maximum douăzeci de rânduri, portretul personajului Ilie Moromete, având în vedere:
- evidenţierea a cel puţin două trăsături;
- ilustrarea lor cu elemente din text;
- evidenţierea mijloacelor de caracterizare.

SPECII EPICE

SCHIŢA

Schiţa este specia genului epic cult, de dimensiuni reduse, prezentând o *acţiune simplă*, redusă la un singur aspect din viaţa personajelor. Personajul principal este prezentat din perspectiva unei dominante de caracter. *Dialogul* are rol în dinamizarea acţiunii (schiţa are caracter scenic) precum şi în *caracterizarea personajelor*, evidenţiind diferenţa dintre *esenţă şi aparenţă*. Intenţia autorului este moralizatoare.

Se dă textul:

„S-a iscat un vârtej ca din senin. S-a înşurubat, apoi a pornit-o, tehui, peste câmp, curţi şi livezi luând cu el tot ce se găsea mai uşor în cale. Şi dacă de pe jos fura flori, pene şi hârtii, de pe-o ramură luă un cărăbuş, un cărăbuş mititel, castaniu, cu aripile fragede, cu ochişorii ca două neghiniţi. Cărăbuş de primăvară. Când l-a luat vârtejul pe sus, şi-a strâns şi el picioruşele şi a văzut că poate zbura şi fără să dea din aripi.

Vârtejul şi-a făcut gustul, şi-n mijlocul unui drum de ţară, lângă o curte, s-a înţepenit o clipă ca un sfredel, apoi s-a topit deodată, lăsând tot ce luase, baltă, la pământ. Iar cărăbuşul căzu pe-o bucată de hârtie albă şi rămase acolo ameţit. Când s-a trezit, privi împrejur: un drum prăfuit. Şi din capătul drumului, ţanţoş, cu pieptul în platoşă, cu pinteni arcuiţi, venea un cocoş. «Ia! Scap de unul şi dau de altul, îşi zice cărăbuşul; ăsta mă-nghite».”

(Cocoşul s-a apropiat, însă a trecut mândru mai departe. Privind după el, cărăbuşul a descoperit un alt pericol apropiindu-se: un curcan. După ce cocoşul şi curcanul s-au salutat, curcanul a trecut pe lângă cărăbuş, ferindu-se parcă să nu-l calce. Pe când cărăbuşul răsuflă uşurat, de după gard se ivi un păun. Acesta îl răsturnă pe spate cu ciocul, apoi îl întoarse cum îl găsise şi-şi văzu de drum. Uimit că mai trăieşte, cărăbuşul încercă să zboare pe o creangă.)

„În clipa aceea un pui de sturz, mai mărişor ceva decât o nucă, zbură spre el. «Ei! de aşa păsări mici, mai de seama mea, mi-i drag şi mie», gândi cărăbuşul, pregătindu-se chiar să dea sturzului «ziua-bună». Dar sturzul se lăsă lângă bucăţica de hârtie, deschise pliscul, apucă cu lăcomie cărăbuşul şi: hap! hap! mai să se înece, îl înghiţi.

Sărăcuţul cărăbuş!

De pe gard, o vrabie, care văzuse multe în viaţa ei, îşi aşezase puişorii în rând, să privească, de cum văzuse cărăbuşul jos. Şi acum îşi luă zborul în alt loc, strigându-şi după dânsa odraslele care duceau în minte o învăţătură mai mult.”

(Emil Gârleanu – **Sărăcuţul!...**)

Scanned with OKEN Scanner

1. Opera literară **Sărăcuţul!...** este o naraţiune. Oferă trei argumente, ilustrând cu elemente din text.

2. Transcrie fragmentul în care este descris protagonistul.

3. Indică la ce persoană sunt prezentate evenimentele.

4. Ce moment din viaţa personajului este prezentat ?

5. Formulează patru idei prin care să redai conţinutul fragmentului. Observă acţiunea desfăşurată. Cât durează ?

6. Comentează titlul operei, punându-l în relaţie cu situaţia finală.

7. Emil Gârleanu urmăreşte un scop moralizator. Sintetizează-l, într-un enunţ.

8. Care este aspectul de viaţă de la care porneşte autorul, transfigurându-l în opera literară?

9. Subliniază fragmentul care marchează momentul cel mai emoţionant al acţiunii.

10. Transcrie cuvintele / sintagmele care reproduc gândurile cărăbuşului.

11. Descoperă procedeele artistice folosite de autor pentru a-şi transmite gândurile, ideile, sentimentele.

12. Care dintre răspunsurile la întrebările de mai sus pot deveni argumente în sprijinul afirmaţiei că ***Sărăcuţul!...*** de Emil Gârleanu este, ca specie literară, schiţă?

NUVELA

Nuvela este specia genului epic cult, în proză, mai amplă decât schiţa, dar mai mică decât romanul, cu acţiune complicată progresiv, întinsă pe o perioadă mare de timp, la care iau parte mai multe personaje. Personajul principal este complex, fiind prezentat în evoluţie (*portret dinamic*). Conflictul este concentrat, iar intriga bine construită. Accentul cade nu pe acţiune, ci pe personaj. Naratorul este detaşat, obiectiv.

După tema pe care o dezbat, nuvelele sunt: *istorice, filozofice, fantastice, psihologice.*

Reprezentanţi: Costache Negruzzi (autorul primei nuvele din literatura română - *Alexandru Lăpuşneanul* - **1840**), Ioan Slavici, Barbu Delavrancea, Ioan Agârbiceanu, Liviu Rebreanu, Marin Preda ş.a.

Scanned with OKEN Scanner

Citeşte cu atenţie următorul text:

„Şapte feciori avea Codrea, ca şapte feţi frumoşi. Şi toţi şapte l-au făcut de ruşine, toţi şapte au fugit de la oaste, parcă a fost înadins (...) L-au făcut de râs, l-au făcut de comedie la lume, fugind de la oaste (...) În sfârşit, i-a mai rămas unul, Ionică. Acesta era mezinul. Şi a fost băiat bun totdeauna. I-au plăcut de mic copil poveştile ostăşeşti. (...) Într-însul îşi pusese el toată nădejdea. Dar iată că într-o seară, când tocmai se ciondănea cu baba, după cină, se aude un bocănit lin, slab, în geam. Codrea păşeşte liniştit la fereastră şi întreabă:

– Ai fugit?

– Am venit...

Dintru-ntâi, îi veni să-l gonească de lângă casa lui, să-l alunge în lume, ca să nu-i audă nici măcar de nume. Dar privirea lui rătăci spre babă. Nemişcată, cu doi picuri mari în colţurile orbitelor, ea nu îndrăznea nici să crâcnească. Dar durerea şi iubirea ei mută, îl înmuiară. (...)

– Apoi mâine dimineaţă să te duci înapoi!...

În zori, când căscă ochii văzu pe baba Firoana cu ochii înecaţi în lacrimi, zgândărind la foc, în vatră (...)

– S-a dus? gâlgâi răguşit.

– S-a dus.

O fulgerare dureroasă i se înghesui în inimă, un val rece îl zgudui prin tot corpul (...) În bezna fiinţei lui tulburate se petrecu atunci o schimbare mare, nelămurită. (...) Şi din frământările astea mute izvorâră deodată doi stropi argintii, care se rostogoliră repede, peste cutele feţei la vale. Iar stropii îi ardeau pielea, îi ardeau sufletul." (Liviu Rebreanu – **Glasul inimii**)

1. Numeşte modurile de expunere care apar în fragmentul dat.

2. Indică personajele care iau parte la acţiune.

3. Cine narează? Care este atitudinea naratorului: detaşată sau de implicare? Argumentează.

4. Acţiunea unei nuvele se desfăşoară pe o perioadă de timp mai mare. Imaginează-ţi întâmplările care ar putea preceda acţiunea din fragmentul dat.

5. În nuvelă, în centrul atenţiei este personajul şi nu acţiunea. Găseşte mijloacele de caracterizare a personajelor Codrea şi Firoana.

6. Ce trăsături de caracter întruchipează cele două personaje (bătrânul şi bătrâna).

7. Comentează enunţul *L-au făcut de râs, l-au făcut de comedie la lume, fugind de la oaste*, care sintetizează o concepţie despre viaţă a ţăranului român.

8. În finalul fragmentului observăm că personajul a suferit *o schimbare mare, nelămurită*. Cărui fapt se datorează această schimbare?

9. Comentează titlul operei.

10. Personajul nuvelei este complet, el devenind un simbol. În ce măsură această trăsătură apare în opera **Glasul inimii** (argumentează)?

Scanned with OKEN Scanner

SCHIŢA ŞI NUVELA

I. Un coleg neatent a încurcat trăsăturile schiţei cu cele ale nuvelei. Corectează-l, refăcând tabelul:

Schiţa	Nuvela
- specie a genului epic de dimensiuni mai ample; - acţiunea este complexă, întinzându-se pe o peri-oadă mai mare de timp; - personaje puţine; - personajele sunt prezentate dinamic, în evoluţie;	- specie a genului epic de dimensiuni reduse; - acţiunea este simplă; - personaje numeroase; - personajul este prezentat din perspectiva unei dominante de caracter; - personajul este amplu caracterizat; - are caracter moralizator.

II. Citeşte cu atenţie următorul text şi rezolvă cerinţele. Cunoscând deja trăsăturile schiţei şi ale nuvelei, încadrează opera în specia corespunzătoare:

„– Şi zici că te-am încărcat cu zece zile de prăşilă, nea Ioane, aşa?

– Păi?... eu ştiu că le-am făcut.

– În doi ani de când sunt aici, numai tu nu te-ai dat pe brazdă, aşa?

– Păi, cucoane, am casă grea... (...)

– Vezi că şi eu am greutăţi, măi Ioane.

– Da, cucoane, însă eu zic fiecare să-şi crească copiii.

– Apăi eu ţi-i dau ţie să-i creşti, măi Ioane?

– Nu, cucoane, dar cu praşila, drept şi drept.

– Stăi să-ţi dau eu drept, măi Ioane.

Se apropie de ţăran şi începe să-i care la pumni în cap. Ţăranul iese năucit şi se duce la primărie să se jeluiască.“

(Ţăranul se plânge primarului care vine la poarta arendaşului, însă acesta îi cere o datorie mai veche, aşa că primarul renunţă la problema pentru care venise. Ion face o petiţie la subprefect, acesta o recomandă primarului, care, de data aceasta, refuză să mai meargă la casa arendaşului. Ţăranul se vede nevoit să se adreseze prefectului de la judeţ pentru a se face dreptate. Fiind foarte ocupat, prefectul recomandă petiţia subpre-fectului. Acesta din urmă vine în satul lui Ion, nu pentru a-i face dreptate acestuia, ci pentru a-şi rezolva nişte probleme cu ajutorul arendaşului. Aşa se face că, în prezenţa subprefectului de la judeţ, sărmanul este din nou lovit de arendaş.)

„Subprefectul zice cu blândeţe:

– Cucoane Arghir, cucoane Arghir...

Însă arendaşul e prea mânios ca să-l audă, dă înainte şi tocmai după ce oboseşte, iese pe uşă răcnind:

– Să te saturi de cercetare!

Scanned with OKEN Scanner

Când țăranul își mai vine puțin în fire, subprefectul îl întreabă:

– Ei, ia spune, cum a fost... (...)

– Ailaltă tocmai ca și asta, încă una (n.n. o bătaie) și zac toată vara și la iarnă mor de foame. Mai bine îi fac acele zece zile și Dumnezeu o știi...

– Ei, uite așa mai vii d-acasă; măi omule, când țăranii și arendașul trăiesc bine, le merge cu spor la toți...

Apoi face un raport prefectului, răspunzând la rezoluție că părțile s-au împăcat."

(Ion Luca Caragiale – **Arendașul român**)

1. Încadrează textul **Arendașul român** în genul literar corespunzător, oferind cel puțin două argumente.

2. Citește opera în întregime. Ce remarci în legătură cu întinderea sa (este amplă sau de scurtă întindere?)

3. Acțiunea ne prezintă un moment semnificativ din viața personajului principal. Numește personajul și prezintă episodul la care ia parte.

4. Indică, din fragmentele date, mijloacele de caracterizare pe care le utilizează autorul în cazul protagonistului.

5. Schițează, în două-trei fraze, portretul arendașului român, așa cum se desprinde din textul discutat.

6. Explică titlul operei. De ce autorul nu a folosit ca titlu numele personajului principal?

7. Autorul pornește de la un aspect de viață, real. Care este acesta?

8. Țăranul Ion reprezintă o colectivitate. Care crezi că a fost intenția autorului, creând un astfel de personaj?

9. Fiind epică, această operă își structurează subiectul pe mai multe momente narative. Observă expozițiunea, indicând modul de expunere care o construiește.

10. Delimitează intriga. Comentează fragmentul care o constituie.

11. Precizează (și argumentează) rolul dialogului în această operă.

12. Încadrează opera în specia literară corespunzătoare, folosindu-te de informațiile descoperite la exercițiile anterioare!

Scanned with OKEN Scanner

FABULA (I)

Fabula este specia genului epic cult în care, prin intermediul animalelor, păsărilor, insectelor personificate sunt satirizate defecte umane: laşitatea, aroganţa, lenea, mândria etc.

Dialogul are rol în caracterizarea personajelor, evidenţiind relaţia dintre ele. Se foloseşte **alegoria** ca fond al întregii opere (procedeu artistic constând într-un *lanţ de epitete, personificări, comparaţii* prin care se construieşte o situaţie, cu scopul transmiterii unei idei). Urmare a folosirii acestui procedeu artistic, apar *personajele alegorice*, simbolice (ele întruchipează o singură trăsătură umană).

Citeşte cu atenţie următorul text:

„Un bou ca toţi boii, puţin la simţire,
În zilele noastre de soartă ajutat,
Şi decât toţi fraţii mai cu osebire,
Dobândi-n cireadă un post însemnat
.....
Viţelul atuncea plin de bucurie
Auzind că unchiul s-a făcut boier,
Că are clăi sumă şi livezi o mie:
«Mă duc» - zise-ndată - «niţel fân să-i cer»
.....
O slugă, ce-afară-l vedea că-ngheaţă,
Ca să-i facă bine, de el pomeni.
«– Boierule» - zise - «aşteaptă afară
Ruda dumitale, al doamnei vaci fiu.»
«– Cine? A mea rudă? mergi de-l dă pe scară
N-am astfel de rude, şi nici voi să-l ştiu.»"

(Grigore Alexandrescu – **Boul şi viţelul**)

1. Identifică modul de expunere predominant, în textul de mai sus.
2. Încadrează opera din care a fost extras fragmentul în genul literar corespunzător, oferind argumente.
3. Stabileşte tipul de rimă din primele patru versuri.
4. Citeşte opera în întregime şi povesteşte subiectul acesteia.
5. Numeşte personajele care iau parte la acţiune şi încadrează-le într-o anumită tipologie.
6. Indică procedeul artistic de bază al acestui fragment. Oferă citate semnificative.
7. Cine se ascunde sub masca animalelor participante la acţiune?
8. Povestirea alegorică are caracter didactic. Formulează, într-un enunţ, morala care se desprinde din acest text.
9. Dincolo de caracterul moralizator, opera înregistrează şi pasaje hazlii. Cum crezi că se realizează caracterul comic al operei?
10. Dialogul ocupă un rol important în fabulă. Argumentează în opt zece rânduri.

Scanned with OKEN Scanner

FABULA. ALEGORIA (II)

Citeşte cu atenţie următorul text:

„Jupân corbul câştigase
Din negoţul ce-apucase
Un bun chilipir de caş.
Şi cu dânsu-n cioc se duse
Pe-un copac unde se puse
Ca un om l-al său sălaş.
Vulpea, ca o jupâneasă,
O cam şterge de p-acasă,
Şi ieşise la plimbare (...)
– «Jupâne corb, plecăciune!
O, Doamne ce frumuseţe!
Ce pasăre, ce minune,
Ce drag de pene măreţe!...
Dar n-are glas, ce păcat!»

Corbul îngâmfat în sine
Nicidecum nu-i veni bine
Ca vulpea să-l socotească
De mut, sau să mi-l vorbească
Că e prost l-al său cântat.
Lungi gâtul, căscă ciocul
Şi-ncepu a croncăni.
Caşul căzând, vulpea-aci,
Cântăreţul păţi jocul
– «Jupân corb, precum se vede,
Minte numai îţi lipseşte; (...)
Din punga celor ce-ascult
Linguşitorii trăiesc»”

(Ion Heliade Rădulescu – **Corbul şi vulpea**)

1. Într-o operă literară modurile de expunere se împletesc. Identifică în fragmentul de mai sus două moduri de expunere diferite. Ilustrează fiecare mod cu un citat.

2. Poezia ar putea fi împărţită în două, disproporţionat ca număr de versuri. Astfel, ultimele două versuri constituie una dintre cele două părţi. Ce se comunică în această parte? Dar în prima?

3. Opera prezintă discuţia între două personaje. Care este modul de expunere predominant?

4. La acţiunea foarte simplă iau parte personaje. Care sunt acestea?

Scanned with OKEN Scanner

5. Ce figură de stil foloseşte autorul în prezentarea personajelor?

6. Descoperă, în text, alte figuri de stil.

7. Descoperă defectele umane satirizate de autor în această operă.

8. Schiţează, în câte un enunţ, portretele celor două personaje.

9. Care este părerea ta despre cele două personaje? De partea cui te afli?

10. Având un narator care prezintă faptele detaşat, la persoana a III-a, acţiune, personaje, opera **Corbul şi vulpea** este o operă epică.

Argumentează această afirmaţie într-o compunere de una - două pagini, încadrând opera în specia corespunzătoare. Ai în vedere:
- evidenţierea trăsăturilor fabulei;
- ilustrarea cu elemente din text;
- modalităţi artistice de prezentare a acţiunii şi a personajelor (alegoria etc.); rolul dialogului;
- susţinerea unui punct de vedere.

TEXTUL LITERAR POPULAR

Literatura populară	Literatura cultă
- autorul este anonim; - operele au caracter colectiv (mai mulţi creatori), sincretic (împletirea muzicii cu versul şi cu portul popular) şi tradiţional (ritm trohaic, rima împerecheată sau monorimă, absenţa strofelor); - se foloseşte limba populară	- autorul este cunoscut; - operele au caracter individual; - se transmit pe cale scrisă; - se foloseşte limba literară; - arhaismele, regionalismele au rol stilistic.

BASMUL POPULAR

Basmul este o creaţie epică în proză sau în versuri, populară sau cultă, de întindere mare, care prezintă lupta dintre bine şi rău şi în care binele învinge de fiecare dată.

Alte trăsături: realul se împleteşte cu fabulosul; personajele sunt construite în antiteză; acţiunea este prezentată gradat; are formule narative specifice (iniţiale, mediane, finale) care au rolul de a introduce, de a menţine pe cititor în lumea basmului şi de a-l readuce în realitate; personajele au puteri supranaturale şi parcurg drumuri care-i formează, primind ajutorul naturii, al obiectelor cu puteri miraculoase şi al personajelor animaliere.

Basmul popular, expresie a sensibilităţii poporului român, a devenit sursă de inspiraţie pentru scriitori ca: Ion Creangă, Ioan Slavici, Mihai Eminescu, care au scris *basme culte*.

Scanned with OKEN Scanner

Citeşte cu atenţie textul:

„A fost odată un împărat şi avea un fecior; acesta, şezând la fereastră, vede o babă bătrână, care venea cu tivga să ia apă de la fântână. Ce-i vine lui, ia o piatră şi aruncând-o către fântână, nimereşte drept în tivgă şi aceasta se sparge; baba, care simţise de unde venise piatra, îşi aruncă ochii la fereastra împăratului şi vede pe fiul de împărat făcând haz; atunci baba zice:*

– Până nu vei găsi cele trei rodii aurite, să nu te însori, dragul mamii; şi se întoarse acasă tristă şi fără tivgă şi fără apă."

(Feciorul de împărat porneşte în căutarea celor trei rodii)

„...după o călătorie încă d-o săptămână şi mai bine, văzu un balaur cu o buză în cer şi alta în pământ. Îndată ce ajunse la dânsul îi zise:

– Bună ziua, frate, şi trece înainte.

Iar balaurul îi răspunse:

– Noroc bun, frate.

Ajunse apoi la o fântână, mucegăită şi plină de nămol; el se apucă îndată de curăţi şi primeni apa din fântână şi-şi căută de drum până dete de nişte porţi încuiate, pline de praf şi de păianjeni, curăţi acei păianjeni, scutură praful, dete poarta în perete şi trece înainte. (...)

N-apucă să facă zece paşi şi toată grădina începu să ţipe şi să cheme în ajutor (...) porţile, fântâna şi pe balaur. (...)

– Că alt gând n-am, răspunseră porţile, că de când suntem făcute, n-a venit nimeni să ne mai scuture, să ne deschiză, de înţepenisem aşa (...)

– Ba să ne iertaţi, zice fântâna, că de când sunt făcută mână de om n-a venit să-mi cureţe apele (...)

– Ba că chiar, răspunse şi balaurul, că de când sunt osândit a sta cu gura căscată şi cu ochii sticliţi, în stele, nimeni nu mi-a dat măcar o bună ziua..."

(*Cele trei rodii)**

*tivga = (aici) vas pentru apă, cofă.

1. Basmul este o lume neobişnuită, un spaţiu în care orice devine posibil. Selectează, din text, o sintagmă/un enunţ care ne introduce în această lume.

2. În basm, timpul şi spaţiul întâmplărilor nu sunt delimitate cu precizie. Găseşte, în text, elemente care argumentează această afirmaţie. Cum explici această imprecizie?

3. După o săptămână şi mai bine de călătorie, personajul ajunge pe un tărâm unde întâlneşte situaţii şi personaje neobişnuite. Care sunt acestea?

4. Care sunt personajele secundare din acest fragment? Dar episodice?

5. Personajul basmului reprezintă un model uman. Totuşi, în acest caz, personajul principal este prezentat la început într-o situaţie negativă. Care sunt faptele prin care se reabilitează şi care este rolul lor?

Scanned with OKEN Scanner

6. Eroul reuşeşte să fure cele trei rodii datorită unor ajutoare. Identifică, în fragmentul dat, fiinţele cu însuşiri supranaturale, obiectele fermecate care îl sprijină pe erou.

7. Textul creează un univers fabulos. Prezintă faptele care conduc la această concluzie.

8. Cum este prezentat personajul la începutul fragmentului? Comportamentul său de mai târziu dovedeşte o schimbare? Explică această evoluţie a personajului.

9. Pentru a putea ajunge la împlinirea a ceea ce şi-a propus, personajul de basm trebuie să treacă mai multe probe. Care sunt testele la care este supus personajul nostru?

10. Există o forţă care se opune personajului, în acest fragment, există un adversar?

11. Găseşte, în următorul enunţ, alte trăsături specifice basmului: „– *Până nu vei găsi cele trei rodii aurite, să nu te însori, dragul mamii.*"

12. Cunoscând faptul că *orice basm are un final optimist*, că *binele se confruntă cu răul, învingându-l*, că cititorul este reţinut în lumea fantastică şi readus la realitate prin *formule specifice*, creează, pornind de la fragmentele date, un basm.

OPERA LIRICĂ

TRĂSĂTURI GENERALE

Genul liric cuprinde opere literare în care eul liric (o „voce" a autorului) îşi transmite în mod direct gânduri, idei, sentimente, atitudini legate de o anumită temă, folosind un limbaj artistic.

Eul liric (poetic) nu se confundă cu autorul. Acesta din urmă creează o „voce" – eul liric – prin care îşi comunică viziunea asupra temei abordate.

Modurile de expunere folosite într-o operă lirică sunt caracterizate de folosirea unor mărci lexico-gramaticale specifice.

Monologul liric confesiv (confesiunea lirică) este marcat de perspectiva subiectivă, reflectată în ideile poetice sugerate şi în atmosfera poetică. La nivel lexico-gramatical, apar verbe, pronume şi adjective pronominale de persoana I.

Monologul adresat (discursul liric) presupune, de obicei, o organizare a conţinutului pe relaţia eu-tu. În acest tip de text liric apar verbe, pronume şi adjective pronominale de persoana a II-a, imperative, substantive în vocativ. Aceleaşi mărci apar şi în cazul **adresării directe** către un **personaj liric** (simboluri ale unor trăiri umane).

În **lirismul obiectiv**, eul liric ia forma unei voci impersonale, obiective, care emite idei, descrie un peisaj. În această situaţie, verbele, pronumele şi adjectivele pronominale sunt la persoana a III-a.

Scanned with OKEN Scanner

I. Citeşte cu atenţie textul:

„Dealuri, dulci sfere-mpădurite
Ascunse jumătate în pământ
Ca să se poată bucura şi morţii
De coama voastră rotunjită blând,
Poate un mort stă ca şi mine-acum,
Ascultă veşniciile cum cură,
Îşi aminteşte vechi vieţi pe rând
Şi contemplându-vă murmură:
Dealuri, dulci sfere-mpădurite
Ascunse jumătate în văzduh
Ca să se poată bucura şi viii
De nesfârşit de blândul nostru duh...”

(Ana Blandiana – **Dealuri**)

1. Alege, dintre afirmaţiile de mai jos, pe cele care numesc trăsăturile operei lirice, prin încercuirea literei:
a) autorul îşi transmite în mod direct gândurile, sentimentele;
b) specificul genului liric constă în relaţia autor-narator-personaj;
c) este folosit un limbaj metaforic (cuvinte cu sens figurat);
d) apar personaje care iau parte la acţiune;
e) dacă apar „personaje”, ele sunt simboluri ale unor trăiri sufleteşti.
Oferă, pentru fiecare afirmaţie aleasă, un argument din text.

2. Găseşte, în text, un epitet şi o inversiune.

3. Indică figura de stil din versul *Dealuri, dulci sfere-m-pădurite*.

4. Eul liric îţi transmite în mod direct sentimente. Care sunt acestea? Notează elementele care atestă prezenţa lui în text.

5. Comentează titlul poeziei, pornind de la semnificaţia versurilor: *Ascunse jumătate în pământ* şi *Ascunse jumătate în văzduh.*

6. Ce efect artistic se realizează prin repetarea consoanelor **c** (*cum cură*) şi **v** (*vechi vieţi*)? Dar prin repetarea versului *Dealuri, dulci sfere-mpădurite?*

7. Stabileşte rima şi măsura versurilor.

8. Ce semnificaţie dai ultimelor două versuri (în special sintagmei *blândul nostru duh*)?

9. La punctul **1** ai descoperit câteva dintre trăsăturile operei lirice. Adaugă încă una, selectată dintre răspunsurile de la exerciţiile următoare (**2-8**).

10. Notează elementele prin care opera lirică se deosebeşte de opera epică.

Scanned with OKEN Scanner

II. Scrie o compunere de 15-20 de rânduri în care să evidenţiezi mesajul textului liric de mai jos:

„În seara asta capul ca o lampă
îşi arde restul fumegos de gaz –
şi cineva a pus mâna pe clampă,
şi cineva m-atinge pe obraz.

În seara asta lungă, cineva
tuşeşte-n mine, scuipă şi-şi dă duhul,
şi nici măcar n-aş vrea să fug – n-aş vrea
s-ajung din nou cu mânele văzduhul!

Stau în odaie ca-ntr-un tren în care
aştept în geam să crape-un peisaj,
şi-mi ţin în mână sufletul de soare –
sărmanul paşaport pentru voiaj.

Mă doare liniştea crescută-n mine –
mă doare întunericul crescut,
ca o mocirlă-n care dorm pe vine
bivolii negri de necunoscut.
O umbră parcă mi-a fugit din trup,
şi-n seara asta mi-i atât de bine,
că parcă-aş vrea cu mânele să rup
urzicile care-au crescut în mine."

(Barbu Fundoianu – **Ora de vizită**)

OPERA LIRICĂ - METAFORA

Citeşte cu atenţie textul:

„Unde eşti astăzi nu ştiu.
Vulturi treceau prin Dumnezeu deasupra noastră
Alunec în amintire, e-aşa de mult de-atunci,
Pe culmile vechi unde soarele iese din pământ
privirile tale erau albastre şi-nalte de tot (...)
În mine se mai vorbeşte şi astăzi despre tine
Din gene, ape moarte mi se preling.
Ar trebui să tai iarba pe unde ai trecut.
Cu coasa tăgăduirii pe umăr
În cea din urmă tristeţe mă-ncing"

(Lucian Blaga – **Amintire**)

Scanned with OKEN Scanner

1. Eul liric, acea „voce" a autorului, îşi comunică prezenţa prin anumite elemente. Care sunt acestea?

2. Adresarea eului liric se face către persoana a II-a. Selectează, din text, elementele care argumentează această afirmaţie.

3. Elementele care compun lumea *amintirii* sunt denumite prin cuvinte care se încadrează în acelaşi câmp lexical; selectează-le. Care este sensul pe care-l poartă, în text, aceste cuvinte?

4. Metafora, procedeul artistic prin care este înlocuit un termen cu altul având sens figurat, apare şi în acest text. Selectează două metafore şi formulează posibile semnificaţii ale acestora.

5. Selectează, din text, cuvintele legate de trecerea vremii.

6. Observă timpurile verbelor din text. Timpul prezent corespunde versurilor în care eul liric îşi exprimă direct sentimentele actuale. Ce alte timpuri verbale se mai folosesc? Care este rolul lor?

7. Ce sentimente trăieşte eul liric?

8. Cum sunt comunicate ideile şi sentimentele? Evidenţiază cuvintele folosite cu sens figurat, tonul general al poeziei, versificaţia.

9. Comentează versurile următoare, stabilind semnificaţia verbelor folosite (*nu ştiu, se vorbeşte, ar trebui*): *unde eşti astăzi nu ştiu; În mine se mai vorbeşte şi astăzi despre tine; Ar trebui să tai iarba pe unde ai trecut.*

10. Alege, dintre variantele de răspunsuri oferite, unul care ţi se pare că sintetizează semnificaţia versului: *privirile tale erau albastre şi-nalte de tot*:
a) fiinţa iubită împrumută din frumuseţea naturii (albastrul ochilor se aseamănă cu albastrul înalt al cerului);
b) fiinţa iubită este absorbită, fermecată de profunzimea cerului.

11. Comentează titlul poeziei, într-o compunere de 10-15 rânduri.

OPERA LIRICĂ – VALOAREA ARTISTICĂ A SUNETELOR

Repetiţia apare şi la nivel fonetic, constând în repetarea unei vocale sau a unei consoane.

Repetarea unei consoane sau silabe iniţiale, aflate, de obicei, în rădăcina cuvintelor, se numeşte *aliteraţie* (exemplu: „***Vâj***âind ca ***vij***elia şi ca ***ple***snetul de ***plo***aie..." – Mihai Eminescu)

Repetarea aceleiaşi vocale accentuate se numeşte *asonanţă* (Exemplu: „***A***rgint e pe ***a***pe şi ***a***ur în ***a***er" – Mihai Eminescu).

Atenţie! Termenul *asonanţă* denumeşte şi rima imperfectă.

Scanned with OKEN Scanner

Citeşte cu atenţie textul:

„ Nu te-ntrista c-ai pierdut ce-ai pierdut,
Totul trece ca o trâmbă de nori,
Vine vântul şi o destramă,
Vântul care scutură flori.
Nu te-ntrista că nimic nu se-ntoarce,
Râurile curg toate spre mare
Oricât ai merge de repede,
Nu poţi s-ajungi până la zare."

(Zaharia Stancu – **Nu te-ntrista**)

1. În opera lirică, sentimentele sunt transmise în mod direct. Care crezi că sunt trăirile pe care le comunică această poezie? Selectează elemente din text.

2. Eul liric, acea „voce" a autorului, îşi face simţită prezenţa prin anumiţi termeni. Indică-i (rescrie-i)!

3. Pentru a-şi transmite sentimentele, eul liric recurge la figuri de stil. În această poezie, apare ca figură de stil repetiţia. Identifică şi indică tipurile de repetiţie precum şi rolul lor artistic.

4. Găseşte, în text, alte figuri de stil.

5. În perioada modernă, poeţii se descătuşează de constrângerile versului tradiţional, discursul liric urmând cursul firesc al sentimentelor. Comentează, din acest punct de vedere, versificaţia poeziei (ritm, rimă şi măsură).

6. Care este explicaţia faptului că versurile nu sunt structurate pe strofe?

7. Tema poeziei este trecerea timpului şi neliniştea pe care o provoacă aceasta în sufletul omului. Selectează, din text, sintagme / versuri care vin în sprijinul acestei afirmaţii.

8. Imposibilitatea depăşirii limitelor de muritor este sugerată de un vers, spre finalul fragmentului. Selectează-l!

9. Cum ai comenta versul: *Râurile curg toate spre mare*?

10. Comentează valoarea artistică a sunetelor în această operă (foloseşte şi răspunsurile de la punctul **3**).

Scanned with OKEN Scanner

OPERA LIRICĂ - INTEROGAŢIA RETORICĂ

Citeşte cu atenţie textul:

„Când vântul de privighetori
Tremură lin în preajma sării,
Când revin stoluri de cocori
Şi vezi că-i cerul fără nori,
De ce n-arunci vălul uitării?
Cu flori e lunca împânzită
Şi de miresme-i plin hotarul
Natura-ntreagă-i dezvrăjbită...
De ce-mi faci calea pribegită
Şi-n inimă-mi sădeşti amarul?
.....
A adormit întreg pământul,
Un clopot sună picurat,
Sfios îi prinde glasul vântul...
Nu-ţi vine-n minte jurământul
Şoptit cu tremur şi...uitat?...”

(Octavian Goga – **În taina sării**)

1. Opera lirică este domeniul confesiunii, poetul comuni-cându-se pe sine. Din această trăsătură derivă o alta, care se răsfrânge asupra cititorului. Care este aceasta?

2. Eul liric îşi redă direct sentimentele şi gândurile care, de fapt, devin simboluri ale unor trăiri umane. Ce sentimente se transmit prin versurile de mai sus?

3. Dincolo de mărturisirea, cu sinceritate, a stărilor sufleteşti, eul liric reflectă şi realitatea care a determinat aceste trăiri. Descoperă de la ce realitate porneşte autorul acestor versuri?

4. Realitatea inspiratoare apare transfigurată în opera lirică. Cum se realizează acest lucru?

5. Subiectivismul se realizează prin diversitatea mijloacelor de expresie folosite de autor. Descoperă, în text, diferite figuri de stil.

> ***Interogaţia retorică*** este figura de stil prin care se evidenţiază, cu ajutorul unei întrebări la care nu se aşteaptă răspuns, o idee, o atitudine, un sentiment etc.

6. Descoperă, în text, interogaţii retorice şi spune ce idee / sentiment este evidenţiat(ă) prin folosirea acestui procedeu artistic.

Scanned with OKEN Scanner

7. Cu ajutorul figurilor de stil, autorul formează imagini artistice. Identifică, în textul dat, trei imagini artistice diferite şi comentează-le, oral.

8. Lirica se individualizează ca *poezie a prezentului.* Motivează această afirmaţie şi argumentează cu elemente din text.

9. Forma versificată a operei lirice permite evidenţierea intensităţii sentimentelor. Măsura versurilor este în acord cu aceste trăiri. Descoperă măsura acestor versuri şi precizează rolul său.

10. Răspunzând la întrebările **1-9,** ai formulat argumente în sprijinul afirmaţiei că poezia este o operă lirică. Realizează o compunere de 15-20 de rânduri în care, folosind aceste (şi alte) argumente să demonstrezi că fragmentul de operă citat aparţine genului liric.

OPERA LIRICĂ - INVOCAŢIA

Citeşte cu atenţie textul:

„Stăpâne, care luminezi întunericul, care deschizi,
Ochii celor cu capul negru
Zeule milostiv, care îndrepţi pe cei îndoiţi
Susţii pe cei slabi,
La lumina ta aşteaptă zeii cei mari
.....
Tu eşti lumina până la marginile cerului îndepărtat,
Tu eşti lumina a cât se poate prinde cu ochii pe întinsul pământ;
Îndată ce te zăresc, se bucură mulţimile oamenilor"

(Imn către zeul-Soare*)

*din literatura asiro-babiloniană

1. În text apare o pereche de antonime. Identific-o şi spune care este rolul său. Ce figură de stil se construieşte pe aceste antonime?

> **Invocaţia** este o formulă de adresare către o persoană absentă sau imaginară, fără a se aştepta o replică.

2. Observă primul vers, care conţine o invocaţie, şi spune cum se realizează adresarea (referă-te la cazul substantivului).

3. Întreaga poezie este, de fapt, o invocaţie. Descoperă un alt element care susţine această afirmaţie.

4. Transcrie versul care se referă la personalitatea ieşită din comun a celui invocat.

5. Lumina devine un simbol al binelui. Descoperă alt simbol, în text.

Scanned with OKEN Scanner

6. Strigătul emoţional de la începutul poeziei este urmat de alte figuri de stil. Indică-le.

7. Opera lirică oglindeşte viaţa, redând direct sentimentele şi gândurile eului liric. Ce sentimente sunt îmbrăcate în forma acestei invocaţii? Către cine se îndreaptă?

8. Poezia este rezultatul unor stări sufleteşti prezente. Care este semnul acestui fapt, în text?

9. Selectează cuvinte / expresii / sintagme care ajută la creionarea celui ales ca subiect al invocaţiei.

SPECII LIRICE

PASTELUL (I)

Pastelul este o creaţie lirică descriptivă, aparţinând literaturii culte, care transmite sentimentele eului liric faţă de un peisaj descris. Modul de expunere folosit este descrierea.

Creatorul pastelului, ca specie literară, în literatura română este Vasile Alecsandri.

Prin descriere se poate realiza:

a) *tablou* (descrierea unui obiect, lucru, peisaj): *Iarna* de Vasile Alecsandri;

b) *portret* (prezentarea trăsăturilor unui personaj): *Dăscăliţa* de Octavian Goga, *Rodica* de Vasile Alecsandri;

c) *evocare* (prezentarea unui obiect, loc sau a unei fiinţe din trecut): *Domnu Trandafir* de Mihail Sadoveanu.

Trăsăturile descrierii – vezi pagina 14.

Citeşte următorul text:

„Ţara mea părăsită de fructe,
Părăsită de frunze,
Părăsită de strugurii
Emigraţi prevăzători în vin,
Ţara mea trădată de păsările
Rostogolite în grabă
Pe cerul mirat şi încă senin,
Veşnic împăcată,
Mirosind a ierburi
Care-şi dau sfârşitu-n soarele domol,
Credincioşi păianjeni
Ţes pânzeturi albe
Ca să bandajeze
Locul frunzei, gol.
Noaptea stele coapte-ţi
Fermentează cerul,
Vântul curge ziua
Tare şi-amărui
Orele-ţi măsoară
Nucile căzând
Şi te luminează
Cuviincios gutui."

(Ana Blandiana – **Pastel**)

Scanned with OKEN Scanner

1. Versurile de mai sus surprind natura în mişcare. Transcrie cuvintele/ sintagmele care sugerează mişcările din natură.

2. Transcrie două versuri care conţin o imagine vizuală şi una olfactivă.

3. Imaginea cărui anotimp este creată în aceste versuri?

4. Cadrul natural cuprinde atât elemente terestre, cât şi cereşti, în deplină armonie. Identifică-le!

5. Poezia se remarcă prin sugestiile plastice ale limbajului. Indică figurile de stil din versurile de mai sus şi comentează două dintre ele, la alegere.

6. Care este modul de expunere predominant? Oferă argumente pentru răspunsul tău.

7. Tabloul creat transmite sentimentele eului liric. Care sunt acestea?

8. Cum îşi face eul liric simţită prezenţa în text? Transcrie un vers în care această prezenţă este evidentă.

9. În pictură, pastelul este un tablou realizat în culori cu pastă moale. În ce culori ar putea fi pictat tabloul naturii realizat de Ana Blandiana?

10. Observă structura poeziei, la nivel prozodic. Ce deosebeşte aceste versuri de cele ale primului autor de pasteluri, Vasile Alecsandri?

PASTELUL (II)

Citeşte următorul text:

„Din asfinţit, de peste munte,
Răsfrângeri roşii de amurg
Se sfarmă-n licăriri mărunte
Şi-n Dunărea umbrită curg.
Dar unda tulbure le-ngroapă
Când, subt răchitele din vale,
De-abia mai tremură pe apă
Ca nişte coji de portocale.
Acolo jos, peste cununa
Întunecatului boschet,
Sclipeşte-n aer semiluna
Din vârful unui minaret."*

(George Topîrceanu – **Pastel**)

**minaret* = turnul înalt al moscheielor, având în partea superioară un balcon.

1. Opera lirică este creaţia în care autorul îşi exprimă în mod direct sentimentele, gândurile, ideile, trăirile. Care sunt sentimentele pe care ţi le-a trezit lectura acestor versuri?

2. Tabloul are două coordonate: una terestră şi una cerească. Identifică, în structura operei, aceste două coordonate.

Scanned with OKEN Scanner

3. Care sunt termenii lexicali prin care imaginea se localizează? Realizează aceştia o localizare precisă?

4. Registrul de imagini este predominant vizual. Indică două imagini vizuale şi una dinamică.

5. Imaginile artistice se realizează cu ajutorul unor figuri de stil. Descoperă, în text, o metaforă, un epitet şi o comparaţie. Explică, în patru-cinci rânduri, cum contribuie aceste procedee stilistice la realizarea imaginii asfinţitului.

6. Primul vers din strofa a III-a modifică perspectiva din care se face descrierea. Indică elementele prin care se realizează acest lucru.

7. Din punct de vedere cromatic apare *roşul*, dar şi *negrul* (prin folosirea termenilor lexicali *tulbure, întunecat*). Observă în care strofe apare fiecare şi fă un scurt comentariu oral.

8. Fiind realizat un tablou, modul de expunere este descrierea. Care sunt trăsăturile operei, din acest punct de vedere?

9. Versificaţia contribuie la sporirea muzicalităţii. Observă măsura versurilor şi comentează rolul acesteia în sugerarea atmosferei generale, a stării de spirit. În ce măsură vocalele din rimă (*u* – prima strofă; *a* – a doua strofă; *u, e* – a treia strofă) vin în sprijinul celor discutate?

10. Pe baza răspunsurilor la întrebările 1 – 9 şi cu ajutorul altor idei pe care le-ai formulat singur (ă), încadrează opera în specia *pastel*, ţinând cont de faptul că acesta este o operă descriptivă, care prin intermediul unui tablou transmite sentimente. Ai în vedere:

- precizarea a două trăsături ale pastelului;
- ipostaza autorului;
- ilustrarea trăsăturilor cu elemente din textul dat;
- evidenţierea şi comentarea procedeelor artistice.

TEXTUL NONLITERAR

TEXTUL NONLITERAR – TRĂSĂTURI

I. Citeşte următoarele texte şi rezolvă cerinţele:

a) *„Munţii Carpaţi au avut o importanţă deosebită în istoria naţională. În Munţii Orăştiei, din Masivul Şureanu, a apărut prima organizare statală, cea condusă de Burebista, şi tot aici s-au dat luptele decisive între Decebal şi Traian. (...) În timpul marilor migraţii, românii s-au refugiat în zonele muntoase pentru a scăpa de furia hoardelor dezlănţuite. Domnitorii români au ştiut să folosească foarte bine aceste zone, atrăgând duşmanii aici şi obţinând victorii strălucite, aşa cum a fost cea de la Posada.“*

(Rolul Carpaţilor în istorie – Istoria românilor, manual pentru clasa a VIII-a)

Scanned with OKEN Scanner

b) *„Horia pe-un munte stă călare*
O coroană sură munților se pare
Iar Carpații țepeni îngropați în nori
Își vuiau prin tunet gândurile lor.
«– Eu am – zise-un tunet – suflet mare, greu,
Dar mai mare suflet bate-n pieptul său;
Fruntea-mi este albă ca de ani o mie,
Dară a lui nume mai mult o să ție.»
«– Nalți suntem noi munții – zise-un vechi Carpat –
Dar el e mai mare, că ni-i împărat.»“ (Mihai Eminescu – **Horia**)

1. Indică tema fiecărui text reprodus mai sus.

2. Identifică, în textul **a**, momentele importante ale istoriei naționale în care românii au găsit un sprijin în munți, amplasarea geografică a României fiind una deosebit de avantajoasă.

3. Indică momentul istoric la care face referire textul **b**. Caută în manualul de istorie sau în alte cărți informații suplimentare despre acest moment istoric.

4. Identifică trăsăturile fiecăruia dintre cele două texte, completând în tabelul de mai jos cu + dacă trăsătura se găsește în text, cu – dacă trăsătura nu se găsește în text și exemplificând cu elemente concludente.

Trăsătura	textul **a)**	textul **b)**	argument/ exemplu
• se inspiră din realitatea obiectivă; • este ancorat în ficțiune; • emițătorul este o persoană reală, există într-un timp bine definit; • creatorul nu este o persoană reală, ci un alter-ego al autorului; • actanții sunt personaje reale; • actanții sunt ființe fictive; •se prezintă întâmplări, evenimente reale; • se prezintă o înlănțuire de evenimente imaginate de autor; • are drept scop informarea autorului; • urmărește sensibilizarea cititorului; • limbajul este concis, cuvintele se folosesc cu sensul propriu, apar în special termenii monosemantici; • limbajul este expresiv, cuvintele se folosesc cu sens figurat, apare polise-mantismul.			

Scanned with OKEN Scanner

5. Sintetizează trăsăturile textelor literar și nonliterar, completând tabelul:

text literar	text nonliterar

6. Adaugă în tabelul de mai sus exemple de texte literare și nonliterare, alegând din următoarea listă: **roman, articol de ziar, nuvelă, basm, prospect, Legea Învățământului, pastel, știrea, interviul, comedia.**

7. Cunoscând trăsăturile textului nonliterar, scrie o compunere de 10 – 15 rânduri, în care să argumentezi încadrarea fragmentului de mai jos în acest tip de text.

„Munții Carpați reprezintă un lanț muntos, aparținând marelui sistem muntos central al Europei. Carpații cuprinși între Bazinul Vienei (care-l separă de lanțul alpin) și culoarul Timokului (care îl separă de Stara Planina, în Peninsula Balcanică) formează un arc cu o lungime de 1500 km și o lățimea maximă de 130 km, desfășurându-se pe 6° în latitudine și aproximativ 10° în longitudine. Se întind pe teritoriul a șapte state: Austria, Cehia, Slovacia, Polonia, Ungaria, Ucraina, România și Serbia."

(Wikipedia – **Munții Carpați**)

TEXTUL JURNALISTIC

Circulația informației a devenit, în epoca modernă, o constantă a vieții. Ea se realizează prin mass-media, toate structurile din interiorul acesteia folosind un **stil aparte de comunicare**, bazat pe următoarele trăsături:

- un vocabular variat și bogat, datorită faptului că se adresează unui public larg (cu o pregătire profesională diferită sau cu diverse niveluri de cultură);
- este utilizată limba literară alături de formulări specifice limbajului cotidian;
- apar elemente specifice limbajului artistic;
- apelează la procedee menite să capteze atenția cititorului (titluri și subtitluri incitante, folosirea imaginilor, a ilustrațiilor grafice, culoare etc.).

În această categorie de texte se încadrează **articolul de ziar / revistă, știrea, anunțul.**

1. Citește cu atenție textele de mai jos și identifică, în fiecare dintre ele, trăsăturile enunțate mai sus, în chenar.

a) *„Teatrul Masca sărbătorește astăzi **Ziua Internațională a Mimului***

*Evenimentul se va desfășura sub motto-ul **«La început a fost gestul...»**. Între orele 10,00 – 13,00, actorul și regizorul Mihai Mălaimare va susține work-shopul **Inițiere în pantomimă**. De la ora 19,30, vor avea loc proiecții de film și un recital susținut de tânărul compozitor Răzvan Diaconu, urmate de o reprezentație a spectacolului **Actorul** – un one-man show provocator, după un text semnat de Mircea Dinescu, în interpretarea lui Mihai Mălaimare, acompaniat de Mircea Tiberian și cu participarea unor invitați speciali. De asemenea, în această seară, pe scena de la **Masca**, publicul are întâlnire cu actori ai instituției din trei generații."*

Scanned with OKEN Scanner

b) *„Tablou semnat de Nicolae Tonitza scos la licitaţie*

*Lucrarea **Flori**, semnată de unul dintre cei mai bine cotaţi pictori români, Nicolae Tonitza, va fi scoasă la licitaţie, mâine, de **Casa Alis**, la preţul estimativ de 100.000 de lei. În catalogul licitaţiei mai figurează şi alte lucrări valoroase precum **Pictorul la şevalet**, de Arthur Segal, la preţul de pornire de 68.000 de lei, **Tineretul**, de Sabin Bălaşa, la 18.000 de lei, **Jucătorii de table**, de Constantin Piliuţă, la 15.000 de lei. Totodată, colecţionarii de artă vor putea opta pentru tablouri semnate de Adam Băltatu, Ipolit Strâmbu, Mircea Ciobanu sau Aurel Cojan. Licitaţia va avea loc la **Teatrul Naţional de Operetă Ion Dacian.**"*

(Radio România Cultural, on-line, 13 nov. 2009)

2. Pornind de la textele date, răspunde la întrebările de mai jos:

Ce / Cine / De ce ⟷ (se) relatează?

Când / Unde / Cum ⟷ va avea loc?

ARTICOLUL DE ZIAR / DE REVISTĂ

Citeşte textul de mai jos şi răspunde la întrebările formulate.

1. Care este informaţia pe care presa (ziarul) o transmite publicului cititor?

2. Cărui nivel de cultură / categorie socială i se adresează textul? Argumentează.

3. Faptele prezentate reprezintă un subiect cu grad ridicat de interes pentru publicul larg? Argumentează.

*„**Atemschaukel**, noul roman al Hertei Muller – laureată a premiului Nobel pentru literatură pe 2009, va apărea la începutul lui 2010, la editura Humanitas Fiction, în traducerea lui Alexandru Sahighian. Potrivit editurii, **Atemschaukel**, apărută în urmă cu câteva luni la editura Hanser, este o **carte – eveniment** – aşa cum o dovedeşte numărul impresionant de cronici entuziaste apărute în Germania. Aceasta va fi publicată în curând în Suedia, Franţa, Polonia, Anglia şi Statele Unite ale Americii, scrie Mediafax. «Aruncând o lumină revelatoare asupra trecutului încă recent, legat de dictatura comunistă din această parte a Europei, romanul povesteşte o istorie inedită în literatura de la noi, în care este vorba despre germanii «noştri» din România şi care pune în evidenţă o altă experienţă concentraţionară: deportarea etnicilor germani în lagărele de muncă din URSS. Puţini scriitori contemporani au scris cu acuitatea şi intransigenţa Hertei Muller despre sistemul comunist. Dincolo, însă, de orice «subiect» ori «tematică», Herta Muller este o foarte mare scriitoare, limba romanelor*

Scanned with OKEN Scanner

și eseurilor ei fiind poetică, inventivă, precisă, plină de forță și de trimiteri sugestive», a declarat Alexandru Sahighian. De asemenea, unul dintre cele mai cunoscute volume ale Hertei Muller, ***Încă de pe atunci Vulpea era Vânătorul****, inițial scenariu de film și publicat ca roman în Germania în 1992, apare într-o nouă ediție la sfârșitul lunii noiembrie, în colecția* ***Raftul Denisei****, și va fi lansat de editura Humanitas Fiction la* ***Târgul de carte Gaudeamus*** *(25 – 29 noiembrie).“*

(Ziarul Gardianul, sâmbătă, 31 octombrie 2009)

4. Exprimă-ți, în 10-15 rânduri, opinia în legătură cu afirmația: *Informațiile sunt oamenii* care aparține lui Harold Evans, editor la *The Sunday Times*, un ziar britanic înființat în anul 1821.

TEXTUL ARGUMENTATIV

Textul argumentativ urmărește a convinge de justețea unei opinii, pe baza unor dovezi bine alese.

Un astfel de text pornește de la o ipoteză, formulată, de obicei, enunțiativ, mai rar, interogativ. Argumentarea premisei se face prin exemple concrete, asemănări sau deosebiri față de alte obiecte, situații, aspecte similare. În concluzie, se întărește opinia exprimată în introducere.

La nivel lexical, se folosesc verbe de opinie (**cred, consider**), iar înlănțuirea logică se poate marca prin diferite cuvinte (conectori argumentativi): **astfel, din cauză că, întrucât, ca urmare, încât, prin urmare** etc.

Se dă textul:

„Nu știu dacă cei care îndrăznesc să-l tăgăduiască pe Dumnezeu merită să te străduiești a le dovedi existența lui Dumnezeu și să-i tratezi mai serios decât au fost tratați în acest capitol; ignoranța, care este caracteristica lor, îi face incapabili de priceperea principiilor celor mai clare și de raționamentele cele mai înlănțuite. Admit, totuși, să citească raționamentul pe care am să-l fac, numai să nu se convingă că e tot ce se putea spune despre un adevăr atât de strălucitor.

Acum patruzeci de ani nu eram pe lume și nu stătea în puterea mea să fiu vreodată, cum nu depinde de mine, care exist de data aceasta, de-a nu mai fi; așadar, am început și continui să fiu prin ceva ce există în afară de mine, care va dăinui după mine și care este mai bun și mai puternic decât mine; dacă acest ceva nu este Dumnezeu, să mi se spună ce este.

Poate că eu, care exist, nu exist astfel decât prin puterea unei naturi universale, care a fost totdeauna așa cum o vedem, ducându-ne cu gândul până la nețărmurirea timpurilor. Dar natura aceasta ori este numai spirit, și atunci este Dumnezeu; ori este materie, și nu poate, prin urmare, să fi zămislit sufletul meu; ori este un amestec de materie și de spirit, și atunci, ceea ce este spirit în natura, eu îl numesc Dumnezeu.

Scanned with OKEN Scanner

Poate că, de asemenea, ceea ce numesc eu sufletul meu nu este decât o părticică de materie care există prin puterea unei naturi universale, care este şi ea materie, care a fost întotdeauna şi care va fi mereu asa cum o vedem, şi care nu este Dumnezeu. Dar cel puţin trebuie să-mi admiteţi că ceea ce numesc eu sufletul meu, orice ar putea să fie, este un lucru care gândeşte şi că dacă este materie, este în mod necesar o materie care gândeşte; căci nu mă va convinge nimeni că nu există în mine ceva care gândeşte în timp, ce înfirip acest raţionament. (...)

Pe scurt, eu gândesc, deci Dumnezeu există; căci acel ceva care gândeşte în mine însumi, pentru că nu a depins de mine să mi-l ofer o primă dată, cum nu depinde de mine să-l păstrez o singură clipită. Nu-l datorez unei fiinţe care să fie mai presus de mine şi care nu este materie. Şi fiinţa aceasta este Dumnezeu."

(La Bruyère – **Caracterele sau moravurile acestui veac**)

1. Observă care este tema acestui text.

2. Reciteşte textul şi identifică intenţia/scopul autorului.

3. Care sunt informaţiile pe care le oferă/furnizează textul?

4. Selectează explicaţiile oferite.

5. Rescrie argumentele folosite.

6. Formulează într-un enunţ concluzia textului.

7. Identifică, în textul dat, indicii lexicali ai argumentării:

- (verbele de opinie: **a crede, a considera, a presupune**;
- adverbe sau locuţiuni adverbiale: **probabil, fără îndoială** etc;
- conjuncţii care exprimă raporturi de tip cauzal, consecutiv: **deoarece, din cauză, încât;**
- formule ca: **în primul rând, de exemplu, apoi, în concluzie** etc.

Scanned with OKEN Scanner

SCRIEREA DESPRE TEXTUL LITERAR / NONLITERAR

- **COMPETENŢE VIZATE**
  - ✓ **REDACTAREA DIVERSELOR TEXTE, CU SCOPURI ŞI DESTINAŢII DIVERSE, ADAPTÂNDU-LE LA SITUAŢIA DE COMUNICARE CONCRETĂ**
  - ✓ **UTILIZAREA ÎN REDACTAREA UNUI TEXT PROPRIU A CUNOŞTINŢELOR DE LEXIC ŞI DE MORFOSINTAXĂ, FOLOSIND ADECVAT SEMNELE ORTOGRAFICE ŞI DE PUNCTUAŢIE**

REALIZAREA PLANULUI UNUI ESEU/ A UNUI ESEU

SCHIŢA

Lucrează cu partenerul de bancă!

1. Alege dintre trăsăturile enumerate mai jos pe cele specifice **schiţei**, notând în dreptul fiecăreia **A** – dacă sunt specifice schiţei, **F** – dacă nu sunt specifice schiţei:

- specie a genului epic cult;
- creaţie epică în proză sau în versuri;
- are dimensiuni mari;
- dimensiunile sunt reduse;
- prezintă lupta dintre bine şi rău;
- binele triumfă întotdeauna;
- realul se îmbină cu fabulosul;
- prezintă o acţiune simplă;
- se povestesc fapte vitejeşti şi întâmplări eroice;
- se prezintă un singur episod/aspect din viaţa personajelor;
- personajul este un erou;
- protagonistul este prezentat din perspectiva unei dominante de caracter;
- modul principal de expunere este naraţiunea;
- dialogul are rol în dinamizarea acţiunii precum şi în caracterizarea personajelor.

2. Ilustrează, apoi, fiecare caracteristică a schiţei cu elemente din opera studiată, după ce ai recitit-o.

Scanned with OKEN Scanner

3. Alcătuieşte planul iniţial al unei compuneri de tip argumentare, respectând toate etapele necesare realizării acestuia.

Îţi reamintesc faptul că orice compunere are introducere, cuprins şi încheiere, fiecare dintre acestea cuprinzând informaţii specifice.

a) Discută cu partenerul/a de bancă ce informaţii ar trebui să cuprindă **introducerea** unei compuneri prin care vrei să încadrezi opera **Vizită ...** de I. L. Caragiale în specia schiţă.

b) Redactaţi individual introducerea, apoi schimbaţi între voi caietele; faceţi corectări şi completări.

Introducerea să nu depăşească un paragraf.

c) Finisează introducerea ţinând seama de indicaţiile colegului!

d) Stabiliţi împreună ce idei trebuie să existe în cuprinsul compunerii şi realizaţi un plan iniţial.

e) Redactează acasă cuprinsul compunerii.

Nu uita! Trebuie să argumentezi că toate trăsăturile descoperite la exerciţiul **1** se regăsesc în textul dat.

- Exprimă ideile în ordine logică!
- Foloseşte un vocabular variat!
- Scrie enunţuri clare, logice, nu foarte lungi!
- Aplică regulile de ortografie şi de punctuaţie!
- Fiecare idee să înceapă cu un alineat!

f) În clasă, ora următoare, discută cu partenerul de bancă modul în care aţi realizat cuprinsul:

- Sesisează greşelile!
- Evidenţiază elementele pozitive!
- Adu completări!

g) După ce veţi fi parcurs această etapă, cuprinsul poate să fie finisat, primind forma definitivă.

h) Reciteşte textul redactat până acum. Compară-l cu textele realizate de celelalte perechi.

i) Completează-l, dacă este cazul, cu informaţii descoperite în textele colegilor.

j) Discutaţi între voi şi formulaţi încheierea compunerii.

- Formulează concluziile!
- Exprimă-ţi o părere în legătură cu textul discutat.

k) Rescrie textul pe o foaie albă, respectând regulile încadrării în pagină:

- Caligrafiază literele!
- Menţine dimensiunea şi orientarea literelor pe parcursul textului!
- Evită ştersăturile, nu îngroşa cuvintele, nu sublinia, nu încercui decât dacă este necesar!

Scanned with OKEN Scanner

REALIZAREA UNUI ESEU DUPĂ UN PLAN SUGERAT

COMPUNEREA DE ARGUMENTARE/ÎNCADRARE ÎN GENUL/SPECIA CORESPUNZĂTOARE

OPERA LIRICĂ

Citeşte poezia de mai jos:

„Nu mă-ntreba nimic în noaptea asta,
Nici cât e ceasul, nici ce gânduri am.
Mai bine lasă-mă să-nchid fereastra,
Să nu văd frunzele cum cad din ram ...

Fă focul şi preumblă-te prin casă
Fără să spui nimic, niciun cuvânt ...
Vreau să mă simt la tine ca acasă,
Să nu simt frunzele cum zboară-n vânt ...

Învăluită-n straie de culcare
Aşază-mi-te-alăturea c-un ghem,
Şi deapănă mereu, fără-ncetare,
Să n-aud frunzele, sub paşi, cum gem ...

Fereşte-mă în preajma ta, de vasta
Urgie-a toamnei care bântuie ...
Şi nu mă întreba în noaptea asta
De ce mă înspăimântă frunzele ...“

(Radu Stanca – **Frunzele (Elegie de toamnă)**)

Scrie o compunere de 15-20 de rânduri în care să argumentezi că această poezie se încadrează în genul liric (este operă lirică). Foloseşte planul de mai jos:

1. Introducere – definiţia genului liric (ipoteza) - vezi pagina 31.

2. Cuprins (argumentarea propriu-zisă):
– evidenţierea temei şi a ideilor poetice prin sesizarea câmpurilor semantice dominante; semnificaţiile titlului, în raport cu tema şi mesajul transmis;
– indicarea sentimentelor dominante, pornind de la ipostaza eului liric (potrivit modului de expunere prezent în text);
– comentarea modului de transmitere a ideilor poetice prin evidenţierea elementelor de expresivitate artistică pe nivelurile limbii (**nu vei face un simplu inventar al resurselor expresive, o enumerare searbădă a acestora; vei comenta acele procedee artistice care susţin interpretarea ta**);

3. Încheiere (concluzia) – încadrarea poeziei în genul liric.

Scanned with OKEN Scanner

Citeşte cu atenţie textul de mai jos:

„Când pădurarul a adus-o din codru, era un pui mic şi fricos. Cu ochii mari şi umezi, se uita rugându-se la toţi, gata să fugă.

Dar cum vremea se îmblânzi, înţelese că nimeni nu-i voia răul. Începea să vină singură la doniţa cu lapte. Ziua stătea ascunsă în tufişurile de zmeură din livadă. Seara răspundea la chemarea noastră, când îi intindeam câte o bucată de zahăr.

Fiindcă fugea atât de sprinten, tata a botezat-o: «Năluca». Iar Năluca îşi cunoştea numele.

Toate vietăţile din ogradă: câinii, păsările şi pisicile erau acum dispreţuite de noi. N-aveam altă grijă decât de Năluca. «Ce mai face Năluca?», «Unde s-a ascuns Năluca?», «I-a dat cineva lapte astăzi?». Aşa a crescut în mijlocul nostru. Tata spunea chiar că s-a îmblânzit prea repede. Parcă îi părea rău că o vede amestecându-se laolaltă cu toate animalele domestice, că a uitat atât de repede libertatea pădurii.

E adevărat că uneori se oprea sub umbra nucilor din livadă, cu urechile ciulite şi nările umflate în vânt. Mirosea adierile aduse din poienile codrului. Atunci ochii ei erau mai umezi şi păşea mai încet, cu botul la pământ. Năluca era tristă. Nu mai răspundea la chemările noastre. Nici nu voia să se atingă de bucata de zahăr pe care i-o întindeam în palmă. Într-o seară, când cineva a uitat poarta deschisă, Năluca a fugit. A doua zi, culcuşul era gol. În zadar am căutat-o toţi prin grădină. În zadar am nădăjduit că poate se întoarce la doniţa cu lapte. Năluca plecase pentru totdeauna. (...)

Cu încetul Năluca a fost uitată.

Aseară, mă întorceam cu tata de la Prisaca Mărgineanului, prin pădure. (...)

Deodată, în calea noastră, pe cărare, a apărut o căprioară. Am tresărit şi noi. A tresărit şi ea. Era o arătare atât de neaşteptată!

Tata a şoptit:

– E Năluca!

Era, într-adevăr, Năluca. Fără să-mi dau seama am întins pumnul strâns, aşa cum o ademeneam altădată cu bucata de zahăr ascunsă. Căprioara şovăi o clipă. Se apropie cu sfială. Aproape să-i netezesc botul umed. Să-i prind gâtul cenuşiu. Să-i mângâi capul mic pe care şi-l supunea dezmierdărilor odinioară. Câţiva paşi încă. Doi. Unul ...

Şi deodată Năluca nu se mai uită în ochii mei. Privi îndărăt, în codru. Se răsuci scurt, pe picioarele subţiri şi zvâcni în goană, spre adâncul codrului. Înaintea noastră nu mai rămâneau decât crengile tremurând. Stropii de frunze, scuturându-se ca lacrimile.

Mâna întinsă după umbra ei a căzut neputincioasă.“

(Cezar Petrescu – Năluca)

Scanned with OKEN Scanner

Scrie o compunere de 15-20 de rânduri în care să argumentezi că textul dat se încadrează în genul epic (este operă narativă). Foloseşte planul de mai jos:

1. Introducere – definiţia genului epic (ipoteza) - vezi pagina 11.
2. Cuprins (argumentarea propriu-zisă):

– prezentarea lanţului de întâmplări, succint, cu evidenţierea planurilor acţiunii, a procedeelor de înlănţuire a secvenţelor narative; indicarea contextului spaţio-temporal şi a momentului subiectului prezent în text;

– indicarea tipului de naraţiune (subiectivă sau obiectivă), a tipului de narator; îmbinarea naraţiunii cu alte moduri de expunere;

– clasificarea personajelor care iau parte la acţiunea derulată, scurta lor caracterizare şi evidenţierea mijloacelor de caracterizare folosite în text.

3. Încheiere – încadrarea fragmentului dat în genul epic/operă narativă.

NUVELA

Citeşte / reciteşte nuvela **Popa Tanda**, de Ioan Slavici. Cunoscând trăsăturile nuvelei, identifică-le în textul citit.

Argumentează, apoi, într-o compunere de 15-20 de rânduri, că opera discutată este o nuvelă.

Îţi sugerez un **plan al compunerii**, pe care poţi să-l completezi cu alte elemente.

A. Introducere – încadrarea operei în creaţia autorului, evidenţierea genului literar din care face parte; definiţia nuvelei - vezi pag. 23.

B. Cuprins (argumentarea faptului că toate elementele enunţate în definiţie se regăsesc în opera discutată) – discursul narativ este de mai mare amploare, în comparaţie cu schiţa, însă mai mic decât în cazul romanului; vei argumenta acest fapt prezentând subiectul nuvelei, pe scurt, evidenţiind **intriga puternică;**

- evidenţierea relaţiei autor – narator – personaj;
- deosebit de important în nuvelă este **personajul**, nu acţiunea; acesta este prezentat prin observaţie şi analiză; vei prezenta trăsăturile de caracter ale personajului principal, evidenţiind **mijloacele de portretizare** şi argumentând faptul că este un **personaj complex**;
- prezentarea modalităţilor folosite de autor pentru a-şi transmite ideile (moduri de expunere, procedee artistice);
- exprimarea unei opinii în legătură cu acţiunea şi personajele.

C. Încheiere – încadrarea operei în specia nuvelei.

Fii atent(ă)! Pe lângă conţinut se punctează şi felul în care ai redactat!

Scanned with OKEN Scanner

PASTELUL

Realizează o compunere de argumentare/încadrare în specia pastel a textelor de mai jos, pe baza planului dat:

1. Introducere – definiţia pastelului (pagina 38)

2. Cuprins (argumentarea faptului că toate trăsăturile enunţate în definiţie se găsesc în textul dat):

– modul de expunere folosit în pastel este descrierea subiectivă, realizându-se un tablou (vezi trăsăturile descrierii la pagina 17) static sau dinamic; evidenţierea trăsăturilor peisajului descris, identificarea elementelor cadrului (umane, naturale, cereşti şi terestre); indicarea perspectivei prezentării, a dinamicii privirii (stânga-dreapta, dreapta-stânga, sus-jos, jos-sus); evidenţierea perspectivei unice;

– în descrierea tabloului de natură se foloseşte un limbaj expresiv; figurile de stil (în special epitete, enumeraţii, comparaţii, dar şi altele) transfigurează realitatea , convertind-o în imagine artistică;

– se transmit în mod direct sentimentele eului liric faţă de tabloul descris; lirismul este fie de tip confesiv (cu verbe şi pronume la persoana I), fie obiectiv (în care o voce impersonală descrie un peisaj).

3. Încheiere – încadrarea textului dat în specia pastel.

a) *„Gerul aspru şi sălbatic strânge-n braţe-i cu jelire*
Neagra luncă de pe vale care zace-n amorţire;
El ca pe-o mireasă moartă o-ncununǎ despre zori
C-un văl alb de promoroacă şi cu ţurţuri lucitori.

Gerul vine de la munte, la fereastră se opreşte
Şi, privind la focul vesel care-n sobe străluceşte,
El depune flori de iarnă pe cristalul îngheţat,
Crini şi roze de zăpadă ce cu drag le-a sărutat.

Gerul face cu-o suflare pod de gheaţă între maluri,
Pune streşinilor casei o ghirlandă de cristaluri,
Iar pe feţe de copile înfloreşte trandafiri,
Să ne-aducă viu aminte de-ale verii înfloriri.

Gerul dă aripi de vultur cailor în spumegare
Ce se-ntrec pe câmpul luciu, scoţând aburi lungi pe nare.
O! tu, gerule năprasnic, vin', îndeamnă calul meu
Să mă poarte ca săgeata unde el ştie, şi eu!"

(Vasile Alecsandri – **Gerul**)

Scanned with OKEN Scanner

b) *„Deschid cu teamă uşa cămării de-altădată*
Cu cheia ruginie a raiului oprit,
Trezind în taina mare a poamelor, smerit,
Mireasma, şi răcoarea, şi umbra lor uitată.

Mă prinde amintirea în vânătul ei fum,
Prin care cresc pe poliţi şi rafturi, ca pe ruguri,
Arzând în umbră, piersici de jar, şi-albaştri struguri
Şi pere de-aur roşu cu flăcări de parfum.

Şovăitor ca robul, ce calcă o comoară
Din basmul cu o mie şi una de nopţi, mă-nchin:
Văd pepeni verzi – smaragde cu miezul de rubin –
Şi tămâioşii galbeni ca soarele de vară.

Se-aprind fantasmagoric caise şi gutui:
Trandafirii lampioane şi lămpi de aur verde ...
Dar părăsind cămara ce minţile îmi pierde,
Tot rodul vrăjitoarei cu lacăt îl încui." (Ion Pillat – **Cămara de fructe**)

FABULA

Scrie o compunere de 15-20 de rânduri în care să argumentezi că textul de mai jos se încadrează în specia **fabulă**. Redactează urmărind planul dat.

„«Ce bine au să meargă trebile în pădure
Pe împăratul tigru când îl vom răsturna
Şi noi vom guverna,
Zicea unei vulpi ursul, c-oricine o să jure
Că nu s-a pomenit
Un timp mai fericit.»
– «Şi-n ce o să stea oare
Binele acest mare?»
Îl întreabă.
– «În toate,
Mai ales în dreptate:
Abuzul, tâlhăria avem să le stârpim,
Şi legea criminală s-o îmbunătăţim;
Căci pe vinovaţi tigrul întâi îi judeca
Ş-apoi îl sugruma.»
– «Dar voi ce-o să le faceţi?»
– «Noi o să-i sugrumăm
Ş-apoi să-i judecăm.»
Cutare sau cutare,
Care se cred în stare
Lumea a guverna,
Dacă din întâmplare
Ar face încercare,
Tot astfel ar urma."

(Grigore Alexandrescu – **Ursul şi vulpea**)

Scanned with OKEN Scanner

1. Introducere – definiţia fabulei (pagina 27)
2. Cuprins (argumentarea faptului că toate trăsăturile enunţate în definiţie se găsesc în textul dat):
– prima parte a poeziei, **discursul**, prezintă un lanţ de întâmplări la care iau parte personaje animaliere / obiecte personificate;
– sub măştile personajelor/obiectelor se ascund defecte umane, faţă de care naratorul îşi exprimă atitudinea critică;
– a doua parte a operei, **morala**, este scurtă şi ea sintetizează mesajul întregii creaţii;
– întreaga poezie ia forma unei **alegorii** (situaţie creată cu ajutorul unui ansamblu de epitete, personificări, comparaţii, prin intermediul căreia se transmite o idee);
– personajele sunt tipice, **alegorice**, întruchipând o dominantă de caracter.
3. Încheiere – încadrarea poeziei în specia fabulă.

BASMUL

Scrie o compunere de 15-20 de rânduri în care să argumentezi că textul de mai jos se încadrează în specia **basm**.

Redactează urmărind planul dat.

1. Introducere – definiţia basmului (pagina 29)
2. Cuprins (argumentarea faptului că toate trăsăturile enunţate în definiţie sunt prezente în textul dat):
– acţiunea amplă prezintă lupta dintre bine şi rău, realul înbinându-se cu fabulosul, într-o înlănţuire gradată a faptelor;
– personajul principal traversează o experienţă de viaţă care îl maturizează, un drum de iniţiere, praguri şi rituri de trecere de pe un tărâm (real), pe celălalt (al basmului); în această călătorie spre sine, personajul primeşte ajutorul naturii, al obiectelor magice şi al personajelor animaliere;
– sunt folosite formule specifice basmului (iniţiale, finale, mediane), cifre fatidice (trei, şapte, nouă), prin care se întăreşte ideea de fabulos.
3. Încheiere – încadrarea textului dat în specia basm (cult sau popular).

„A fost odată un împărat care avea trei feciori. Şi cum era în pragul bătrâneţii, puterile începură să-l lase. Într-o zi, pe neaşteptate, se îmbolnăvi. Chemară pe cei mai vestiţi doctori ai împărăţiei ca să-i redea sănătatea de altădată, dar degeaba. Se dovediră cu toţii neputincioşi.

Împăratul se împăcă, în cele din urmă, cu soarta sa şi se pregăti de ultimul său drum, fără de întoarcere.

Într-o bună zi, când în odaia lui nu era nimeni, uşa se deschise şi înăuntru intră un cerşetor. Împăratul se mânie foarte tare.

Scanned with OKEN Scanner

Cerşetorul văzu asta şi zise:

– Împărate, nu trebuie să te superi! N-am venit la tine să cerşesc. Ţi-aş spune ceva foarte important, dar mi-e teamă că nu-mi vei da crezare ...

– Spune repede! Nu vezi că mi se apropie sfârşitul? îi răspunse împăratul cu glasul stins.

– Nu ţi-a bătut încă ceasul, împărate. Pe lumea asta se află un leac care ar putea să-ţi redea sănătatea.

– Nu pot să te cred! spuse cu amărăciune împăratul, dar să te aud, totuşi! Vorbeşte.

– Ştiam eu că nu-mi vei da crezare şi că vei clătina din cap. dar ceea ce-ţi voi spune eu e adevărat, aşa cum e adevărat că eu mă aflu acum în faţa ta. Vei fi din nou în putere numai după ce vei avea mărul de leac. Cum îl vei mânca, cum te vei însănătoşi tun! De aceea trimite-ţi feciorii în lume ca să-ţi găsească mărul de leac. Unul din ei va izbuti negreşit. Dacă nu faci cum îţi spun, îţi va suna ceasul de pe urmă. Rămâi cu bine, împărate.

Nici nu termină bine aceste cuvinte şi cerşetorul se făcu nevăzut. Împăratul îl strigă să se întoarcă, fiindcă voia să ştie unde se află grădina în care creşte mărul de leac. Dar la strigătul lui nu apăru decât sluga lui credincioasă. Împăratul îi porunci ca deîndată să-l cheme pe cerşetorul acela care abia plecase de la el. Sluga îi răspunse mirată că nu văzuse pe nimeni ieşind din odaia împăratului, deşi tot timpul stătuse lângă uşă.

Împăratul căzu pe gânduri. După un timp îşi chemă feciorii şi le zise:

– Feţii mei! Să ştiţi că eu mai am de trăit. Dar mă voi însănătoşi numai dacă mi se va aduce mărul de leac. De aceea porniţi în lumea largă. Acela dintre voi care îmi va aduce mărul de leac va fi urmaş la tronul împărăţiei mele.

Celor doi feciori mai mari nu le fură pe plac vorbele împăratului. Lor nu le plăcea să călătorească; se simţeau mai bine şi mai în largul lor când trândăveau, ori când îşi pierdeau vremea în petreceri deşarte, fără rost. În schimb, feciorul cel mic se bucură din toată inima când auzi că tatăl său ar mai putea să trăiască.

Chiar în aceeaşi zi cei trei feciori de împărat porniră la drum. Şi merseră ei, merseră zi de vară până-n seară, timp de mai multe săptămâni.“

(Mărul de leac – poveste slovenă)

Scanned with OKEN Scanner

SCHIŢA

Citeşte/reciteşte una dintre schiţele studiate: **D-l Goe...** sau **Vizită...**, de I. L. Caragiale. Cunoscând trăsăturile schiţei, identifică-le în textul studiat.

Argumentează, într-o compunere de 15-20 de rânduri, că opera discutată este o schiţă, pe baza planului de mai jos:

1. Introducere – încadrarea operei în creaţia autorului, evidenţierea genului literar din care face parte; definiţia schiţei (vezi pagina 22).

2. Cuprins:

– **acţiunea simplă** a schiţei este redusă la un singur aspect, dar semnificativ, din viaţa personajului central; intriga schiţei este minoră, conflictul derizoriu, deznodământul brusc; întâmplările se derulează cronologic şi durează doar câteva ore;

– protagonistul este surprins într-un moment semnificativ din viaţă, un singur episod în care i se prezintă o singură trăsătură de caracter;

– dialogul dinamizează acţiunea şi caracterizează personajele, evidenţiind diferenţa dintre ceea ce sunt personajele şi ceea ce vor ele să pară.

3. Încheiere – încadrarea textului studiat în specia schiţă.

REALIZAREA REZUMATULUI UNEI OPERE LITERARE SAU NONLITERARE

1. Realizează rezumatul unui basm studiat, parcurgând următoarele etape:

Etapa pregătitoare

Reciteşte opera! Explică-ţi eventualele cuvinte necunoscute!

Etapa I

Fixează momentele semnificative şi formulează ideile principale (planul principal de idei).

Etapa a II-a

Identifică detaliile semnificative şi formulează ideile secundare (planul secundar de idei).

Etapa a III-a

Rezumă textul citit pornind de la planul secundar de idei şi folosind **conectorii specifici** unei exprimări logice.

Nu uita!

- Foloseşte cât mai puţine cuvinte pentru a exprima ideile!
- Redă subiectul fidel!
- Nu deforma textul prin adăugarea unor interpretări sau comentarii!
- Nu omite fapte esenţiale în dinamica acţiunii!
- Foloseşte propoziţii simple, verbe la prezent sau perfect compus!

Scanned with OKEN Scanner

DA!	NU!
• cât mai puţine cuvinte • verbe la prezent sau perfect compus • verbe la diateza pasivă în locul diatezei active • participii în locul subordonatelor	• citate • comentarii, interpretări • referiri la relaţia autor-narator-personaj

2. Realizează, potrivit indicaţiilor de la exerciţiul 1, rezumatul următoarelor texte:

a) text literar:

„Eram tot în Muzeul de istorie şi ne-am oprit în faţa altei statui, aşezată nu departe de cea a lui Decebal. Am întrebat-o pe Oana:

– Ce zici tu despre această statuie?

– Zic că-i a unui om voinic şi măreţ.

– E Traian, împăratul romanilor.

– Adică ... potrivnicul lui Decebal? şi-a amintit nepoţica mea din povestirea trecută.

– Da, Oana. Traian a fost un foarte priceput şi dârz conducător de oşti, precum şi un războinic adevărat. El a strâns mulţi, foarte mulţi soldaţi, ca să-l învingă pe Decebal şi să subjuge Dacia. A trebuit să poarte însă două războaie cu dacii. Două războaie grele, în care s-a vărsat mult, mult sânge. Dacii s-au apărat cu nespusă îndârjire şi vitejie. Dovadă că, într-o bătălie, din rândul ostaşilor romani au căzut atât de mulţi răniţi, încât sanitarii nu mai aveau feşe pentru legat rănile. Văzând aceasta, împăratul Traian şi-a dat cămaşa s-o taie fâşii şi să facă bandaje pentru soldaţii răniţi.

Decebal şi dacii lui s-au bătut vitejeşte şi pe câmpul de luptă şi prin păduri şi la asaltul cetăţilor. Aşa, de pildă, când romanii au asaltat cetatea Sarmizegetusa, întru apărarea ei n-au luptat numai bărbaţii, ci şi femeile: aruncau asupra asaltatorilor nu numai cu săgeţi, ci şi cu pietre, cu apă clocotită şi chiar cu făclii de răşină aprinse. Dar soldaţii romani erau mai numeroşi, iar armele lor mai bune. Au surpat zidurile Sarmizegetusei cu nişte maşini de război, numite berbeci. Văzând că nu mai poate rezista, Decebal a ieşit noaptea din cetate şi s-a retras în munţi. Dar soldaţii lui Traian l-au ajuns din urmă. Ca să nu cadă prizonier, mândrul Decebal şi-a luat singur zilele, înfingându-şi sabia în gât.

Aşa a murit unul din cei mai viteji conducători pe care i-au avut strămoşii noştri, dacii.

Iar Traian a alipit Dacia la imperiul său, Imperiul Roman.“

(Dumitru Almaş – **Cum l-a înfrânt Traian pe Decebal**)

Scanned with OKEN Scanner

b) text nonliterar:

„Prima carte tipărită la noi se leagă de numele domnului Ţării Româneşti Radu cel Mare (1495–1508). Cronicile vremii povestesc că la Curtea acestuia de la Târgovişte era bogăţie şi viaţă princiară, iar domnul era un om înţelept şi cu «suflet înalt». El l-a adus în ţară pe călugărul Macarie, care învăţase meşteşugul tiparului la Veneţia. Acesta a tipărit în anul 1508 la mănăstirea Dealu o carte în limba slavonă, ***Liturghierul.***

În anul 1544, Filip Moldoveanul, numit în documente Philippus Pictor, imprimă la Sibiu ***Catehismul românesc****, care este prima carte tipărită în limba română.*

După Sibiu urmează Braşovul, ca oraş al dezvoltării culturii scrise. Sufletul mişcării intelectuale de aici a fost Coresi, venit din părţile Târgoviştei. Între anii 1557 şi 1582 el a desfăşurat o bogată activitate editorială în limbile slavonă şi română, tipărind aproximativ 400 de titluri de cărţi religioase, printre care: ***Apostolul, Cazaniile, Liturghierul, Psaltirea.***

Cărţile coresiene erau folosite în biserici şi prin aceasta ele au avut un mare efect. S-a observat treptat că limba română este capabilă să exprime cele mai înalte idei şi sentimente, fiind o limbă înţeleasă de toţi românii, indiferent de zonă, de educaţie sau de stare socială. Astfel, cu ajutorul tipăriturilor lui Coresi au fost puse bazele limbii române scrise, literare şi unitare.

Fiul lui Coresi, Şerban, a continuat activitatea părintelui său, tipărind la Orăştie în 1582 o carte renumită ***Palia****. Aceasta cuprindea primele două părţi ale* ***Bibliei****, traduse pentru prima oară în limba română. Semnificativ este faptul că în această carte este folosit pentru prima dată termenul de român în loc de rumân, aluzie directă la originea romană a poporului nostru.“*

(Tiparul şi cartea în spaţiul românesc – în Istoria românilor,
manual pentru clasa a VIII-a)

CARACTERIZAREA PERSONAJELOR

I. Caracterizează personajul din opera epică Toma Alimoş.

Etapa premergătoare

Citeşte/reciteşte balada **Toma Alimoş**. Explică-ţi eventualele cuvinte necunoscute.

Răspunzând la cerinţele de mai jos, vei obţine un **plan al compunerii** de caracterizare a personajului Toma Alimoş.

Scanned with OKEN Scanner

1. Selectează întâmplările la care iau parte personajele din opera **Toma Alimoş**, marcând cu × în coloana corespunzătoare:

momentul narativ	Toma	Manea
popasul lui Toma în mijlocul naturii		
sosirea boierului Manea		
înjunghierea mişelească		
fuga, urmărirea		
înfruntarea		
restabilirea dreptăţii		
moartea lui Toma		
testamentul		

2. Încadrează personajul Toma Alimoş într-o anumită categorie, potrivit implicării în acţiune, bifând în căsuţa corespunzătoare:

- principal ☐
- secundar ☐
- episodic ☐

3. Notează ce trăsătură de caracter se evidenţiază prin faptele lor:

	Toma	Manea
popasul lui Toma în mijlocul naturii		
sosirea boierului Manea		
confruntarea dintre cei doi		
înjunghierea mişelească		
fuga		
urmărirea		
restabilirea dreptăţii		
testamentul		

4. Selectează citate corespunzătoare fiecărei trăsături şi scrie-le în tabelul următor:

trăsătură	citat semnificativ

5. Precizează ce mijloace de caracterizare se folosesc în conturarea portretului personajului principal.

Scanned with OKEN Scanner

6. Selectează fragmente aparţinând diferitelor moduri de expunere prin care se creionează trăsăturile personajului Toma Alimoş:

descriere	
naraţiune	
dialog	
monolog	

7. Indică figura de stil din următoarele citate şi spune care este rolul ei în context:

a) *„... Toma Alimoş*
Voinic din Ţeara de Jos
Nalt la stat
Mare la sfat
Şi viteaz
Cum n-a mai stat.“

b) *„Manea slutul*
Şi urâtul
Manea grosul
Şi-arţăgosul.“

8. Prin trăsăturile de caracter, Toma devine un erou naţional. Argumentează această afirmaţie.

9. Realizează planul compunerii de caracterizare, folosind informaţiile descoperite până acum!

Nu uita! Orice compunere are introducere, cuprins şi încheiere.

II. Redactează o compunere în care să caracterizezi personajul principal dintr-o operă epică studiată în gimnaziu.

În compunere, trebuie:
– să evidenţiezi locul ocupat de personaj în cadrul acţiunii;
– să evidenţiezi trăsăturile personajului, exemplificând cu elemente din text;
– să indici mijloacele de caracterizare;
– să identifici procedeele artistice folosite în caracterizare.

Scanned with OKEN Scanner

III. Realizează caracterizarea personajului prezentat în următorul fragment:

„Într-o noapte vijelioasă, în vremea furtunoasă a Revoluției franceze, un tânăr german se înapoia spre locuința sa, la o oră târzie, prin vechile cartiere ale Parisului. Fulgerele străluceau și bubuiturile surde ale tunetului răsunau pe străzile pustii. Dar se cuvine să vă spun, înainte de toate, câteva cuvinte despre acest tânăr german.

Gottfried Wolfgang era un tânăr de familie bună. Studiase la Göttingen câtăva vreme, dar, visător și entuziast din fire, se aventurase curând printre acele doctrine îndrăznețe și adânc speculative care i-au dus de atâtea ori la rătăciri pe studenții germani. Viața sa retrasă, hărnicia sa deosebită și natura ciudată a studiilor îi puseseră la grea încercare trupul și spiritul. Sănătatea o avea slabă, iar închipuirea, bolnăvicioasă. Se cufunda în speculații abstracte asupra esenței spiritului, ajungând a-și clădi, ca și Swedenborg, o lume imaginară, mai presus de a sa proprie. Se întărise, nu știu cum, în credința că o influență răufăcătoare se exercita asupra lui și că un duh rău încerca să-l prindă în laț și să-l ducă la pierzanie sigură. Acest gând, frământându-i firea întunecată, avea asupra lui efectul cel mai supărător: îl făcea sperios și pesimist; prietenii lui, dându-și seama că suferea de-o boală mintală, hotărâră că leacul cel mai bun ar fi o schimbare a mediului; îl trimiseră deci să-și termine studiile în mijlocul splendorii și veseliei Parisului.

Wolfgang sosi la Paris la începutul Revoluției. În primele clipe, delirul popular îi cuceri spiritul entuziast și deveni un pasionat al teoriilor politice și filozofice ale epocii; dar scenele sângeroase ce aveau să urmeze îi zguduiră firea simțitoare, îl dezgustară de societate și de lume, făcându-l, mai mult ca oricând, să ducă o viață de schimnic. Se retrase într-un apartament izolat din fieful studenților, în Cartierul Latin. Și acolo, pe-o uliță întunecoasă, nu departe de zidurile austere ale Sorbonei, își continua speculațiile favorite. I se întâmpla să petreacă ceasuri întregi în marile biblioteci pariziene, aceste catacombe ale autorilor dispăruți, scotocind prin vechi depozite prăfuite spre a-și astâmpăra foamea bolnăvicioasă. Era întrucâtva un fel de vampir care se nutrea cu carnea literaturii moarte. (...)

Acesta era Gottfried Wolfgang, și aceasta era starea sa în momentul când începe povestirea de față. El se întorcea așadar acasă, pe o noapte furtunoasă, pe vechile și întunecoasele străzi ale celui mai vechi cartier al Parisului, Marais. Bubuiturile surde ale tunetului făceau să se cutremure ulițele înguste și casele înalte. Ajunse în place de Grève, unde aveau loc execuțiile publice. Fulgerele scăpărau deasupra turnurilor înalte ale vechiului palat al Primăriei și își aruncau luminile nesigure asupra pieței. Se dădu înapoi îngrozit, când se pomeni deodată drept lângă ghilotină. Chiar în ziua aceea fusese din plin folosită și se înălța acolo, în sinistra ei măreție, în inima orașului tăcut și adormit."

(Washington Irving – Aventura unui student german)

Scanned with OKEN Scanner

STRUCTURA TEXTULUI ARGUMENTATIV

1. Găseşte argumente în sprijinul afirmaţiei că faptele lui Goe, personajul principal din schiţa **D-l Goe...** de I. L. Caragiale, se datorează unei educaţii defectuoase, urmărind schema generală a discursului argumentativ:

- Expunerea ideii.
- Argumentarea (refuzarea sau acceptarea afirmaţiei; dezvoltarea argumentelor).
- Concluzia.

Porneşte de la următoarele repere:

↳ prezintă atitudinea doamnelor când Goe se comportă inadecvat şi explică modul în care această atitudine îl influenţează pe copil;

↳ exemplifică situaţii în care doamnele au un comportament permisiv;

↳ compară faptele lui Goe cu cele ale personajului Ionel din schiţa **Vizită...**, de I. L. Caragiale.

În redactarea argumentării, nu uita:

↳ EXPLICĂ, folosind cuvinte/sintagme precum:
faptul se explică prin, deoarece, fiindcă, aceasta rezultă din etc.

↳ EXEMPLIFICĂ, folosind cuvinte/sintagme precum: **de exemplu, de pildă, precum.**

↳ ARGUMENTEAZĂ, folosind sintagmele: **în comparaţie cu, la fel cu, faţă de, în acelaşi fel ca.**

2. Alcătuieşte scurte texte argumentative, în care să îţi exprimi părerea referitoare la următoarele aspecte:

a) Concurenţa între elevi este o condiţie a progresului şcolar.
b) Televizorul ne influenţează în mod negativ viaţa.
c) Reclama este o modalitate de manipulare a oamenilor.
d) Bibliotecile online sunt o sursă importantă şi comodă de documentare.

REDACTAREA UNUI ARTICOL DE ZIAR/DE REVISTĂ

• Eşti redactor la revista şcolii tale şi urmează să realizaţi un nou număr al acesteia. Scrie un articol, urmărind etapele de mai jos, în care să porneşti de la un eveniment petrecut în şcoală.

Etapa pregătitoare

1. Găseşte un subiect. **Nu uita - un reporter bun trebuie să caute dincolo de ceea ce este evident!**

2. Documentează-te! Găseşte cât mai multe informaţii ce ţi-ar putea fi utile, folosind cât mai multe surse!

↳ citeşte diverse alte publicaţii!

↳ urmăreşte emisiunile de ştiri!

Scanned with OKEN Scanner

Redactarea articolului

3. Realizează un plan al articolului, care să-ţi creeze o viziune de ansamblu şi să-ţi permită formularea unor concluzii.

↳ organizează-ţi detaliile;

↳ selectează informaţia pe baza criteriilor de **actualitate** şi **captarea interesului**.

4. Redactează, înlănţuind datele într-un tot unitar.

↳ Foloseşte un titlu sugestiv!

↳ Formulează un şapou informativ!

↳ Surprinde ordinea, desfăşurarea evenimentelor şi deznodământul lor!

↳ Compoziţia finală, echilibrată, să răspundă la întrebările: **cine?, ce?, când?, unde?, de ce?, cum?**

REDACTAREA ŞTIRII

Ştirea, ca specie jurnalistică, presupune informarea publicului despre un eveniment recent sau de interes general

1. Redactează o ştire despre un eveniment petrecut în şcoala/în cartierul tău.

Nu uita! **Un eveniment devine ştire atunci când intervine ceva neobişnuit, un element inedit**.

Pentru o bună structurare a ştirii, foloseşte, ca ciornă, tabelul de mai jos:

Cine?	
Ce?	
Când?	
Unde?	
Cum?	

2. Redactează diferite ştiri, având următoarele subiecte:

a) un dezastru biologic;

b) rezultatele elevilor la Evaluarea Naţională;

c) un accident rutier;

d) o furtună puternică;

e) un câştig uriaş la LOTO.

3. Decupează diverse ştiri din publicaţiile *România literară* sau *Jurnalul naţional*. Descompune-le în părţi componente corespunzătoare întrebărilor de mai sus (exerciţiul **1**).

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL al III-lea

FOLOSIREA CORECTĂ A LIMBII ROMÂNE

➢ **COMPETENŢĂ VIZATĂ**

✓ **SESIZAREA CORECTITUDINII ŞI A VALORII EXPRESIVE A CATEGORIILOR MORFOSINTACTICE, A MIJLOACELOR DE ÎMBOGĂŢIRE A VOCABULARULUI ŞI A CATEGORIILOR SEMANTICE STUDIATE, A ORTOGRAFIEI ŞI A PUNCTUAŢIEI**

VOCABULAR

Se dau textele:

a) *„N-am fost aşa precum se spune*
Şi nu sunt nici aşa cum sunt –
Nu sunt nici foc,
Nici ploaie
Şi nici vânt!...
Nu sunt nimic din ce-aş putea fi pe pământ...
Nu sunt decât un snop de vorbe bune,
Ce-aştept un cititor cinstit să mă răzbune
Şi să m-arate lumii cine sunt!...“

(Ion Minulescu – **În loc de prefaţă**)

b) *„Chiar şi atunci când scriu stihuri originale,*
Nu fac decât să tălmăcesc.
Aşa găsesc că e cu cale
Numai astfel stihul are un temei
Să se-mplinească şi să fie floare.
Traduc întotdeauna. Traduc
În limba românească
Un cântec pe care inima mea
mi-l spune îngânat suav, în limba ei.“

(Lucian Blaga – **Stihuitorul**)

c) *„... din băţul în care era aşezată fila cu cruce-ajută şi buchile scrise de bădiţa Vasile pentru fiecare, am ajuns la trătaji, de la trătaji la Ceaslov, ş-apoi, dă Doamne, bine! În lipsa părintelui şi a dascălului intram în ţinterim, ţineam Ceaslovul deschis şi cum feţele erau cam unse, trăgeau muştele şi bondarii la ele, şi, când clămpăneam Ceaslovul, câte zece-douăzeci de muşte prăpădeam deodată.“*

(Ion Creangă – **Amintiri din copilărie**)

Scanned with OKEN Scanner

1. Încercuieşte varianta care notează un vers format din cuvinte aparţinând vocabularului fundamental:
a) *„N-am fost aşa precum se spune“*;
b) *„Chiar şi atunci când scriu versuri originale“*;
c) *„Numai astfel stihul are un temei“*.

2. Transcrie din versurile de la exerciţiul **1** cuvintele care se încadrează în masa vocabularului.

3. Rescrie, din textele date, cuvinte care fac parte din masa vocabularului şi înscrie-le într-una din casetele de mai jos:

arhaisme	regionalisme	neologisme

Spune care este rolul artistic al folosirii acestor grupe de cuvinte în textele date.

4. Indică sensul cuvintelor **stih, tălmăcesc, temei,** în textul **b**, precizând câte un sinonim pentru fiecare.

5. Alcătuieşte trei enunţuri în care cuvintele de la exerciţiul anterior să fie folosite cu sens figurat.

6. Identifică în textul **b** derivatele şi precizează structura lor morfematică şi felul prefixului/sufixului, după modelul:

românculă

CB – **român**
R – **român**
S moţional – **că**
CD – **româncă**
S diminutival – **-uţă**
CD – **românculă**

CB – cuvânt de bază; CD – cuvânt derivat, S – sufix, P – prefix.

7. Găseşte, în textul **c**, două cuvinte compuse. Precizează care este procedeul de compunere în fiecare situaţie.

8. Identifică, în textele **b** şi **c**, cuvintele formate prin conversiune (schimbarea clasei gramaticale).

9. Deosebeşte cuvintele cu sufix gramatical de cuvintele formate cu sufixe lexicale, transcriindu-le din textul **b**, în tabelul de mai jos:

cuvinte cu sufixe gramaticale	cuvinte cu sufixe lexicale
vorbisem	*vorbitor*

Scanned with OKEN Scanner

10. Selectează din lista de mai jos şi transcrie în tabelul dat, cuvintele formate prin derivare cu prefixe / sufixe şi cuvintele formate prin compunere cu elemente savante: *anormal, antihitlerist, apolitic, antebraţ, transoceanic, ultrarapid, postnatal, preelectoral, confrate, inexact, ilizibil, pseudonim, claustrofob, interminabil, discutabil, democraţie, demodat, discontinuu, biolog, bilateral, bioenergie, egocentrism, fratricid, logoped.*

derivate	sufix/prefix	compuse	elemente de compunere

11. Dă câte două exemple de cuvinte formate prin compunere, corespunzătoare fiecărei părţi de vorbire indicate şi precizează elementele de compunere.

a) substantive ....

b) verbe ....

c) adjective ....

d) adverbe ....

e) prepoziţii ....

f) conjuncţii ....

g) numerale ....

h) pronume ....

12. Exemplifică următoarele situaţii de conversiune:

a) substantivul să devină: adverb / adjectiv / prepoziţie

b) adverbul să devină: adjectiv / prepoziţie

13. Precizează valoarea gramaticală a următoarelor cuvinte din textele date şi alcătuieşte enunţuri în care acestea să aibă alte valori gramaticale: **cinstit** (textul **a**), **îngânat, suav** (textul **b**); **deschis** (textul **c**).

14. Construieşte enunţuri care să ilustreze următoarele situaţii de conversiune:

substantive provenite din:
a) adjectiv;
b) adverb;
c) verbe la infinitivul lung;
d) interjecţii;
e) verb la participiu;
f) verb la gerunziu.

adjective provenite din:
a) substantiv;
b) adverb;
c) pronume;
d) verb la gerunziu;
e) verb la participiu.

adverbe provenite din:
a) substantiv;
b) adjectiv;
c) verb la participiu.

Scanned with OKEN Scanner

15. Identifică termenii formaţi prin schimbarea clasei gramaticale:

a) Verdele proaspăt al pădurii luminează orizontul.

b) Razele strălucinde ale soarelui de mai croşetează firele subţiri de lumină.

c) Aşternutul pufos de iarbă răsărită s-a întins peste câmpia mustindă de sevă.

d) În timpul răsăritului, păsările ciripesc de pe crengile înnegrite ale pomilor.

e) În sinea lui, soarele e mulţumit de strălucirea sa.

f) *„Sunt unele rele care nu sunt decât forme ale binelui şi încă şi mai multe bunuri care nu sunt decât forme ale răului."*

„În lume răul este activ, binele e pasiv. Natura însă a dat omului putinţa să aleagă binele de rău (...);

Atribuind şi răul aceluiaşi Dumnezeu căruia îi atribuim şi binele, nu facem decât să compromitem şă să slăbim încadrarea noastră în puterea binelui.

Nimeni nu e sigur că fiinţa care ne-a dat binele ne-a dat şi răul, însă toţi atribuim şi răul aceleiaşi fiinţe." (Urmuz – **Însemnări – ciorne răzleţe**)

g) *„Cântaţi frumosul îngropat de-a cei*
Ce n-au putut să-l re-nvieze-n vers, (...)"

(Ion Minulescu – **Romanţa marilor dispăruţi**)

16. Formează câte două cuvinte cu următoarele prefixoide şi sufixoide:

avi- (pasăre)	**demo-** (popor)
cardio- (inimă)	**piro-** (foc)
-fil (iubitor)	**-fob** (care urăşte)
-fag (purtător)	**-ped** (picior)
-gramă (schemă)	**auto-** (care merge)
-log (specialist)	**orto-** (corect)

17. Găseşte în coloana din dreapta sinonimele neologice pentru cuvintele din vocabularul fundamental, din coloana din stânga:

lacom	anestezie
amorţeală	avar
nădejde	electorat
alegători	consens
adânc	lider
a porni	ofensă
înţelegere	inculpat
conducător	detaliu
jignire	a suspecta
învinuit	a promite
amănunt	a anima
a bănui	speranţă
a făgădui	profund
însufleţi	a demara.

Scanned with OKEN Scanner

18. Găseşte sinonime contextuale pentru următoarele cuvinte, din text: **snop, cinstit, a răzbuna, original, a tălmăci, a găsi, a (se) împlini, limba, suav.**

19. Indică antonime pentru următoarele cuvinte din text: **bune, cinstit, original, întotdeauna, suav.**

20. Scrie, folosind prefixe de negaţie sau privative, antonime pentru cuvintele: **alfabet, moral, egal, organic, pieptănat, continuu, păturit, solicitat, calificat, gramatical, (a) încuraja, politic.**

21. Alcătuieşte cuvinte adăugând sufixele indicate la cuvintele date:

floare
- sufix de agent .....
- sufix al însuşirii .....
- sufix diminutFal .....
- sufix augmentativ .....

foc
- sufix diminutival .....
- sufix al însuşirii .....
- sufix al colectivităţii .....

piept
- sufix al însuşirii .....
- sufix augmentativ.....
- sufix al instrumentului .....
- sufix al modalităţii .....

vorbă
- sufix diminutival .....
- sufix al colectivităţii .....
- sufix de agent .....

23. Argumentează caracterul polisemantic al următoarelor cuvinte: **foc, vorbă, lume, cale, suav.**

24. Scrie câte două expresii/locuţiuni în care să intre următoarele cuvinte, din text: **foc, a face, inimă.** Indică, pentru fiecare expresie/ locuţiune, câte un sinonim.

25. Introdu în enunţuri următoarele paronime: **literar / literal, pistil / pistol, monah / monarh, lacună / lagună, casier / cazier, sutură / sudură, rulotă / ruletă, modern / monden.**

26. Alege, prin subliniere, cuvântul potrivit în sintagmele:
- act de calitate/caritate
- fluier arbitral/arbitrar
- gest solitar/solidar
- aranjament floral/florar
- fragment inserat/înserat
- întâlnire anuală/anuară
- elev iminent/eminent
- copil adaptat/adoptat
- îşi face iluzie/aluzie
- salută cu diferenţă/deferenţă

Scanned with OKEN Scanner

27. Selectează din lista următoare omonimele, apoi introdu-le în enunţuri: **râs, inimă, faţă, broască, leu, cap, ochi, avar, umbrele, toc, văz, mare, înalt, subţire, milă, masă**.

28. Corectează următoarele enunţuri:

- Cea mai principală preocupare a mea este lectura.
- Convieţuim împreună ca pisica şi câinele.
- Omul şi-a adus aportul său la degradarea naturii.
- La sfârşitul eseului argumentativ am tras concluzia finală.
- A revenit din nou, cerându-mi o carte.
- Şi-a aşezat paltonul său în cuier.
- Reprezentantul firmei de cosmetice mi-a oferit o monstră de parfum.
- A venit decât o elevă la şcoală.
- Mi-ar place să te revăd din nou.
- Să ţi-l arăt pe colegul care poţi să-l incluzi în grupul nostru pe el.
- Mi-am cumpărat o pereche de doi canari.
- Elevii manifestează păreri de rău.
- Notele elevului acesta sunt mici.
- Unchiul meu e propietar de locuinţă.
- Am complectat careul.
- În timpul orei, atmosfera era lucrativă.

29. Alcătuieşte enunţuri cu omografele:

a) colónie / coloníe
b) tórturi / tortúri
c) umbréle / úmbrele
d) míşcă / mişcắ
e) pără / parắ
f) dúduie / dudúie

30. Introdu în enunţuri omofonele: **al/a-l, ai/a-i, săi/să-i, vor/v-or, ia/i-a/ea, mii/mi-i, sar/s-ar, ca/c-a**.

31. Introdu în enunţuri expresive următoarele cuvinte compuse şi expresii: **vânare de vânt, gură-cască, a spăla putina, a da din colţ în colţ, pierde-vară, şi cu buzele unse şi cu slănina-n pod, apă de ploaie, de la Anna la Caiafa**.

32. Descoperă diminutivele din textele de mai jos şi spune care este rolul lor stilistic:

a) *„Iar la cea măicuţă*
Să nu-i spui drăguţă,
Că la nunta mea
A căzut o stea
C-am avut nuntaşi
Brazi şi păltinaşi..."

(*Mioriţa)**

Scanned with OKEN Scanner

b) *„Ia, numai cu maica Evlampia, desăgăriţa din Văratic, am avut eu odată oleacă de clenci; ... avea obicei să-şi lege vaca dinapoia căruţei (...) ca să aibă lăptişor la drum; (...) vaca (...) la deal se smuncea, de era, într-un rând, cât pe ce să-mi gâtuiască iepuşoarele. Şi eu, cum îi omul la necaz, îndrăzneam să zic: «Măicuţă, de ce eşti scumpă la tărâţe şi ieftină la făină?» (...) «Ia taci şi dumneata, moş Nichifor, taci, nu mai striga atâta pe biata văcuşoară ...»"*

(Ion Creangă - Moş Nichifor Coţcariul)

FONETICA

Citeşte următorul text:

„Puternic impresionată de violenţa îngheţată a teribilei Mer de Glace, Mary Shelley a ales-o drept fundal al întâlnirii dintre dr. Frankenstein şi monstrul său, în romanul ei, ***Frankenstein.***

«Gheţarii înspăimântători sunt ascunzişul meu» se destăinuie nefericita creatură, «cerul ăsta rece şi pustiu mi-e mai prieten decât semenii tăi».

Doctorul intenţionase să dea viaţă unei fiinţe frumoase şi, când hidosul monstru a prins viaţă şi s-a apropiat de el, noaptea, a fugit cuprins de oroare. Cei doi s-au reîntâlnit după doi ani, după crime şi tragedii.

Mary Shelley, pe atunci în vârstă de 19 ani, a visat această poveste după o seară petrecută împreună cu poeţii Shelley şi Byron. Publicată anonim în 1818, cartea a devenit best-seller.

(Mer De Glace Şi Frankenstein – În Enciclopedia Descoperiţi minunile lumii – Reader's Digest)

1. Rescrie cuvintele care conţin diftongi şi vocale în hiat din al treilea alineat, notându-le în tabelul de mai jos:

diftongi	vocale în hiat

2. Subliniază vocalele cu o linie şi semivocalele cu două linii în diftongii descoperiţi la exerciţiul **1.**

3. Precizează numărul de sunete şi numărul de litere din cuvintele:

îngheţată < ... litere ... sunete

fugit < ... litere ... sunete

gheţari < ... litere ... sunete

atunci < ... litere ... sunete

Scanned with OKEN Scanner

4. Dă exemple de cuvinte în care grupurile de litere **ce, ci, ge, gi** să fie urmate în aceeaşi silabă de un diftong.

5. Indică, prin subliniere, silaba accentuată din următoarele versuri şi spune care este rolul accentului în operele scrise în versuri:

„Turbanul îi cade şi-l lasă căzut;
Îşi rupe cu mâna veşmântul
Că-n largile-i haine se-mpiedică vântul,
Şi lui i se pare că-n loc e ţinut."

(George Coşbuc – **Paşa Hassan**)

6. Descoperă în text un cuvânt care îşi poate schimba accentul şi spune care este urmarea acestui fapt în planul conţinutului.

7. Dă alte cinci exemple de cuvinte al căror sens se schimbă prin accentuare diferită.

8. Desparte în silabe cuvintele de mai jos şi precizează ce reguli ai aplicat: **puternic, monstru, înspăimântător, destăinuie, intenţiona, apropiat, reîntâlnit, publicată, anonim.**

9. Alege varianta care notează silaba accentuată corect: **satíră-sátirà; profésor-profesór; míros - mirós; adáos - adaós.**

10. Descoperă efectul artistic realizat prin repetarea unor sunete în textele de mai jos:

a) *„Lacul codrilor albastru*
Nuferi galbeni îl încarcă
Tresărind în cercuri albe
El cutremură o barcă.
.....
Vântu-n trestii lin foşnească
Unduioasa apă sune..."

(Mihai Eminescu – **Lacul**)

b) *„Argint e pe ape şi aur în aer."*

(Mihai Eminescu – **Călin (file din poveste)**)

c) *„Prin vulturi vântul viu vuia*
Vrun prinţ mai tânăr când trecea"

(George Coşbuc - **Nunta Zamfirei**)

d) *Boii bătrâni fac brazda adâncă.*

(proverb)

e) *„Nu te-ntrista c-ai pierdut ce-ai pierdut*
Totul trece ca o trâmbă de nori."

(Zaharia Stancu – **Nu te-ntrista**)

Scanned with OKEN Scanner

VERBUL

Se dă textul:

I. *„Pe la amiază începuse un glas de corn să adie din poiană în poiană. Bătaia copoilor răspunse răsunător: chiaf! chiaf! Se auziră şi voci omeneşti! Şi pe poteci, din lumină, intrară, cercetând cu ochii desişurile, doi oameni.“*

(Mihail Sadoveanu – **În Pădurea Petrişorului**)

1. Subliniază, în textul dat, verbele. Încadrează-le, apoi, în tabelul de mai jos:

verbe la moduri predicative		verbe la moduri nepredicative	
verb	mod	verb	mod

2. Analizează verbele la timpuri trecute, potrivit tabelului:

verb	mod	timp	persoană	număr

3. Precizează conjugarea verbelor descoperite la exerciţiul **1.**

conjugarea I	a II-a	a III-a	a IV-a

4. Scrie formele de imperativ ale verbelor **a începe, a tăcea, a face**.

5. Deosebeşte verbele tranzitive de cele intranzitive, din text, şi înscrie-le în tabel:

tranzitive	intranzitive

6. Scrie verbul **a adia** la modul indicativ, timpul mai mult ca perfect.

7. Conjugă verbul **a auzi** la modul indicativ, timpul perfect simplu.

8. Înlocuieşte verbele la indicativ cu sinonimele lor contextuale.

9. Formează derivate verbale de la substantivele **om** şi **glas.**

10. Alcătuieşte enunţuri cu sensuri diferite (cel puţin trei) ale verbului **a intra**.

11. Introdu antonimele verbelor **a începe** şi **a ieşi** în două enunţuri.

12. Indică funcţiile sintactice ale tuturor verbelor din text.

13. Formează un enunţ în care verbul **cercetând** să devină adjectiv şi precizează-i funcţia sintactică.

II. *„Era o vreme frumoasă. Era vară, holdele erau galbene, ovăzul verde, fânul era clădit în căpiţe şi cocostârcul se plimba pe câmp cu picioarele lui lungi şi roşii şi clămpănea pe egipteneşte, fiindcă limba asta o învăţase de la maică-sa. De jur împrejurul ogoarelor şi al păşunilor erau păduri mari şi în mijlocul pădurilor, heleşteie adânci. Ce frumos era pretutindeni!“*

(Hans Christian Andersen – **Răţuşca cea urâtă**)

Scanned with OKEN Scanner

1. Deosebeşte verbele predicative de verbele nepredicative din textul de mai sus.

Atenţie! Nu confunda verbele la moduri predicative/ nepredicative cu verbele predicative/nepredicative.

verbe predicative	modul	verbe nepredicative	modul

2. Indică valorile verbului **a fi** sintagmele din text:

a) „*era o vreme frumoasă*";
b) „*era vară*";
c) „*holdele erau galbene*";
d) „*fânul era clădit*";
e) „*erau păduri mari*";
f) „*ce frumos era pretutindeni*".

3. Precizează diateza verbelor de la exerciţiul **2.**

4. Notează predicatele nominale din text. Precizează părţile de vorbire prin care sunt exprimate numele predicative.

5. Alcătuieşte enunţuri cu predicat nominal exprimat prin verbele copulative **a deveni, a ajunge, a ieşi, a se face** şi nume predicative exprimate prin substantive.

6. Construieşte două propoziţii în care să evidenţiezi valoarea copulativă, respectiv predicativă a verbului **a părea**.

7. Alcătuieşte enunţuri în care verbul **a fi**, cu valoare predicativă, să aibă următoarele sensuri:

a costa
a fi originar
a se întâmpla
a trăi
a locui
a călători

8. Notează valoarea predicativă, auxiliară sau copulativă a verbelor subliniate:

a) „*E lung pământul, ba e lat,*
Dar ca Săgeată de bogat
Nici astăzi domn pe lume nu-i,
Şi avea o fată, - fata lui –
Icoană-ntr-un altar s-o pui!
La închinat.
Şi dacă-a fost peţită des,
E lucru tare cu-nţeles,
Dar dintr-al prinţilor şirag,
Câţi au trecut al casei prag,
De buna seamă cel mai drag
A fost ales."

(George Coşbuc – **Nunta Zamfirei**)

Scanned with OKEN Scanner

b) *„Ai tăi **suntem**! Străinii*
*Te-**ar** pierde de-**ar** putea;*
*Dar când te-**am** pierde, Doino,*
*Ai cui **am rămânea?***
Să nu ne laşi, iubito,
De dragul tău trăim.
*Săraci **suntem** cu toţii,*
Săraci, dar te iubim!
***Rămâi**, că ne **eşti** doamnă*
*Şi lege-**i** al tău glas,*
Învaţă-ne să plângem
*C-atât ni-**a** mai **rămas**!"*

(George Coşbuc – **Doina**)

c) *„O, tu crai cu barba-n noduri ca şi câlţii când nu-i perii,*
*Tu în cap **nu ai** grăunţe, numai pleavă şi puzderii*
*Bine-ţi pare **să fii** singur, crai bătrân fără de minţi..."*

(Mihai Eminescu – **Călin (file din poveste)**)

d) *„Popa **era** un om cu dare de mână; **rămas** văduv, deşi foarte tânăr, trăia cu maică-sa. Îi mergeau treburile cât se poate de bine. (...)*
*Într-o seară, Părintele Iancu **a făcut** prostia **să rămână** acasă de tot singur..."*

(I. L. Caragiale – **În vreme de război**)

e) *„**Sunt** de-atunci douăzeci de ani. Astăzi îmi vine să râz d-această nenorocire. Cine ar fi zis că eu **voi ajunge** un bun cârciumar şi-un harnic moşier? Cine şi-ar fi bănuit că eu **voi fi** vreodată tatăl a trei copii graşi, voinici şi nebunatici? Singura grije a mea **sunt** ei."*

(Barbu Ştefănescu Delavrancea – **Bursierul**)

9. Indică modul şi timpul verbelor formate cu ajutorul verbelor auxiliare:

a) *„V-aţi legat în logodire cu izbânda glorioasă*
Şi-aţi făcut ca să pricepem a trecutului mărime,
Măsurându-vă de-o seamă cu-a strămoşilor nălţime (...)
Şi-arătând (...)
Cine-am fost odinioară, cine iar vom fi odată!"

(Vasile Alecsandri – **Odă ostaşilor români**)

b) *„Dacă aş fi unul dintre acei autori cari se respectă şi sunt foarte respectaţi, aş încheia povestirea mea astfel...*
...Au trecut mulţi ani la mijloc."

(I. L. Caragiale – **Două loturi**)

Scanned with OKEN Scanner

10. Deosebeşte verbele personale de verbele impersonale:
a) Stă să plouă.
b) Vrea să vină.
c) Merită să trăieşti această experienţă.
d) Îmi place tunsoarea ta.
e) Era să uit de tine.
f) Trebuie să înţelegi.
g) Se spune că va fi o iarnă grea.
h) E bine că m-ai avertizat.
i) Nu se ştie ce ne rezervă viitorul.

11. Precizează funcţiile sintactice ale verbelor la moduri nepredicative:
A întins mâna pentru a-i oferi buchetul.
Nimic nu e mai frumos decât a iubi.
A râde şi a plânge – acestea sunt verbele bucuriei.
Pasiunea vieţii sale este a picta.
Merge lovind pământul cu putere.
Pletele sale atingând umerii erau în balans.
Ajungând înaintea mea, n-a sunat.
E greu de spus cine a greşit.
Au plecat la cules ciuperci.
Strugurii sunt buni de cules.

12. Subliniază locuţiunile şi expresiile verbale din următoarele texte:
a) *„Atunci eu, cu voie, fără voie, plec spre uşă, ies repede şi nu mă mai încurc prinprejurul şcolii, ci o iau la sănătoasa spre casă.“*
(Ion Creangă - **Amintiri din copilărie**)

b) *„La goană mare, crezi dumneata că puţini lupi dau cinstea pe ruşine, lasându-şi pieile zălog? ... “*
(Ion Creangă - **Moş Nichifor Coţcariul**)

c) *„... Şi oare de ce nu m-aş fi dat dus din Humuleşti, nici în ruptul capului, când... mereu îmi spunea ... Ioane, cată să nu dăm cinstea pe ruşine şi pacea pe gâlceavă.“*
(Ion Creangă - **Amintiri din copilărie**)

d) *„Rapid face din ţânţar armăsar.“* **(acasă.ro)**

e) *„Legiunea Străină, pe punctul de a da foc oraşului Marsilia.“*
(Realitatea.Net)

f) *„Leul dă de greu.“* **(Telegraful**, miercuri, 21 octombrie 2009)

Scanned with OKEN Scanner

13. Arată ce figuri de stil se realizează cu verbele subliniate în textele de mai jos:

a) *„Cerurile spun slava lui Dumnezeu (...) O zi istorisește alteia acest lucru, o noapte dă de știre alteia despre el.“* (Sfânta Scriptură – **Psalmul 19**)

b) *„Primăvara, mama noastră,*
Suflă bruma de pe coastă.“ **(Folclor)**

c) *„Mircea însuși mână-n luptă vijelia-ngrozitoare,*
Care vine, vine, vine, calcă totul în picioare.“
(Mihai Eminescu - **Scrisoarea III**)

SUBSTANTIVUL. ARTICOLUL

Citește cu atenție textul de mai jos:

„În vremea asta se făcea judecata măriei sale Nicoară. Iar ostrovenii s-au adunat împrejur de Liov, sfătuindu-se cum să-l scape. În ziua hotărâtă să i se ia capul, măria sa a fost adus pe podina cetății și s-a uitat la lume fără supărare și fără frică.

A strigat măria sa de sus către norodul îmbulzit câtă frunză și iarbă:

– Să știți, oameni buni, că pieirea mea e poruncită de turci și ne aflăm într-o vreme când păgânii sunt mai tari decât Craiul, iar Craiul doboară pe un luptător al creștinătății. Oare va mai putea ridica fruntea Ștefan-Crai de subt asemenea rușine?

Făcutu-mi-am datoria ce aveam, a mai zis măria sa; acuma pot să mor. Din sângele meu va crește răscumpărarea cum crește grâul dintr-o sămânță. Nu voi pieri întreg. Rămâneți cu bine și aduceți-vă aminte de minte!

Așa a grăit măria sa Nicoară și asemenea vuiet s-a stârnit și atâta s-au tălăzuit mulțimile, încât gâdea a fost cuprins de sfială și a pregetat să-l lovească pe măria sa. Apoi, șovăind, a pălit de două ori, cum nu i se întâmplase niciodată.

Atuncea au dat năvală ostrovenii întârziați. Au suit pe sute de scări și s-au înălțat la podină.“

(Mihail Sadoveanu - **Nicoară Potcoavă**)

1. Identifică substativele din primele trei paragrafe și precizează felul lor.

2. Scrie câte două substantive de genuri diferite descoperite în textul dat:

masculin	feminin	neutru

Scanned with OKEN Scanner

3. Descoperă în textul dat două substantive defective şi două substantive colective. Dă alte două exemple pentru fiecare categorie de substantive şi introdu-le în enunţuri.

4. Deosebeşte substantivele defective de substantivele cu formă unică pentru ambele numere, introducându-le în enunţuri.

· **educatoare** · **câlţi** · **foarfece** · **nume** · **represalii**
· **sare** · **unchi** · **ochi** · **aur** · **genunchi**

5. Concurs! Lucrează cu partenerul de bancă! Înscrie în tabelul de mai jos substantivele din primele trei paragrafe ale textului, potrivit cazului fiecăruia.

N	Ac	G	D	V

Câştigă perechea care termină prima!

6. Rescrie, din text, câte două exemple pentru fiecare articol indicat:

substantiv cu articol hotărât	substantiv cu articol nehotărât	substantiv cu articol posesiv-genitival

7. Scrie următoarele substantive la genitiv şi introdu-le în enunţuri:

· **gura-leului** · **bloc-turn** · **Valea Prahovei**
· **redactor-şef** · **ardei gras** · **după-amiază**

8. Scrie formele de plural ale substantivelor de mai jos şi introdu-le în enunţuri:

a) · **simptom** · **ciocolată**
· **manta** · **latură**
· **hotel**

b) · **creier** · **centru**
· **glob** · **dată**
· **lob** · **colţ**

9. Construieşte câte un enunţ cu substantive care să îndeplinească următoarele funcţii sintactice:

a) subiect în nominativ;
b) nume predicativ în nominativ;
c) atribut apoziţional în nominativ;
d) complement direct în acuzativ;
e) atribut substantival în genitiv;
f) complement indirect în acuzativ;
g) complement indirect în dativ;
h) atribut substantival în acuzativ.

10. Construieşte cu prepoziţii specifice cazurilor acuzativ, genitiv, dativ propoziţii în care să existe:

· **în acuzativ:**

a) complement indirect;
b) complement circumstanţial de loc;
c) complement circumstanţial de mod;
d) complement circumstanţial de timp;
e) atribut substantival prepoziţional;
f) nume predicativ.

Scanned with OKEN Scanner

· **în genitiv** (prepoziţii: **asupra, contra, împotriva, înaintea, înapoia, în faţa, în spatele, din cauza, în jurul** etc):

a) complement indirect;
b) circumstanţial de loc;
c) circumstanţial de timp;
d) circumstanţial de cauză;
e) nume predicativ;
f) complement circumstanţial de mod.

· **în dativ** (prepoziţii: **datorită, graţie, mulţumită, potrivit, conform, contrar**):

a) circumstanţial de loc;
b) atribut substantival prepoziţional.

11. Indică locuţiunile substantivale din enunţurile de mai jos şi găseşte-le câte un sinonim lexical:

a) Mă copleşesc aducerile-aminte şi părerile de rău.
b) I-am citit darea de seamă şi i-am dat dreptate.
c) Iar mi-a găsit nod în papură, ca întotdeauna.
d) Să fii cu băgare de seamă în tot ce faci.
f) E o persoană cu dare de mână.
g) Problema îţi dă bătaie de cap.

12. Introdu în enunţuri următoarele compuse substantivale şi spune ce efect artistic creează: **pierde-vară, zgârie-nori, maţe-fripte, zgârie-brânză, coate-goale, faţă-palidă, papă-lapte, poale-n brâu.**

13. Indică valorile expresive ale substantivelor în următoarele situaţii:

· Iubeşte-ţi **aproapele** ca pe tine însuţi.
· **Leneşul** mai mult aleargă, **scumpul** mai mult păgubeşte.
· S-a vândut **un grigorescu** la un preţ uriaş.
· Oare poporul român va mai naşte vreodată **un creangă, un eminescu, un alecsandri**?
· Această femeie este **trufia** însăşi!
· *„Soare, pretutindeni soare*
Foc din zori până-n apus...“ (George Coşbuc)
· **Flori, baloane, confeti! Sărbătoare!**
· Stătea nemişcat **ca o stană** de piatră.
· Uneori despre trecut ne vorbesc **pietrele**, ne vorbeşte **pământul**.

Scanned with OKEN Scanner

ADJECTIVUL

Citeşte următorul text:

„Demult, pe un drum întunecat şi nebătut, la polul galactic, se afla un sistem de şase sori; cinci dintre ei se roteau singuri, iar al şaselea avea o planetă din stânci de foc, cu un cer de jasp; pe această planetă trăia puternicul neam al argenşilor sau al argintiilor.*

În munţii negri ori prin văile albe se întindeau oraşele lor: Ilidar, Bizmalia, Sinalost. Dar cel mai frumos dintre ele era capitala argenşilor, Eterna - ziua ca un gheţar albastru, noaptea ca o stea convexă. (...)

Pe planetă apăru o uriaşă creatură necunoscută, a cărei formă înfricoşătoare înconjură îndată ambele emisfere. (...) *Bătrânii susţineau că ieşise din epavele uriaşe şi bucăţile dispersate de iasmin şi tantal, rămase de pe urma Bizmaliei, distruse de asteroizi, căci oraşul nu fusese reconstruit. Cei bătrâni mai spuneau că duhurile rele dorm în fisurile magnetice şi că mai există nişte curenţi ascunşi în metale, care în atingere cu furtuna se trezesc uneori şi atunci din târâtul scrâşnitor al tahlei, din mişcarea moartă a fărâmelor se naşte un monstru neobişnuit, nici viu, nici mort, care ştie una şi bună: să semene necontenit distrugere.“*

(Stanislaw Lem – **Ciberiada**)

* ***jasp*** - rocă silicoasă compactă, de culoare roşie, verde sau negricioasă, folosită ca piatră semipreţioasă.

1. Subliniază, în textul dat, toate adjectivele.

2. Alege dintre adjectivele descoperite:
a) un adjectiv provenit din verb la participiu;
b) un adjectiv propriu-zis cu patru forme flexionare;
c) două adjective antonime;
d) un adjectiv la gradul superlativ relativ;
e) un adjectiv format prin derivare;
f) un adjectiv neologic;
g) două adjective fără grad de comparaţie.

3. Indică valoarea morfologică a următoarelor cuvinte, din text: **argintiilor, bătrânii, cei bătrâni.**

4. Explică ortografia adjectivului **puternicul** din primul paragraf.

5. Realizează acordul în gen, număr şi caz al adjectivului cu substantivul determinat:
a) Am făcut povestirea operei (**studiat**).
b) Bunica are doi nepoţi (**precoce**).
c) Finalul cărţii (**citit**) a fost trist, dar corect.
d) Bunica i-a lăsat (**singur**) nepot toată moştenirea.
e) Amândouă vânzătoarele erau (**cumsecade**).

Scanned with OKEN Scanner

6. Scrie primul adjectiv din primul paragraf al textului la toate gradele de comparaţie şi introdu formele obţinute în enunţuri.

7. Dă câte două exemple de adjective:
a) invariabile;
b) cu două forme flexionare;
c) cu trei forme flexionare;
d) cu patru forme flexionare.

8. Alege dintre următoarele adjective, pe cele care nu acceptă grade de comparaţie: **fericit, verde, cald, nou, mort, ieftin, scump, viu, slab, albastru, plin, superior, adormit, perfect, omenesc, optim, bărbătos, albsolut, perspicace, roz.**

9. Alcătuieşte propoziţii dezvoltate care să ilustreze următoarele situaţii:
a) adjectivul **schimbător** cu funcţia de atribut adjectival în nominativ;
b) adjectivul **vesel** cu funcţia de nume predicativ în nominativ;
c) adjectivul **mic** cu funcţia de complement circumstanţial de timp;
d) adjectivul **bolnav** cu funcţia de complement circumstanţial de cauză.

10. Formează superlative stilistice (mijloace expresive de redare a superlativului) de la adjectivele: **mic, alb, negru, simplu, rău.**

11. Formează adjective cu următoarele elemente: **post-, pre-, in-, -işor, -uc, -uţ.**

12. Corectează greşelile din enunţurile de mai jos:
a) Mama mi-a cumpărat o bluză vernilă cu flori roze.
b) Credincioşii cei mai ortodoxi sărbătoresc Crăciunul.
c) Cele mai bine realizate au fost posterele grupei noastre.
d) Culoarea rochiei văzută în vitrină este deosebită.

13. Înlocuieşte spaţiile libere cu antonimele adjectivelor indicate:

cafea < dulce / .....
om < egoist / .....
vânzător < binevoitor / .....
domnitor < blând / .....
băiat < tăcut / .....
profesor < sever / .....
cameră < luminată / .....
prietenă < adevărată / .....

Scanned with OKEN Scanner

14. Indică valoarea stilistică a adjectivelor în următoarele texte:

Peste câmpul devastat de vânturi s-a aşternut, în sfârşit, pulberea albă de gheaţă. Şuierul rece pândeşte fereastra croşetată fin ...

Lângă mine, încă somnoroasă, stă tolănită Veverița. Lăbuţele întinse în faţă sunt culcuş pentru boticul negru şi umed, urechile lungi, pletoase, stau neatente la zgomotul vântului ce bate în geam, iar ochii untdelemnii mă privesc ţintă, încercând parcă să-mi agaţe o cât de mică privire. Blăniţa roşcată, cu franjuri negre la urechi şi pe coadă, i-a dat numele Veverița. Cu toate acestea, căţeluşa mea este un exemplu pentru rasa din care face parte: latră mult când e vorba de luptă, aleargă toţi motanii din vecini, fură oasele pitite pentru a doua zi ... şi e foarte fidelă. Când treburile mă alungă de acasă, Veverița mă aşteaptă neclintită lângă uşă şi-mi simte prezenţa de departe.

Dar nu îi place iarna. Îi lipseşte goana din grădina cu flori, îi lipsesc porumbeii alungaţi cu un lătrat; îi lipseşte iarba necosită din livadă, înflorită cu pui galbeni de găină pe care-i însoţeşte grijulie până la portiţă.

PRONUMELE

I. Citeşte cu atenţie textul următor:

„Înaintea unui public enorm, neinvitat ca în unele cazuri, d. M. Sadoveanu a vorbit la Academia Română despre Creangă, pentru care hrăneşte demult o admiraţie nemărginită, considerându-l ca pe un om genial şi ca o individualitate răspicată, cu mult peste însuşirea lui de a reprezenta pe ţăranul moldovean dintr-o anume parte supt munte. (...)

Vorbea nu o minte care lămureşte şi despică lucrurile, ci o inimă adânc înduioşată, aducându-i tot caldul prinos de iubire, cum li va fi plăcând morţilor, dacă plutesc între noi. De ce n-a fost vorba în acelaşi grai încet, potolit, cu dulci şuşuieli de Moldovă? Din toate cele spuse, strecurate şi subînţelese, un lucru se desfăcea dominând: ***desţăratul****, cu tragedia care se ascunde în dosul scriitorului hazliu.* (...)

Şi povestea patimii lui Ion Ciubotaru, zis Creangă, se desfăcea astfel, în acea moldovenească tărăgănare, şi un val de emoţie cuprindea tot mai mult pe toţi cei de faţă şi pe cei mai abstracţi savanţi dintre abstracţi ... .“

(Nicolae Iorga - **O duioasă comemorare**)

1. Selectează, din textul dat, primele trei pronume diferite şi analizează-le.

2. Descoperă, în al doilea alineat:

a) un pronume relativ;

b) un pronume personal;

c) un pronume demonstrativ;

d) un pronume nehotărât.

Scanned with OKEN Scanner

3. Indică valorile gramaticale ale cuvântului **lui** în text („*cu mult peste însuşirea **lui***“ şi „*povestea patimii **lui** Ion Ciubotaru, zis Creangă*“).

4. Precizează valoarea morfologică a cuvintelor **acelaşi** („*în **acelaşi** grai*“), **tot** („***tot** caldul prinos*“), **toate** („*din **toate** cele spuse*“), **tot** („*cuprindea **tot** mai mult*“).

5. Alcătuieşte enunţuri în care cuvintele de la exerciţiul anterior să aibă alte valori morfologice.

6. Indică valorile cuvintelor subliniate în următorul enunţ: „*cuprindea ... pe toţi **cei** de faţă şi pe **cei** mai abstracţi savanţi ... .*“

7. Precizează funcţia sintactică a pronumelor relative din textul dat.

8. Indică funcţia sintactică a formelor neaccentuate ale pronumelui personal, din text.

9. Identifică pronumele reflexive din text.

10. Alcătuieşte un enunţ în care pronumele reflexive identificate la exerciţiul 9 să îndeplinească funcţia sintactică de complement direct.

II. 1. Indică funcţiile sintactice ale pronumelor din enunţurile de mai jos:

a) Am luat mâinile-i în căuşul mâinilor mele.
b) Sora mea, adică ea, este doctoriţă.
c) Mă tem de tine.
d) Cartea lui este originală.
e) Laudele erau pentru noi.
f) Florile de la tine au înflorit.
g) Se comportă ca el.
h) Am complotat împotriva lui.
i) – Ei, tu! Ţi-a căzut ceva!
j) Şi-a spălat maşina.
k) Lauda de sine nu miroase-a bine.
l) Cărţile acestea sunt ale mele.
m) Dorinţa alor tăi a fost îndeplinită.
n) Cine a bătut la uşă?
o) Eu însumi l-am atenţionat.
p) Cui i-ai împărtăşit secretul?
r) Nu ştiu cine te-a lovit.
s) Nu ştiu cine este acesta.
t) Nu ştiu pentru ce te-ai întristat.
u) La film am stat lângă aceştia.
v) Ideile acestora au fost puse în practică.
x) Toate dovezile sunt împotriva ta.
y) Nu mi-a acordat nicio atenţie.
z) Va veni careva să ne-anunţe rezultatul.

Scanned with OKEN Scanner

2. Analizează, conform algoritmului propriu, toate pronumele descoperite la exerciţiul **1.**

3. Alcătuieşte enunţuri în care să existe:
a) pronumele relativ **ce** - subiect;
b) pronumele personal **lui** - atribut pronominal;
c) pronumele posesiv **al său** - atribut pronominal;
d) pronumele demonstrativ **acesta** - complement circumstanţial de mod;
e) pronumele relativ **cine** - nume predicativ;
f) pronume reflexiv - atribut pronominal;
g) pronume personal - complement indirect;
h) pronume nehotărât - complement direct.

4. Indică valoarea artistică a folosirii pronumelor în textele de mai jos:

a) *„Lacul codrilor albastru*
Nuferi galbeni îl încarcă
Tresărind în cercuri albe
El cutremură o barcă.

Şi eu trec de-a lung de maluri
Parc-ascult şi parc-aştept
Ea din trestii să răsară ... “

(Mihai Eminescu - **Lacul**)

b) *„**În mine** se mai vorbeşte şi astăzi **despre tine**.“*

(Lucian Blaga - **Amintire**)

c) *„**Eu** ţi-s frate, **tu** mi-eşti frate*
*În **noi** doi un suflet bate.“*

(Vasile Alecsandri - **Hora Unirei**)

NUMERALUL

Citeşte următoarele texte:

a) *„Într-o seară de la începutul lui iulie 1909 cu puţin înainte de orele zece, un tânăr de vreo optsprezece ani, îmbrăcat în uniformă de licean, intra în strada Antim, venind dinspre Strada Sfinţii Apostoli cu un soi de valiză în mână, nu prea mare, dar, desigur, foarte grea, fiindcă obosit o trecea des dintr-o mână într-alta.“*

(George Călinescu – **Enigma Otiliei**)

b) *„A trecut mult de la aceasta. Loteriile, amânate de atâtea ori, s-au tras în sfârşit amândouă în aceeaşi zi. La prima (Lotăria «Societăţii pentru fundarea unei Universităţi Române în Dobrogea, la Constanţa») lotul cel mare de 50.000 lei l-a câştigat numărul 076.384, iar a doua (Lotăria «Asociaţiunii pentru fundarea şi înzestrarea unui Observatoriu Astronimic la Bucureşti») lotul cel mare, tot de 50.000 lei, l-a câştigat numărul 109320.“*

(I. L. Caragiale – **Două loturi**)

Scanned with OKEN Scanner

1. Descoperă, în textele date, numeralele şi încadrează-le în tabelul de mai jos:

numeral	fel	valoare morfologică

2. Formează de la numeralul cardinal **zece:**

a) un numeral adverbial;
b) un numeral ordinal;
c) un numeral fracţionar;
d) un numeral distributiv;
e) un numeral multiplicativ.

3. Stabileşte modalitatea de formare a numeralelor de la exerciţiul **2.**

4. Indică funcţiile sintactice ale următoarelor numerale, din textul **b: amândouă, prima, de 50.000, 109320.**

5. Scrie enunţuri în care numeralul **amândouă** să îndeplinească următoarele funcţii sintactice:

a) subiect; **b)** complement direct; **c)** complement indirect în acuzativ;	**d)** complement indirect în dativ; **e)** atribut în genitiv.

6. Formează numeralul multiplicativ de la cardinalul **doi** şi introdu-l în enunţuri cu următoarele valori gramaticale:

a) adjectivală;
b) adverbială.

7. Rescrie enunţurile de mai jos, corectând greşelile:

a) Ambii amândoi şi-au calculat mediile.
b) Şaptisprezece colegi au fost vaccinaţi.
c) – Notaţi numărul: zero, şepte, patru, şese...
d) Am scris două zeci pagini.
e) – Daţi-mi jumate de pâine!

8. Indică patru expresii/locuţiuni care să conţină numerale şi introdu-le în enunţuri.

9. Stabileşte ce valoare stilistică au numeralele în textele de mai jos:

a) *„Amândoi suntem de-o mamă,*
De-o făptură şi de-o samă,
Ca doi brazi într-o tulpină,
Ca doi ochi într-o lumină.
Amândoi avem un nume,
Amândoi o soartă' n lume.
Eu ţi-s frate, tu mi-eşti frate
În noi doi un suflet bate!"
(Vasile Alecsandri - **Hora Unirei**)

b) *„Să ştii, fătul meu, că ai avut trei surori mai frumoase decât zânele pădurilor, dar le-au răpit cei trei zmei ..."*
(*** ***Omul-de-flori-cu-barba de mătasă***)

Scanned with OKEN Scanner

PĂRŢILE DE VORBIRE NEFLEXIBILE

Citeşte următoarele texte:

I. a) *„Vântul şi ploaia şi apele Siretului răzbăteau cu freamăt adânc de-afară. În bordeiul strâmt, în lumina roşcată a gazorniţei, boierul se gândea, îşi acoperea obrazul cu palmele, îşi strângea fruntea înfierbântată între degete. Lângă soba veche, aproape de el, un greier porni încet scârţâitul melancolic şi monoton:* ***cri-cri-cri!*** *“*

(Mihail Sadoveanu – **Mormântul unui copil**)

b) *„- Hai, măi Grivei, măi, nu fi leneş. Acolo e şcoală, nu glumă... profesor mare şi învăţat, iar nu ca Nea Nicuţă, care se încurcă, când zice Cazania. Măi Grivei, este aşa de grozav profesorul că, d-ai vrea, chiar şi tu ai învăţa carte... Ci lasă muştele, nu fi prost... Să-i zici «Domnul» că, de nu, îţi mănâncă coada (...)*

- He, he! Martinică, hai la Şcoala Domnească, că sunt profesori buni. Să nu-ţi fie frică... Dacă îi învăţa adunarea, îţi dă un şoarice... la scădere îţi dă doi... la fracţii te face împărăteasa şoaricilor... Dacă nu te-i sili, să ştii, dragă Martinică, că te ia de coadă, te învârteşte de trei ori şi-ţi crapă fierea de pământ. “

(Barbu Ştefănescu Delavrancea – **Domnul Vucea**)

1. Transcrie, din textele **a** şi **b**, de mai sus, părţile de vorbire neflexibile:

- adverbe;
- prepoziţii;
- conjuncţii;
- interjecţii.

2. Precizează felul adverbelor descoperite în textul **a**.

3. Arată ce parte de propoziţie însoţeşte fiecare prepoziţie din textul **b**.

4. Determină rolul conjuncţiilor în textele date, completând tabelul:

în propoziţie	în frază

5. Indică felul conjuncţiilor şi al interjecţiilor din textele date.

6. Descoperă, în text, două părţi de vorbire neflexibile care-şi pot schimba valoarea gramaticală. Introdu-le în enunţuri cu noua valoare, după ce ai precizat-o pe cea din text.

7. Exemplifică posibilitatea prepoziţiei de a proveni din următoarele părţi de vorbire: **a)** adverb; **b)** participiu; **c)** substantiv.

8. Introdu în câte două enunţuri următoarele cuvinte, precizându-le valoarea gramaticală diferită: **de, şi, iar, dar, fie.**

9. Alcătuieşte câte două enunţuri în care următoarele cuvinte să fie, pe rând, adverbe şi prepoziţii: **înainte, înapoi, contra, asemenea, aidoma.**

Scanned with OKEN Scanner

10. Alcătuieşte un enunţ în care sintagma **aşa de grozav** să fie folosită cu valoare adverbială şi precizează-i funcţia sintactică.

11. Scrie adverbul **grozav** la toate gradele de comparaţie şi introdu-l în enunţuri.

12. Precizează funcţia sintactică a adverbului **acolo,** în textul **b.**

13. Alcătuieşte un enunţ în care adverbul **acolo** să îndeplinească funcţia sintactică de atribut aderbial.

14. Indică funcţia sintactică a cuvintelor subliniate în textele de mai jos:
a) **Iată** că a venit mama.
b) Vânătorul **poc!** în pasăre cu puşca.
c) **Bineînţeles** că voi veni de ziua ta!
d) Bătăile ceasului – **tic, tic, tic-tac** – mă obosesc.
e) Amintirile zilelor **de altădată** mă copleşesc.
f) Mă voi gândi **mereu** la tine.
g) **De aceea** a plecat, fiindcă trebuia să prindă trenul.

II. 1. Alcătuieşte trei propoziţii care să ilustreze situaţii diferite în care **a** este prepoziţie. Alcătuieşte alte trei propoziţii în care ***a*** să aibă alte valori gramaticale.

2. **Ca** din structura **alb ca varul** este:
a) prepoziţie; **b)** adverb; **c)** conjuncţie.

3. Alcătuieşte trei enunţuri în care **de** să fie:
a) interjecţie; **b)** conjuncţie; **c)** prepoziţie

4. Scrie două propoziţii în care **ei** să fie pronume şi, respectiv, interjecţie.

5. Construieşte două enunţuri în care **fa** să fie substantiv şi interjecţie.

6. Indică valoarea lui **iar** în enunţul:
Iar au căzut fulgi de nea, **iar** eu i-am scris moşului **iar.**

7. Construieşte enunţuri în care **la** să fie:
a) prepoziţie; **b)** substantiv; **c)** verb.

8. Alcătuieşte un enunţ cu omonimul interjecţiei **mac.**

9. Alcătuieşte patru enunţuri în care să utilizezi cuvântul **o** cu diferite valori morfologice.

10. Alege varianta corectă:
a) Vii ori/or nu vii?
b) La doi ani copilul poate deja/de acum să vorbească.
c) A întârziat datorită/din cauza ploii.
d) Se ştie că/căci a luat premiul I.
e) A cumpărat decât două pâini.

Scanned with OKEN Scanner

PĂRŢILE DE PROPOZIŢIE

Citeşte cu atenţie textul de mai jos:

„Lacurile erau tot ce iubeam eu mai mult la Calcutta; tocmai pentru că erau singurul în acest oraş ridicat din junglă. Aveau o linişte de acvarium şi, în timpul nopţii păreau înghetate sub boarea brăţării de globuri electrice. Parcul mi se părea nesfârşit, deşi ştiam bine că e îngrădit pe de o parte de linia ferată, iar pe cealaltă de şosea şi de mahalale. Îmi plăcea să rătăcesc pe alei şi să cobor pe marginea apei, unde arbori mai tineri, răsădiţi după terminarea lucrărilor, creşteau în voie, cu o perfectă individualitate, ghicind parcă jungla care fusese odinioară, străduindu-se să recâştige libertatea pierdută."

(Mircea Eliade – **Maitreyi**)

1. Rescrie primele patru subiecte exprimate din text, precizând părţile de vorbire prin care se exprimă.

2. Identifică primele patru subiecte neexprimate, în text.

3. Alcătuieşte enunţuri în care să ilustrezi:
a) un subiect multiplu;
b) un subiect nedeterminat;
c) un subiect subînţeles;
d) un subiect nonpersonal.

4. Construieşte propoziţii dezvoltate cu subiect exprimat prin:
a) substantiv în nominativ; **b)** pronume în nominativ; **c)** verb la modurile infinitiv, supin, gerunziu.

5. Descoperă predicatele din textul de mai sus, apoi precizează felul lor.

6. Analizează predicatele descoperite la exerciţiul anterior.

7. Alcătuieşte câte două enunţuri în care verbele de mai jos să fie predicative şi, respectiv, copulative: **a ajunge, a fi, a (se) face, a ieşi, a (se) numi, a (se) naşte, a părea, a rămâne.**

8. Construieşte câte două enunţuri în care verbele **a ajunge, a ieşi, a rămâne** să fie personale şi impersonale.

a ajunge < personal predicativ;
impersonal predicativ;

a ieşi < personal copulativ;
impersonal predicativ;

a rămâne < personal predicativ;
impersonal predicativ.

Scanned with OKEN Scanner

9. Construieşte propoziţii cu predicat nominal al cărui nume predicativ să se exprime prin:

a) substantiv în nominativ;
b) substantiv în acuzativ cu prepoziţie;
c) numeral în acuzativ;
d) adjectiv;
e) verb la infinitiv;
f) adverb;
g) interjecţie.

10. Descoperă în textul dat atributele şi precizează felul lor şi părţile de vorbire prin care se exprimă.

11. Construieşte enunţuri în care să existe atributele indicate:

a) atribut sustantival prepoziţional în Ac şi G;
b) atribut substantival genitival;
c) atribut substantival în dativ;
d) atribut adjectival în dativ;
e) atribut verbal;
f) atribut adverbial;
g) atribut interjecţional;
h) atribut apoziţional.

12. Identifică toate complementele din textul dat şi precizează felul lor şi părţile de vorbire prin care se exprimă.

13. Construieşte enunţuri în care să existe:

a) complement direct, exprimat prin verb la infinitiv;
b) complement direct, exprimat prin pronume în acuzativ;
c) complement indirect în dativ, exprimat prin numeral;
d) complement indirect în acuzativ, exprimat prin pronume;
e) complement de agent, exprimat prin pronume;
f) complement circumstanţial de loc exprimat prin substantiv în acuzativ;
g) complement circumstanţial de mod exprimat prin substantiv în dativ;
i) complement circumstanţial de cauză exprimat prin numeral cu valoare substantivală;
j) complement circumstanţial de scop exprimat prin verb la supin.

Scanned with OKEN Scanner

SINTAXA FRAZEI

PROPOZIŢIA PREDICATIVĂ

Se dă textul:

Privirea lui a rămas cum era atunci, la început. Ce nu recunoaşte el este că a mai privit aceleaşi lucruri şi ieri şi că nu a reuşit să le-nţeleagă. Era de aşteptat ca la vârsta lui să renunţe uşor la lupta contra celor din jurul său, chiar dacă a devenit un orgolios.

1. În textul dat există:
a) două propoziţii predicative;
b) trei propoziţii predicative;
c) patru propoziţii predicative.

2. Realizează contragerea subordonatelor predicative.

3. Construieşte patru fraze în care propoziţiile predicative să aibă ca element regent alte verbe copulative decât în text.

4. Selectează, din text, un verb care are întotdeauna valoare copulativă. Precizează-i numele predicativ şi, extinde-l într-o propoziţie corespunzătoare.

5. Construieşte o regentă faţă de care propoziţia *să le-nţeleagă* să fie subordonată predicativă.

6. Completează predicatele nominale incomplete cu propoziţii corespunzătoare (având funcţia de nume predicativ):
a) Ultima lui dorinţă a fost...
b) Grădina din faţa casei a rămas...
c) Zâmbetul ei părea...
d) A iubi înseamnă...

7. Construieşte regente pentru următoarele propoziţii predicative:
a) ...să fii iubit
b) ...că nu te-ai schimbat deloc
c) ...cine îl va înlocui.

8. Alcătuieşte două propoziţii predicative aflate în raport de coordonare joncţională, având ca termen regent verbul **a rămâne**.

9. Descoperă propoziţiile predicative din următoarele texte:
a) „*Lumea-i cum este*” (Mihai Eminescu-**Epigonii**)
b) „*Venea cu fuga la iarmarocul de la Folticeni, care acela este ce este*”. (Ion Creangă-**Amintiri din copilărie**)
c) „*S-a schimbat boierul, nu e cum îl ştii.*“ (Grigore Alexandrescu- **Boul şi viţelul**)
d) „*Las mamă, că lumea nu-i numai cât se vede cu ochii*” (Ion Creangă – **Amintiri din copilărie**)

10. Formulează un enunţ în legătură cu punctuaţia predicativei.

Scanned with OKEN Scanner

PROPOZIŢIA SUBIECTIVĂ

Se dă textul:

Fireşte că şi anul acesta Facultatea de Litere şi-a refăcut rândurile care se subţiaseră prin plecarea absolvenţilor de anul trecut. Ingrid şi Mihai sunt de anul acesta studenţi. Cine-şi doreşte cu adevărat să ajungă să studieze Literele trebuie să fie conştient că asta implică petrecerea a foarte mult timp în bibliotecă. Se înţelege că şi sora mea, Ingrid, iubeşte mult lectura, de aceea şi-a ales acest drum. Mă doare că de acum ne vom vedea mai rar, însă trebuie să recunosc că mă mândresc că am o soră studentă.

1. Analizează sintactic fraza, alegând apoi varianta corectă. În textul dat există:
a) şase propoziţii subiective;
b) şapte propoziţii subiective;
c) trei propoziţii subiective.

2. Construieşte două fraze în care să existe câte o subiectivă introdusă prin alte elemente de relaţie decât în text.

3. Alcătuieşte o frază în care să existe două subiective introduse prin pronume nehotărât şi aflate în raport de coordonare prin conjuncţia **şi**. Precizează, apoi, valorile morfologice ale lui **şi**, în text.

4. Contrage a doua propoziţie subiectivă, din text.

5. Transcrie, din text, un predicat nominal. Extinde, apoi, numele predicativ într-o propoziţie corespunzătoare.

6. Construieşte o regentă faţă de care propoziţia *„să studieze Literele"* să fie subiectivă.

7. Observă punctuaţia şi topica subiectivelor din text şi formulează o concluzie în legătură cu aceasta

8. Descoperă propoziţiile subiective şi propoziţiile predicative:
Dacă nu venit înseamnă că nu-l interesează şcoala
Adevărul este că nu-mi place iarna.
Este adevărat că nici toamna nu e cine ştie ce.
Binele înseamnă să ajuţi pe cei în nevoi.
Bine este să nu apleci urechea la cleveteala celor din jur.
Îi ajunge cât s-a îmbogăţit pe spinarea noastră.
Va ajunge să nu-şi recunoască părinţii.

9. Completează spaţiile punctate cu propoziţiile subiective şi / sau predicative. Precizează-le!
a) Altruism înseamnă....
b) Bineînţeles...
c) Se pare...
d) Copiii păreau...

Scanned with OKEN Scanner

10. Descoperă propoziţiile subiective din următoarele texte. Identifică numele predicative şi realizează expansiunea acestora.

a) *„S-ar părea că cele ce am scris în ultimele pagini nu mai interesează povestea Maitreyiei. Şi totuşi nu e decât o continuare a ei"*

(Mircea Eliade – **Maitreyi**)

b) *„Scăpasem de ceva greu, de ceva ucigător. Îmi venea să cânt, să alerg"*

(Mircea Eliade – **Maitreyi**)

c) *„A trebuit s-o prind în braţe, căci se prăbuşea. Am aşezat-o pe fotoliu, năucit"*

(Mircea Eliade – **Maitreyi**)

d) *„Părea că n-au fost niciodată*
verile-nalte, toamnele-n zarea cu steme.
Sub iarbă, poate, sânul mic de fată
Respiră încă noaptea şi se teme"

(Magda Isanos – **Versuri**)

PROPOZIŢIA ATRIBUTIVĂ

Se dă textul:

Zilele, care se scurg parcă mai rar, tot mai rar, aşteaptă venirea celui ce a plecat acum un an. Cea care cu greu l-a crescut a ajuns să stea zile întregi cu privirea întinsă spre drumul pe care l-au acoperit frunzele, zăpezile, colbul şi, mai apoi, amintirile. Bătrâna, care şi-a uitat vârsta în această lungă aşteptare, măsoară orizontul, sperând că în ultimul ceas al vieţii sale acesta-i va apropia ochilor fiul revenind.

1. Analizează sintactic propoziţiile textului şi realizează schema relaţională.

2. Rescrie propoziţiile atributive, din text, precizează felul lor şi contrage-le într-o parte de propoziţie corespunzătoare.

3. Transcrie, din text, un atribut adjectival exprimat prin adjectiv propriu-zis, un atribut adjectival exprimat prin adjectiv pronominal şi un atribut adjectival exprimat prin adjectiv provenit din verb la participiu.

4. Extinde unul dintre atributele descoperite la punctul **3**, în propoziţia corespunzătoare.

5. Precizează funcţia sintactică a cuvântului **revenind**. Extinde-l într-o propoziţie corespunzătoare.

6. Construieşte două regente faţă de care propoziţia: *„că în ultimul ceas al vieţii sale acesta-i va apropia ochilor săi fiul revenind"* să fie subiectivă şi, respectiv, predicativă.

7. Alcătuieşte regente faţă de care propoziţia *„dacă e de ajuns a citi"* să fie: atributivă, predicativă şi subiectivă.

Scanned with OKEN Scanner

8. Completează frazele de mai jos cu propoziţii atributive:
a) În excursia ... am vizitat casa în care a trăit Liviu Rebreanu.
b) Încercând să procur un dicţionar...m-am adresat doamnei bibliotecare.
c) Mi-am cumpărat cartea...
d) Încercam să recunosc vocea...

9. Corectează formele pronumelor relative şi nehotărâte care introduc atributive în frazele de mai jos, apoi precizează-le funcţia sintactică:
a) Fata care o vezi a avut curajul de-a-şi spune părerea.
b) Profesoara care i-ai dat flori ţi-a mulţumit.
c) Copilul a cărei mamă munceşte are ce-şi doreşte.

10. Construieşte fraze care să conţină atributive introduse prin conjuncţiile **dacă** şi **că**.

11. Descoperă atributivele din următoarele fraze; extinde în propoziţii corespunzătoare cuvintele subliniate:
a) *„Ridică spre mine ochii **trişti** învăluiţi într-o umbră cenuşie şi-şi scose anevoie din cap pălărioara **veche** pleoştită ca o ciupercă. Îmi dădu bună-ziua cu-n glas moale în care parcă suna o suferinţă **timpurie**...”*
(Mihail Sadoveanu – **Un om năcăjit**)
b) *„Nostalgia ce o resimt în faţa marilor ape, când văd o pânză albă fâlfâind ca o aripă **de albatros**, de la tine trebuie să vină”.*
(Dimitrie Anghel – **Opere**)
c) *„Au mai existat şi nişte codri **adânci***
Şi un tânăr care vorbea cu ei,
Întrebându-i ce se tot leagănă fără vânt?”
(Marin Sorescu – **Trebuiau să poarte un nume**)
d) *„Nicolae se avântă pe scările unui vagon în ale cărui ferestre zărise capete de ţărani.”* (Liviu Rebreanu – **Proştii**)

COMPLETIVA DIRECTĂ. COMPLETIVA INDIRECTĂ

Se dă textul:

Am băgat de seamă că toţi cei prezenţi ar fi vrut să rămână până la sosirea sărbătoritului. Întârzierea acestuia, care se prelungea, îi îngrijora şi m-am gândit să-i înveselesc punând melodia pe care o cântam împreună, anul trecut, la mare. Se pare că ideea a prins de minune, căci, rând pe rând, toţi au început să cânte, să bată din palme, să râdă şi chiar să danseze. Abia la sfârşitul melodiei ne-am dat seama că George stătea în uşă şi ne privea cu un zâmbet cald în privire.

1. Analizează sintactic frazele din textul de mai sus, stabilind tipul de raport dintre propoziţii.

Scanned with OKEN Scanner

2. Construieşte fraze în care completiva directă şi completiva indirectă să fie introduse prin pronumele relativ *cine*, în cazul acuzativ, printr-un adverb relativ şi prin conjuncţia *dacă*.

3. Contrage completivele directe din text.

4. Construieşte regente aşa încât propoziţia *„că ideea a prins de minune"* să fie completivă directă şi, respectiv, completivă indirectă.

5. Alcătuieşte fraze în care propoziţia completivă directă să fie cerută de un verb la infinitiv.

6. Exemplifică posibilitatea unui adjectiv şi a unei interjecţii de a fi elemente regente pentru o completivă indirectă.

7. Precizează felul subordonatelor din următoarele fraze:
a) Mama are ideile ei fixe: de câte ori plouă, zice că nu pot ieşi cu prietenii la fotbal.
b) Se zice că a ploua în ajunul unei sărbători e semn bun .
c) Nu mă aştept să mă felicite pentru fapta mea.
d) Aştept să mă sune buna mea prietenă, Ioana
e) În vis se făcea că urcam scări după scări zadarnic.
f) Fiecare om se face ce-şi doreşte.
g) Orice om liber face ceea ce-i place sufletului său.
h) Copilul face tot ce-i spun părinţii.

8. Construieşte fraze în care să existe o subiectivă şi o completivă directă, având ca termen regent verbul **a merita**.

9. Corectează, prin rescriere, greşelile din enunţurile de mai jos:
Nu ştiu care copilă ai văzut-o.
Mă gândesc care om nu-i place muzica.

10. Descoperă propoziţiile subordonate învăţate, din textele de mai jos:
a) *„Cum seama-şi dă că şi-a pierdut vederea,*
Se scoală şi puterile-şi struneşte
Şi chipul său îşi pierde-mbujorarea". **(Cântecul lui Roland)**
b) *„Bagă de seamă, bărbate, îi zise nevastă-sa cu glasul răguşit de spaimă, bagă de seamă să nu păţeşti ceva, că asta nu înseamnă bine!"*
(Liviu Rebreanu – **Proştii**)
c) *„Ca un stăpân al ţării ce se află, măria sa trebuie să cunoască al cui e pruncul şi a cui e nevasta (...). Astfel măria sa vede şi cunoaşte unele şi altele; mai ales că măria sa fiind văduv de câţiva ani, de când a murit Doamna sa Eudochia, trebuie să-şi desfăteze ochii şi să se mai îmblânzească din străşnicia în care se ţine..."*
(Mihail Sadoveanu – **Fraţii Jderi**)

Scanned with OKEN Scanner

d) *„Filibaş era ostenit şi avea şi el poftă de vorbit. Şezu şi spuse proprietăresei că are şapte copii, că la toamnă împlineşte cinzeci şi trei de ani, că pe fata cea mare care-i foarte cuminte şi frumoasă, a cerut-o un funcţionar de la poliţie, dar mă-sa n-a vrut s-o dea fiindcă auzise că funcţionarul e beţiv şi bătăuş, că dânsul e în serviciu de douăzeci şi cinci de ani şi toţi superiorii l-au avut drag şi l-au cinstit, numai Sulea îl persecută, că om mai fără suflet şi mai tiran n-a mai pomenit, că îl amendează în fiecare lună fără nici o vină şi nu se gândeşte că bieţii copilaşi îi mor de foame si că el crede că Sulea n-o să ajungă bine, căci e prea ţanţoş şi îmfumurat..."*

(Liviu Rebreanu – **Ocrotitorul**)

PROPOZIŢIILE CIRCUMSTANŢIALE DE LOC, DE TIMP ŞI DE MOD

Se dau textele:

a) *„Mi-era parcă necaz pe păsărele pentru că zboară nepăsătoare şi sar vesele de pe o creangă pe alta, fără să se gândească la mine, nenorocitul şi flămândul. «Dumnezeu – monologam în singurătatea mea – l-a dus pe un bătrân din Pateric prin văzduh până la peştera lui, atunci când bătrânul a obosit de tot şi nu mai putea merge, dar pe mine de ce mă lasă să mor, rătăcind prin pădure, cu toate că are puterea să mă salveze?».“*

(Pr. Arhim. Paulin Lecca – **De la moarte la viaţă**)

b) *„Când lucraţi într-un studio, puteţi aranja sursele de lumină în fel şi chip, până ajungeţi la rezultatul dorit. Dar ce faceţi în aer liber, unde poziţia şi lumina soarelui nu pot fi modificate după bunul plac? (...) Când soarele străluceşte, este de preferat să fotografiaţi dimineaţa şi după-amiaza, până spre seară.”*

(Alin Totorean – **Iluzia spaţiului pe hârtie** în revista **Terra Magazin**)

1. Analizaţi sintactic frazele de mai sus, stabilind relaţiile dintre propoziţii.

2. Rescrie propoziţiile circumstanţiale de loc, de timp şi de mod şi precizează-le elementele regente.

3. Contrage circumstanţialele de loc, de timp şi de mod din enunţurile de mai jos:

a) *„De când se înapoiase cu Monica, de când intrase în antreul de jos, din bucurie în bucurie, din râs în râs, devenise copil.”*

(Ionel Teodoreanu – **La Medeleni**)

b) *„Când arta izbuteşte şi ea să stăpânească o asemenea inimă, intuieşte cu ochi nespus de vii fărâmiţările frumuseţii edenice în lume, le adună cum ai aduna cioburile unui vas de mare preţ ce s-a spart şi încheagă din ele imaginea perfecţiunii care e obiectul nostalgiei paradisiace.”*

(Nichifor Crainic)

Scanned with OKEN Scanner

4. Extinde părţile de propoziţie subliniate în propoziţii corespunzătoare:

a) *„**În zori** m-a trezit sărutarea*
trimisă pe-o rază de soare;"

(Magda Isanos – **Primăvara**)

b) *„S-aud pe tata **povestind***
*Cum alerga **copil** pe-afară."*

(Lidia Batali – **Copilărie**)

c) *„Aşa eram eu **la vârsta** cea fericită, şi aşa cred că au fost toţi copiii. (...)"*

(Ion Creangă – **Amintiri din copilărie**)

5. Construieşte enunţuri în care să introduci subordonatele indicate:

a) temporală introdusă prin adverbul **cum**;
b) de loc introdusă prin adverbul **cum**;
c) atributivă introdusă prin **cum**;
d) atributivă introdusă prin **când**.

6. Construieşte fraze respectând schemele:

a) P ↑ CT ↑ CL ↑ CM ; **b)** P ↖↗ CT, CL; CL ↑ CM.

PROPOZIŢIA SUBORDONATĂ CAUZALĂ

Citeşte cu atenţie textul:

„Să fi mers o bucată bună de drum. Viforul creştea scuturându-mă de pe şea. În înalt, nori după nori zburau opăciţi ca de spaima unei pedepse de mai sus, unii la vale pe dedesubt, alţii pe deasupra la deal, perdeluind în clipe largi, când mai gros, când mai subţire, lumina ostenită a sfertului din urmă. Frigul ud mă pătrundea; simţeam că-mi îngheaţă pulpele şi braţele. Mergând cu capul plecat ca să nu mă-nece vântul, începui să simt durere la cerbice, la frunte şi la tâmple fierbinţeală şi bubuituri în urechi."

(Ion Luca Caragiale – **La Hanul lui Mânjoală**)

1. Indică modul şi timpul verbelor cu funcţie de predicat din textul dat.

2. Încadrează în categoria potrivită elementele de relaţie din textul dat.

3. Rescrie toate cuvintele cu rol de instrument gramatical.

4. Indică elementele regente pentru fiecare propoziţie subordonată din text.

5. Contrage propoziţiile subordonate în părţile de propoziţie corespunzătoare.

6. Construieşte propoziţii cauzale care să aibă ca element regent: o locuţiune verbală şi un adjectiv.

Scanned with OKEN Scanner

7. Construieşte două enunţuri care să conţină propoziţii subordonate cauzale introduse prin **dacă** şi **de**, având în regentă un corelativ.

8. Alcătuieşte un scurt text pe o temă aleasă de tine, în care să cuprinzi cinci subordonate cauzale introduse prin diverse elemente de relaţie, în fraze de cel puţin trei subordonate.

9. Descoperă adverbele şi locuţiunile adverbiale corelative ale propoziţiilor circumstanţiale de cauză din frazele de mai jos:

De aceea plânge, fiindcă nu i-am adus jucării.
Pentru că nu şi-a ascultat părinţii, pentru aceea a fost pedepsit.
Pentru asta nu ţi-am spus, pentru că ştiam că te superi din orice.
De vreme ce aţi votat, apoi nu vă mai puteţi răzgândi.
Dacă nu îţi asculţi părinţii, atunci vei avea de suferit.

10. Indică felul subordonatelor introduse prin conjuncţia subordonatoare **că**:

a) Se pare că va ploua.
b) Teama noastră este că va ploua.
c) Deasupra pluteşte ameninţarea că va ploua.
d) Mă gândesc că va ploua
e) Mama a spus că va ploua.
f) Nu vom putea merge în parc că va ploua.

11. Construieşte două fraze în care circumstanţiala de cauză să aibă ca element regent o locuţiune verbală şi un adjectiv.

12. Construieşte două regente (în raport de coordonare) pentru o cauzală introdusă prin **căci**.

13. A. Găseşte cinci motive pentru care crezi că ai merita ***Diploma pentru cel mai bun fiu***. Redactează, apoi, această diplomă, folosind cinci subordonate cauzale introduse prin elemente diferite.

B. Desparte următoarele fraze în propoziţii. Precizează, apoi, felul subordonatelor; extinde complementele circumstanţiale de cauză:

a) *„Şi pentru că toate acestea*
Trebuiau să poarte un nume,
Un singur nume,
Li s-a spus Eminescu".

(Marin Sorescu – **Trebuiau să poarte un nume**)

b) *„Se bucură numaidecât că a fost găsit de stăpânul său. Înştiinţare că ar fi aflat ceva despre bourul cel bătrân nu putu da.....Bourul cel alb fusese văzut de vânători, însă acum nimene nu mai ştia nimic despre el."*

(Mihail Sadoveanu – **Fraţii Jderi**)

c) *„Aşa într-o toamnă ca asta, duceam vinuri la ţinutul Sucevei (...). Şi mă aflam în mare mâhnire căci dragostea mea din anul acela se desfrunzise cu vara. Iar mama acestei Ancuţe se uita pe sub sprâncene la mine, şi râdea căci vinul nu-mi plăcea, nici pe lăutari nu-i sufeream".*

(Mihail Sadoveanu – **Hanu Ancuţei**)

Scanned with OKEN Scanner

PROPOZIŢIA SUBORDONATĂ CIRCUMSTANŢIALĂ DE SCOP

1. Descoperă subordonatele finale în textele de mai jos. Precizează felul celorlalte subordonate.

a) *„Am întins braţele să cuprind trunchiul, dar braţele nu i-au putut face colan; am netezit cu mâna scoarţa aspră şi prin mână s-a strecurat cântecul lemnului... Şi am rămas aşa cu braţele întinse, sorbind glasul care ca un fior picura din sufletul lemnului în sufletul meu...“*

(Hortensia Papadat-Bengescu – **Ape adânci**)

b) *„... îi clocoteşte sângele şi parcă aştepta înadins să-l atingă barem cu un deget ca să-l poată sfârteca în bucăţele... genunchii îi tremurau, iar în cerul gurii simţea o uscăciune parcă i s-ar fi aprins sufletul.“* (Liviu Rebreanu – **Ion**)

c) *„Aici e casa fratelui meu, şi eu sunt unica lui soră. Nimic nu se mişcă aici în casă şi nimeni nu s-atinge de nimic. Trebuie să stăm aici să păzim.“*

(George Călinescu – **Enigma Otiliei**)

2. Contrage subordonatele finale descoperite la exerciţiul **1.**

3. Analizează complementele de scop din textele de mai jos, apoi extinde-le în propoziţii corespunzătoare.

a) *„... morţii să fie lăsaţi unde se găseau spre a servi o pildă tuturor celor vii (...); sătenii, fără nici o excepţie, inclusiv femeile şi copiii, să fie adunaţi degrabă în curtea şi grădina primăriei pentru cercetări...!“*

(Liviu Rebreanu – **Răscoala**)

b) *„Două echipe de soldaţi cu vergi şi pari băteau fără alegere şi cu rândul, pentru a nu obosi.“* (Liviu Rebreanu – **Răscoala**)

c) *„Dar cine a deschis ochii numai pentru a iubi?“* (Octavian Paler – **Aventuri**)

d) *„După un pătrar de oră, zărirăm o lumină de forma unei aşezări omeneşti: era o stâncă; dar tocmai pentru acest cuvânt, rămăseserăm câţiva în cumpănă, dacă trebuie sau nu să ne apropiem.“*

(Calistrat Hogaş – **Amintiri dintr-o călătorie**)

e) *În vederea organizării activităţii a fost formată o comisie specială.*

f) *Săptămâna viitoare voi da două lucrări. Pentru cele două mă voi pregăti serios la sfârşitul acestei săptămâni.*
Hai la cules de viorele!

g) *„– Iubite domnule Marenne (...) dacă n-ar fi această copilă ceea ce este, nu mi-aş pune capul ca să mă întâlnesc cu ea (...) Pentru asta m-am grăbit să vin la domnia ta (...)*

... Acest tovarăş de osândă al meu mi-a arătat în mai multe rânduri care sunt rânduielile pe care le scoate Domnia pentru pieirea acestei sărmane ţări.“

(Mihail Sadoveanu – **Zodia Cancerului**)

h) *Ca să nu mă ude ploaia, de asta am luat-o la fugă.*

Scanned with OKEN Scanner

4. Descoperă elementele regente pentru complementele de scop descoperite de tine şi explică ce transformări ai operat pentru extindere.

5. Construieşte fraze în care să existe subordonate finale.
a) cu element regent un verb şi introdusă prin conjuncţia **ca să**;
b) cu element regent o locuţiune verbală şi introdusă prin **să**;
c) cu element regent o interjecţie şi introdusă prin **ca...să** (disociat);
d) negativă, cu element regent o locuţiune verbală.

6. Alcătuieşte fraze în care să existe următoarele subordonate introduse prin conjuncţia *să*: atributivă, predicativă, circumstanţială de scop, subiectivă, completivă directă, completivă indirectă.

7. Corectează greşelile din frazele de mai jos:
A vrut pentru ca să mergem împreună la film.
A venit căci să-mi dea cartea promisă.
Nu ştiu ce pot pentru ca să-ţi spun căci să te liniştesc.

ORTOGRAFIE ŞI PUNCTUAŢIE

1. Precizează care este rolul punctului în enunţurile de mai jos:
a) *„Orizontul politic se limpezeşte. Budgetele s-au votat. Pentru fiecare tagmă de patrioţi s-a prevăzut o rubrică grasă după clasă."*
(I. L. Caragiale – **Situaţia politică**)
b) *„Pe stradă treceau oameni, pe care nu-i cunoştea. Un ofiţer. Un domn cu umbrelă."* (M. Sebastian – **Oraşul cu salcâmi**)
c) *Asta s-a întâmplat pe 20 ian. 2010, a.c.*
d) *Am citit opera **Umbra lui Mircea. La Cozia**, scrisă de Gr. Alexandrescu.*

2. Motivează folosirea semnului întrebării şi a semnului exclamării în enunţurile de mai jos:
a) *„– Petreceţi, petreceţi? Zise preotul cu un zâmbet binevoitor."*
(Liviu Rebreanu – **Ion**)
b) *Părea aşa – cum să spun? – părea absent.*
c) *„Mitică zice despre un prietin destituit:*
– L-a-naintat...
– ... ?
– L-a făcut inginer la poduri..." (I. L. Caragiale)
d) *„– Sări coniţă! Varsă spirtul! S-aprinde!"* (I. L. Caragiale)
e) *„– Ei! ce cauţi dumneata prin mahalaua noastră aşa de dimineaţă?"*
(I. L. Caragiale)

Scanned with OKEN Scanner

3. Explică folosirea virgulei în enunţurile de mai jos:

a) *„Verde crud, verde crud...*
Mugur alb, şi roz, şi pur,
Vis de-albastru şi de-azur,
Te mai văd, te mai aud!" (G. Bacovia)

b) *„Tuţă, uşierul, ştia că are ordin să nu dea voie nimănui în birourile ministrului, înainte de orele unsprezece dimineaţa."*
(Tudor Muşatescu – **Petiţia**)

c) *„Nu fi proastă, Frusino!"* (Gala Galaction)

d) *„Vodă Ştefan, călcând atunci în al patruzecilea an al vârstei, avea obrazul ars proaspăt de vântul de primăvară."*
(Mihail Sadoveanu – **Neamul Şoimăreştilor**)

e) *„Nu, nu trebuie să moară aici, singură, fără ştirea nimănui (...)"*
(M. Sebastian – **Oraşul cu salcâmi**)

f) *„Aşa-mi trebuie, zicea Ana. Nu m-am măritat cu cine mi-a plăcut (...)"*
(Pavel Dan)

g) *Băiatul era harnic, fata frumoasă.*

h) *A ajuns, aşadar, mai devreme.*

i) *Vrei, nu vrei, bea Grigore agheasmă.*

j) *„Când să iasă Nicolae Tabără din casă, se poticni în prag şi cât p-aici să se prăvale cu dăsagii de-a umăr cum era."* (Liviu Rebreanu – **Proştii**)

4. Motivează folosirea semnelor de punctuaţie încercuite, în enunţurile de mai jos:

a) *„M-am păcălit în socoteala mea* (:) *soarele, în loc ca să-mi ajungă până la ochi şi să mă trezească, a tras peste mine ţolul ist greoi şi leorcăit."*
(Gala Galaction)

b) *„Adevăr* (:) *calitatea ce o au lucrurile de a părea aşa cum sunt."* (E. Littré)

c) *„O simţire* (—) *în văzduh ca o mătase."* (Lucian Blaga – **Meşterul Manole**)

d) *„Ca să-l aud mai bine mi-am lipit*
de glii urechea (—) *îndoielnic şi supus –*
şi pe sub glii ţi-am auzit
a inimei bătaie zgomotoasă." (Lucian Blaga – **Pământul**)

5. Corectează greşelile de scriere din enunţurile de mai jos:

a) În partea de N. a Munţilor Bucegi se află **Pensiunea Suiş**.

b) Cred ca nu te îndoieşti de mine?

c) Ioana, merge săptămânal la înot.

d) El a rămas, cum îl ştii.

e) Am urcat la secţia de nou născuţi.

f) Corespondenţa dintre sunet/literă ne pune în încurcătură.

Scanned with OKEN Scanner

6. Alege, prin subliniere, cuvântul scris corect:

a) desamăgi / dezamăgi;

b) năsbâtie / năzbâtie;

c) înşeală / înşală;

d) aşază / aşează;

e) păpuşă / păpuşe;

f) afişază / afişează.

7. Realizează o listă de douăzeci de ortograme şi introdu-le în enunţuri.

8. Explică valoarea stilistică a semnelor de punctuaţie în enunţurile de mai jos:

a) *„Cum să încep ?... Pre legea mea, tocmai asta mă încurcă, dar fiindc-am început, cruce-ajută, povestea vorbei... ce-o da târgul şi norocul."*

(I. L. Caragiale – **Zig-zag**)

b) *„Păcat însă de pălărie !... Ce-o să facă d. Goe la Bucureşti cu capul gol ? şi toate prăvăliile închise... s-ar întreba oricine, care nu ştie câtă grije are mam'mare şi câtă prevedere. Cum era să plece băiatul numai cu pălăria de paie ? Dacă se întâmplă să plouă, ori răcoare ?"*

(I.L. Caragiale – **D-l Goe...**)

c) *„Cum , când lumea mi-e deschisă, a privi gândeşti că pot*
Ca întreg aliotmanul să se-mpiedice de-un ciot ?"

(Mihai Eminescu, **Scrisoarea III**)

d) *„Trec singur ... şi tare mi-e teamă...*
Şi unde mă aflu nu ştiu –
Vai, plopii detună oraşul ...
Clanurile plâng în pustiu ..."

(George Bacovia – **Mister**)

Scanned with OKEN Scanner

MODELE DE TESTE PENTRU EVALUAREA NAŢIONALĂ

Testul 1*
(Evaluarea Naţională pentru elevii clasei a VIII-a, anul şcolar 2012-2013 – model)

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

„Totu-i alb în jur cât vezi
Noi podoabe pomi-ncarcă
Şi vibrează sub zăpezi
Satele-adormite parcă.
Doamna Iarnă-n goană trece
În caleşti de vijelii –
Se turtesc pe geamul rece
Nasuri cârne şi hazlii.
Prin odăi miroase-a pâine,
A fum cald şi amărui
Zgreapţănă la uşă-un câine
Să-şi primească partea lui ...
Tata iese să mai pună
Apă şi nutreţ la vacă;
Vine nins cu-n fel de brumă
Şi-n mustăţi cu promoroacă.
Iar bunicul desfăşoară
Basme pline de urgie,
Basme care te-nfioară
Despre vremi de-odinioară,
Vremi ce-n veci n-au să mai fie.“

(Nicolae Labiş – **Iarna**)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *adormite*, *rece*, *vine*. (6p)

2. Explică rolul cratimei în secvenţa *de-odinioară*. (6p)

---

* Conform www.edu.ro, 31 octombrie 2013

Scanned with OKEN Scanner

3. Selectează un epitet şi o personificare din fragmentul dat. (6p)
4. Transcrie un vers care conţine o imagine vizuală şi un vers care conţine o imagine olfactivă. (6p)
5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia versurilor: *Iar bunicul desfăşoară / Basme pline de urgie, / Basme care te-nfioară / Despre vremi de-odinioară, / Vremi ce-n veci n-au să mai fie.* (6p)

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 rânduri), în care să-ţi exprimi opinia despre semnificaţia titlului poeziei *Iarna* de Nicolae Labiş. (12p)

În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi o opinie despre semnificaţia titlului;
– să-ţi susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
– să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

„Dincolo de miturile care o înconjoară şi de domnitorii care i-au decis soarta, Poienari impresionează, în primul rând, prin amplasare. Situată la 850 de metri altitudine, în vârful Muntelui Cetatea, a fost odinioară „un cuib de vulturi", locuit de soldaţi curajoşi, asigurând un ultim refugiu în calea duşmanilor, care cu greu ar fi putut urca până aici. Turiştii trebuie să depună un efort susţinut ca să treacă de cele aproape 1.500 de trepte până la cetate. Scările au fost amenajate destul de recent, între anii 1969 şi 1972, când ruinele au fost parţial restaurate şi incluse în circuitul turistic. Tot atunci a fost construită şi o căsuţă în stil argeşean, la intrarea în cetate, unde se află o expoziţie despre istoria acestor locuri. De aici puteţi cumpăra biletele de intrare şi, de asemenea, câteva suveniruri modeste.*

După ce vă trageţi sufletul, la finalul urcuşului anevoios, trebuie să recunoaşteţi tenacitatea celor care au construit cetatea; de asemenea, merită să-l priviţi cu admiraţie pe paznicul care urcă şi coboară zilnic cele 1.500 de trepte."

(Roxana Ruscior, Cetatea Poienari - **Cuibul de vulturi din Făgăraş**, în revista Terra Magazin)

* *mit*, s.n. - poveste, legendă, basm

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:

– prin ce impresionează Cetatea Poienari;

– în ce stil este construită căsuţa care se află la intrarea în cetate. (4p)

2. Scrie titlul articolului din care este extras fragmentul şi denumirea publicaţiei în care acesta a apărut. (4p)

3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Dincolo de miturile care o înconjoară şi de domnitorii care i-au decis soarta, Poienari impresionează, în primul rând, prin amplasare.* (4p)

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *[...] merită să-l priviţi cu admiraţie pe paznicul care urcă şi coboară zilnic cele 1.500 de trepte.* (4p)

5. Transcrie două propoziţii subordonate diferite din fraza următoare, precizând felul acestora: *După ce vă trageţi sufletul, la finalul urcuşului anevoios, trebuie să recunoaşteţi tenacitatea celor care au construit cetatea.* (4p)

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată completivă indirectă, introdusă prin conjuncţia să.(4p)

B. Redactează o scurtă naraţiune de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să prezinţi o întâmplare din timpul unei vizite imaginare la cetatea Poienari. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;

– să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal;

– să ai un conţinut adecvat cerinţei;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p; coerenţa textului - 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p; ortografia - 3p; punctuaţia - 2p; aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea - 2p.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 2*
(Evaluarea Națională pentru elevii clasei a VIII-a, anul școlar 2012-2013 – varianta din concurs)

Subiectul I (42 de puncte)

Citește, cu atenție, textul:

„Fusese școlar bun. Clasele primare le învățase la Domnu Ghervescu, în sat la ei. D. Ghervescu l-a văzut așa cuminte și cu dragoste de carte și i s-a făcut oareșicum milă. El avea un frate, popă la București - i-a scris un răvaș lung, în care-i spunea c-a descoperit un talent grozav într-un băiat de acolo din sat și, cum băiatul e sărac și ar vrea să învețe mai departe, ar fi bine [...] să-l ia pe lângă dânsul și să-l dea acolo la gimnaziu. Mai târziu - cine știe ce va putea ieși din această binefacere ...

Frate-său i-a răspuns și el, printr-o scrisoare lungă, că-l primește bucuros [...].

Așa că lucrurile s-au pus iute la cale. Biata Ilinca Văduva i-a pregătit băiatului în pripă ce-a putut, a mai împrumutat câte o bucățică de pânză de prin sat, de i-a făcut și ea ce s-a priceput, ca o mamă - și pe la pârguitul strugurilor s-a despărțit, cu lacrămile pe obraz, de singura odraslă a casei și singura ei mângâiere.

– Radule mamă, vezi de nu ne uita, să ne mai scrii de pe acolo ...

Și s-a deprins Radu cu toate, pentru că era băiat bun, supus și răbdător. Câteva zile, la început, îl cam zăpăcise orașul acesta mare, în care el venise pentru întâia oară. Podoabele prăvăliilor cu geamuri cât ușa, zgomotul trăsurilor, învălmășeala lumii, casele mari cu câte patru rânduri îi ațâțau curiozitatea lui de copil neobișnuit cu astfel de lucruri, îl opreau în loc câteodată, iar feluritele impresii îi năvăleau în cap valvârtej și-i târau gândurile și mirarea ca într-un șuvoi năprasnic. [...]

Vara, la vacanța cea mare, îndată după împărțirea premiilor, își strângea lucrușoarele, săruta frumos mâna părintelui și mamei preotese, își lua legătura la subțioară și pleca pe jos acasă, cu inima plină de dor, de bucurie și de nerăbdare.

Iar mama Ilinca, în toți anii, la ziua aceea, deretica mai frumos prin casă, gătea toate pentru de-ale mâncării [...].

Și cât îi ea de trecută, de slabă și bătută de necazuri, dar fața îi întinerește când vede pe Radu viind; [...] se repede în cale-i și într-un suflet e la poarta țarinei*."*

(Alexandru Vlahuță – **Din durerile lumii**)

---

* *viind* - venind

* *țarină*, s.f. - câmp cultivat; ogor, arătură

---

* Conform www.edu.ro, 27 octombrie 2013

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *sărac*, *mari*, *bucurie*. (6p)

2. Explică rolul virgulei în secvenţa *cu inima plină de dor, de bucurie şi de nerăbdare.* (6p)

3. Transcrie, din text, două cuvinte/grupuri de cuvinte care se referă la timpul în care se petrece acţiunea. (6p)

4. Menţionează două trăsături ale genului epic prezente în textul dat. (6p)

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia secvenţei: *Biata Ilinca Văduva i-a pregătit băiatului în pripă ce-a putut, a mai împrumutat câte o bucăţică de pânză de prin sat, de i-a făcut şi ea ce s-a priceput, ca o mamă - şi pe la pârguitul strugurilor s-a despărţit, cu lacrămile pe obraz, de singura odraslă a casei şi singura ei mângâiere.* (6p)

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să evidenţiezi trăsăturile unui personaj din fragmentul citat. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două mijloace de caracterizare a personajului ales;

– să ilustrezi două trăsături ale personajului cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;

– să ai un conţinut adecvat cerinţei;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

*„**Eucitesc.ro** anunţă un nou concurs fulger! Propunerea pentru această ediţie a concursului **Cum ar fi dacă ...?** este să vă imaginaţi ziua de Crăciun aşa cum se va petrece ea în viitor, în anul 2200. In cartea lui Charles Dickens, **Poveste de Crăciun**, Ebeneezer Scrooge se întâlneşte cu trei fantome, dintre care una este cea a Crăciunului Ce-Va-Să-Vină. Aceasta îl poartă pe Scrooge pe străzile Londrei şi îl face părtaş la conversaţiile dintre oamenii care l-au cunoscut în trecut pe personajul nostru. Noi suntem curioşi să aflăm **cum va arăta Crăciunul anului 2200**, ce colinde se vor cânta, ce cadouri vor fi aşezate sub bradul hologramă, cum vor sărbători copiii venirea lui Moş Crăciun etc. Imaginează-ţi un scenariu de acest fel, cât mai autentic, scrie-l într-un text de maximum o pagină şi trimite-l pe adresa admin@eucitesc. ro, până pe data de 23 decembrie.*

Vom selecta trei texte finaliste care vor fi publicate pe site pentru a putea fi comentate de voi.

Aşa cum v-aţi obişnuit deja, premiul constă într-un tichet în valoare de 500 de lei, cu ajutorul căruia îţi vei putea cumpăra cărţile preferate.“

(www.eucitesc.ro)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele:
– aspecte din textul dat:
– numele concursului anunţat;
– termenul limită de trimitere a textelor pentru concurs. (4p)

2. Precizează care este valoarea premiului concursului şi pentru ce poate fi folosit acesta. (4p)

3. Menţionează valoarea morfologică a fiecăruia dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Aceasta îl <u>poartă</u> pe Scrooge pe străzile Londrei şi îl face părtaş la <u>conversaţiile</u> dintre oamenii care l-au cunoscut în trecut pe personajul <u>nostru</u>.* (4p)

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *Imaginează-ţi un scenariu de <u>acest</u> fel, cât mai autentic, <u>scrie</u>-l într-un text de maximum o pagină* [...]. (4p)

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Vom selecta trei texte finaliste care vor fi publicate pe site pentru a putea fi comentate de voi.* (4p)

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată predicativă, introdusă prin adverbul relativ *cum*. (4p)

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să prezinţi o întâmplare, reală sau imaginară, petrecută în timpul unui concurs.

În compunerea ta, trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
– să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal;
– să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate. (12p)

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p.; coerenţa textului - 2p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p.; ortografia - 3p.; punctuaţia - 2p.; aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea - 2p.)

Scanned with OKEN Scanner

Testul 3*
(Evaluarea Naţională pentru elevii clasei a VIII-a, anul şcolar 2012-2013 – varianta din rezervă)

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

„Se uită lung fiul de împărat cum mârţoaga îmbuca cu lăcomie din jar, dar nu zise nimic, gândea însă în mintea sa: dacă mă voi duce cu schiloada asta, nu stau bun că o să ajung departe; numai împrejurarea că mânca foc îl făcu să nu creadă că mumă-sa l-ar fi păcălit. Calul însă [...] zise:

– Drag domnul meu, ştiu ce gândeşti, dar nu te teme, bun e Dumnezeu şi bună minte ţi-a dat de m-ai căutat, gată-te de cale, dar până atuncea mai dă-mi un vrav bun de jar să mă satur, apoi îmi porunceşte cum să merg: ca vântul sau ca gândul?*

Şi merse fiul împăratului cu mârţoaga acasă; fraţii cei mai mari nu-şi putură stăpâni râsul când îl văzură cu ce cal voieşte a pleca, ba cel mai mare chiar zise în batjocură:

– Pare-mi-se că de ceilalţi te temi.

Tată-său însă nu se învoia odată cu capul a-l lăsa să plece cu acel cal, dar, după multă rugare, în urmă zise:

– Acum fă ce ştii, eu nu mă mai amestec.

Şi dete feciorul un vrav mare de jar calului [...], care sforăi o dată de tot scântei îi ieşiră pe nări, apoi se scutură de îi căzu tot părul de pe el şi rămase numai un păr luciu-galben ca aurul şi era acum calul mai frumos decât toţi câţi îi avea împăratul. Atunci zise împăratul:

– Cu calul acesta am umblat şi eu a peţi.

După aceea, intră feciorul în chilia împărătesei să-şi ia rămas-bun, iar ea îl sărută şi-i dete trei lucruri: un inel, un ceas şi o lădiţă de aur. Aceste trei daruri aveau un preţ foarte mare, deoarece inelul răspândea lumină ca soarele, ceasul strălucea tot ca soarele, şi dacă îl puneai pe masă deschis, cânta mai frumos decât toate muzicile din lume, iar lădiţa asemenea era strălucitoare ca un soare şi când o puneai pe masă şi o deschideai, ieşeau din ea cele mai bune mâncări şi băuturi ce sunt pe astă lume. După aceea, îşi încinse paloşul cel ruginit, îşi luă sănătate bună de la tată-său şi de la fraţi şi hai la drum. Apoi îl întrebă calul:

– Domn, domnuţul meu, dar cum să te duc: ca vântul sau ca gândul?

– Să mă duci ca gândul, răspunse feciorul şi începură a merge întâi mai lin, apoi tot mai tare până nu se mai vedeau."

(***Crăiasa Zânelor***, basm cules de Ion Pop-Reteganul)

---

* *vrav, vraf, s.n.* - grămadă, maldăr, morman

---

* Conform www.edu.ro, 27 octombrie 2013

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Transcrie din text câte un cuvânt obţinut prin derivare, prin compunere şi prin schimbarea valorii gramaticale. (6p)

2. Explică rolul celor două puncte în secvenţa: *Atunci zise împăratul: – Cu calul acesta am umblat şi eu a peţi.* (6p)

3. Selectează o personificare şi o enumeraţie din fragmentul dat. (6p)

4. Numeşte două moduri de expunere utilizate în text. (6p)

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia secvenţei: *Şi dete feciorul un vrav mare de jar calului [...], sforăi o dată de tot scântei îi ieşiră pe nări, apoi se scutură de îi căzu tot părul de pe el şi rămase numai un păr luciu-galben ca aurul şi era acum calul mai frumos decât toţi câţi îi avea împăratul.* (6p)

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să evidenţiezi trăsăturile unui personaj din fragmentul citat. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

– să numeşti două mijloace de caracterizare a personajului ales;

– să ilustrezi două trăsături ale personajului cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat; – să ai un conţinut adecvat cerinţei;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

„Masivul Rarău este unul dintre cei mai îndrăgiţi munţi din Carpaţii Orientali, nu numai pentru frumuseţea locurilor, binecuvântate de existenţa câtorva mănăstiri şi schituri deosebite, ci şi pentru fascinaţia exercitată de bine-cunoscutele Pietre ale Doamnei, imensele stânci pe seama cărora circulă legende care datează de pe vremea lui Petru Rareş - soţia şi averea sa ar fi fost ascunse prin aceste locuri, de teama năvălirilor tătare. În amintirea acelor întâmplări şi a stâncilor salvatoare, impunătoarele formaţiuni calcaroase au fost denumite Pietrele Doamnei. Dincolo de bogăţiile care ar zăcea tăinuite şi acum în măruntaiele stâncoase, se crede că adevăratul tezaur este de natură energetico-spirituală, întregul areal fiind o poartă de accedere* spre alte lumi, la fel ca în cazul arealului din Bucegi. Adevăr sau ficţiune, nu putem şti sigur, cert este că turnurile Pietrelor Doamnei, măsurând 70 m, atrag ca un magnet drumeţi temerari, dar şi turişti obişnuiţi care vin fie dinspre Câmpulung Moldovenesc, fie dinspre Vatra Dornei. Despre aceste pietre s-a spus că sunt o „catedrală a naturii", un veritabil „templu carpatin", o măreaţă „zidire ciclopică", o cetate de piatră ce se lasă anevoie cucerită."*

(Adina Baranovschi – **Altare ciclopice în Carpaţi**, în revista Terra Magazin)

* *areal*, s.n. - arie specifică de răspândire a unei specii, a unei clase etc. de plante sau de animale *accedere, s.f. - acces, pătrundere, intrare

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:

– un motiv pentru care masivul Rarău este îndrăgit de turişti;

– dimensiunea turnurilor Pietrelor Doamnei. (6p)

2. Scrie numele autorului şi titlul articolului din care este extras fragmentul dat. (6p)

3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare cuvânt subliniat din secvenţa: *imensele stânci pe seama cărora circulă legende care datează de pe vremea lui Petru Rareş.* (6p)

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: *În amintirea acelor întâmplări şi a stâncilor salvatoare, impunătoarele formaţiuni calcaroase au fost denumite Pietrele Doamnei.* (6p)

5. Transcrie două propoziţii subordonate din fraza următoare, precizând felul acestora: *Despre aceste pietre s-a spus că sunt [...] o cetate de piatră ce se lasă anevoie cucerită.* (6p)

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată completivă indirectă introdusă prin conjuncţia subordonatoare că. (6p)

B. Redactează o scurtă naraţiune de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să prezinţi o întâmplare petrecută la munte. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;

– să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal;

– să ai un conţinut adecvat cerinţei;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p.; coerenţa textului - 2p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p.; ortografia - 3p.; punctuaţia - 2p.; aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea - 2p.)

Scanned with OKEN Scanner

Testul 4*
(Evaluarea Naţională pentru elevii clasei a VIII-a, anul şcolar 2012-2013 – etapa specială)

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

„Azi aşa, mâine aşa, poimâine se numeşte că-i duminică dimineaţă. Cine merge la sfânta biserică? Baba şi cu fată-sa! Biata copilă a moşneagului, urgisită şi necăjită, stă acasă şi aşa primeşte poruncă:

– Să stai şi să faci mâncare, nici prea rece, nici prea fierbinte! Auzi?

– Bine.

Se duc ele la sfânta slujbă; fata moşneagului se urcă pe coşăr şi se uită. Ele cum ajung în faţa pridvorului, s-apucă şi ea şi se duce la cei doi nucuşori din grădină, răsădiţi de mânuţa ei, răsfiraţi a plâns, cu crengile frăţeşte la pământ şi, fiindcă acolo-i şedea norocul şi ajutorul ei, face: „Descuieţi-vă, nucuşorilor!" Atunci, cât ai clipi, nici eu singur nu mai ştiu ce fel de lucruri scumpe au ieşit de acolo: straie scumpe, cum nici la miresele împărăţiei nu se află, şi trăsură şi cai, care nici n-or fi cum s-or povesti, că lumea pentru ce are gură! Atâta numai că fata noastră, gătită aşa de mândru, iacă intră şi ea în sfânta biserică! Lumea socotea că-i crăiasă, nu de pe ici-de pe colea, ci crăiasa cea mai aleasă dintre crăiese! Cât despre feciorul împăratului, dumneavoastră aveţi auz îndeajuns şi vă puteţi închipui mai bine decât mine ce fel îi juca gândul: dorul nu caută multă zăbavă, a pus stăpânire şi pe inima împărătească - şi adică de ce nu? - şi să-l ardă focul de dor! Crăiasa cea frumoasă însă, drept să vă spun, nu s-a uitat mult la asta: ea a luat repede nafură*, a ieşit, şi până una-alta, a fost acasă - tot fata moşului, care acum făcea mâncare pentru babă şi pentru odorul ei!* [...]

Şi mâncarea era făcută, nici prea rece şi nici prea fierbinte, cum e mai bunişoară pentru izbăvit de inimă rea.

– Dar oaleu! - zice fata babei - tu nici nu ştii una!

– Dacă nu-mi spui, surioară dragă!

– D-apoi tu ce mai ştii! Amarnic feciorul de împărat, dar mai mândră-i crăiasa ce-a venit azi la sfânta slujbă!

– De! Dacă eu, săraca, şed numai acasă!

***(Nu cânta, băiete!**, basm cules de D. Furtună)*

---

* *coşăr, coşar, s.n.* - (pop.) îngrăditură de nuiele; magazie

* *nafură, anafură, s.f.* - bucăţele de pâine care se împart credincioşilor la sfârşitul liturghiei

---

* conform www.edu.ro, 31 octombrie 2013

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *merge*, *poruncă*, *gătită*. (6p)

2. Explică rolul virgulei în secvenţa: *„– Dacă nu-mi spui, surioară dragă!"* (6p)

3. Selectează două cuvinte/grupuri de cuvinte din text care se referă la spaţiul acţiunii. (6p)

4. Numeşte două moduri de expunere utilizate în text. (6p)

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia secvenţei: *Crăiasa cea frumoasă însă, drept să vă spun, nu s-a uitat mult la asta: ea a luat repede naşură, a ieşit, şi până una-alta, a fost acasă - tot fata moşului, care acum făcea mâncare pentru babă şi pentru odorul ei!* (6p)

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri), în care să caracterizezi personajul fata moşneagului din fragmentul de basm citat. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două mijloace de caracterizare a personajului ales;

– să ilustrezi două trăsături ale personajului cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat;

– să ai un conţinut adecvat cerinţei;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

„La Celei, pe malul nordic al Dunării, oamenii locuiesc neîntrerupt de mii de ani. Populaţiei neolitice i-au luat locul dacii, care au înălţat aici una dintre cetăţile lor: Sucidava. Apoi, romanii au întemeiat o aşezare civilă pe care împăratul Constantin cel Mare avea să o transforme în bază militară, menită să apere podul construit peste Dunăre în anul 328. Un mileniu şi jumătate de creşteri şi descreşteri: cucerită de huni în anul 447, cetatea renaşte pe vremea împăratului Iustinian, îngenunchează sub atacurile avaro-slave din secolul al VI-lea, după care, în vremea lui Mihai Viteazul, devine un punct de rezistenţă antiotomană. Pe aceste locuri s-a ridicat aşezarea Celei, azi un cartier al oraşului Corabia. În situl arheologic rămas ca amintire, ziduri din calcar fosilier şi cărămidă romană, dezvelite cu migală de către arheologi, conturează feluritele construcţii din interiorul cetăţii: termele*, mai multe locuinţe, porţi şi turnuri ... Plin de copaci, de iarbă şi de flori sălbatice, locul are înfăţişarea unei grădini secrete. Dar adevărata taină se află undeva sub pământ: aşa-numita fântână secretă. Un tunel de peste 25 de metri coboară, oblic, spre un izvor aflat la 18 metri adâncime."*

(Mihaela Stănescu – **Poveştile pământului ars**, în revista Descoperă)

* *sit* (arheologic), s.n. - aşezare arheologică; loc în care se efectuează săpături arheologice

* *terme*, s.f., pl. - băi publice la romani

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:

– numele unui împărat de care se leagă istoria locului descris;

– rolul cetăţii Sucidava în vremea lui Mihai Viteazul. (4p)

2. Scrie numele autorului şi titlul articolului din care este extras fragmentul dat. (4p)

3. Menţionează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate din secvenţa: *Pe aceste locuri s-a ridicat aşezarea Celei, azi un cartier al oraşului Corabia.* (4p)

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor subliniate din secvenţa: [...] *zidurile din calcar fosilier şi cărămidă romană, dezvelite cu migală de către arheologi, conturează feluritele construcţii din interiorul cetăţii.* (4p)

5. Transcrie fiecare propoziţie din fraza următoare, precizând felul subordonatei: *Populaţiei neolitice i-au luat locul dacii, care au înălţat aici una dintre cetăţile lor: Sucidava.* (4p)

6. Construieşte o frază alcătuită din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată predicativă, introdusă prin conjuncţia subordonatoare să. (4p)

B. Redactează o scurtă naraţiune de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să prezinţi o întâmplare reală sau imaginară petrecută în timpul unei excursii la un obiectiv istoric. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;

– să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal;

– să ai un conţinut adecvat cerinţei;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p.; coerenţa textului - 2p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p.; ortografia - 3p.; punctuaţia - 2p.; aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea - 2p.)

Scanned with OKEN Scanner

Testul 5

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

„Profesorul nostru.

Marţi, 18.

De azi dimineaţă îmi place şi profesorul nostru de acum. Pe când intram în clasă, unde el se şi afla pe catedră, şcolari de-ai lui, de acum un an, trecând pe la uşa clasei noastre, se opreau puţin, ca să-l salute.

– Bună ziua, domnule profesor!

– Bună ziua, domnule Perboni! Unii chiar intrau, îi strângeau mâna şi fugeau repede. Se vede că ei îl iubesc şi că s-ar întoarce bucuros la dânsul. El le răspundea:

– Bună ziua! Strângea mâinile ce i se întindeau, dar nu se uita la nimeni, şi rămânea serios după fiecare salutare; dunga de pe frunte i se adâncea şi mai tare; sta întors spre fereastră, uitându-se la acoperişul casei din faţă; în loc de a se bucura de acele saluturi, părea că se simţea mâhnit.După aceea se uită cu băgare de seamă la fiecare din noi. Se pogorî de pe catedră şi ne dictă plimbându-se printre bănci. Văzând pe un copil roşu la faţă şi cu chipul plin de bubuliţe, încetă îndată de a mai dicta, se opri, apucă obrazul băiatului cu mâinile, îl privi adânc, îl întrebă ce are şi-i pipăi fruntea, ca să vadă dacă arde.

În timpul acesta, un băiat, care stătea la spatele lui, se ridică şi începu să se strâmbe la el. El se întoarse fără de veste, băiatul se opri repede şi-şi plecă uşor capul, aşteptându-şi pedeapsa. Profesorul îi puse o mână pe cap şi îi zise numai atât:

– Să nu mai faci aşa! Apoi se sui iar pe catedră şi începu să dicteze. Când sfârşi de dictat, se uită câtva timp la noi fără a vorbi şi apoi ne zise încetinel cu glasul lui cel gros, dar blând: Ascultaţi, copii! O să petrecem un an împreună, să ne silim în toate chipurile, ca să-l petrecem bine. Învăţaţi şi fiţi buni! Eu n-am familie! Voi sunteţi familia mea! Acum un an trăia încă biata mea mamă; a murit şi ea. Am rămas singur! Vă am numai pe voi pe lumea aceasta! Nu mai am altă dragoste, alt gând, decât al vostru! Fiţi voi copiii mei! Eu vă iubesc; iubiţi-mă şi voi pe mine! N-aş dori să mă văd silit ca să pedepsesc nici măcar pe unul din voi. Arătaţi-mi că sunteţi băieţi de inimă. Şcoala noastră să fie o familie; voi să fiţi mângâierea şi fala mea. Nu vă cer să-mi făgăduiţi acestea prin vorbe; sunt sigur că în inima voastră fiecare din voi a şi răspuns „da"; de aceea vă şi mulţumesc!

Tocmai atunci intră portarul, ca să sune sfârşitul orei. Ieşiră cu toţii în linişte. Băiatul care se strâmbase la spatele profesorului, se apropie de el şi îi zise cu sfială.

– Iertaţi-mă, domnule profesor! Profesorul îl sărută pe frunte şi-i răspunse:

– Du-te, fătul meu!"

(Edmondo de Amicis - **Cuore, inimă de copil**)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: **şcolari, bucuros, uitându-se.** (6p)

2. Explică folosirea virgulei în construcţia „– *Bună ziua* [,] *domnule profesor!*“ (6p)

3. Transcrie o sintagmă în care este evidenţiată o trăsătură de caracter a profesorului, precizând-o. (6p)

4. Transformă în vorbire indirectă ultimele două replici ale textului. (6p)

5. Formulează trei idei principale ale textului citat. (6p)

B. Redactează o compunere de 150-250 de cuvinte (15-25 de rânduri) în care să povesteşti o întâmplare reală sau imaginară desfăşurată la şcoală. (12p)

În compunerea ta trebuie:
– să relatezi o întâmplare, respectând succesiunea logică a evenimentelor;
– să precizezi două elemente ale contextului spaţio-temporal;
– să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– să respecţi cerinţele de spaţiu indicate.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul:

*„**Jurnalul Annei Frank** va fi lansat pentru prima dată în versiune românească definitivă la Godot Cafe Teatru din Bucureşti. Cartea va apărea la Editura Humanitas, iar evenimentul va avea loc pe 17 noiembrie, la ora 17, în prezenţa directorului Humanitas, Lidia Badea, şi a publicistului Cristian Tudor Popescu.*

*Gheorghe Nicolaescu, conferenţiar la Facultatea de Limbi şi Literaturi Străine de la Universitatea din Bucureşti, a tradus „**Jurnalul**“ după originalul olandez.*

Împreună cu familia sa şi o altă familie de evrei, Anne a stat ascunsă timp de doi ani, între iulie 1942 şi august 1944, într-o casă din Amsterdamul ocupat de nazişti. Ascunzătoarea era o anexă a sediului firmei patronate de tatăl său, Otto Frank.

Anne avea 13 ani când a intrat în Anexă şi a început să ţină un jurnal al vieţii sale şi al celor din jur, obligaţi să stea închişi în câteva camere. Povestea ei este în acelaşi timp una a fiecărui adolescent - cu tensiunile şi problemele vârstei şi totodată una excepţională, despre frică, dorinţă de libertate şi război.

În 4 august 1944, când finalul războiului părea foarte aproape, Anne şi ceilalţi şapte locatari ai Anexei au fost arestaţi şi mai târziu deportaţi cu ultimul transport spre Auschwitz.

Scanned with OKEN Scanner

Cu excepția lui Otto Frank, toți au murit. Anne a murit de tifos la Bergen-Belsen în februarie sau martie 1945. Eliberat din lagărul de la Auschwitz, tatăl Annei a publicat jurnalul fiicei sale, care a devenit cunoscut în toată lumea. Până acum, a fost tradus în 65 de limbi."

(www. greatnews.ro/actual)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Formulează câte un enunț în care să precizezi următoarele aspecte din textul dat:

– unde va avea loc lansarea cărții **Jurnalul Annei Frank**;

– când are loc acțiunea prezentată în jurnal. (4p)

2. Scrie două trăsături prin care să argumentezi că textul dat este nonliterar (publicistic).

3. Menționează ce parte de vorbire este fiecare dintre cuvintele subliniate în enunțul: *„ ...tatăl Annei a publicat jurnalul fiicei sale ...".* (4p)

4. Precizează funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate din secvența: *„Până acum a fost tradus în 65 de limbi."* (4p)

5. Transcrie ultima propoziție subordonată din text, precizând felul ei. (4p)

6. Extinde funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate în text, în propozițiile subordonate corespunzătoare. (4p)

B. Redactează o compunere de 100-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să îți exprimi opinia față de importanța notării zilnice într-un jurnal personal.

În compunerea ta, trebuie:

– să îți exprimi părerea în mod clar, coerent;

– să folosești indicii argumentării;

– să ai un conținut adecvat cerinței;

– să respecți limitele de spațiu indicate.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 6*
(Evaluarea Naţională 2012, varianta din concurs)

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

*„Dan alese cel mai sigur leac împotriva propriei emoţii: să trăiască emoţia altora. Adică să citească până îi va cădea cartea din mână, până când îi va cădea capul pe pernă, până când îi vor cădea, grele, pleoapele. Cartea îl duse în evul mediu, printre dueluri şi cavalcade**; era o carte pe care o mai citise de câteva ori, era una dintre marile cărţi ale copilăriei şi recitea cu disperare paginile cele mai frumoase, dar fără să-şi dea seama, şi fără să ştie cum şi când, se pomenea în grote înfricoşătoare, ameninţat de beznă şi gheaţă, şi trebuia să-şi strângă pleoapele până la durere pentru a regăsi castelul cu oglinzi şi lumini ameţitoare.*

Maică-sa, rănită de lumina care inunda odaia, îi ceru să se culce, taică-su îi luă apărarea:

– Crezi că îl poţi obliga pe un om să se culce, aşa cum l-ai obliga să-şi radă barba?

– Eu ştiu că dacă-i întuneric, copilul doarme. Asta-i!

– Aici greşeşti. Dan nu mai este un copil ...

– Treaba voastră ... Dacă v-aţi înţeles amândoi să-mi stricaţi noaptea ...

Dan stinse lumina şi chiar în prima clipă de întuneric descoperi ideea jurnalului: un jurnal de călătorie, ţinut în cel mai strict secret, un jurnal cu întâmplări nostime, da...! cu avânturile, cu certurile, cu neînţelegerile care se vor ivi, un jurnal original, fără altitudini şi longitudini, fără calcule şi măsurători, fără denumiri latine ... Iar la sfârşitul expediţiei, sau poate mai târziu, sau poate chiar mult mai târziu, îşi va aduna prietenii şi le va citi ... Ochii lui Dan se închideau, şi în faţa lui se afla jurnalul, şi creionul din mâna lui începea să alerge pe pagini; rânduri, rânduri despre spaime şi bucurii, despre surprize şi eşecuri, rânduri multe pe care întunericul grotei voia să le şteargă, rânduri încâlcite, pătate de întuneric, şuvoaie de cerneală neagră curgând peste pagini ... Nu cititul, cum crezuse el, ci scrisul acela îi închise pleoapele."

(Constantin Chiriţă – **Cireşarii**, vol. I)

** *cavalcadă, s.f* – goană, alergare cu cai

* Conform www.edu.ro, 15 octombrie 2012.

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *leac*, *înfricoşătoare*, *crezuse*. (6p)

2. Explică rolul semnului exclamării în secvenţa: *Asta-i!* (6p)

3. Selectează un epitet şi o enumeraţie din text. (6p)

4. Numeşte două moduri de expunere utilizate în textul dat. (6p)

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia secvenţei: *Cartea îl duse în Evul Mediu, printre dueluri şi cavalcade; era o carte pe care o mai citise de câteva ori, era una dintre marile cărţi al copilărieri şi recitea cu disperare opaginile cele mai frumoase* [...]. (6p)

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri) în care să-ţi prezinţi opinia despre mesajul fragmentului din ***Cireşarii,*** de Constantin Chiriţă. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

– să formulezi o opinie despre mesajul fragmentului dat;

– să susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;

– să ai un conţinut adecvat cerinţei;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

– să respecţi limita de spaţiu indicată.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

„De Crăciun mi-am făcut cadou un e-book. [...] Cred că am fost victima publicităţii şi a uşurinţei cu care poţi cumpăra acest model. Dar cu proxima* ocazie îmi voi procura şi dispozitivul rival [...], care-mi va da acces la cărţile franceze sau româneşti.*

Am făcut cumpărătura, sfidând avertismentele amicilor mei care arătau cel mai mare dispreţ pentru acest tip de lectură. [...] Au dreptate, într-un anumit fel, cei care m-au dispreţuit fiindcă mi-am cumpărat e-bookul. [...] Dar nu pot să spun că au în întregime dreptate. [...] E uşoară cât cea mai uşoară carte de buzunar. Ecranul [...], citit la lumină reflectată ca orice pagină, este extrem de lizibil. Nu luceşte, poţi potrivi tu dimensiunea caracterelor.

Ceea ce mă jenează este dificultatea răsfoirii. Chiar dacă există mijloace auxiliare de regăsire a unui pasaj, ele sunt mai laborioase ca răsfoirea. În schimb, ce lucru minunat, eşti conentat la un dicţionar şi regăseşti instantaneu definiţiile cuvintelor. [...]

Iată că, printr-un şiretlic al tehnicii, caracterul ludic al lecturii este reinventat. Creează spaţii noi, timpuri noi, emoţii noi. [...] Sunt foarte fericit să ştiu că lectura mai are timp în faţa ei.*

(Ion Vianu, **Kindle**, în revista **Dilemateca**)

* *e-book*, s.m. – carte în format electronic

* *proxim*, adj. – cel mai apropiat (în timp sau spaţiu)

* *ludic*, adj. – referitor la joc

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:

– numele autorului;

– un dezavantaj al e-bookului;

– un avantaj al e-bookului. (6p)

2. Scrie titlu articolului din care este extras fragmentul şi denumirea publicaţiei în care a apărut. (6p)

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:

Propoziţia subordonată din fraza *Ceea ce mă jenează este dificultatea răsfoirii* este:

a) atributivă;

b) predicativă;

c) subiectivă. (6p)

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *mă*, *cuvintelor*, *să ştiu*. (6p)

B. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să evidenţiezi trăsăturile unui coleg/prieten pasionat de lectură. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două trăsături ale colegului/prietenului pasionat de lectură;

– să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea colegului/ prietenului;

– să ai un conţinut adecvat cerinţei;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei – 1p.; coerenţa textului – 2p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2p.; ortografia – 3p.; punctuaţia – 2p.; aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Testul 7*
(Evaluarea Naţională 2012, sesiunea specială)

Subiectul I (42 de puncte)

„Merse, merse şi iar merse, cale de vreo zi ş-o noapte, până-ajunse în ţinuturile zmeului. [...]

– Ce ne facem, stăpâne? zise calul. Mie mi-au înghețat şi aripile şi nici că mai pot să răsuflu.

– Nu te deznădăjdui, că am eu grijă! [...]

Merse, merse şi iar merse, pân-ajunse aproape de casa zmeului, toată numai de cleştar [...], cu faţa înspre prăpăstii. Şi de departe-i zise:
– Ascultă, casă, de mine şi te-ntoarce mai bine [...].

Casa se supuse şi se-ntoarse cu uşa, iar viteazul – intrând înăuntru – cu mirare văzu pretutindeni mulţime de fete frumoase, purtând răsfirat pe spate un păr lung cu totul şi cu totul de aur, dar semănând una cu alta de parc-ar fi fost nişte surori gemene. Pasămite era fata de-mpărat, care se strădea aidoma în toţi pereţii de cleştar ai casei.*

Când o-ntâlni, îi dete bună ziua după obicei, iar ea, plină de bucurie, îl întrebă ce vânt îl adusese p-acolo.

– Niciun vânt, fată de-mpărat, ci am venit eu, ca un viteaz ce sunt! Fraţii mei plecaseră să te găsească şi eu, aflând că zmeul i-a încremenit sub o stană de piatră, am sosit ca să-i cer seamă de unele ca astea. D-ăi vrea să mergi cu mine, mare bucurie o să fie pe-mpăratul, care d-atâţia ani te caută şi te jeleşte.

– Cum să nu merg? Dar frică mi-e pentru tine, că zmeul e viteaz de s-a dus pomina. Numa-n casă e om ca toţi oamenii, iar afară se preface-n nor şi-n vijelie turbată!

– Viteaz o fi zmeul, dar eu ştiu una şi bună: că nimeni nu e-n stare să-mi sfărâme mâna mea cea tare de aur!"

(basm cules de G. Dem. Teodorescu,
Viteazul cu mâna de aur)

* *pasămite*, adv. (pop.) - pesemne, probabil

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *merse*, *ţinuturile*, *viteaz*. (6p)

2. Explică rolul semnului exclamării în secvenţa: – *Nu te deznădăjdui, că am eu grijă!* (6p)

---

* conform www.edu.ro, 15 octombrie 2012

Scanned with OKEN Scanner

3. Transcrie, din textul dat, două cuvinte/grupuri de cuvinte care se referă la spaţiul acţiunii. (6p)

4. Numeşte două moduri de expunere utilizate în textul dat. (6p)

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia secvenţei: *Numa-n casă e om ca toţi oamenii, iar afară se preface-n nor şi-n vijelie turbată!* (6p)

B. Redactează, în 50-70 de cuvinte (5-7 rânduri), rezumatul textului dat.(12p)

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi succesiunea întâmplărilor, pe baza ideilor principale din text;
– să respecţi convenţiile specifice rezumatului;
– să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

„Oraşul Salzburg, considerat o piatră preţioasă în inima Europei, aşezat pitoresc pe coasta nordică a Alpilor, în imediata vecinătate a lacurilor cristaline cu apă potabilă şi a munţilor maiestuoşi cu cele mai bune regiuni de schi, oferă, pe parcursul întregului an, cele mai bune condiţii pentru concediu. Arhitectura barocă unică a oraşului mozartian*, oferta culturală bogată şi armonia naturii fascinează călătorii de multe secole. Din 1997, întreg centrul vechi este inclus de UNESCO pe lista Patrimoniului Cultural Mondial. Salzburg este un important centru cultural cu peste 4.000 de evenimente anual. Regalul* muzical începe în ianuarie cu „Săptămâna Mozart", urmată de festivalurile de Paşti, Rusalii şi festivalurile estivale*. Octombrie aduce cu sine „Zilele culturale" ale oraşului şi, de câţiva ani, la începutul lui noiembrie, are loc „Toamna jazzului". În sezonul Sărbătorilor de iarnă se ţin cunoscutul eveniment muzical din timpul Postului Crăciunului -„Salzburger Adventsingen" – desfăşurat în marea sală de spectacole „Grofies Festspielhaus" şi multe târguri sezoniere dedicate Crăciunului. Pentru mai multe informaţii, vizitaţi www.salzburg.info."*

(Salzburg - **o mică piatră preţioasă în inima Europei**)

* *baroc*, adj. – stil artistic de la sfârşitul perioadelor clasice
* *mozartian*, adj. – care se referă la Mozart
* *regal*, s.n. – eveniment deosebit
* *estival*, adj. – de vară, din timpul verii

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:

– localizarea oraşului Salzburg;

– atracţiile oraşului Salzburg;

– anul în care centrul vechi al oraşului a fost inclus de UNESCO în Patrimoniul Cultural Mondial. (6p)

2. Numeşte trei evenimente culturale care au loc în Salzburg pe parcursul anului. (6p)

3. Realizează dezvoltarea/expansiunea părţii de propoziţie subliniate, precizând tipul de propoziţie corespunzătoare: *Oraşul Salzburg, considerat o piatră preţioasă în inima Europei [...] oferă, pe parcursul întregului an, cele mai bune condiţii pentru concediu.* (6p)

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *fascinează, centrul, sezoniere.* (6p)

B. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să descrii un oraş pe care l-ai vizitat / ţi-l imaginezi. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi două caracteristici ale unui oraş vizitat / imaginat;

– să utilizezi două imagini artistice diferite în evidenţierea caracteristicilor oraşului vizitat / imaginat;

– să ai un conţinut adecvat cerinţei;

– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei – 1p.; coerenţa textului – 2p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2p.; ortografia – 3p.; punctuaţia – 2p.; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Testul 8*
(Evaluarea Naţională 2012, subiect de rezervă)

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

„Pe uliţi, umbre sure cum e pruna,
Şi peste case, ca pe-o undă moale,
Păşeşte noaptea-n mlădieri domoale,
În păr c-o floare de răsură: luna.*

Uitucă-şi pierde şalurile grele
Prin ramurile pomilor bătrâni,
Şi frântă peste margini de fântâni
Din palme-i lunecă-n adânc mărgele.

Cu liniştea se ia de mână-n munţi
Şi ascultă cum viaţa suie-n ierbi,
Apoi către-un izvor, c-un cârd de cerbi
Porneşte pe cărări, cu paşi mărunţi.
La stână stă de vorbă cu ciobanii,
*Târziu se culcă strânsă sub o zeghe**
Pân-ce cocoşi-i strigă, stând de veghe,
Că zorii-şi zornăie în rouă banii."

(Zaharia Stancu – **Noaptea**)

* *răsură*, s.f. - trandafir sălbatic, măceş
* *zeghe*, s.f. - haină făcută din piele de oaie, cu care se îmbracă ciobanii; şubă

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *domoale*, *liniştea*, *suie*. (6p)

2. Explică rolul cratimei în secvenţa: *c-un cârd de cerbi* [...]. (6p)

3. Precizează tipul de rimă din prima strofă a poeziei. (6p)

4. Transcrie un vers care conţine o imagine auditivă şi un vers care conţine o imagine vizuală. (6p)

5. Prezintă, în 30-50 de cuvinte (3-5 rânduri), semnificaţia secvenţei: *Păşeşte noaptea-n mlădieri domoale, / În păr c-o floare de răsură: luna.* (6p)

---

* conform www.edu.ro, 15 octombrie 2012

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să-ţi prezinţi opinia despre semnificaţia titlului poeziei *Noaptea* de Zaharia Stancu. (12p)

În compunerea ta, trebuie:
– să formulezi o opinie despre semnificaţia titlului;
– să susţii opinia formulată prin două argumente potrivite, valorificând textul dat;
– să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

„Primăvara, anotimpul renaşterilor, inclusiv al celor vegetale, soseşte ceva mai târziu în nordul României. Acolo sus, în Munţii Rodnei şi în cei ai Maramureşului, în fiecare primăvară, începând de la sfârşitul lui aprilie şi îndeosebi în luna mai, albul narciselor de munte „invadează" poienile. [...]

Poiana cu narcise de pe muntele (şi nu masivul) Saca [...] se află pe teritoriul administrativ al comunei Rodna Veche, judeţul Bistriţa-Năsăud, în apropierea satului Valea Vinului. Pentru a urca pe muntele Saca, trebuie să prinzi un drum de tractor ce merge spre vest (stânga), prin pădure. Şerpuirile acestuia şi doborâturile de vânt vă pot face calea mai dificilă, dar efortul urcuşului vă va fi răsplătit din plin începând de la marginea de sus a pădurii, loc de unde ai o priveliştе tot mai cuprinzătoare asupra munţilor şi văilor din jur. Odată ajunşi la stâna de pe Dealul Popii se simte în nări mirosul inconfundabil al primăverii şi deplasarea devine mai vioaie. [...] Izolate sau grupate în pâlcuri, ele dansează cu vântul prin păşunea înverzită ce acoperă versantul destul de înclinat al vârfului. [...] Greu de descris în cuvinte gingăşia şi frumuseţea narciselor."

(Dănuţ Călin – **Munţii Rodnei şi ai Maramureşului** – Valsul covorului stelar, în revista Terra Magazin)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să precizezi următoarele aspecte referitoare la textul dat:
– numele autorului;
– numele comunei de care aparţine poiana cu narcise;
– perioada în care apar narcisele în Munţii Rodnei şi în cei ai Maramureşului. (6p)

2. Scrie titlul articolului din care este extras fragmentul şi denumirea publicaţiei în care a apărut. (6p)

Scanned with OKEN Scanner

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:
Propoziţia subordonată din fraza: *Pentru a urca pe muntele Saca, trebuie să prinzi un drum de tractor [...]* este:
a) atributivă;
b) predicativă;
c) subiectivă. (6p)
4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *fiecare*, *mirosul*, *dansează*. (6p)

B. Alcătuieşte o compunere de 80-150 de cuvinte (10-15 rânduri), în care să descrii un peisaj de primăvară. (12p)

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi două caracteristici ale unui peisaj de primăvară;
– să utilizezi două imagini artistice diferite în descrierea peisajului;
– să ai un conţinut adecvat cerinţei;
– să respecţi limitele de spaţiu indicate.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei – 1p.; coerenţa textului – 2p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2p.; ortografia – 3p.; punctuaţia – 2p.; aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2p.).

Testul 9
(Evaluarea Naţională 2011, varianta din concurs)

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

„A fost odată un împărat şi-n curtea acelui împărat se afla un pom atât de înalt, încât nimeni nu era în stare să-i vadă vârful. Pomul acesta înflorea şi dădea rod în fiecare an, dar nici împăratul, nici curtenii lui, nici vreun alt om pământean n-a apucat să vadă poama din rodul acela. Era, se vede, pe acolo, prin înălţimile nestrăbătute de ochiul omenesc, cineva care nu lăsa să cadă nicio poamă pe pământ, ci le culegea toate la timpul potrivit. Împăratul ţinea doar să afle cum sunt poamele rodite de pomul acela şi a dat de ştire, în toată împărăţia lui că aceluia care se va fi urcat în pomul acela şi va putea spune cum anume îi sunt poamele îi va da în căsătorie pe aceea dintre fetele sale pe care el însuşi şi-o va alege.

Au venit dar boieri de toate spiţele, feciori de împărat, până chiar şi feţi-frumoşi, dar niciunul n-a fost în stare să se urce în pom.*

Era însă la curtea împărătească un flăcău ţanţoş şi acesta s-a lăudat mumei sale că el are să se urce şi-a rugat-o pe aceasta să se ducă la împărat să-i spună că el se urcă.*

Scanned with OKEN Scanner

Împăratul nu credea așa ceva și l-a chemat pe Danciu la sine.

– N-o să fii nici tu în stare să te urci – i-a zis– și să știi că, dacă nu te vei putea urca, dau poruncă să-ți taie capul.

Danciu s-a învoit să-i taie capul dacă nu va fi în stare să se urce și a rugat pe împăratul să-i dea răgaz* de trei zile ca să se gândească, iar în timpul acestor trei zile a pus un meșter faur* să-i facă cațărătoare de fer*, apoi s-a pus pe urcate.*

S-a urcat omul și iar s-a urcat timp de trei zile și trei nopți și, deodată, a dat în scoarța copacului de o gaură prin care a intrat într-o colibă, în care a găsit o babă bătrână, de tot bătrână. El îi dete binețele cuvenite.*

-Bună seara, bunică dragă! îi zise apoi.“

(Ioan Slavici – **Rodul tainic**)

* *spițele* – s.f. grad de rudenie; neam
* *țanțoș* – adj. semeț, mândru; îngâmfat
* *s-a învoit* – vb. a ajunge la o înțelegere, a cădea de acord
* *răgaz* – s.n. timp liber, disponibil pentru a face ceva; amânare, păsuire
* *faur* – s.m. fierar
* *fer* – fier
* *colibă* – s.f. casă mică și sărăcăcioasă

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerințele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru cuvintele subliniate din text: *odată*, *pom*, *fetele*. (6p)

2. Explică rolul virgulei în structura: „– *Bună seara, bunică dragă!*“. (6p)

3. Precizează două structuri din textul dat care surprind repere ale spațiului descris. (6p)

4. Numește două moduri de expunere utilizate în textul dat. (6p)

5. Prezintă, în maximum cinci rânduri, semnificația structurii: „*Au venit dar boieri de toate spițele, feciori de împărat, până chiar și feți-frumoși, dar niciunul n-a fost în stare să se urce în pom*“. (6p)

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să argumentezi că textul citat aparține speciei literare *basm*. (12p)

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinți două trăsături ale speciei literare *basm*, prezente în textul citat;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple adecvate din text;
– să redactezi un conținut adecvat cerinței formulate;
– să respecți limita de spațiu indicată.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

„Meteoriţii, excursioniştii lumilor extratereste, sunt probe geologice care pot fi supuse unui examen direct pentru descoperirea urmelor de viaţă sau a produselor activităţii vitale în Cosmos. Ei au dimensiuni care variază de la un micron, şi chiar sub un micron, până la 10 kilometri. Cel mai impresionant ca dimensiuni este un bloc de 65.000 de tone care a creat, cu patruzeci de mii de ani în urmă, "Meteor crater", cu un diametru de 1200 m. Cel mai recent e un meteorit de 12 kg care a căzut în portbagajul unei maşini parcate în Teekskill - New York. El provenea dintr-un bolid extrem de luminos care parcursese, în 1992, 700 de km deasupra statului Virginia şi s-a spart în 40 de fragmente, totul fiind filmat de numeroase persoane.*

[...]

Se presupune că aceşti meteoriţi s-au format în jurul centurii de asteroizi existente între planetele Marte şi Jupiter “.

(Tudor Opriş – **Enciclopedia lumii vii)**

* *micron:* s.m. unitate de măsură pentru lungime, egală cu a mia parte dintr-un milimetru.

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente care privesc textul citat: (6p)

- dimensiunea posibilă a meteoriţilor;
- locul în care s-au format meteoriţii;
- scopul examinării directe a meteoriţilor.

2. Scrie titlul volumului din care este extras textul dat şi numele autorului.(6p)

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect. Propoziţia subordonată din fraza *Meteoriţii, excursioniştii lumilor extratereste, sunt probe geologice care pot fi supuse unui examen direct pentru descoperirea urmelor de viaţă sau a produselor activităţii vitale în Cosmos.* este: (6p)

a) completivă directă;
b) atributivă;
c) completivă indirectă.

4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *probe*, *direct*, *ei*. (6p)

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să descrii un tablou impresionant din natură (real sau imaginar). (12p)

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi două caracteristici ale tabloului din natură (real sau imaginar);
–să foloseşti un limbaj expresiv în descrierea tabloului din natură;
–să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei – 1p.; coerenţa textului – 2p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2p.; ortografia – 3p.; punctuaţia – 2p.; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2p.).

Testul 10
(Evaluarea Naţională 2011, sesiunea specială)*

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Alesu

Dimitrie Anghel

„S-a deşteptat prisaca din poiană
Subt uriaşul clopot de azur,
Şi sună tot cuprinsul dimprejur,
De-ai spune că o harfă-eoliană
E aninată undeva de-un ram ...

De-ar fi să stai nesigur la răscruce,
Căci pretutindeni murmurul l-auzi,
Asemeni unui tainic călăuz,
Te cheamă, te îmbie şi te duce,
Fără să vrei, al florilor parfum ...

Poiana pare-o uriaşă floare,
Ce schimbă curcubeie de culori,
Dar nu-i o floare, ci sunt mii de flori,
Din care ies scîntei rătăcitoare
Ce se aprind în aer şi dispar.

Ce ar serba un cult misterios,
În raiu-acesta-atâta de frumos
Lăsat anume parcă de natură,
Stau albii stupi subt streşinele lor.

Neobosite-aleargă în lumină
Albinele zburând din loc în loc,
Acum se-nclină-un fir de siminoc,
Acum se-nalţă galben-o sulcină,
Şi mursa-n aur se preschimbă-ncet. „

Ca nişte temple în miniatură

A 1. Precizează cate un sinonim pentru cuvintele subliniate. (6p)
2. Explică rolul cratimei in structura : se-nalţa (6p)
3. Transcrie o imagine auditivă şi o imagine vizuală din textul citat. (6p)

---

* conform www.**mateinfo.ro**, 18 sept 2011

Scanned with OKEN Scanner

4. Precizează semnificaţia metaforei : raiu-acesta-atâta de frumos. (6p)
5. Menţionează două caracteristici ale genului liric, prezente în textul citat. (6p)

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să susţii cu argumente că fragmentul citat aparţine speciei literare *pastel*. (12p)

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

„Până în 1999, cea mai îndepărtată planetă din sistemul nostru solar era considerată Neptun. Pluto, de fapt cea mai îndepărtată, se plasează în interiorul orbitei planetei Neptun. Spre deosebire de planetele gigante, Pluto este o planetă mică, îngheţată – cea mai mică din sistemul nostru solar. Jupiter este cu adevărat uriaşă, cu diametrul de 11 ori mai mare decât cel al Pământului. Ea este cam de doua ori mai mare decât toate celelalte planete laolaltă. Saturn este o planetă ceva mai mică, însă caracteristica ei principală este sistemul de inele strălucitoare care o înconjoară, uşor vizibile prin intermediul unui telescop. Uranus şi Neptun sunt mai mici însă, cam de patru ori mai mari, ca diametru, decât planeta Pământ.

Planetele gigante diferă mult de cele patru planete asemănătoare cu Pământul (Mercur, Venus, Marte şi Pluto) nu doar ca mărime, ci şi ca structură. Aceste planete sunt constituite mai ales din gaze, în special hidrogen şi heliu.“

1. Formulează cate un enunţ în care să indici următoarele elemente care privesc fragmentul citat:
– cea mai îndepărtată planetă din sistemul nostru solar
– cea mai mică planetă din sistemul nostru solar
– planetele considerate gigante (6p)
2. Scrie tema fragmentului dat. (6p)
3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect: FRAZA *„Saturn este o planetă ceva mai mică, însă caracteristica ei principală este sistemul de inele strălucitoare care o înconjoară, uşor vizibile prin intermediul unui telescop*” este alcătuită din :
a) o propoziţie principală şi două propoziţii subordonate
b) trei propoziţii subordonate
c) două propoziţii principale şi o propoziţie subordonată (6p)
4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate in text: *nostru, planeta, diferă*. (6p)

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să prezinţi un fenomen observat de tine, dacă te-ai afla pe una din planetele descrise în textul dat. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

- Să prezinţi două elemente ale fenomenului observat
- Să foloseşti un limbaj expresiv în descrierea fenomenului
- Să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate
- Să respecţi limita de spaţiu indicată.

Testul 11
(Evaluarea Naţională 2011, model oferit de MECTS)*

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Un poloboc cu vin*
Mergea în car pe drum, încet si foarte lin;
Iar altul cu deşărt, las' că vinea* mai tare*
Dar şi hodorogea,
Făcând un vuiet mare,
Încât cei trecători în laturi toţi fugeau:
Atunci când el folos nimica n-aducea.

Asemine în lume,*
Acel ce tuturor se laudă şi spune
În trebi puţin sporeşte.*
Iar cel ce tace,
Şi treabă face:
Acela pururе mai sigur isprăveşte.“*

(Alecu Donici – **Două poloboace**)

* *poloboc* – butoi
* *cu deşărt (cu deşert)* – gol, fără conţinut
* *vinea* – venea
* *asemine* – asemenea
* *trebi* – treburi
* *pururе* – pururi

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate: *încet*, *vuiet*, *mare*. (6p)

---

*conform **Subiecte 2011, www.edu.ro** (18 sept 2011)

Scanned with OKEN Scanner

2. Explică rolul virgulei în structura: *Mergea în car pe drum, încet si foarte lin.* (6p)

3. Menţionează, din textul dat, trei structuri care prezintă trăsături ale butoiului plin. (6p)

4. Transcrie versurile care conţin o imagine vizuală şi o imagine auditivă, din textul dat. (6p)

5. Prezintă, pe scurt, semnificaţia titlului fabulei date. (6p)

B. Redactează o compunere de 10 – 15 rânduri în care să-ţi exprimi opinia privind mesajul pe care îl transmite morala fabulei **Două poloboace** de Alecu Donici. (12p)

În compunerea ta, trebuie:
- să prezinţi mesajul fabulei date;
- să ilustrezi opinia ta cu exemple adecvate, selectate din textul dat;
- să utilizezi un conţinut adecvat tipului de text si cerinţei formulate;
- să respecţi limita minimă de spaţiu indicată.

SUBIECTUL al II - lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Pe Pământ, viaţa este pretutindeni. Sub fiecare piatră, în orice colţ de verdeaţă, în vârful celor mai înalţi munţi şi chiar în deşerturile neprimitoare. Credeţi că staţi singuri în camera voastră? O cu zeci de fiinţe mici ca dimensiuni şi alte miliarde de organisme, prea mici pentru a fi văzute. Pe Terra, datorită condiţiilor propice vieţii, au apărut nenumărate specii de virusuri, bacterii, plante şi animale. Majoritatea îşi datorează existenţa apei în stare lichidă, planeta noastră fiind situată nici prea aproape de Soare (pentru ca apa să se evapore), nici prea departe (pentru ca apa să îngheţe).*

A existat o junglă pe Venus?

Ce putem spune, despre viaţa pe celelalte planete din Sistemul Solar? Sau despre cea de pe sateliţii planetelor? În Sistemul Solar există opt planete si 167 de sateliţi. Dintre planete, patru au suprafaţă solidă şi trei dintre acestea atmosferă (Venus, Terra, Marte). Dintre sateliţi doar unul are atmosferă (Titan) şi mai mulţi sunt compuşi din apă îngheţată. Totuşi un singur satelit (Europa) conţine un ocean în care s-ar putea găsi viaţa.“

(Adrian Sonika – **Viaţa pe alte planete**, în Terra Magazin)

* *propice* – favorabil, prielnic, nimerit, potrivit

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:

- condiţia esenţială care a favorizat apariţia vieţii pe planeta Pământ;
- numărul de planete şi de sateliţi din Sistemul Solar;
- satelitul care conţine un ocean în care s-ar putea găsi viaţa. (6p)

2. Selectează două structuri care prezintă condiţiile de pe Terra, ce favorizează viaţa. (6p)

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru următoarea cerinţă. (6p)

Cuvântul subliniat din enunţul *Pe Pământ, viaţa este <u>pretutindeni</u>* are funcţia sintactică de:

a) nume predicativ;

b) complement circumstanţial de loc;

c) complement circumstanţial de mod.

4. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate în text: *fiecare*, *o*, *spune*. (6p)

B. Redactează o compunere, de 10 – 15 rânduri, în care, pornind de la informaţiile din textul dat, să prezinţi o întâmplare imaginară din jungla de pe planeta Venus. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

- să prezinţi, pe scurt, o întâmplare imaginară din jungla de pe planeta Venus, la care tu să fii martor;
- să-ţi exprimi opinia despre frumuseţea unui peisaj de junglă de pe o altă planetă;
- să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;
- să respecţi limita minimă de spaţiu indicată.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei – 1p.; corenţa textului 2p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului 2p.; ortografia 3p.; punctuaţia 2p.; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea – 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Testul 12
(Evaluarea Naţională 2011, subiect rezervă*)

SUBIECTUL I (42 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

„Un diamant
Impozant,
Măsurând în greutate,
Nu mai ştiu câte carate,*
Zise mândru spre cărbune:
– Spune!
Oare cine-o fi de vină,
Că suntem într-o vitrină,
Împreună aşezaţi?
Crezi cumva că suntem fraţi?
Iar Huilă, cam sfios,
I-a răspuns politicos:
– De ce, printre minerale,
Stau alături de matale?
Suntem amândoi carbon!...
– Ba pardon,
Tu esti negru şi urât
Şi mai mult decât atât,
Văd că nu-ţi dai seama bine:
Negriciosule, cu mine,
Chiar de-am fi la fel de tari,
Cum cutezi să te compari?
Nu vezi ce structură fină
E-n făptura-mi cristalină?
Spuse mândrul diamant
pe un ton cam arogant.
Iar cărbunele, lezat,*
Pe moment i-a replicat:
– Bine-ar fi să-ţi aminteşti:
Pe când tu doar străluceşti,
Eu, prin flacăra mea vie,
Lumii-i dărui energie!
.....
Drept e că nu doar splendoarea
Poate garanta valoarea!"

(Ionel Gologan – **Cărbunele şi diamantul**)

* *carat, carate* – s.n. unitate de măsură a greutăţii pietrelor preţioase
* *lezat* – adj. jignit, ofensat

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Notează câte un sinonim pentru cuvintele subliniate din text: *mândru, fină, splendoarea.* (6p)
2. Explică utilizarea semnelor de punctuaţie din versul: – Spune! (6p)
3. Transcrie un vers care exprimă o trăsătură fizică a personajului *cărbunele.* (6p)
4. Prezintă, pe scurt, înţelesul structurii: *Crezi cumva că suntem fraţi?* (6p)
5. Transformă vorbirea directă din fragmentul următor în vorbire indirectă: *Zise mândru spre cărbune:/ – Spune!/ Oare cine-o fi de vină,/ Că suntem într-o vitrină,/ Împreună aşezaţi?* (6p)

---

* conform **Subiecte 2011, www.edu.ro** (18 sept 2011)

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să argumentezi că textul citat aparţine speciei literare *fabulă*. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

– să precizezi două trăsături ale speciei literare *fabulă*, prezente în textul citat;
– să ilustrezi cele două trăsături cu exemple din text;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

SUBIECTUL al II-lea (36 de puncte)

Citeşte, cu atenţie, textul următor:

„Oamenii încep să simtă tot mai acut nevoia unei cooperări internaţionale, mai ales în problemele mediului înconjurător, conştientizând tot mai mult că acestea nici nu se pot rezolva altfel decât împreună! De aceea, a fost aleasă ziua de 21 septembrie, „Ziua Internaţională a Păcii", într-un mod deosebit.[...] *În această zi, pornind de la premisa că o protecţie eficientă a mediului înconjurător nu se poate realiza doar pe plan local, ci numai la nivelul întregii lumi, ENO – Mediul Înconjurător Online, o şcoală globală virtuală pentru dezvoltare durabilă, cu sediul în Finlanda, a lansat o chemare către toate şcolile de pe planetă în vederea participării elevilor la campania „Un Miliard de Copaci!", lansată de Programul Naţiunilor Unite, „Ziua Plantării Arborilor" fiind parte integrantă a acesteia. Astfel, în toate colţurile lumii, de la nord la sud şş de la est la vest, elevi şi organizaţii de tineret au plantat copaci! Rădăcinile primilor pomi au fost plantate în solul din Oceania, pentru ca, în continuare, urmând drumul Soarelui, noi şi noi copăcei să apară pe faţa pământului în Asia, Europa şi Africa, lanţul puilor de arbori încheindu-se, în cele din urmă, în cele două Americi."*

(Lavinia Stupineanu – **Mediul înconjurător online!**, în revista Planeta albastră)

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să indici următoarele elemente referitoare la textul dat: (6p)

– unde are sediul ENO – Mediul Înconjurător Online;
– denumirea campaniei la care au participat elevi din şcolile lumii;
– ordinea în care s-a desfăsurat plantarea copacilor. (6p)

2. Scrie titlul articolului din care este extras fragmentul şi numele autorului. (6p)

Scanned with OKEN Scanner

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului pe care îl consideri corect:(6p)
În fraza: *Oamenii încep să simtă tot mai acut nevoia unei cooperări internaţionale, mai ales în problemele mediului înconjurător*, propoziţia subordonată este:
a) atributivă; **b)** completivă directă; **c)** subiectivă.
4. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate din text: *toate*, *au plantat*, *rădăcinile*. (6p)

B. Alcătuieşte o compunere de 10-15 rânduri în care să descrii o pădure imaginară sau despre care ai citit. (12p)

În compunerea ta trebuie:
– să prezinţi, pe scurt, două caracteristici ale pădurii imaginate/ despre care ai citit;
– să foloselti un limbaj expresiv în descrierea pădurii;
– să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
– să respecţi limita de spaţiu indicată.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei – 1p.; coerenţa textului – 2p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2p.; ortografia – 3p.; punctuaţia – 2p.; aşezarea corectă în pagină, lizibilitatea – 2p.)

Testul 13
(Evaluarea Naţională 2010, varianta din concurs)

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Murmurul apei tot mai
Moale s-a stins împrejur.
Seara şi-a tras aur pur
Sub bărci de pescar.
Păsări se duc în lumină.
Turma de fluier legată
Leneş cu-amurg se adapă.
Insula, pace deplină.
Cântecul suie stingher
Pe braţe fluide la cer.*
Linia ţărmului ca un tăiş:
Sus, ostrov de humă*,*
Jos, ostrov de vis.
Între mine şi sufletul meu
Cumpăna stelei pe ape mereu.
M-aplec pe oglinda fără hotar,
Cu paşii luminii m-afund şi dispar.“

(Ion Pillat – **Seară pe ape**)

* *fluide* - (adj.) (despre corpuri lichide sau gazoase) care curge; curgător; (fig.) greu de perceput, de fixat;
* *ostrov* - (s.n.) (geogr.) insulă formată pe cursul unei ape curgătoare în urma unui proces de acumulare din albia minoră a râului;
* *humă* - (s.f.) numele popular al argilei întrebuinţate la spoitul caselor.

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Numeşte trei termeni care fac parte din familia lexicală a cuvântului **lumină**. (6p)

2. Explică rolul utilizării cratimei în structurile: **cu-amurg** şi **m-aplec.** (6p)

3. Explică, pe scurt, semnificaţia imaginii artistice ***Murmurul apei* [...] *moale s-a stins împrejur***. (6p)

4. Selectează din text două cuvinte / structuri care formează figuri de stil diferite. (6p)

5. Rescrie versurile care ilustrează o imagine vizuală şi o imagine auditivă, din textul dat. (6p)

B. Redactează o compunere, de 8 – 10 rânduri, în care să explici semnificaţia titlului textului dat. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

- să ilustrezi, cu exemple adecvate, relaţia dintre titlu şi conţinutul textului;
- să evidenţiezi două mijloace artistice utilizate de autor;
- să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
- să respecţi limita de spaţiu indicată.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Pentru a avea fotografii de peisaj reuşite, trebuie să studiaţi bine spaţiul apropiat şi să hotărâţi ce anume poate fi pus în evidenţă. Pentru asta, gândiţi-vă cum aţi descrie unui prieten locul în care vă găsiţi: o câmpie vastă, o pădure luxuriantă, un munte impunător, o cascadă copleşitoare. Aceste adjective trebuie să transmită exact ce simţiţi în locul şi la momentul respectiv.*

Studiaţi peisajul, pentru a observa elementele care vă dau acea senzaţie, apoi selectaţi mijloacele pe care le puteţi folosi. Sunt foarte importante fixarea punctului din care urmează să fotografiaţi, setarea aparatului, alegerea momentului din zi şi a elementelor compoziţionale.

Căutaţi în jurul vostru detaliile de care să vă folosiţi, pentru a conduce ochii privitorului prin imaginea fotografică: un râu cu meandre, un drum cu multe viraje, o umbră dramatică, panta unui deal sau unghiul unei stânci. Mişcaţi-vă în jurul subiectului şi veţi fi surprinşi să vedeţi cât de mult se modifică o scenă dacă schimbaţi locul din care priviţi.“*

(Alin Totorean – ***În vacanţă cu aparatul foto*** în ***Terra Magazin***)

**luxuriantă* - (adj.) (despre vegetaţie) care creşte din abundenţă; bogat; (fig.) care este strălucitor, exotic;

**meandre* - (s.f.) cotitură mare a cursului unei ape curgătoare.

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numşti următoarele elemente referitoare la textul dat:

- titlul textului;
- două dintre elementele care condiţionează obţinerea de fotografii de peisaj reuşite;
- două dintre mijloacele importante pe care le utilizezi când fotografiezi.(6p)

2. Precizează trei dintre structurile care conţin în text observaţiile despre locul care s-ar putea descrie unui prieten. (6p)

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru cerinţa următoare: (6p)

Propoziţia subordonată din fraza ***Pentru a avea fotografii de peisaj reuşite, trebuie să studiaţi bine spaţiul apropiat.*** este:

a) circumstanţială de mod
b) completivă directă
c) subiectivă

4. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate din enunţul ***Căutaţi în jurul vostru detaliile.*** (6p)

B. Redactează un text, de 10 – 15 rânduri, în care, valorificând textul dat (Alin Totorean, ***În vacanţă cu aparatul foto*** în ***Terra Magazin***), să-ţi exprimi opinia despre utilizarea aparatului de fotografiat ca mijloc de a înfăţişa peisajul preferat. (12p)

În textul redactat, trebuie:

- să menţionezi două motive pentru care alegi să utilizezi aparatul de fotografiat pentru a înfăţişa un peisaj;
- să descrii două detalii ale peisajul preferat care te-au impresionat;
- să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate, prin valorificarea textului dat;
- să respecţi limita de spaţiu indicată.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1 p.; coerenţa textului - 2 p.; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2 p.; ortografia - 3 p.; punctuaţia - 2 p.; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2 p.).

Scanned with OKEN Scanner

Testul 14
(Evaluarea Naţională 2010, varianta din concurs, etapa specială)

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„A fost odată un împărat foarte viteaz; toate împărăţiile de primprejurul împărăţiei sale îi cereau sfaturi: atâta era de drept şi înţelept. Când se isca sfadă între dânşii, la acest împărat mergeau mai întâi la judecată şi cum zicea el, asa se şi făcea, fiindcă era judecător drept şi iubitor de pace. Când fu aproape de bătrâneţe îi dărui Dumnezeu un fecior. Nu se poate spune câtă bucurie simţi împăratul când a văzut că dobândi un moştenitor. Toţi împăraţii vecini i-au trimis daruri. Ei nu mai puţin se bucurau că vecinul lor, care îi ajuta cu sfaturi şi poveţele lui cele de mult folos, a dobândit fecior.

După ce se mări, îl puse de învăţă carte. El era aşa de silitor, încât se mirau dascălii de dânsul cum de învaţă aşa de repede. Ceea ce învăţau ceilalţi copii într-un an, el învăţa numai într-o săptămână. Ajunsese să nu mai aibă dascălii ce să-i dea să înveţe. Iară tată-său scrise carte împărătească la nişte filosofi vestiţi ca să vie să ispitească cu învăţăturile lor pe fiul său. La curtea acelui împărat se afla atunci un vânător vestit; şi, până să vie filosofii cei vestiţi, împăratul dete pe fiu-său acestui vânător ca să-l înveţe mestesugul său.

După ce veniră filosofii, învăţă şi de la dânşii câte în lună şi în soare. Bucuria tatălui său era aşa de mare unde vedea că fiu-său are să fie procopsit ca nici unul din fiii de împăraţi, încât se uita la dânsul ca la soare. Iară el de ce se mărea d-aia se făcea mai cu minte şi mai frumos. În toată împărăţia lui şi a vecinilor lui împăraţi, altă vorbă nu era decât de înţelepciunea şi de frumuseţea acestui fiu de împărat. [...]

Într-una din zile mergând la vânătoare, văzu o turturică, care tot sărea înaintea lui; lui îi fu milă să o vâneze; el căuta vânaturi mari, fiindcă nu se temea de primejdii; era vânător meşter şi viteaz. În cele din urmă, dacă văzu şi văzu că tot îi sărea în cale, întinse arcul şi dete cu o săgeată.

El se miră prea mult cum de nu o putu omorî el, care era aşa de bun vânător, ci o răni puţin în aripă, care, aşa rănită, se duse de nu se mai văzu. Cum se duse turturica, simţi, nu ştiu cum, nu ştiu de ce, că îi ticăia inima.

După ce se întoarse acasă, era tot cam galeş. Împăratul văzând că tânjeşte fiu-său cu sănătatea, îl întrebă ce are, iară el răspunse că n-are nimic.*

Turturica aceea era Zâna Munţilor.“

(Zâna munţilor, text cules de Petre Ispirescu)

galeş* – (adj.) **1. drăgăstos, duios; **2.** melancolic, trist.

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Precizează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: ***drept, să ispitească, sărea.*** (6p)

2. Explică rolul utilizării cratimei în structurile: ***i-au trimis*** şi **n-are nimic**. (6p)

3. Numeşte două caracteristici ale genului epic, care se regăsesc în text. (6p)

4. Explică semnificaţia structurii subliniate din enunţul: ***După ce veniră filosofii, învăţă şi de la dânşii câte în lună şi în soare.*** (6p)

5. Numeşte cele două momente ale subiectului pe care le ilustrează textul.(6p)

B. Redactează o compunere, de 8 – 10 rânduri, în care să argumentezi apartenenţa la specia literară **basm popular** a textului dat. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

- să numeşti două dintre caracteristicile speciei, care se regăsesc în text;
- să ilustrezi aceste caracteristici, cu exemple din text;
- să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate;
- să respecţi limita de spaţiu indicată.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Pavilioanele celor peste 200 de ţări şi regiuni care vor fi prezente la Expoziţia Mondială de la Shanghai sunt în mare măsură construite. Până la 1 mai 2010, când se vor deschide oficial porţile platoului expoziţional, harnicii constructori chinezi mai au de amenajat doar interioarele acestora. Tema aleasă de gazdele chineze este sugerată de sintagma „Un oraş mai bun – o viaţă mai bună". Expoziţia Mondială va fi deschisă până pe 31 octombrie 2010 şi, conform estimărilor, urmează să fie vizitată de peste 70 de milioane de pământeni.[...]

Istoria aşa-numitelor Expoziţii Mondiale (sau Universale) a început cu cea deschisă la 1 mai 1851, când Londra a decis să organizeze o Expoziţie Industrială, după modelul parizian. De atunci încoace, o dată la câţiva ani, dar nu la un interval fix şi prestabilit, câte un oraş îşi leagă numele de astfel de manifestare. Parisul a fost gazdă de şase ori. Alte câteva metropole, precum Londra, New York, Chicago, Seattle, New Orleans şi Sevilla, au fost gazde de câte două ori, iar Statele Unite au organizat, în total, 18 Expoziţii Mondiale.[...]

Pavilionul românesc de la Shanghai arată ca un măr verde, se numeşte „Greenopolis" şi a costat 2,5 milioane de euro. El dispune de aproximativ 2.000 de metri pătraţi şi este o clădire cu cinci etaje din sticlă verde, care are formă de măr, o codiţă şi nişte frunze pe acoperiş, lângă care se află o platformă ce seamănă cu o jumătate de măr tăiat. [...] *Construcţia ansamblului a început pe 27 iunie 2009. Mărul adus de România la Shanghai vrea să sublinieze importanţa unui stil de viaţă sănătos."*

(Sabina Tudor – **Minunile de la Expo Shanghai 2010**, în **Adevărul**, magazin de duminică)

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente referitoare la textul dat:

- titlul articolului din care a fost selectat textul dat;
- data la care a fost deschisă prima Expoziţie Mondială;
- numărul estimativ al ţărilor participante la Shanghai pentru Expoziţia Mondială din 2010. (6p)

2. Selectează trei structuri care conţin detalii referitoare la pavilionul românesc de la Expoziţia Mondială din 2010. (6p)

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect pentru cerinţa următoare: (6p)

În fraza ***Mărul adus de România la Shanghai vrea să sublinieze importanţa unui stil de viaţă sănătos***. există o propoziţie subordonată:

a) completivă directă;

b) completivă indirectă;

c) subiectivă.

4. Precizează valoarea morfologică pentru fiecare dintre cuvintele subliniate din enunţul ***Pavilionul românesc de la Shanghai arată ca un măr verde***. (6p)

B. Redactează un text de 10 – 15 rânduri, în care, valorificând informaţiile din text, să-ţi exprimi opinia despre tema aleasă de organizatorii Expoziţiei Mondiale de la Shanghai, din anul acesta. (12p)

În textul redactat, trebuie:

- să prezinţi, pe scurt, semnificaţia sintagmei alese ca temă a expoziţiei;
- să menţionezi două motive pentru care ţi-ai dori să te numeri printre vizitatorii expoziţiei;
- să redactezi un conţinut adecvat cerinţei formulate, prin valorificarea textului dat;
- să respecţi limita de spaţiu indicată.

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie. Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1 p.; coerenţa textului - 2 p.; registrul de comunicare, stilul si vocabularul adecvate conţinutului - 2 p.; ortografia - 3 p.; punctuaţia - 2 p.; asezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2 p.).

Scanned with OKEN Scanner

Testul 15
(Modelul 1 – oferit de M.E.C.I. pentru Evaluarea Naţională 2010)

*** Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.**
*** Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.**

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Cad din cer mărgăritare
Pe oraşul adormit...
Plopii, umbre solitare în văzduhul neclintit,
Visători ca amorezii
Stau de veghe la fereastră,
Şi pe marmura zăpezii
Culcă umbra lor albastră.
Iarna!... Iarna tristă-mbracă
Streşinile somnoroase,
*Pune văl de promoroacă**
Peste pomi şi peste case.
Scoate-o lume ca din basme în lumini de felinare
-Umple noaptea de fantasme
Neclintite şi bizare.
*Din ogeagul** de cărbune*
Face albă colonadă
Şi pe trunchiuri negre pune
Capiteluri de zăpadă,
Iar prin crengile cochete
Flori de marmură anină,
-O ghirlandă de buchete
Care tremură-n lumină.
Reci podoabe-n ramuri goale
Plouă fără să le scuturi,
Ici, risipă de petale,
Colo, roi uşor de fluturi...

(George Topîrceanu – **Noapte de iarnă** - fragment)

* *promoroacă* - Strat subţire de gheaţă care se formează iarna, pe arbori şi pe case, din vapori de apă sau din picături de ploaie; chiciură

** *ogeag* - *(hogeag, hogeaguri. s.n.)* 1. (Reg.) Coş (la o casă); horn, fumar. 2. (înv.; în forma ogeac) Numele unui corp de trupă; loc sau local unde stătea acest corp.

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Identifică în text trei cuvinte care aparţin câmpului lexical al *iernii.* (6p)

2. Notează varianta corectă de despărţire în silabe a următoarelor cuvinte: *stau / sta-u; al-bas-tră / alb-as-tră; bas-me / ba-sme; noap-tea / noa-ptea; trun-chiuri / trun-chiu-ri, flu-turi / flut-uri.* (6p)

3. Selectează trei personificări din text. (6p)

4. Transcrie, din textul dat, trei structuri specifice descrierii, care să conţină perechea *substantiv - adjectiv.* (6p)

5. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificaţia versurilor: *Cad din cer mărgăritare/ Pe oraşul adormit.* (6p)

B. Redactează o compunere de 10 - 15 rânduri, în care să prezinţi semnificaţia titlului poeziei ***Noapte de iarnă*** prin raportare la conţinutul fragmentului citat.

În compunerea ta trebuie:

- să ilustrezi relaţia dintre titlu şi conţinutul fragmentului de text liric; (4p)
- să evidenţiezi două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată de titlu; (4p)
- să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
- să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

În mozaicul de ape din Delta Dunării, acolo unde natura este încă la putere, am pornit împreună cu trei prieteni pe un traseu mai puţin abordat de turişti. Am trecut direct prin mijlocul sălbăticiei, prin stufăriş şi printre canale înguste. Aici, calea cea mai folosită pentru deplasare este, bineînţeles, cea acvatică. Totuşi, nu este imposibil să străbaţi delta chiar şi cu bicicleta, experiment pe care noi am reuşit să-l ducem la bun sfârşit. [...] Ideea de a străbate delta pe bicicletă mi-a venit acum un an, aşa că am început să mă documentez încă din primăvara aceasta. Pe site-urile şi pe forumurile de cicloturism[1] nu am găsit însă informaţii suficiente. Am apelat la localnici pentru a-mi stabili traseul: Tulcea - Chilia - Sulina - malul Mării Negre. Auzind despre expediţia pe care o planificasem, trei prieteni s-au arătat dornici să mi se alăture: Cătălin, militar de vocaţie, Irina şi Lucian, fotografi pătimaşi. Ultimii doi ne-au urmat din Chilia, dar excursia pe două roţi a început, practic, pe faleza din Tulcea, loc de întâlnire şi pentru biciclişti. De aici, un mic remorcher ruginit ne-a dus în Tudor Vladîmirescu, suburbie a oraşului situată pe celălalt mal. Acolo am urcat pe biciclete şi, fără să ne mai spunem nimic, am pornit la drum. De aici începea cu adevărat aventura. Până la Sulina ne aşteptau aproximativ 110 km împănaţi cu sute de lacuri, bălţi şi stufărişuri.

(Bogdan Greavu – ***Cu bicicleta în ţara apelor,*** în revista ***Terra Magazin***)

[1] *cicloturism* — (s.n.) Turism în care deplasarea se face cu bicicleta.

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:

- autorul;
- revista din care a fost seleciat fragmentul;
- localităţile din traseul stabilit. (6p)

2. Menţionează care sunt modalităţile de informare consultate de autor pentru a întreprinde o călătorie în deltă. (6p)

3. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect: Propoziţia subordonată din fraza ***Totuşi, nu este imposibil să străbaţi delta chiar şi cu bicicleta*** este o propoziţie subordonată:

a) completivă directă;
b) predicativă;
c) subiectivă. (6p)

4. Precizează funcţia sintactică şi modul următoarelor verbe din text: *am pornit, a străbate, să se alăture.* (6p)

B. Redactează o scurtă compunere, de 10 - 15 rânduri, în care să îţi exprimi opinia despre dificultăţile călătoriei cu bicicleta prin Delta Dunării, pe baza fragmentului citat.

În compunerea ta, trebuie:

- să-ţi prezinţi opinia despre dificultăţile călătoriei cu bicicleta prin deltă; (4p)
- să valorifici secvenţele din text care ilustrează dificultăţile călătoriei prin deltă; (4p)
- să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
- să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu este obligatorie.
Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări *(unitatea compoziţiei* - 1 p.; *coerenţa textului* - 2 p.; *registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului* - 2 p.; *ortografia* - 3 p.; *punctuaţia* - 2 p.; aşezarea *corectă a textului în pagină, lizibilitatea* - 2 p.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 16
(Modelul 2 – oferit de M.E.C.I. pentru Evaluarea Naţională 2010)

Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
Timpul efectiv de lucru este de 2 ore.

Subiectul I (42 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„(...) Poteca pe care apucase îl scoase drept la un eleşteu mare. în cale văzu o nuia lungă de alun pe care o luă, aşa de florile mărului, fără să ştie ce are să facă cu dânsa. (...)

El era dus cu gândurile. Se uita şi nu mai vedea, tot da cu nuiaua in apă, şi nu ştia ce făcea. Nu mai simţea dacă este, ori nu mai este. Când, iată că o broască ţestoasă ieşise pe luciul apei, si se uita galeş la dânsul. Unde lovea el cu nuiaua, si unde se deschideau talazurile care înconjurau vârful nuielei, acolo, ţâşt! şi dânsa, si ochii de la dânsul nu şi-i mai lua. Se uita la dânsul parcă să-l soarbă cu privirea.f...) în cele din urmă, cum, cum, băgă de seamă că o broască ţestoasă se ţine după vârful nuielei lui. Se uită şi el la dânsa, şi parcă îi zicea inima ceva, dară nu pricepu nimic.

Când se trezi bine din cugetările lui, văzu că soarele dă în asfinţit. Se sculă binişor, fără să-i pese de ceva, si se duse acasă. A doua zi iarăşi aşa făcu, fără să-i plesnească prin cap ceva şi fără să-şi mai aducă aminte că plecase în petit. A treia zi, cum se sculă, plecă iarăşi la marginea eleşteului. Pasămite îl trăgea aţa la ursita lui. Şi cum sta el acolo şi se juca cu nuiaua în apă, iară broasca ţestoasă îi tot sărea pe dinainte şi se uita la dansul cu dor, îşi aduse aminte, la urma urmelor, că el era plecat în petit, şi că fraţii lui erau a se întoarce a doua zi cu logodnicele tor. Tocmai când voi să se scoale şi să plece spre a merge să-şi încerce şi el norocul, iată că broasca mai ţâşni o dată, iară el îşi aruncă ochii la dânsa mai cu băgare de seamă. Se uită drept în ochii broaştei, şi simţi un nu ştiu ce, colea la inimioară, pare că îl săgetase ceva. Şezu iarăşi jos.(...) Se miră de astă lâncezeală. Şi, mai aruncându-şi căutătura la broască, văzu ochii ei. pare că străluceau de un foc ce simţea că îl atinge. Atunci îşi luă inima în dinţi şi strigă:

- Asta să fie logodnica mea.

- Îţi foarte mulţumesc, dragul meu iubit, ii răspunse atunci broasca. Cuvântul tău a sfărâmat toate farmecele ce mă ţineau înlănţuită. Tu eşti ursitul inimii mele. Pe tine te voi urma până voi avea viaţă în mine.“

(Broasca cea fermecată – text cules de Petre Ispirescu)

de florile mărului - (expr.) fără rost, degeaba; fără un scop anumit.
lâncezeală - (s.f.) stare de moleşeală trupească şi sufletească; toropeală, lâncezite, (fig.) lipsă de activitate; stagnare.

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Menţionează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: ***cugetările, ursita.*** (6p)

2. Indică rolul utilizării semnului exclamării în structura (...) ***acolo, ţâşt! şi dânsa*** (...) (6p)

3. Explică, în maximum 5 rânduri, semnificaţia nuielei de alun pe care fiul cel mic de împărat a găsit-o în drumul lui. (6p)

4. Selectează două figuri de stil distincte remarcate în fragmentul de basm citat. (6p)

5. Precizează care sunt modurile de expunere utilizate în textul citat. (6p)

B. Scrie, în maximum 10 rânduri, **rezumatul** textului citat, respectând regulile de alcătuire a unui asemenea tip de compunere. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

- să respecţi fidelitatea faţă de textul dat; (2p)
- să desprinzi ideile principale ale textului; (2p)
- să prezinţi succesiunea întâmplărilor la care participă personajele; (2p)
- să respecţi convenţiile specifice rezumatului; 2 puncte să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
- să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

Citeşte cu atenţie textul următor:

Leii sunt cunoscuţi oamenilor de câteva milenii. Deificaţi, temuţi, admiraţi pentru forţa şi aspectul lor, vânaţi de către conducătorii imperiilor antice, dar şi de Tartarin de Tarascon, eroul lui Alphonse Daudet, ei rămân încă animale cu un comportament puţin cunoscut, in ciuda cercetărilor atente din ultimele decenii, în marele Parc Naţional Serengeti din Tanzania (13.000 km^2) trăiesc peste 2800 de lei, după o evaluare publicată în 2009. Peste întinsele terenuri de aici mişună vreo două milioane de mari mamifere erbivore(antilope gnu, zebre, bivoli), care sunt o pradă potenţială pentru feline.

Observaţiile atente şi de durată întreprinse asupra leilor din Serengeti au ***permis*** *biologilor să încheie o imagine de ansamblu a unui sistem integrat (...). Ce a arătat acest ansamblu? In primul rând că leii sunt cele mai mari animale care vânează în grup si apoi că sunt singurii dintre feline care au o viaţă socială. Am mai putea adăuga că, odată ajunşi la stadiul de adult, nu mai au, practic, duşmani. Teoretic, un leu poate să doboare orice animal de pe teritoriul său, cu excepţia elefanţilor adulţi, fără să fie niciun moment in pericol.(...)*

(Alexandru Marinescu, ***Între ferocitate şi huzur,*** *în revista* ***Terra Magazin,*** *octombrie 2009)*

'deificat - (adj.) (despre obiecte, fiinţe) Căruia i s-s atribuit putere divini.
ferocitate — **(s.f.)** Cruzime, sălbăticie, violenţă.
huzur- (s.n.) Trai comod şi lipsit de griji; lăfăire, îmbuibare.

Scanned with OKEN Scanner

A. Scrie, pe foaia de examen, răspunsul pentru fiecare dintre cerinţele de mai jos:

1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:

- revisia din care a fost selectat fragmentul;
- zona geografică in care trăiesc leii;
- animalele sălbatice care nu pot fi vânafe de lei. (6p)

2. Selectează structurile/ grupurile de cuvinte care conţin observaţiile biologilor întreprinse asupra leilor din Serengeti. (6p)

3. Notează răspunsul corect pentru cerinţa: 6 puncte Propoziţia subordonată din fraza *Teoretic, un leu poate să doboare orice animal de pe teritoriul său* se contrage în partea de propoziţie corespunzătoare:

a) complement circumstanţial de mod;

b) complement direct;

c) subiect. (6p)

4. Precizează funcţia sintactică a trei pronume existente în textul dat. (6p)

B. Redactează o compunere de 10 - 15 rânduri, în care să relatezi o întâmplare (reala sau imaginară) petrecută în timpul vizitei la o grădină zoologică din oraşul tău. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

- să prezinţi, pe scurt, care a fost întâmplarea (reală sau imaginară) la care ai luat parte în această vizită; (4p)
- să-ţi exprimi opinia despre cele văzute (imaginate) în această vizită; (4p)
- să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
- să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Notă! Respectarea, în lucrare, a ordinii cerinţelor nu es!e obligatorie.

Vei primi 12 puncte pentru redactarea întregii lucrări *(unitatea compoziţiei-* 1p.; *coerenţa textului-2*p.; *registrul de comunicare, stilul si vocabularul adecvate conţinutului* - 2p.; *ortografia* - 3p.; *punctuaţia* - 2 p.; *aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea* - 2p.).

Scanned with OKEN Scanner

Testul 17

Subiectul I (42p)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Atunci Greuceanu se dete de trei ori peste cap, se făcu buzdugan cu totul şi cu totul de oţel, şi unde începu, nene, a lovi în stană de se cutremura pamântul. De câte ori da, de atâtea ori cădea câte o zburătură din piatră. Şi lovi ce lovi până ce îi sfărâmă vârful. Apoi deodată începu stana de piatră a tremura şi a cere iertăciune. Iară buzduganul, de ce da, d-aia îşi înteţea loviturile, şi dete, şi dete, până o făcu pulbere. Când nu mai fu în picioare nimic din stana de piatră, cătă prin pulberea ce mai rămăsese, şi-şi găsi Greuceanu paloşul ce-i furase Satana.

Îl luă şi, fără nicio clipă de odihnă, veni şi se înfăţişă iarăşi la împăratul.

– Sunt gata, mărite împărate, zise el, s-arăt oricui ce poate osul lui Greuceanu. Să vină acel sfetnic neruşinat care a voit să te amăgească, spre a ne înţelege la cuvinte.

Împăratul îl chemă.

Acesta, dacă veni şi văzu pe Greuceanu cu sprinceana încruntată, începu să tremure şi-şi ceru iertăciune, spunând cum căzuse în mâinile lui paloşul lui Greuceanu.

După rugăciunea lui Greuceanu, dobândi iertare şi de la împăratul, dar acesta îi porunci să piară din împărăţia lui. Apoi scoase pe fratele Greuceanului de la închisoare şi se făcu o nuntă d-alea împărăteştile, şi se încinse nişte veselii care ţinură trei săptămâni...

Şi eu încălecai p-o şea, şi vă povestii d-voastră aşa.“

(* Greuceanu)**

A. 1. Menţionează câte un sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor: **a lovi, se cutremura**. (6p)

2. Indică rolul utilizării virgulei în structura: *„Sunt gata, mărite împărate, zise el ...“* (6p)

3. Explică, în maximum cinci rânduri, semnificaţia buzduganului de oţel. (6p)

4. Selectează două figuri de stil diferite remarcate în fragmentul citat. (6p)

5. Indică modurile de expunere din textul-suport.

B. Redactează o scurtă compunere, de 10-15 rânduri, în care să argumentezi că fragmentul dat face parte dintr-un **basm**.

În compunerea ta, trebuie:

– să identifici trăsăturile basmului în textul dat; (4p)

– să comentezi semnificaţiile fragmentului; (4p)

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)

– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36p)

„Dacă vrem Europa la noi acasă, trebuie să ne asumăm şi mentalitatea ei pragmatică. Produsul cultural, inclusiv cărţile, trebuie să raspundă gustului majoritar, trebuie să fie util şi, implicit, vandabil. Nu ştiu dacă e bine sau e rău că vom fi obligaţi să raportăm ideile, visurile şi talentul la atât de hulita valoare de piaţă, dar realitatea ne obligă să admitem că omul modern poate alege din oferta culturală doar ceea ce i se pare important pentru bunăstarea lui spirituală. Internetul îmi aduce în casă tot ceea ce vreau să ştiu. Biblioteca personală ticsită de cărţi denotă o atitudine obsolescentă*. Pe cablul televizorului îmi vin spectacole şi filme cu duiumul, am pe telecomandă ce bilet de intrare vreau şi, în plus, confortul fotoliului meu. Vreau motive serioase ca să mă deranjez să intru într-o librărie, sau într-o sală de spectacole."*

(Val Mănescu - **Europo, Venim! Cultura fără limite** în revista ***Hyperion***)

vandabil - (despre mărfuri) care poate fi vândut;
obsolescentă - învechită, desuetă;

A. 1. Formulează câte un enunţ despre următoarele elemente, din text:
– biblioteca personală;
– rolul internetului. (4p)
2. Rescrie din text structura prin care se surprinde condiţia pentru ca Europa sa fie *„la noi acasă."* (4p)
3. Indică valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în enunţul: *„Internetul îmi aduce în casă tot ceea ce vreau să ştiu."* (4p)
4. Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor subliniate în enunţul: *„Pe cablul televizorului îmi vin spectacole şi filme cu duiumul* (...)." (4p)
5. Precizează felul propoziţiilor din prima frază a textului dat.
6. Rescrie varianta care notează răspunsul corect. Propoziţiile din fraza *„Nu ştiu dacă e bine sau rău"* sunt, în ordine:
a) principală, completivă directă, completivă directă;
b) principală, cauzală, cauzală;
c) principală, condiţională, condiţională. (4p)

B. Redactează o scurtă compunere, de 15-20 de rânduri, în care să oferi argumente / răspunsuri pentru provocarea din finalul textului: *„Vreau motive serioase să mă deranjez să intru într-o librărie, sau într-o sală de spectacole"*.
În compunerea ta, trebuie:
– să îţi exprimi părerea / argumentele; (4p)
– să foloseşti elementele necesare din text; (4p)
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Notă! Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p; coerenţa textului - 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p; ortografia - 3p; punctuaţia - 2p; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Scanned with OKEN Scanner

Testul 18

Subiectul I (42p)

Citeşte textul şi rezolvă cerinţele:

„- Merge? Merge?

- Greu, foarte greu, de la patru mă lupt pentru ea. Nu ştiu ce oi face. Sunt foarte obosit!

Tata mă privi mângâietor.

- Mai plimbă-te puţin prin grădină şi apoi mai citeşte iar. Cred că n-o să fie atât de rău să vă asculte greu...

*- A spus că ne ascultă foarte greu. La opt şi un sfert am început să socotesc câte pagini mai aveam de citit şi le-am împărţit la numărul orelor disponibile. Am repetat socoteala de trei ori pentru că **părea** că mă interesează foarte mult rezultatul exact.*

Am desenat un cerc.

- Ei şi ce are să fie dacă nu m-oi prezenta la examen?

- Are să mă lase corigent.

- Ei şi ce are să fie dacă mă lasă corigent?

- Au să râdă toţi de mine.

*- Ei şi ce are să fie dacă au să râdă toţi de mine? (...) Chiar e mai bine să mă lase corigent. Am destulă vreme la vară să învăţ cu sârg. Am să învăţ patru ceasuri pe zi, de **va rămâne** Panciu uimit. Şi atunci nu mă va lăsa corigent la anul, nici în clasa a opta. Trebuie să învăţ odată temeinic matematica. Am să învăţ la vară. E chiar foarte inteligentă hotărârea mea: am să învăţ la vară...“*

(Mircea Eliade - **Romanul adolescentului miop**)

A. 1. Indică sinonime contextuale pentru cuvintele: **mângâietor, să socotesc, sârg**. (6p)

2. Precizează valoarea gramaticală a verbelor subliniate în text. (6p)

3. Indică un mod de expunere folosit în text. (6p)

4. Indică personajele textului şi relaţia dintre ele. (6p)

5. Transformă în vorbire indirectă primele două replici ale fragmentului dialogat. (6p)

B. Continuă **dialogul** de la **partea I** adăugând încă şase replici, imaginându-ţi cum l-au convins părinţii pe băiat să meargă la examen. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

- să respecţi convenţiile specifice dialogului;
- să ai un conţinut şi un stil adecvate cerinţei;
- să respecţi normele de punctuaţie, de ortografie şi de exprimare.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36p)

*„ Vizitatorii **Cancelariei Naţionale** pot beneficia acum de un serviciu gratuit de scanare antivirus şi antispyware a calculatorului personal: **BitDefender Online Scanner**. Accesând linkul de pe **www.didactic.ro**, puteţi verifica uşor şi rapid dacă sunteţi protejat împotriva virusilor şi a programelor spion.*

***BitDefender Online Scanner** are la bază aceeaşi tehnologie ca **BitDefender Antivirus 2008** - una dintre cele mai fiabile soluţii antivirus din lume, recunoscută de organizaţii independente ca **Virus Bulletin**, **AV Test sau AV Comparatives**.“*

(www.didactic.ro - **BitDefender Online Scanner: scanaţi-vă gratuit calculatorul**)

A.1. Formulează câte un enunţ pentru fiecare dintre elementele ştirii de mai sus:
– sursa ştirii;
– numele serviciului de scanare antivirus. (4p)

2. Rescrie enunţul din care reiese superioritatea serviciului de scanare antivirus. (4p)

3. Indică valorile morfologice ale cuvintelor subliniate în enunţul: *„**BitDefender Online Scanner** are la bază aceeaşi tehnologie ca **BitDefender Antivirus 2008** – una dintre cele mai fiabile soluţii antivirus ...).“* (4p)

4. Precizează funcţiile sintactice ale primelor trei verbe din text. (4p)

5. Indică felul subordonatei subliniate în textul dat. (4p)

6. Alcătuieşte două fraze în care conjuncţia subordonatoare **că** să introducă două propoziţii subordonate diferite (precizează-le). (4p)

B. Redactează o **ştire** de 15-20 de rânduri despre un eveniment inedit petrecut în şcoala ta.

În compunere, trebuie:
– să respecţi structura ştirii: supratitlu, titlu, subtitlu, şapou; să alegi un eveniment de interes actual; (4p)
– să prezinţi locul, timpul şi participanţii; (4p)
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p; coerenţa textului - 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p; ortografia - 3p; punctuaţia - 2p; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Scanned with OKEN Scanner

Testul 19

Subiectul I (42p)

Citeşte cu atenţie textul şi rezolvă cerinţele:

„Şapte feciori avea Codrea, ca şapte feţi-frumoşi. Şi toţi şapte l-au făcut de ruşine, toţi şapte au fugit de la oaste, parcă a fost înadins. (...) L-au făcut de râs, l-au făcut de comedie la lume, fugind de la oaste. ***În sfârşit i-a mai rămas unul, Ionică.*** *Acesta era mezinul. Şi a fost un băiat bun totdeauna. I-au plăcut de mic copil poveştile ostăşeşti.(...) Într-însul îşi pusese el toată nădejdea. Dar iată că într-o seară, când tocmai se ciocnea cu baba, după cină, se aude un bocănit lin, slab, în geam. Codrea păşeşte liniştit la fereastră şi întreabă:*

- Ai fugit?

- Am venit...

Dintru-ntâi, îi veni să-l gonească de lângă casa lui, să-l alunge în lume, ca să nu-i audă nici măcar de nume. Dar privirea lui rătăci spre babă. Nemişcată, cu doi picuri mari în colţurile orbitelor, ea nu îndrăznea nici să crâcnească. Dar durerea şi iubirea ei mută îl înmuiară."

(Liviu Rebreanu - **Glasul inimii**)

A. 1. Explică, printr-un sinonim, expresiile: **l-au făcut de ruşine** şi **îşi pusese toată nădejdea.** (6p)

2. Indică felul pronumelor din fragmentul subliniat. (6p)

3.Numeşte modurile de expunere prezente în text şi exemplifică. (6p)

4. Rescrie, din text, două cuvinte folosite cu sens figurat şi spune în ce figură de stil sunt integrate. (6p)

5. Indică două mijloace de caracterizare a personajelor folosite în textul dat. (6p)

B. Realizează, în 10-15 rânduri, **rezumatul** fragmentului citat. (12p)

Trebuie să ai în vedere:

- respectarea fidelităţii faţă de textul dat;
- desprinderea elementelor esenţiale / a ideilor principale;
- prezentarea esenţializată, pe baza ideilor principale;
- respectarea altor convenţii specifice rezumatului (relatare la persoana a III-a, trecere din vorbire directă în vorbire indirectă, relatare obiectivă, fără citate).

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea

„Noaptea care precede sărbătoarea religioasă a Sfântului Andrei (30 noiembrie) rămâne de secole un moment al ritualurilor bizare, învăluite într-o aură de mister, de magie, de teamă şi de speranţă. Unele dintre aceste credinţe şi ritualuri, dintre care o parte au rămas doar în poveştile bătrânilor, iar altele încă dăinuie pe la sate, par neverosimile acum, în lumea internetului, a tehnicii evoluate şi a civilizaţiei urbane aglomerate. Totul e un amestec aiuritor de practici semibarbare, de ingrediente banale învestite brusc cu valenţe magice, de incantaţii şi credinţe aparent ilogice, dar chiar şi aşa există şi acum persoane care ar putea jura că rezultatele acestor practici le-au fost de folos şi că predicţiile ar fi fost confirmate...

Noaptea Sfântului Andrei a fost mereu privită ca o perdea magică între două lumi, perdea pe care unii reuşeau sau credeau că reuşesc să o înlăture pentru o clipă, pentru a-şi vedea viitorul sau pentru a se ***tocmi*** *cu soarta. De cele mai multe ori, ritualurile şi credinţele sunt legate de dragoste sau, cum se spune în popor, de* ***ursită****. Fetele, cu sprijin de la bătrânele meştere în aşa ceva, procedau în trecut la ascunderea sub pernă a unui fir de busuioc sfinţit, seara, la culcare. Se crede şi acum că se obţine astfel în vis imaginea* ***ursitului****, a viitorului soţ. Metoda aceasta mai blândă şi mai contemplativă, este însă combinată de domnişoarele mai nerăbdătoare cu o alta, menită chiar să atragă pe căi magice viitorul partener. Este vorba despre* ***făcutul cu ulcica****. La miezul nopţii, singură la gura sobei, fata interesată întoarce cu gura în jos o ulcică nouă de lut, iar pe dosul vasului lasă să sfârâie trei cărbuni. Apoi roteşte ulcica uşor şi rosteşte o anumită incantaţie, menită să exercite o atracţie irezistibilă a celui iubit, oriunde s-ar afla el în acel moment. O altă metodă folosită pentru cunoaşterea viitorului constă în a privi, la miezul nopţii, între două lumânări aprinse, într-un pahar cu apă neîncepută sau cu apă sfinţită, aşezat pe nişte cenuşă de lemne. În centrul paharului este lăsată să cadă o verighetă care a fost deja sfinţită de preot prin cununie religioasă, împrumutată de la o femeie bătrână. Se crede că în verighetă îi apare fetei chipul ursitului, dacă este privită intens câteva minute."*

(Iuliana Tiţă - **Magia Sfântului Andrei,**
în ziarul ***Evenimentul Regional al Moldovei***)

A.1. Sintetizează, într-un enunţ, semnificaţia zilei de 30 noiembrie, aşa cum reiese din textul articolului citat. (4p)

2. Rescrie un enunţ care se referă la magia nopţii de Sfântul Andrei. (4p)

3. Indică valoarea morfologică a verbului **a rămâne** în primul enunţ. (4p)

4. Precizează ce sunt ca părţi de vorbire cuvintele subliniate în enunţul: *„Apoi roteşte ulcica uşor şi rosteşte o anumită incantaţie (...)."* (4p)

Scanned with OKEN Scanner

5. Notează litera care indică răspunsul corect:
Primele două propoziţii din ultima frază a textului sunt, în ordine:
a) principală, subiectivă;
b) principală, completivă directă;
c) principală, completivă indirectă. (4p)
6. Extinde cuvântul subliniat în enunţul: *„O altă metodă folosită pentru cunoaşterea viitorului constă în a privi, la miezul nopţii, între două lumânări aprinse (...).“* (4p)

B. Redactează un articol de 15-20 de rânduri în care **să relatezi o activitate** desfăşurată, cu prilejul unei sărbători religioase / naţionale, de către clasa ta.
În compunerea ta, trebuie:
– să alegi un eveniment potrivit, de interes mare; (4p)
– să prezinţi detaliile de loc, timp şi modul de desfăşurare; (4p)
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p; coerenţa textului - 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p; ortografia - 3p; punctuaţia - 2p; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Testul 20

Subiectul I (42p)
Citeşte cu atenţie textul dat. Scrie, pe foaia de teză, răspunsul la fiecare dintre cerinţele de mai jos.

„Zurgălăii căruţelor cern scântei pe drum,
Păduri, păduri întunecă noaptea limpede
Aleargă fetele nopţii cu paşii de fum
Sub cerul nant bătut cu stele scumpe.
Păduri, păduri întunecă noaptea limpede,
Ochii mi-s plini de horbota îngheţată
Sub cerul nant bătut cu stele scumpe
Aştept o fată ne-ntâlnită până-acum.
Ochii mi-s plini de horbota îngheţată
De ochii ei mi-s ochii mei aprinşi.
Aştept o fată ne-ntâlnită până-acum.
Păstrată doar sub pleoapa unui vis.”

(Nicolae Labiş – **Pastel**)

A. 1. Desparte în silabe cuvintele: **scântei, păstrată**. (6p)
2. Menţionează două consecinţe ale folosirii cratimei în structura **ne-ntâlnită**. (6p)
3. Precizează rima primei strofe. (6p)
4. Transcrie din prima strofă două figuri de stil. (6p)

Scanned with OKEN Scanner

5. Comentează în două-trei rânduri versul: *„Ochii mi-s plini de horbota înghețată."* (6p)

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să argumentezi că textul dat este un **pastel**.

În compunerea ta, trebuie:

– să evidențiezi trăsăturile pastelului; (4p)
– să comentezi cel puțin două imagini artistice; (4p)
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. (2p)

Subiectul al II-lea (36p)

„Comunicarea este unul dintre cele mai mari daruri ale ființei umane. Ea este însă de multe ori dificilă și aproape întotdeauna incompletă. Cu toate acestea ea este producătoare de bucurie. A ști să faci acest lucru este un dar. George Băjenaru are acest dar și îl pune în valoare. Volumul recent apărut cu titlu în engleză și română (deși cartea e scrisă toată în limba română) ***These Passing Joys: Telephone Calls and Letters from Readers / Aceste bucurii trecătoare: Telefoane și scrisori de la cititori, reportaje, convorbiri, însemnări*** *(Editura Universe, New York, 2009, 490 pp.) o dovedește pe deplin. Chiar autorul o mărturisește: «telefoanele și scrisorile primite de la acești sensibili consumatori de artă le-am simțit ca pe niște bucurii trecătoare, dar deosebit de stimulatoare în acele momente ale scrisului meu. Oricât m-aș strădui, nu mai pot retrăi acele clipe de bucurie cu intensitatea și ritmul bătăilor inimii mele de atunci»(**Prefața**)."*

(Theodor Damian - **Bucuria comuniunii** în revista ***Hyperion***)

A. 1. Formulează câte un enunț pentru fiecare dintre elementele din text:
– titlu cărții prezentate;
– autorul volumului prezentat. (4p)

2. Rescrie enunțul care sugerează un sentiment de tristețe și regret. (4p)

3. Precizează ce sunt ca parte de vorbire cuvintele subliniate în enunțul: *„Comunicarea este unul dintre cele mai mari daruri ale ființei umane."* (4p)

4. Indică funcțiile sintactice ale cuvintelor subliniate în enunțul: *„George Băjenaru are acest dar și îl pune în valoare."* (4p)

5. Rescrie varianta care redă răspunsul corect.
Felul subordonatei din fraza sublinată în text este:
a) subiectivă;
b) completivă directă;
c) circumstanțială de mod. (4p)

6. Expansiunea părților de propoziție **a ști** și **un dar** din fraza subliniată în text, realizează:
a) o subiectivă și o predicativă; **b)** o principală și o predicativă;
c) două subiective. (4p)

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o scurtă compunere, de 15-20 de rânduri, în care **să relatezi o întâmplare**, pronind de la semnificaţia enunţului:
„ *Comunicarea este unul dintre cele mai mari daruri ale fiinţei umane.*“
În compunerea ta, trebuie:
– să alegi o întamplare relevantă; (4p)
– să îţi exprimi o opinie despre tema abordată; (4p)
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p; coerenţa textului - 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p; ortografia - 3p; punctuaţia - 2p; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Testul 21

Subiectul I (42p)
Citeşte textul şi rezolvă cerinţele:

„Cine trece-n Valea-Seacă
Cu hamgerul fără teacă
Şi cu pieptul dezvelit?
Andrii-Popa cel vestit!

***Şapte** ani cu voinicie*
Şi-a bătut joc de domnie
*Şi **tot** pradă ne-ncetat*
*Andrii-Popa, **hoţ** bărbat!*

Căpitane, frăţioare,
Ce se vede despre soare?
Să zăresc vro patru cai!...
N-auzişi tu de-un Mihai?

Piept în piept!... câmpul răsună
Toţi de tot dau împreună,
Toţi la luptă-s încleştaţi,
Toţi în sânge încrustaţi.

„Ura, fraţi!“ caii nechează,
Sus văzduhul scânteiază.
„Ura!“ moartea s-a ivit!
Vulturu-n zbor s-a oprit!

Zi de vară până-în seară
Dau voinicii să se piară
Şi cu fierul ascuţit,
Şi cu pumnul amorţit.

Sângele-n răni gâlgâieşte,
Glasu-n gură se sfârşeşte,
Zece-s morţi! doi încă vii,
Mihai mândrul şi Andrii.

Andrii fuge făr' de-o mână,
Prinde murgul la fântână,
Dă pieptiş, sare pe şa
Şi din gură zice-aşa:

„Zbori, copile sprintenele,
Să mă scapi de chinuri grele,
Că mă jur, de mă-i scăpa,
Ca pe-un frate te-oi căta“.

Murgul sprinten se repede.
În zadar! Mihai mi-l vede!
„Stai, hoţ-popă, dragul meu,
Să-ţi arăt cine sunt eu!“

Şi cum zice, mi-l chiteşte,
Drept în frunte mi-l loveşte!
„Ura!“ Vulturul din nori
Răcni falnic de trei ori.“

(Vasile Alecsandri - **Andrii-Popa**)

Scanned with OKEN Scanner

1. Explică, printr-un sinonim neologic, locuţiunea verbală **a-şi bate joc**. Introdu apoi neologismul într-un enunţ. (6p)
2. Stabileşte valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în strofa a II-a. Alcătuieşte trei enunţuri în care aceste cuvinte să aibă altă valoare morfologică. (6p)
3. Indică figura de stil din versul: *„Andrii fuge făr' de-o mână"*. (6p)
4. Indică modul de expunere predominant, oferind două argumente din text. (6p)
5. Delimitează elementele reale de cele fantastice şi exemplifică. (6p)

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să argumentezi că textul-suport se încadrează în **genul epic**.

În compunerea ta, trebuie:
– să evidenţiezi două trăsături ale **genului epic** în textul dat. (4p)
– să exemplifici procedeele specifice **genului epic**. (4p)
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu. (2p)

Subiectul al II-lea (36p)

„Până în secolul al XVIII-lea, casele se făceau din trunchiuri rotunde şi groase, dispuse orizontal. Apoi, au apărut cele din bârne cioplite, care aveau avantajul unei mai bune îmbinări şi izolări termice. Până pe la jumătatea secolului trecut, rar se întâlneau case tencuite în exterior. Acoperişurile în patru ape, cam de trei ori mai înalte decât pereţii, aveau învelitorile din paie «călcate cu piciorul», aşezate pe pari înalţi, căpătând aspectul unor căciuli ţuguiate.

În zona Munţilor Apuseni s-a păstrat unul dintre cele mai vechi tipuri de locuinţă românească, în care casa (camera) şi cămara au intrări separate. Case mai evoluate sunt cele cu cameră şi tindă cu o singură intrare, cămara fiind o construcţie separată.

Spre deosebire de alte zone etnografice, se remarcă numărul mai redus de ţesături decorative din camere. Moţii buciumani, mai bogaţi, au fost primii care au construit case mai mari, cu două camere şi tindă mediană sau chiar cu etaj. Tot ei au utilizat mai repede şindrila pentru învelitorile caselor, sobele de cărămidă cu plită, mobilierul de influenţă orăşenească.

O construcţie specifică este «cramba», o colibă din nuiele împletite, sprijinită pe tălpi de sanie (mai adaptate la teren decât roţile) şi care se muta de pe un loc de păşunat la altul, odată cu oile."

(Cătălin Stoian - **Casa de moţ**, în revista ***Terra Magazin***)

Scanned with OKEN Scanner

A.1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente din text:
– „cramba";
– materialele de construcție pentru case până în secolul XVIII-lea. (4p)
2. Rescrie enunțul care evidențiază avantajul construcțiilor din bârne cioplite. (4p)
3. Alcătuiește două enunțuri în care cuvintele subliniate să aibă alte valori morfologice: *„Tot ei au utilizat mai repede șindrila (...)"* (4p)
4. Precizează funcțiile sintactice ale cuvintelor din structura: *„Case mai evoluate sunt cele"*. (4p)
5. Precizează felul primei propoziții subordonate din text și contrage-o într-o parte de propoziție corespunzătoare. (4p)
6. Realizează expansiunea părților de propoziție exprimate prin cuvintele: **pentru înveliторile** și **specifică** în propozițiile corespunzătoare și precizează-le. (6p)
B. Redactează o scurtă compunere de 15-20 de rânduri, în care să **descrii** o clădire din secolul al XXI-lea,din orașul/satul tău.
În compunerea ta, trebuie:
– să evidențiezi trăsăturile arhitecturii moderne; (4p)
– să indici care sunt materialele folosite; (4p)
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției - 1p; coerența textului - 2p; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului - 2p; ortografia - 3p; punctuația - 2p; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Testul 22

Subiectul I (42p)
I. (60p) Citește cu atenție următorul text:

„Deasupra mamei răsărise un curcubeu negru
pe-atunci mama era doar o fetiță
și părul ei era din șuvițe de diamant.
ea se opri din jocul ei
își netezi rochița
și privi înspre curcubeu.
era un curcubeu negru și de atâta negru scânteietor
pe câmp mușețelul se întunecase.

mama privi înspre curcubeu.
era atât de jos, că aproape-l putea atinge cu buzele
iar părul ei electrizat, transparent
se lipea de tuburile moi, ca de orgă."

(Mircea Cărtărescu - **Dragostea**)

Scanned with OKEN Scanner

A. 1. Indică modul de formare a cuvintelor: **deasupra, fetiță, înspre.** (6p)
2. Scrie două enunțuri în care să utilizezi omonimul cuvântului **iar** și paronimul cuvântului **transparent.** (6p)
3. Descoperă, în text, două figuri de stil diferite (precizează-le). (6p)
4. Indică tipul de vers folosit de poet. (6p)
5. Comentează succint sintagma: *„era atât de jos, că aproape-l putea atinge cu buzele".* (6p)

B. Scrie o compunere de 10-15 rânduri în care **să-ți exprimi opinia** în legătură cu mesajul și semnificațiile textului suport. (12p)

În compunerea ta, trebuie:
- să formulezi clar ipoteza / opinia personală;
- să argumentezi prin exemple, explicații și comparații;
- să respecți normele de ortografie, de punctuație și de exprimare.

Subiectul al II-lea (36p)

„Întemeierea localității Botoșani este străveche. Din analiza documentelor, putem afirma cu certitudine că așezarea a apărut la un loc de răscruce a unor drumuri comerciale. A evoluat ca un centru de reședință pentru mai multe așezări mici (cătune) din mijlocul sec. al XIII-lea. Aceste formațiuni mici au fost numite «ocoale» de către stăpânirea tătară din acea vreme(denumire care se va păstra și în timpul lui Petru Rareș). (...)

Numele așezării a stârnit numeroase controverse. Înclinăm să fim de acord cu afirmația lui D. Frunzescu care spune: «... orașul Botoșani este numit astfel de la ***Batuș-Hanu****, căpetenia tătară care strângea dările în această zonă și se stabilise în centrul-fiscal format (...)».*

Nicolae Iorga este de altă părere. Susține că: «Botoșanii înseamnă târgul lui Botâș. Botâș e un nume care trebuie pus alături de ***Bontăș****, cu* ***Motăș, Crasnăș****, cu* ***Hasnăș****. Sufixul -ăș se adaugă la unele nume de oameni pentru a face nume nouă. (...)*

Botăș vine deci de la Botea sau botul. E un nume care se află în toate părțile românești: în Țara Bârsei, în Banatul Timișean."

(Mihai Poclid - **Așezările umane din județul Botoșani**)

A. 1. Formulează câte un enunț despre următoarele elemente din text:
– numele localității Botoșani;
– personalitățile citate de autor;
– autorul textului. (4p)
2. Rescrie, din text, sintagma din care reiese opinia autorului în legătură cu denumirea localității. (4p)
3. Precizează ce sunt ca parte de vorbire cuvintele subliniate din enunțul: *„E un nume care se află în toate părțile românești (...)."* (4p)

Scanned with OKEN Scanner

4. Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor din sintagma: *„putem afirma cu certitudine“*. (4p)
5. Extinde părţile de propoziţie subliniate în enunţul de mai jos în propoziţia corespunzătoare: *„ ... putem afirma cu certitudine că aşezarea a apărut la un loc de răscruce a unor drumuri comerciale.“* (4p)
6. Notează varianta care propune răspunsul corect:
Propoziţia *„care trebuie pus alături de Bontăş, cu Motăş, Crasnăş, cu Hasnăş“* este:
a) atributivă;
b) subiectivă;
c) predicativă. (4p)

B. Realizează, în 15-20 de rânduri, **rezumatul** textului ştiinţific dat. (12p)
În compunerea ta, ai în vedere:
- respectarea fidelităţii faţă de textul dat;
- desprinderea elementelor esenţiale / a ideilor principale;
- prezentarea esenţializată, pe baza ideilor principale;
- respectarea altor convenţii specifice rezumatului (relatare la persoana a III-a, trecere din vorbire directă în vorbire indirectă, relatare obiectivă, fără citate).

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p; coerenţa textului - 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p; ortografia - 3p; punctuaţia - 2p; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Testul 23

Subiectul I (42p)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Se opri în mijlocul delniţei. Lutul negru, lipicios, îi ţintuia picioarele, îngreunându-le ca braţele unei iubite pătimaşe. Îi râdeau ochii, iar faţa toată îi era scăldată într-o sudoare caldă de patimă. [...]

Se aplecă, luă în mâini un bulgăr şi-l sfărmă între degete cu o plăcere înfricoşată. Mâinile îi rămaseră unse cu lutul cleios ca nişte mănuşi de doliu. Sorbi mirosul, frecându-şi palmele. Apoi încet, cucernic, fără să-şi dea seama, se lăsă în genunchi, îşi coborî fruntea şi-şi lipi buzele voluptoase pe pământul ud. Şi-n sărutarea aceasta grăbită simţi un fior rece, ameţitor...“.

(Liviu Rebreanu – **Ion**)

A. 1. Scrie câte un sinonim pentru cuvintele: **cleios, voluptos, fior.** (6p)
2. Precizează valoarea gramaticală a celor doi **şi** din sintagma: *„şi-şi lipi buzele“*. (6p)
3. Rescrie două sintagme care să conţină: o comparaţie şi un epitet. (6p)
4. Stabileşte o trăsătură a personajului reieşită din textul dat. (6p)
5. Indică două trăsături ale modului de expunere predominant. (6p)

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o **compunere narativă** de 10-15 rânduri în care să continui textul dat, imaginându-ţi care este motivul fiorului simţit de personaj.

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi întâmplarea ce a urmat; (4p)
– să motivezi atitudinea personajului; (4p)
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Subiectul al II-lea (36p)

„«*Cele mai frecvente greşeli ale părinţilor în comunicarea cu adolescenţii sunt cele care ţin de atitudinile extreme*», apreciază psihopedagogul şcolar Nicoleta Paşalău, de la Colegiul Tehnic de Electronică şi Telecomunicaţii Iaşi.

Când părinţii sunt prea autoritari, adolescenţii «*compensează*» prin fapte reprobabile, chiar dacă nu neapărat antisociale. E felul lor de a spune: «*Nu sunt de acord cu tine!*» sau «*Înţelege-mă şi pe mine!*».

Pe de altă parte, părinţii prea toleranţi dau impresia că nu sunt interesaţi de soarta copilului. «*Din dorinţa de a avea copiii lor tot ce visează, din dorinţa de a fi priviţi ca nişte părinţi foarte buni, le acceptă adolescenţilor toate propunerile, le dau bani de buzunar mai mulţi decât le trebuie, le permit să frecventeze locuri nepotrivite pentru formarea lor, precum baruri, săli de joc de noroc*», ne-a mai spus Nicoleta Paşalău.

Unii dintre adolescenţi tind să dea tonul în materie de modă, alţii preiau modele de la televizor. «*Fiecare generaţie şi-a dorit să fie modernă, în primul rând prin vestimentaţie. Unii exagerează, e adevărat, dar sunt şi părinţi conservatori care nu acceptă nicio ţinută extravagantă, mai ales la şcoală, dar sunt de acord cu o ţinută modernă.*», punctează psihopedagogul.

Fie şi numai din dorinţa de a epata, majoritatea adolescenţilor adoptă un limbaj contestat de către adulţi. «*Aici le dau dreptate părinţilor. Însă şi indiferenţa e un fel de a accepta acest limbaj. Dacă un părinte nu intervine când aude copilul folosind expresii abjecte, înseamnă că tolerează acest limbaj*», atenţionează Nicoleta Paşalău.“

(Gina Popa - **Greşeli frecvente în relaţia părinte-elev,**
în ziarul ***Evenimentul Regional al Moldovei***)

A. 1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:

– tema articolului;
– greşelile copiilor în relaţia cu părinţii. (4p)

2. Menţionează domeniul de activitate al persoanei care dă explicaţii publicistului. (4p)

Scanned with OKEN Scanner

3. Stabileşte valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în enunţul: *„Fiecare generaţie şi-a dorit să fie modernă (...)"* (4p)
4. Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor din sintagma: *„un limbaj contestat de către adulţi"*. (4p)
5. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect.
Propoziţiile din fraza subliniată în text, sunt, în ordine:
a) subiectivă, temporală, principală, predicativă;
b) subiectivă, cauzală, principală, predicativă;
c) principală, temporală, principală, completivă directă. (4p)
6. Indică felul subordonatei din enunţul: *„Pe de altă parte, părinţii prea toleranţi dau impresia că nu sunt interesaţi de soarta copilului."* (4p)

B. Redactează o scurtă compunere, de 15-20 de rânduri, în care să relatezi o întâmplare care a consolidat relaţia ta cu părinţii.
În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi, pe scurt, care a fost întâmplarea (reală sau imaginară); (4p)
– să-ţi exprimi opinia despre relaţia copil-părinte; (4p)
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p; coerenţa textului - 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p; ortografia - 3p; punctuaţia - 2p; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Testul 24

Subiectul I (42p)
Citeşte cu atenţie textul următor:
„Otilia opri pe Felix în faţa femeii mai mature. Era o doamnă cam de aceeaşi vârstă cu Pascalopol, cu părul negru pieptănat bine într-o coafură japoneză. Faţa îi era gălbicioasă, gura cu buzele subţiri, acre, nasul încovoiat şi acut, obrajii brăzdaţi de câteva cute mari, acuzând o slăbire bruscă. Ochii îi erau bulbucaţi ca şi aceia ai bătrânului, cu care semăna puţin, şi avea de altfel aceeaşi mişcare moale a pleoapelor. Era îmbrăcată cu bluză de mătase neagră cu numeroase cerculeţe, strânse la gât cu o mare agrafă de os şi sugrumată la mijloc cu un cordon de piele, în care se vedea, prinsă de un lănţişor, urechea unui cesuleţ de aur."
(George Călinescu – **Enigma Otiliei**)

A. 1. Extrage, din text, două derivate diminutivale. (6p)
2. Indică patru termeni din câmpul lexical al părţilor corpului omenesc (din text). (6p)

Scanned with OKEN Scanner

3. Transcrie două structuri prin care se face referire la vârsta personajului. (6p)
4. Indică modul de expunere din textul de mai sus. (6p)
5. Oferă două argumente în sprijinul afirmației de la punctul **4.** (6p)

B. Prezintă, într-o compunere de 10-15 rânduri, modalitățile de caracterizare a personajelor în textul epic, folosind ca text-suport fragmentul dat.

În compunerea ta, trebuie:
– să identifici două mijloace de caracterizare a personajului în textul dat; (4p)
– să evidențiezi trăsăturile personajului; (4p)
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. (2p)

Subiectul al II-lea (36p)

„Dubai, orașul construit din mare și deșert, statul-oraș care a inventat termenul de «exclusivist», locul unde au luat naștere cele mai fanteziste proiecte arhitecturalo-turistice, zona în care bogații lumii veneau să se răsfețe, Dubaiul, riscă să devină cea mai costisitoare amintire a civilizației.

În urmă cu mai mulți ani, când am avut șansa să vizitez Dubaiul, am crezut că am nimerit în paradisul distracției. Un paradis în care fiecare lună din an era decretată ca fiind «Shopping Festival», în care, dacă aveai bani, puteai să faci ce nici măcar nu ți-ai fi imaginat vreodată. Turneele de tenis, cursele de cai, cursele auto sau pe apă, show-urile aeriene se țineau lanț în Dubai. Cel mai mult m-au impresionat însă, pe lângă construcțiile ridicate în plin deșert, tufele de verdeață de pe marginea drumurilor ce străbăteau orașul-stat. Fiecare tufă era înzestrată cu un mic furtun prin care curgea apă. Și asta, în plin deșert, unde apa este mai valoroasă ca aurul.

Despre șeici în Dubai se spunea că nici măcar nu știau câți bani au - atât erau de bogați. Pe străzi pot fi văzute mașini personalizate 100% special pentru șeicii de aici, care plătesc, de exemplu, ca în loc de marca mașinii să fie scris numele lor. În Dubai, cetățenii micului stat pot să stea acasă și să nu facă nimic - șeicul le varsă lunar în cont o sumă de bani destul de mare pentru a nu se mai gândi la ziua de mâine. De aceea, în Dubai, majoritatea muncilor sunt prestate de imigranți. Cu alte cuvinte, Dubai a fost un dublu paradis: pentru turiști, dar și pentru propriii cetățeni. Acum, din paradisul construit în plin deșert, Dubaiul riscă să intre în faliment și să facă drumul înapoi spre praful deșertic din care a fost creat.“*

(Bogdan Panțuru - **Dubai, «*visul de aur*», transformat în praf, în *Ziarul Național***)

---

* **șeic** - șef al unei comunități religioase la musulmani.

Scanned with OKEN Scanner

A. 1. Formulează câte un enunț în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul citat:
– publicaţia din care a fost selectat fragmentul;
– elementele care l-au impresionat pe cel care relatează. (4p)
2. Menţionează care este sursa de venit a locuitorilor din Dubai. (4p)
3. Precizează valorile morfologice ale cuvintelor subliniate în enunțul: *„Dubai a fost un dublu Paradis."* (4p)
4. Precizează funcţia sintactică a următoarelor cuvinte din text: *„cea mai costisitoare amintire a civilizaţiei."* (4p)
5. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect.
Propoziţia subliniată din prima frază a textului este:
a) circumstanţială de loc;
b) atributivă;
c) circumstanţială de mod. (4p)
6. Contrage ultimele două propoziţii subordonate din textul citat. (4p)

B. Redactează o scurtă compunere de 15-20 de rânduri în care să-ţi exprimi opinia în legătură cu afirmaţia: *„Dubai a fost un dublu paradis, pentru turişti, dar şi pentru propriii cetăţeni."*
În compunerea ta, trebuie:
– să-ţi prezinţi opinia despre afirmaţia dată; (4p)
– să valorifici secvenţele din text care ilustrează argumentele tale; (4p)
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p; coerenţa textului - 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p; ortografia - 3p; punctuaţia - 2p; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Testul 25

Subiectul I (42p)
Citeşte cu atenţie textul următor:

„Cetăţeanul *(şovăind): Sluga!*
Zoe: *Cine e?*
Tipătescu: *Ce poftești d-ta?*
Cetăţeanul: *Eu? (sughite) Eu sunt alegător...*
Tipătescu *(nervos): Cum te cheamă?*
Cetăţeanul: *Cum mă cheamă?... Ce trebuie să spui cum mă cheamă... vorba e, sunt alegător? (şovăie)*
Zoe: *E turmentat!*

Scanned with OKEN Scanner

Tipătescu: *Dracu să-l ia! Nu e nimeni afară; lasă să intre toţi nebunii, toţi beţivii... Aide, ieşi!*

Cetăţeanul: *Nu sunt turmentat... (zâmbind) coană Joiţico... Las' că ne cunoaştem... Mă cunoaşte conul Zaharia de la 11 fevruarie... Nu e vorba, ţinem la d. Nae Caţavencu... e din Soţietate... dar vorba e, eu alegător... eu... (sughite) apropitar, eu pentru cine votez? (sughite) d-aia am venit. (şovăie)"*

(Ion Luca Caragiale – **O scrisoare pierdută**)

A. 1. Desparte în silabe cuvintele: **turmentat, cunoaştem pofteşte.** (6p)

2. Indică modul de formare a următoarelor cuvinte: **cetăţean, nebuni.** (6p)

3. Transcrie, din text, un enunţ din care să reiasă relaţia existentă între Tipătescu şi Cetăţeanul turmentat. (6p)

4. Replicile Cetăţeanului turmentat sunt presărate cu numeroase puncte de suspensie. Ce marchează acestea? (6p)

5. Explică, în patru-cinci rânduri, cauzele derutei Cetăţeanului turmentat (*„eu pentru cine votez?"*). (6p)

B. Dialogul contribuie uneori la conturarea caracterului personajelor. Argumentează această afirmaţie folosind ca text-suport fragmentul dat.

În compunerea ta, trebuie:

– să evidenţiezi trăsăturile personajelor, ce reies din dialog; (4p)

– să ilustrezi trăsăturile cu elemente din text; (4p)

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)

– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Subiectul al II-lea (36p)

„Belgienii vor sărbători mâine ziua naţională fără poştă electronică, informează site-ul ***zigonet.com***

Iniţiatorul acestui proiect, Gunnar Michielssen, le-a cerut tuturor persoanelor fizice şi juridice să limiteze pe cât posibil utilizarea e-mail-ului în această zi. Obiectivul acestei iniţiative este acela ***de a promova*** *contactul direct între persoanele care vor să comunice şi de a-i convinge pe belgieni să renunţe măcar pentru o zi la poşta electronică şi la celebrul messenger. «E-mail-ul riscă să devină victima propriului său succes, iar numărul de mesaje electronice este într-o continuă creştere, în detrimentul contactului şi comunicării personale»*, a explicat Michielssen."

(**Ozi fără e-mail**, în ziarul ***Evenimentul Regional al Moldovei***)

A.1. Formulează un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc ştirea citată:

– ziarul din care a fost selectat fragmentul;

– obiectivul iniţiativei;

– iniţiatorul proiectului. (6p)

Scanned with OKEN Scanner

2. Indică pericolul pe care l-ar putea constitui e-mail-ul, potrivit inițiatorului proiectului. (4p)
3. Indică valoarea morfologică a cuvintelor subliniate în enunțul: *„Obiectivul acestei inițiative este acela de a promova (...).“* (4p)
4. Precizează funcția sintactică a cuvintelor: **tuturor, care, de a convinge**. (4p)
5. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect.
Propoziția subliniată din text este:
a) completivă directă;
b) completivă indirectă;
c) subiectivă. (4p)
6. Extinde funcția sintactică a cuvântului scris îngroșat în text în propoziția subordonată corespunzătoare (de a promova). (4p)

B. Redactează o scurtă compunere de 15-20 de rânduri în care **să îți exprimi opinia** în legătură cu mesajul următorului text:

„E-mail-ul riscă să devină victima propriului său succes, iar numărul de mesaje electronice este într-o continuă creștere, în detrimentul contactului și comunicării personale“.

În compunerea ta, trebuie:
– să-ți prezinți opinia; (4p)
– să valorifici secvențele de text corespunzătoare; (4p)
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției - 1p; coerența textului - 2p; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului - 2p; ortografia - 3p; punctuația - 2p; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Testul 26

Subiectul I (42p)

Citește cu atenție textul următor:

„Nu mi-e destul. Și după orișice
aș spune: înc-o dată!
Orice se-ntâmplă-i ca și cum
s-ar întâmpla c-o fată.
***Ah, niciun** rod **nu mi**-e destul,*
Îl vreau și-n alte chipuri.
Se poartă râul către mări,
dar piere în nisipuri.
Nu-i apă să astâmpere de-ajuns,
nu mi-e destulă viața, cartea.
Iubire-aș vrea, pierzare, jar,
cum voi simți odată moartea.“

(Lucian Blaga – **Încă o dată**)

Scanned with OKEN Scanner

A. 1. Construieşte familia lexicală a cuvântului **iubire** oferind patru derivate. (6p)
2. Scrie patru consecinţe / motive ale întrebuinţării cratimei în structura *„şi-n alte chipuri"*. (6p)
3. Indică genul literar în care se încadrează textul dat. (6p)
4. Explică semnificaţia structurii *„Nu mi-e destul / Şi după orişice / aş spune: înc-o dată!"* (6p)
5. Transcrie, din text, două figuri de stil diferite şi precizează-le. (6p)

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri, în care să prezinţi semnificaţia titlului poeziei **Încă o dată** prin raportare la conţinutul fragmentului citat.

În compunerea ta, trebuie:
– să ilustrezi relaţia dintre titlu şi conţinutul fragmentului de text liric; (4p)
– să evidenţiezi două mijloace artistice prin care este susţinută ideea sugerată de titlu; (4p)
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Subiectul al II-lea (36p)

„Indiferent de piesă, eşecul atât de contemporan cu noi, se accentuează în scenele finale, când realizezi că totul se sfârşeşte prost, previzibil. Aplauzele de final au ceva din disperarea adevărului rostit de actori, dar şi din lehamitea gândului că în aceeaşi seară vom ieşi din poveste doar pentru a intra într-un alt capitol al ei. Aplaudăm prestaţia actorilor, decorul, nu întotdeauna şi dramaturgul care a ales să ne întristeze.

La teatru, România e la fel de sumbră ca pe stradă, iar soluţiile nu sunt nici măcar sugerate. Magia teatrului ţine doar o clipă, uneori nici atât.

***Made in Est** şi **În container** au în comun un dramaturg, Constantin Cheianu, din Republica Moldova, care nu se sfieşte să spună lucrurilor pe nume când e vorba de corupţie, droguri, şantaj etc. şi care exploatează legăturile strânse dintre realităţile de pe cele două maluri ale Prutului. Strada urcă pe scenă şi de acolo ne priveşte. Sunt spectacole de la care pleci revoltat, din ce în ce mai dornic să ieşi: afară, nu din sală, ci din România.*

De altfel, este din ce în ce mai prezentă pe scândură, ca şi pe marele ecran, în producţiile cinematografice ale noii generaţii de regizori şi nu numai, tema emigrării. Italia, Spania, Germania sunt adevărate refugii, locuri de izbăvire sufletească şi trupească pentru români. Cazurile sociale au devenit pentru dramaturgii contemporani o sursă de inspiraţie care depăşeşte cu mult puterile omeneşti ale imaginaţiei. Poveştile nu mai pot minţi frumos."

(Gina Popa - **România, pe scândură, în lumina reflectoarelor,** în ziarul ***Evenimentul Regional al Moldovei***)

Scanned with OKEN Scanner

A. 1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente ce privesc articolul dat:
– publicaţia din care a fost selectat fragmentul;
– evenimentul cultural pe care îl prezintă;
– tema producţiilor teatrale şi cinematografice. (4p)

2. Selectează structurile / grupurile de cuvinte care evidenţiază sursa de inspiraţie a dramaturgilor. (4p)

3. Precizează ce sunt ca părţi de vorbire cuvintele subliniate în primul vers din strofa a doua. (4p)

4. Precizează funcţia sintactică a cuvintelor din sintagma: „*adevărului rostit de actori*“. (4p)

5. Notează răspunsul corect pentru cerinţa de mai jos.
Contragerea propoziţiei subordonate „*care depăşeşte cu mult puterile omeneşti ale imaginaţiei*“ va fi:
a) atribut;
b) nume predicativ;
c) complement indirect. (4p)

6. Construieşte o frază în care expresia **e destul** să fie element regent pentru o propoziţie subiectivă. (4p)

B. Redactează o scurtă compunere de 15-20 de rânduri în care să îţi exprimi opinia în legătură cu enunţul: „*Poveştile nu mai pot minţi frumos*“.

În compunerea ta, trebuie:
– să-ţi prezinţi opinia despre mesajul enunţului dat; (4p)
– să valorifici secvenţele din text care ilustrează mesajul; (4p)
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p; coerenţa textului - 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p; ortografia - 3p; punctuaţia - 2p; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Scanned with OKEN Scanner

Testul 27

Subiectul I (42p)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Părul tău e mai decolorat de soare,
regina mea de negru şi de soare.
Ţărmul s-a rupt de mare şi te-a urmat
ca o umbră, ca un şarpe dezarmat.
Trec fantome-ale verii în declin,
corăbiile sufletului meu marin.
Şi viaţa se iluminează,
sub ochiul tău verde la amiază,
cenuşiu ca pământul la amurg.
Oho, alerg şi salt şi curg.
Mai lasă-mă un minut.
Mai lasă-mă o secundă.
Mai lasă-mă o frunză, un fir de nisip.
Mai lasă-mă o briză, o undă.
Mai lasă-mă un anotimp, un an, un timp.“

(Nichita Stănescu – **Viaţa mea se luminează**)

1. Transcrie numai cuvintele formate prin derivare din următoarea serie: **decolorat, urmat, sufletului, dezarmat, luminează, pământul.** (4p)

2. Construieşte patru enunţuri prin care să demonstrezi polisemia verbului **a trece.** (6p)

3. Numeşte modul de expunere folosit în versurile de mai sus. (6p)

4. Transcrie două structuri care conţin o comparaţie, respectiv, o metaforă. (6p)

5. Selectează un fragment de cel mult un vers care să indice prezenţa eului liric. (6p)

B. Redactează o compunere de 10-15 rânduri în care să argumentezi că fragmentul citat face parte dintr-o **operă lirică.**

În compunerea ta, trebuie:

– să ilustrezi trăsăturile textului liric; (4p)

– să evidenţiezi două mijloace artistice prin care este susţinută ideea poetică; (4p)

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)

– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36p)

„Ziua, luna, anul naşterii fiecăruia dintre noi şi, nu în ultimul rând, ascendentul dau acele caracteristici definitorii care ne fac unici. Pe baza acestor elemente se stabileşte ecuaţia astrologică ce vorbeşte despre personalitatea noastră. Primul element este dat de anul naşterii, iar cele mai multe indicii despre el ni le oferă zodiacul chinezesc. Anul în care ne naştem are o mare influenţă asuprea vieţii fizice, pentru că el reprezintă, după spusele celor care l-au conceput, «animalul care se ascunde în inima noastră». Al doilea element este determinat de luna naşterii, şi anume de poziţia Soarelui într-una dintre cele 12 constelaţii. Al treilea element este decada, o subdiviziune a zodiei, întinsă pe 10 grade, ce poate fi detaliată prin consultarea zodiacului druidic (zodiacul arborilor). Acesta este format din 21 de arbori aflaţi în legătură strânsă cu gradele solare. Cele trei elemente alcătuiesc împreună partea de generalitate a ecuaţiei astrologice, care conţine date şi trăsături comune multor fiinţe. Al patrulea element care asigură intrarea în astrologia propriu-zisă este ascendentul. El se calculează după ora naşterii, indicând particularităţile fiecărui individ în parte. Acesta este elementul unic pe care îl are orice fiinţă.“

(Teodor Nițu - **De la general la unic**, în revista ***Terra Magazin***)

A. 1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente din text, evidenţiindu-le semnificaţia astrologică:
– anul naşterii;
– luna în care ne naştem. (4p)

2. Rescrie enunţul din care se desprinde modalitatea de a calcula ascendentul. (4p)

3. Rescrie subiectul primei propoziţii din textul dat. (4p)

4. Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor din sintagma: *„Al treilea element este decada“*. (4p)

5. Transcrie din textul dat o frază în care există o propoziţie subordonată atributivă. (4p)

6. Contrage ultima propoziţie subordonată din text în partea de propoziţie corespunzătoare. (4p)

B. Redactează o scurtă compunere de 15-20 de rânduri în care **să relatezi o întâmplare** al cărei motto să fie: *„Orice fiinţă este unică“*.

În compunerea ta, trebuie:
– să prezinţi o întâmplare relevantă (reală sau fictivă); (4p)
– să îţi exprimi o opinie în legătură cu enunţul dat; (4p)
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p; coerenţa textului - 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p; ortografia - 3p; punctuaţia - 2p; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Scanned with OKEN Scanner

Testul 28

Subiectul I (42p)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Mihu se lăsă pe un scaun de lângă masă, îşi rezemă capul pe cot şi rămase vreme îndelungată pierdut în gânduri mistuitoare. Viaţa îi era ruptă în două, după toate câte a suferit în cele din urmă zile; acum se temea că nici în viitor nu-i mai rămâne nicio mângâiere. Nu se îndoia că Marta se va alina şi va pierde gândul de dragoste pentru păstor; dar suferinţele ei erau mai grele pentru dânsul. Ar fi purtat şi aceste suferinţe, şi nu-l mâhnea decât un singur gând: ce va zice lumea? (...)

Într-un târziu, el se ridică, îşi netezi fruntea, apoi grăi încet şi fricos:

– Dar ce-mi pasă de gura satului!" (Ioan Slavici – **Gura satului**)

1. Dă exemple, din text, de două cuvinte formate prin mijloace interne de îmbogăţire a vocabularului. (6p)

2. Selectează din următoarea serie două cuvinte care conţin diftongi şi două care conţin vocale în hiat: **mistuitoare, viitor, erau, mângâiere, mâhnea, satului, grăi.** (6p)

3. Indică două trăsături ale genului epic ilustrate în text. (6p)

4. Scrie care este gândul care-l mâhneşte pe Mihu. (6p)

5. Precizează două sentimente de care este cuprins sufletul lui Mihu. (6p)

B. Într-o compunere de 10-15 rânduri, **caracterizează personajul principal din schiţa** studiată.

În compunerea ta, trebuie:

–să evidenţiezi trăsăturile personajului ales; (4p)

– să indici două mijloace de caracterizare; (4p)

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)

– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Subiectul al II-lea (36p)

*„Astăzi, de la ora 17.30, la **Centrul Cultural Francez** Iaşi, va debuta seara literară dedicată scriitorului Eugen Ionescu. Prezentarea operei literare şi lecturile bilingve din operele **Cântăreaţa cheală** şi **Rinocerii** vor fi făcute de către invitaţii Laurent Duminz (lector Wallonie-Bruxelles), Octavian Jighirgiu şi Irina Scutariu (actori). Cu această ocazie va fi proiectat şi spectacolul **Cântăreaţa cheală**, pus în scenă de Jean-Luc Lagarce.*

*În aceeaşi seară, de la ora 19, la **Centrul Cultural Francez** se vor prezenta rezultatele proiectului **Warshow** de Radu Salahoru (desfăşurat în perioada 13-27 noiembrie la CCF) şi se va lansa catalogul **Carte Blanche 2008**.*

Scanned with OKEN Scanner

Carte Blanche aux jeunes créateurs *este un program expoziţional şi de promovare a tinerilor artişti vizuali români, iniţiat şi susţinut de* ***Centrul Cultural Francez*** *din Iaşi şi realizat în colaborare cu* ***Studioul de practici şi dezbateri artistice*** *Iaşi. În anul 2008, prin acest program au fost susţinute patru proiecte artistice:* ***Revin în 5 minute*** *de Dumitru Oboroc,* ***Portrete inoculate*** *de Miruna Nicolaev şi* ***Backstaged*** *de Alex Maxim.*

(G.P. - **Lecturi încrucişate**: Eugen Ionescu, în ziarul ***Evenimentul Regional al Moldovei***)

A.1. Textul de mai sus este: **a)** o ştire; **b)** un anunţ; **c)** un articol. (4p)

2. Unde şi când va avea loc evenimentul prezentat? (4p)

3. Selectează, din text, trei predicate verbale exprimate prin verbe la diateze diferite. (4p)

4. Stabileşte funcţiile sintactice ale cuvintelor din sintagma: „*prin acest program au fost susţinute patru proiecte artistice*". (4p)

5. Extinde funcţia sintactică a cuvântului subliniat în enunţul de mai jos în propoziţia subordonată corespunzătoare: „ *...va fi proiectat şi spectacolul Cântăreaţa cheală,* ***pus*** *în scenă de Jean-Luc Lagorce.*" (4p)

6. Precizează felul primului enunţ din text, după toate criteriile învăţate. (4p)

B. Redactează o scurtă compunere de 15-20 de rânduri, în care **să relatezi un eveniment cultural** desfăşurat de **Ziua Naţională a României** la **Palatul Culturii** din **Iaşi.**

În compunerea ta, trebuie:

– să ai în vedere: sloganul, scenariul, personajele, mesajul transmis; (4p)

– să-ţi exprimi o opinie în legătură cu modul de organizare a evenimentului; (4p)

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)

– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p; coerenţa textului - 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p; ortografia - 3p; punctuaţia - 2p; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Scanned with OKEN Scanner

Testul 29

Subiectul I (42p)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Într-o pădure veche, în ce loc nu ne pasă,
Un ţăran se dusese să-şi ia lemne de casă.
Trebuie să ştiţi însă, şi poci să dau dovadă,
Că pe vremea aceea toporul n-avea coadă.
(...) Aşa ţăranul nostru numai cu fieru-n mână,
Începu să sluţească pădurea cea bătrână.
Tufani, palteni, ghidarii se îngroziră foarte:
«Tristă veste, prieteni, să ne gătim de moarte»,
Începură să zică, «toporul e aproape!
În fundul unei sobe ţăranu-o să ne-ngroape!»
– «E vreunul d-ai noştri cu ei să le ajute?»
Zise un stejar mare, ce avea ani trei sute
Şi care era singur ceva mai la o parte;
– «Nu», – «Aşa fiţi în pace; astă dată-avem parte;
Toporul şi ţăranul alt n-o să izbutească,
Decât să ostenească».”

(Grigore Alexandrescu – **Toporul şi pădurea**)

A. 1. Găseşte, în text, un regionalism fonetic şi o formă verbală populară. (6p)
2. Indică sinonime lexicale pentru: **la o parte** şi **a avea parte**. (6p)
3. Selectează, din text, o structură care conţine o personificare. (6p)
4. Rezumă în două enunţuri/idei subiectul acestui fragment. (6p)
5. Menţionează două trăsături care să justifice faptul că fragmentul face parte dintr-o operă epică. (6p)

B. Redactează o scurtă compunere, de 10-15 rânduri, în care să argumentezi că textul-suport se încadrează în specia **fabulă**.

În compunerea ta, trebuie:
– să ilustrezi două trăsături ale fabulei; (4p)
– să evidenţiezi două mijloace artistice specifice fabulei; (4p)
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36p)

„Teatrul Tineretului din Piatra Neamț a fost ținta unui proiect inedit, «Despre România, numai de bine», prin intermediul căruia regizorul Ana Mărgineanu și dramaturgul Ștefan Peca propun o analiză neconvențională a României de azi, plecând, după propriile lor mărturisiri, de la un plan local și ajungând, prin cumulare, la o perspectivă mai amplă: ***«Proiectul constă într-o serie de spectacole inspirate de câteva din orașele noastre».*** *Regizorul și dramaturgul se duc într-un oraș pe care nu îl cunosc prea bine și timp de două saptămâni încearcă să afle tot ce se poate afla despre el. Caută să descopere legendele, miturile specifice locului, de la date concrete istorice, la folclor, dar sunt interesați în special de modul în care se desfășoară viața locală în prezent - care sunt principalele griji, dorințe, probleme, preocupări, atât pe plan colectiv, cât și în particular.*

Citesc ziarele locale, se plimbă pe arterele principale și periferice, vizitează fiecare cartier și, mai ales, caută să vorbească cu cât mai multă lume, de la primar, polițiști, asistenți sociali, personalități locale, până la cetățenii obișnuiți. ***«Acest proces de cercetare nu are neapărat o rețetă. Nu cred că poți ajunge în două săptămâni la o cunoaștere profundă, dar cred că poți ajunge la o foarte puternică primă impresie. Această puternică primă impresie constituie baza viitorului spectacol. Este important de precizat că miza finală nu este un spectacol-documentar, ci unul inspirat de orașul respectiv».***

Așa s-au născut cele «5 minute miraculoase în Piatra Neamț». Miracolul vine, spun regizorul Ana Mărgineanu și dramaturgul Ștefan Peca, de la faptul că locuitorii din Piatra Neamț sunt singurii români mândri de orașul lor...“

(Gina Popa - «Despre România, numai bine», în *Evenimentul Regional al Moldovei*)

A. 1. Încadrează textul de mai sus într-unul dintre tipurile de scriere indicate:
– anunț;
– știre;
– articol. (4p)

2. Argumentează afirmația de la exercițiul **1,** indicând două trăsături specifice, prezente în text. (4p)

3. Precizează cazurile substantivelor din enunțul: *„Teatrul Tineretului din Piatra Neamț a fost ținta unui proiect inedit (...)* (4p)

4. Indică funcțiile sintactice ale cuvintelor din sintagma: *„a fost ținta unui proiect inedit“*. (4p)

Scanned with OKEN Scanner

5. Notează litera corespunzătoare răspunsului corect:

Propoziţia subordonată din fraza subliniată în text este o propoziţie subordonată:

a) subiectivă;

b) completivă directă;

c) completivă indirectă. (6p)

6. Extinde funcţia sintactică a cuvântului subliniat în propoziţie subordonată corespunzătoare: *„Proiectul constă într-o serie de spectacole inspirate de câteva din oraşele noastre."* (4p)

B. Redactează un **anunţ** de 15-20 de rânduri, prin care să aduci la cunoştinţa publicului spectacolul din cadrul proiectului ***Despre România, numai bine***, desfăşurat în oraşul tău - Braşov.

În compunerea ta, trebuie:

– să evidenţiezi *ce*, *unde*, *când*, *cum* vor avea loc acţiunile din proiect; (4p)

– să foloseşti un limbaj adecvat tipului de text; (4p)

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)

– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p; coerenţa textului - 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p; ortografia - 3p; punctuaţia - 2p; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Testul 30

Subiectul I (42p)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„De-o săptămână se puseseră ploi necurmate. Băteau picuri grei şi repezi, ca de sticlă; se cernea prin sită o bură deasă; se prelungeau aţe subţirele din văzduh. În răstimpuri, vântul – nevăzut, nesimţit pe pământ – lua pe aripi grămezi mari de neguri, ce zăceau ca nişte uriaşi lânoşi, adormiţi pe muchiile pădurilor, şi le târa, greoaie, de pe o culme pe alta. Deseori se întuneca, se însăra; izvorau din patru părţi ale lumii nouri negri, vineţii; pe-alocuri se părea că se porneşte cu înec un râu de păcură de-un negru-albăstrui."

(Ioan Agârbiceanu – **Zile ploioase**)

1. Extrage şi rescrie un cuvânt format prin derivare cu prefix de negaţie şi un cuvânt compus. (6p)

2. Identifică, în text, două cuvinte care fac parte din câmpul lexical al culorilor. (6p)

Scanned with OKEN Scanner

3. Numeşte anotimpul căruia îi este familiară imaginea surprinsă creată în fragmentul de mai sus. (6p)
4. Rescrie, din text, un epitet şi o comparaţie. (6p)
5. Transcrie din textul dat două cuvinte/structuri care sugerează continuitatea, durabilitatea. (6p)

B. Redactează o scurtă compunere de 10-15 rânduri în care să argumentezi că în fragmentul dat se foloseşte **descrierea** ca mod de expunere.
În compunerea ta, trebuie:
– să ilustrezi trăsăturile descrierii ca mod de expunere; (4p)
– să evidenţiezi mijloacele artistice prin care se realizează imaginea artistică; (4p)
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Subiectul al II-lea (36p)

„Mare patriot, ducând mereu dorul pământului natal Brâncuşi creează ***Ansamblul de la Târgu Jiu****, închinat eroilor români ce şi-au jertfit viaţa în primul război mondial. Compus din* ***Masa tăcerii, Aleea Scaunelor, Poarta sărutului*** *şi* ***Coloana infinitului*** *(sau a* ***Recunoştinţei fără sfârşit)*** *ansamblul monumental reprezintă opera sa cea mai importantă în care viziunea şi concepţia brâncuşiană şi-au găsit deplina realizare. Geo Bogza îl descria: «Tăind piatra şi lemnul cu mâinile lui de ţăran din Gorj, cutezător întotdeauna şi niciodată încercat de eroare, el a îmbogăţit muzeele lumii şi cerul ce se bolteşte deasupra pământului cu opere ce prevestesc filosofia şi arta viitorului. El este mai mult decât un artist de geniu, este un vizionar».“*

(Reprezentanţi de seamă ai artelor plastice româneşti din prima parte a secolului al XX-lea , în *Educaţie plastică,* manual pentru clasa a VIII-a, Editura Corint)

A.1. Formulează câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc textul citat:
– publicaţia în care a apărut;
– personalitatea evocată. (4p)
2. Formulează un enunţ în care să redai esenţialul din cuvintele lui Geo Bogza, într-o idee principală. (4p)
3. Rescrie, din text, un predicat verbal şi un predicat nominal. (4p)
4. Indică funcţiile sintactice ale pronumelor din primul enunţ. (4p)
5. Extinde funcţia sintactică a verbului **tăind** în propoziţia corespunzătoare. (4p)
6. Rescrie şi precizează felul primei propoziţii subordonate din textul dat. (4p)

Scanned with OKEN Scanner

B. Formulează trei idei principale pe baza textului-suport. (12p)
În compunerea ta, trebuie:
– să respecți fidelitatea față de textul-suport;
– să folosești elementele lexicale specifice textului-suport;
– să operezi transformările necesare (timpuri verbale, cazuri, tipuri de propoziții etc.)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției - 1p; coerența textului - 2p; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului - 2p; ortografia - 3p; punctuația - 2p; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Testul 31

Subiectul I (42p)

Citește cu atenție textul următor:

„Cu grele răsuflete apele dorm,
Pe lanuri dorm spicele grele,
Asupra pădurii veghează de sus
Cetatea eternelor stele.
Luceafărul bolnav în lumea de-nghet
Clipește din gene molatic,
Când dorul pribeag, de pe-o creastă de ulm,
Și-l geme porumbul sălbatic ..."

(Octavian Goga – **Dimineața**)

1. Indică numărul de litere și numărul de sunete din următoarele cuvinte: **cetatea** și **luceafărul**. (6p)
2. Formează un derivat și un compus de la cuvântul **stea**. (6p)
3. Enumeră patru cuvinte care denumesc elementele cadrului descris. (6p)
4. Selectează, din text, structurile care conțin un epitet și o personificare. (6p)
5. Explică semnificația metaforei *„Cetatea eternelor stele"*. (6p)

B. Redactează o scurtă compunere, de 10-15 rânduri, în care să argumentezi că în fragmentul dat se folosește **descrierea** ca mod de expunere.
În compunerea ta, trebuie:
– să ilustrezi trăsăturile descrierii ca mod de expunere; (4p)
– să evidențiezi mijloacele artistice prin care se realizează imaginea artistică; (4p)
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. (2p)

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (42p)

„În data de 5 octombrie 2009 INTUITEXT a lansat ***www.ViitoriOlimpici.ro****, un portal dedicat pregătirii pentru olimpiada națională de matematică ce se adresează elevilor din învățământul primar, gimnazial și liceal (clasele IV - XII). Dacă doriți să vă implicați în acest proiect și doriți mai multe detalii, vă rugăm să ne scrieți pe adresa echipa@viitoriolimpici.ro.*

Portalul conține materiale teoretice însoțite de aplicații (exerciții și probleme) necesare pregătirii pentru olimpiada școlară de matematică. De asemenea, pe ***ViitoriOlimpici.ro*** *se vor desfășura online concursuri anuale.*

Începând din 5 octombrie 2009, elevii pot să își verifice cunoștințele de matematică participând la ***Concursul anual Viitori Olimpici****. Aceasta presupune învățarea, aprofundarea, exersarea și recapitularea cunoștințelor necesare pentru olimpiade, cunoștințe ce depășesc programa școlară.*

Concursul se adresează elevilor din învățământul primar, gimnazial și liceal (clasele IV-XII), fiind disponibil câte un concurs pentru fiecare an de studiu. Concursul se desfășoară pe parcursul a 13 etape online + o etapă finală, și va acoperi toată materia de matematică pentru olimpiada școlară. În cadrul ficărei etape vor fi publicate online, pentru fiecare clasă, de la clasa a IV-a până la a XII-a, teorie, exerciții și probleme rezolvate, teste de evaluare online, probleme cu răspuns liber."

(www.didactic.ro - Știri)

A. 1. Formulează câte un enunț în care să numești următoarele elemente din text:

– numele portalului lansat;

– modul de desfășurare a concursului. (4p)

2. Rescrie enunțul/sintagma care ne informează în privința conținutului portalului. (4p)

3. Rescrie numeralele din ultimul enunț al textului și precizează valoarea lor morfologică. (4p)

4. Precizează funcțiile sintactice ale cuvintelor din sintagma: *„ce depășesc programa"*. (4p)

5. Contrage subordonata din enunțul: *„elevii pot să își verifice cunoștințele de matematică participând la Concursul anual Viitori Olimpici."* (4p)

6. Rescrie litera corespunzătoare răspunsului corect. Primele trei propoziții din fraza subliniată în text sunt, în ordine:

a) condițională, completivă directă, principală;

b) condițională, completivă directă, completivă directă;

c) principală, completivă directă, completivă directă. (4p)

Scanned with OKEN Scanner

B. Redactează o scurtă compunere, de 15-20 de rânduri, în care **să relatezi experienţa trăită** la un concurs/teză de matematică sau la oricare alt obiect.

În compunerea ta, trebuie:

– să evidenţiezi sentimentele, trăirile; (4p)

– să prezinţi înlănţuirea de fapte; (4p)

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)

– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p; coerenţa textului - 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p; ortografia - 3p; punctuaţia - 2p; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Testul 32

Subiectul I (42p)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„(...) – Cât fac douăzeci şi cinci de măgari şi cu cincisprezece boi?

Mă gândii eu, mă răzgândii. Îmi dam cu socoteala: asta nu e adunare, că frate-meu îmi da să adun tot lucruri de un fel, şi aşa zicea el că este adunarea. Ei, trebuie să fie înmulţire. Dar frate-meu ar fi fost mai bun, mi-ar fi spus cât a dat pe un măgar şi pe un bou, ca să pot spune cât fac toţi la un loc. Dacă văzui că nu se poate altfel, mă hotărâi să răspund:

– Domnule, nu pot face socoteala pe măgari şi pe boi, că tata n-are decât cai... la cai m-aş pricepe...

(...) Domnul râse, şcolarii pufniră, pe mine mă podidiră lăcrâmile."

(Barbu Ştefănescu Delavrancea – **Domnul Vucea**)

1. Alege seria de cuvinte care conţin diftongi: **a) boi, gândii, adunarea, mai; b) eu, îmi, mi-ar, văzui; c) hotărâi, cai, fie, mai.** (6p)

2. Cuvintele **răzgândii** şi **înmulţire** sunt formate, în ordine, prin:

a) derivare cu prefix, derivare cu sufix;

b) derivare cu prefix, derivare parasintetică;

c) derivare cu prefix, derivare cu prefix. (6p)

3. Încadrează fragmentul de mai sus în genul literar corespunzător. (6p)

4. Transcrie, din text, propoziţia/structura care evidenţiază reacţia celorlalte personaje faţă de protagonist. (6p)

5. Explică folosirea persoanei I în prezentarea faptelor. (6p)

Scanned with OKEN Scanner

B. Transformă fragmentele de dialog din textul dat în **vorbire indirectă**, în maximum 15 rânduri.

În compunerea ta, trebuie:

– să respecţi fidelitatea faţă de textul-suport în privinţa lexicului şi a ordinii întâmplărilor; (4p)

– să realizezi transformările specifice vorbirii indirecte; (4p)

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)

– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Subiectul al II-lea (36p)

*„**Jurnalul** este definit ca scriere în care un autor îşi notează sub formă de însemnări zilnice evenimente importante legate în special de biografia sa. La origine, termenul jurnal desemnează o activitate cu caracter reflexiv, spontană, manifestare a nevoii de a scrie, liberă de orice constrângeri tehnice formale. Specie a memorialisticii, **jurnalul personal/intim** constă în însemnările pe care le face o persoană în scopul de a reduce cât mai mult distanţa dintre faptul trăit şi consemnarea sa.“*

(Alina Tonea, Teodora Ţifu - **Poate fi jurnalul o metodă de evaluare interdisciplinară a scrierii?**, în revista ***Perspective***)

A. 1. Alcătuieşte câte un enunţ în care să numeşti următoarele elemente care privesc articolul dat:

– autorul/autorii;

– revista din care a fost selectat;

– semnificaţia originară a cuvântului **jurnal**. (4p)

2. Rescrie enunţul care sugerează faptul că un jurnal poate lua orice formă de exprimare doreşte scriitorul. (4p)

3. Precizează valoarea morfologică şi funcţia sintactică a cuvintelor din structura: *„le face o persoană“*. (3p)

4. Transcrie, din text, un adjectiv pronominal şi un adjectiv format prin derivare. (4p)

5. Realizează expansiunea părţilor de propoziţie exprimate prin cuvintele: **de a scrie** şi **trăit**. (4p)

6. Contrage ultima propoziţie subordonată din textul dat şi precizează partea de propoziţie obţinută. (4p)

B. Redactează o scurtă compunere, de 15-20 de rânduri, în care să consemnezi, sub formă de **jurnal**, întâmplări pe care le-ai trăit şi care te-au marcat. (12p)

În compunerea ta, trebuie:

– să prezinţi întâmplările reale sau imaginare, alegând mijloace de expresie potrivite;

– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate;

– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate.

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p; coerenţa textului - 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p; ortografia - 3p; punctuaţia - 2p; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Scanned with OKEN Scanner

Testul 33

Subiectul I (42p)

Citeşte cu atenţie textul următor:

„Dacă din întâmplare faci o plimbare sentimentală pe colinele care încing Iaşii la apus; dacă-ţi dai osteneala să urci până la feluritele mănăstiri, şi cu deosebire la Galata, (...) dacă te opreşti la câţiva paşi dedesubtul ruinelor palatului Ipsilanti, căzut în zorii lui, ca şi stăpânii, uimirea ce te cuprinde e mare pe cât de frumoasă e panorama pe care o desfăşoară Iaşii."

(Alecu Russo – **Iaşii şi locuitorii lui în 1840**)

1. Indică un sinonim pentru locuţiunea **a-şi da osteneala** şi un antonim pentru **a desfăşura**. (6p)
2. Extrage, din text, două neologisme. (6p)
3. Explică semnificaţia sintagmei: *„căzut în zorii lui"*. (6p)
4. Indică motivul **uimirii** ce cuprinde privitorul. (6p)
5. Menţionează două trăsături care să justifice faptul că fragmentul face parte dintr-o operă literară. (6p)

B. Redactează o scurtă compunere, de 15-20 de rânduri, în care să realizezi descrierea ştiinţifică a tabloului realizat în textul suport.

În compunerea ta, trebuie:
– să respecţi coordonatele tabloului descris în textul suport; (4p)
– să foloseşti elementele specifice unei descrieri ştiinţifice; (4p)
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Subiectul al II-lea (36p)

*„În ultima vreme, instituţiile culturale aflate în administraţia **Consiliului Local** şi-au îmbogăţit repertoriul, spectacolele având răsunet în plan naţional şi internaţional, aceste ecouri concretizându-se în premii prestigioase, marcând performanţa artistică. Îmi permit să amintesc aici **Teatrul Mihai Eminescu, Orchestra Simfonică, Teatrul pentru Tineret şi Copii Vasilache**, fiecare devenind un veritabil brand cultural pentru Botoşani. Valoarea manifestărilor culturale de astăzi are o tradiţie îndelungată, de exemplu **Teatrul Mihai Eminescu** a aniversat anul acesta 170 de ani de teatru în limba română în oraşul nostru şi 50 de ani de când funcţionează în actuala clădire.*

Pentru cei interesaţi de turismul pe itinerarii culturale, Botoşanii, un veritabil Panteon al spiritualităţii româneşti, întrupează acel pământ privilegiat, gazdele ospitaliere fiind gata să-i întâmpine cu zâmbetul pe buze şi cu bucurie în suflet."

(Cătălin Mugurel Flutur - **Cuvânt introductiv** la ***Pagini Aurii*** 2008-2009)

Scanned with OKEN Scanner

A. 1. Formulează câte un enunț pentru următoarele aspecte din text:
– vechimea **Teatrului Mihai Eminescu**;
– edificiile culturale ale orașului Botoșani. (4p)
2. Rescrie enunțul din care reiese activitatea performantă a instituțiilor culturale amintite. (4p)
3. Rescrie, din text, un verb copulativ și precizează-i modul. (4p)
4. Precizează funcțiile sintactice ale cuvintelor din sintagma: *„funcționează în actuala clădire"*. (4p)
5. Alătuiește o frază în care verbul a deveni să fie regent pentru o propoziție predicativă. (4p)
6. Rescrie varianta care notează răspunsul corect.
Propoziția subordonată subliniată în text este:
a) completivă indirectă;
b) completivă directă;
c) predicativă. (4p)

B. Redactează o scurtă compunere, de 15-20 de rânduri, în care **să descrii artistic** un edificiu (biserică, teatru, casă memorială) din orașul/satul tău.
În compunerea ta, trebuie:
– să evidențiezi elementele componente/structura; (4p)
– să indici plasarea în spațiu; (4p)
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției - 1p; coerența textului - 2p; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului - 2p; ortografia - 3p; punctuația - 2p; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Testul 34

Subiectul I (42p)

Citește cu atenție textul următor:

„Într-o sară, toamna târziu, seninul era presărat cu flori de argint. Vântul nu bătea, ci pădurea suspina totuși încet și lin. Din coasta Cornului, ca și când ar fi fost atinși de săgeată, ulii se boceau jalnic: «Chiau, chiau, chiau!»

Ședeam afară, pe podmol. Femeile torceau, bărbații pipau. Deodată auzim «Buf, buf, buf!» în poartă.

– Cine-i acolo?

«Buf, buf, pooc!»

– Cine-i acolo, ori nu auzi?

– Cine-i acolo, cine-i acolo! Vino de deschide și vei vedea că cine-i!"

(Ioan Agârbiceanu – **Hoțul**)

Scanned with OKEN Scanner

1. Extrage, din text, un cuvânt compus şi unul derivat cu sufix. (6p)
2. Alcătuieşte trei enunţuri prin care să demonstrezi polisemantismul cuvântului **a bate**. (6p)
3. Transcrie, din text, două cuvinte care indică timpul. (6p)
4. Explică folosirea semnului exclamării la sfârşitul enunţului: *„Cine-i acolo, cine-i acolo!"* (6p)
5. În fragmentul dat există: **a)** un singur mod de expunere (naraţiunea); **b)** două moduri de expunere (naraţiunea şi dialogul); **c)** trei moduri de expunere (naraţiunea, descrierea, dialogul). (6p)

B. Redactează o scurtă compunere, de 10-15 rânduri, în care să argumentezi că fragmentul dat face parte dintr-o *operă epică.*

În compunerea ta, trebuie:
– să evidenţiezi două trăsături ale operei epice prezente în textul-suport; (4p)
– să comentezi relaţia autor - narator - personaj; (4p)
– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Subiectul al II-lea (36p)

„Nu cu mult timp în urmă, ingineria genetică părea un termen desprins din domeniul SF. Când auzeau despre această ştiinţă, unii oameni se gândeau, de obicei, la produsele alimentare modificate genetic. Toate acestea s-au schimbat odată cu apariţia oiţei Dolly, prima clonă a unui animal. Progresele recente ale geneticii au dat naştere unor noi discuţii, de data aceasta cu privire la clonarea fiinţelor umane sau la crearea organismului perfect. Oamenii de ştiinţă sunt de părere că ingineria genetică reprezintă răspunsul la multitudinea de probleme cu care milioane de oameni se confruntă zilnic. Calviţia ereditară, afecţiunile cardiace, tulburările psihice şi multe alte boli genetice ar dispărea.

Ingineria genetică înglobează un ansamblu de metode şi tehnici de lucru prin care se manipulează materialul genetic la nivel celular şi molecular. Astfel, se obţin microorganisme, plante şi animale reprogramate genetic, în al căror genom sunt incluse gene străine, utile, exprimabile şi transmisibile stabil la descendenţi. Ingineria genetică utilizează cultura* ***in vitro*** *a celulelor, ţesuturilor animale şi vegetale, precum şi tehnica ADN recombinat. Acesta prezintă avantajul că poate depăşi barierele de specie, adică permite transferul ADN-ului de la o specie la alta."*

(Teodor Niţu - **Ştiinţă sau Scenarii SF?**, în revista ***Terra Magazin***)

**genom* - grup de cromozomi, diferiţi genetic, care formează o unitate.

Scanned with OKEN Scanner

A. 1. Alcătuieşte câte un enunţ pentru următoarele elemente din text:
–problemele de sănătate/afecţiunile care ar putea fi rezolvate de ingineria genetică.
– tehnica folosită de ingineria genetică. (4p)
2. Formulează într-un enunţ ideea ce se desprinde din ultimul paragraf al textului-suport. (4p)
3. Transcrie, din text, două substantive articulate diferite (hotărât şi nehotărât). (4p)
4. Precizează funcţiile sintactice ale cuvintelor din sintagma: *„în al căror genom sunt inculse"*. (4p)
5. Notează varianta care repezintă răspunsul corect la următoarea întrebare: Care este felul subordonatei subliniate în textul dat?
a) atributivă;
b) completivă directă;
c) circumstanţială de mod. (4p)
6. Indică felul subordonatei din enunţul: *„Când auzeau despre această ştiinţă, unii oameni se gândeau, de obicei, la produsele alimentare modificate genetic."* (4p)

B. Redactează o scurtă compunere, de 15-20 de rânduri, în care **să-ţi exprimi opinia** în legătură cu astpectele benefice/pozitive ale inginerieie genetice prezentate în textul-suport.
În compunerea ta, trebuie:
– să-ţi exprimi o părere în legătură cu aspectele prezentate; (4p)
– să evidenţiezi aspectele prezentate în text; ; (4p)
– să ai un conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziţiei - 1p; coerenţa textului - 2p; registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p; ortografia - 3p; punctuaţia - 2p; aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Testul 35

Subiectul I (42p)
Citeşte cu atenţie textul următor:

„Jelui-m-aş şi n-am cui
Jelui-m-aş codrului,
Codrului frunzosului,
Codrului umbrosului;
Codru-i jalnic ca şi mine,
Vara trece, toamna vine,
Pică-i frunza toată bine,
Cu crengi veştede rămâne!
Maică, măiculeana mea,
Auzi-mi tu jalea mea?"

(*Doina)**

Scanned with OKEN Scanner

1. Selectează, din text, două cuvinte în care sunetul ***i*** să fie vocală şi, apoi, semivocală. (6p)

2. Alcătuieşte familia lexicală a cuvântului ***bine*** (un derivat, un compus şi un cuvânt format prin schimbarea clasei morfologice). (6p)

3. Transcrie versul care sugerează succesiunea anotimpurilor. (6p)

4. Indică procedeul artistic realizat prin repetarea consoanei *m* în poziţie iniţială, în versul *„Maică, măiculeana mea”*. (6p)

5. Explică semnificaţia versului *„Jelui-m-aş codrului”*. (6p)

B. Redactează o compunere, de 10-15 rânduri, în care să argumentezi că textul-suport face parte dintr-o **operă populară**.

În compunerea ta, trebuie:

– să evidenţiezi trăsăturile **genului liric** al fragmentul dat; (4p)

– să argumentezi apartenenţa la folclor a operei citate; (4p)

– să ai o structură adecvată tipului de text şi cerinţei formulate; (2p)

– să te înscrii în limitele de spaţiu indicate. (2p)

Subiectul al II-lea (36p)

„La începutul secolului al XVIII-lea, pe locul unei bisericuţe de lemn, domnitorul Constantin Brâncoveanu a construit o altă biserică din piatră şi cărămidă. A transformat şi reorganizat locul, dezvoltând o viaţă de obşte. La puţin timp, înfiinţează aici şi o şcoală de grămătici, un atelier de pictură în frescă şi o mică tipografie. Au urmat secole de zbucium pentru lăcaş şi pentru credincioşii locului, mănăstirea ajungând o ruină. Distrusă în 1785, în urma rezoluţiei din 12 decembrie 1782, emisă de ***Curtea de la Viena****, a fost refăcută, după mai multe încercări nereuşite, abia în vara anului 1926, prin eforturile Mitropolitului Nicolae Bălan.“*

(Alin Totorean - **Mănăstirea Brâncoveanu**, în revista ***Terra Magazin***)

A.1. Alcătuieşte câte un enunţ pentru următoarele aspecte din text:

– obiectivul descris;

– motivul distrugerii monumentului. (4p)

2. Rescrie enunţul care face referire la personalitatea căreia i se datorează reconstrucţia mănăstirii. (4p)

3. Indică valoarea morfologică a cuvintelor: **la începutul, puţin (timp), (în) vara (anului)**. (4p)

4. Rescrie varianta care redă răspunsul corect. Funcţiile sintactice ale cuvintelor din sintagma: *„au urmat secole de zbucium“* sunt în ordine:

a) predicat verbal, subiect, atribut substantival;

b) predicat verbal, complement direct, atribut substantival;

c) predicat nominal, subiect, atribut substantival. (4p)

Scanned with OKEN Scanner

5. Indică felul ultimei propoziții din text, după toate criteriile cunoscute.(4p)
6. Precizează tipul de raport sintactic realizat între propozițiile din fraza: *„A transformat și reorganizat locul, dezvoltând o viață de obște."* (4p)

B. Redactează o scurtă compunere, de 15-20 de rânduri, în care să argumentezi că textul-suport este o **descriere științifică**.

În compunerea ta, trebuie:
– să evidențiezi două trăsături ale descrierii științifice; (4p)
– să indici elementele lexicale specifice; (4p)
– să ai un conținut adecvat tipului de text și cerinței formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției-1p; coerența textului - 2p; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului - 2p; ortografia - 3p; punctuația - 2p; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Testul 36

Subiectul I (42p)

Citește cu atenție textul următor:

„Ți-aduc omătul liniștit ce-apasă,
Cu fulg ușure, ca o piatră grea
Pe țarină, pe suflet și pe casă –
Ți-l las pe geamuri preschimbat în stea.
De-acum câmpia va fi foaia nouă
Pe care sănii-nseamnă stranii dungi,
Și-n tine, călătorule,-o să plouă
Cu zurgălăi, cu amintiri, cu doruri lungi..."

(Ion Pillat – **Iarna**)

1. Transcrie, din primele două versuri, două cuvinte care conțin diftongi.(6p)
2. Găsește, în prima strofă, un cuvânt derivat cu prefix. Precizează-i cuvântul de bază și alcătuiește alte două derivate de la acesta. (6p)
3. Indică rima și măsura primelor patru versuri. (6p)
4. Explică semnificația versurilor: *„Și-n tine, călătorule,-o să plouă / Cu zurgălăi, cu amintiri, cu doruri lungi".* (6p)
5. Menționează două argumente în sprijinul afirmației că fragmentul dat este un tablou. (6p)

Scanned with OKEN Scanner

B. Argumentează într-o compunere, de 10-15 rânduri, apartenența textului-suport la **genul liric.**

În compunerea ta, trebuie:

– să ilustrezi trăsăturile genului liric; (4p)
– să evidențiezi semnificația a două figuri de stil; (4p)
– să ai o structură adecvată tipului de text și cerinței formulate; (2p)
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. (2p)

Subiectul al II-lea (36p)

„ Se topește zahărul, se toarnă în ploș și se desenează forma dorită pe blatul unei mese din inox sau pe dosul unui platou rece. Astfel se obține decorul. Apoi se decojește banana până aproape de capăt și se acoperă cu frișcă. Se presară cacao peste coajă și peste frișcă, apoi se fixează «pânza» din zahăr caramel. Codița se îmbracă în staniol.“

(Banana split, din ***Rețete Unica*)**

A. 1. Fragmentul dat este:

a) text literar;

b) text nonliterar (utilitar).

Argumentează-ți alegerea, în patru-cinci rânduri. (4p)

2. În text apar termeni de specialitate, specifici domeniului descris. Indică acest domeniu și extrage din text, două cuvinte care se înscriu în câmpul lui semnatic. (4p)

3. Verbul **se topește** este la:

a) diateza reflexivă;

b) diateza activ-pronominală;

c) diateza pasivă. (4p)

4. Precizează cazul și funcția sintactică a fiecăruia dintre substantivele: pe lateral și unei mese. (4p)

5. Extinde funcția sintactică a cuvântului **dorită** în propoziția corespunzătoare și numește-o. (4p)

6. Indică raportul sintactic realizat între primele două propoziții din text. (4p)

B. Redactează un anunț prin care informezi publicul despre deschiderea **Cofetăriei Chițibuș.**

În compunerea ta, trebuie:

– să răspunzi la întrebările: *ce, unde, când, cum*; (4p)
– să folosești un limbaj adecvat textului publicitar; (4p)
– să folosești un ton convingător; (2p)
– să te înscrii în limitele de spațiu indicate. (2p)

Vei primi 12p pentru redactarea întregii lucrări (unitatea compoziției - 1p; coerența textului - 2p; registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului - 2p; ortografia - 3p; punctuația - 2p; așezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea - 2p).

Scanned with OKEN Scanner

RĂSPUNSURI

CAPITOLUL I

Opera narativă

1. narațiunea (se prezintă fapte la care iau parte personaje; se povestește la persoana a III-a); **2.** Naratorul (creat de autor) participă la acțiune (este personaj) de aceea narațiunea se face la persoana I (*știu, am șterpelit, am băgat*). **3.** mama, personajul - narator, Ilie Schilodul. **4.** Mama mergea în fața copilului, uitându-se mereu în urmă. Știind că mamei îi este frică de Ilie Schilodul, o liniștește când acesta le apare în cale, promițându-i s-o apere cu furculița. Ilie Schilodul face cale întoarsă. **5.** *nu mai tremură, i-i frică, cată în urmă, tresare*. **6.** Numele duce cu gândul la o anomalie fizică și morală. **8.** Fragmentul face parte dintr-o operă epică.

Structura operei literare

1. narațiunea, descrierea, dialogul. **2.** – De ce să plecați acasă, orele încă nu s-au terminat, le explică învățătorul. – Păi ce, de ore ne arde nouă acum? **3.** În satul Ponoare a venit de curând un nou învățător, Nicolae Apostol. **4.** Nicolae Apostol (învățătorul), Țăpu Vasile și un alt elev. **5.** Un băiețandru spuse, ocolindu-i privirea, că pe la vremea asta domnul Andrieș le dădea drumul acasă. Țăpu Vasile adăugă că nici nu mai așteptau să fie trimiși, plecau fără să mai întrebe. Nicolae Apostol întrebă cu glas nepăsător dacă așa făcea. Țăpu Vasile se viteji, zvârlind vecinilor priviri ascuțite, ca să citească pe chipurile elevilor minunarea pentru atâta cutezanță. **6.** prin *descriere* se realizează *portretul* grupului de elevi; autorul îi caracterizează în mod direct, realizând portretul fizic (*goi, rupți, cu straie peticite*), dar și indirect, prin mediul în care trăiesc (*crescuți în bezne și în lipsuri*) și prin comportament (*hlizindu-se la un cuvânt aspru, neînțelegând blândețea cuvântului bun*). **7.** (Erau) *goi* (copiii), *rupți* – epitete; (viață) *proaspătă* - epitet; *ce lumină, ... ce însetare de viață* – enumerație. **8.** *Privirile ascuțite* (epitet) ale lui Țăpu Vasile caută confirmarea spuselor sale în ochii celorlalți copii. **9.** Naratorul povestește detașat, fără a participa la acțiune, la pesoana a III-a.

Structura operei literare epice. Inserția. Înlănțuirea. Alternanța

1. *ochi limpede* – limpezimea privirii sugerează liniștea și echilibrul interior (sens figurat); *mă aflam în mare mâhnire...dragostea...se desfrunzise cu vara* – tristețe sufletească pricinuită de pierdera iubirii, ofilite asemeni frunzelor, toamna (sens figurat); *lăutarii....-și sticleau dinții* – buna dispoziție (sens figurat). **2.** *soarele bătea pieziș în hanul Ancuței, scânteind în geamurile zăbrelite; Și mă aflam în mare mâhnire, căci dragostea mea din anul acela se desfrunzise cu vara*. **3.** primul plan: *soarele... privind în juru-i*; al doilea plan: *-Domnilor și fraților...*; procedeul se numește inserție sau povestire în ramă. **4.** *Ascultați ce mi s-a întâmplat pe aceste meleaguri când eram tânăr*. **5.** Hanul Ancuței, toamna (*soarele bătea pieziș, Ancuța.... ațâța focul*) ca de obicei la han se află lume multă, în frunte cu Ioniță comisul, a cărui istorisire se lasă așteptată; gospodarii și cărăușii din Țara de Sus așteaptă să li se umple paharele cu vin; cu toții asistă la sosirea lui Neculai Isac. **6.** *lăutarii....-și sticleau dinții; un călăreț...cu ochiu-i limpede și albastru; noi... ne uitam la oalele goale*. **7.** Naratorul este martor al întâmplărilor de la han, o prezență discretă („*noi*, gospodarii și cărăușii din Țara de Sus *ne uitam*). **8.** Înlănțuirea prin juxtapunere și prin cuvinte care asigură cursivitatea (**cum** *coborî de pe cal....*). **9.** Prin adresarea directă: *- Domnilor și fraților....* **10.** *într-o toamnă ca asta; aici, la hanul Ancuței; mama acestei Ancuțe*. **11.** *soarele bătea pieziș în hanul Ancuței; cobzele și scripcile încă n-aveau căutare* – atmosfera creată este caldă, însă melancolică, soarele bătând în han creându-i parcă, o aureolă legendară;

Scanned with OKEN Scanner

Opera epică. Personajul

1. *narațiunea* (înșiruire de fapte prezentate de un *narator, la persoana a III-a*; acțiunea care creează *subiectul* operei literare este pusă pe seama unor *personaje* etc.). **2.** familia: mama, Ilie Moromete – tatăl (protagonistul), Niculaie – fiul, Ilinca – fiică; Tudor Bălosu – vecin. **3.** *(fața) obosită,(șiroaie) înnegrite.* **4.** *în prag, de la câmp, la drum; abia venise de la câmp.* **5.** secvențele narative se înlănțuie prin juxtapunere. **6.** Personajele sunt membrii unei familii în care tatăl reprezintă simbolul autorității, în vreme ce mama este cea care îngrijește ca totul să se petreacă așa cum trebuie, robotind ziua întreagă. **7.** caracterizare directă, de către autor: *cu fața roșie și obosită*; caracterizare indirectă, prin fapte, comportament etc.: *toată lumea se împrăștiase lăsând-o pe mama să pregătească masa de seară.* **8.** *(gângăvi băiatul) fără să se uite la tatăl său.* **9.** *Moromeții* poate fi numele unui personaj colectiv, însemnând familia lui Ilie Moromete.

SPECIILE GENULUI EPIC

Schița

1. Naratorul povestește niște întâmplări în ordinea desfășurării lor (un cărăbuș este luat de vânt, cade în mijlocul unui drum de țară...); la acțiune iau parte personaje din lumea celor care nu cuvântă: insecte, păsări; se povestește la persoana a III-a. **2.** *un cărăbuș mititel, castaniu, cu aripile fragede, cu ochișorii ca două neghiniți.* **3.** Evenimentele se prezintă la persoana a III-a. **4.** Este prezentat un moment semnificativ din viața personajului: mic, fără apărare, cărăbușul dă peste pericole la tot pasul. **5.** Acțiunea este simplă. Un cărăbuș este luat de vânt și aruncat în mijlocul unui drum. Este amenințat de apropierea unui cocoș, a unui curcan și a unui păun, însă aceștia trec nepăsători. Cărăbușul observă, în cele din urmă, apropierea unei păsări mici - un sturz - pe care se pregătește să-l salute. Sturzul, însă, îl mănâncă pe cărăbuș cu lăcomie. **6.** Prin titlu, autorul își exprimă compasiunea față de cărăbuș. Titlul poate reprezenta gândurile vrăbiuței de pe gard și a puișorilor ei. **7.** E bine să fim prevăzători, pentru că nu întotdeauna o înfățișare blândă ascunde un suflet bun. **8.** Viața micilor ființe. **9.** *Dar sturzul se lăsă lângă bucățica de hârtie... îl înghiți.* **10.** *Ia! scap de unul și dau de altul... ăsta mă-nghite; Ei! de așa păsări mici, mai de seama mea, mi-i drag și mie.* **11.** ***personificarea*** (figura de stil predominantă): *vârtejul... fura, și-a făcut gustul;* cărăbușul este înzestrat cu trăsături umane; **comparația**: *ca două neghiniți, ca un sfredel;* **epitetul:** *(pinteni) arcuiți, (aripi) fragede;* **enumerația**: *(fura) flori, pene și hârtii* etc. **12. 1, 3, 4, 5, 7.**

Nuvela

1. narațiunea, dialogul. **2.** Codrea, baba Firoana și Ionică. **3.** Acțiunea este prezentată detașat, obiectiv, de un narator care povestește la persoana a III-a. **5.** mijloace indirecte: mentalitatea (*L-au făcut de râs, l-au făcut de comedie la lume, fugind de la oaste*); comportament (*îi veni să-l gonească de lângă casa lui; Și din frământările astea multe izvorâră deodată doi stropi argintii, care se rostogoliră repede peste cutele feții; ea nu îndrăznea nici să crâcnească* etc.). **6.** Bătrâna Firoana se ocupă de treburile casei, recunoscând autoritatea bărbatului. Este obligată să se comporte împotriva sentimentelor ei, pentru a menține liniștea casei. Codrea este un bătrân autoritar, însă nu lipsit de sentimente. Comportamentul său din finalul fragmentului dezvăluie dragostea pe care i-o poartă fiului. **7.** Mentalitatea aparține omului simplu din popor; pentru a deveni bărbat adevărat, orice om trebuie să meargă la oaste (asemeni unui drum de inițiere). **8.** În sufletul lui Codrea se dă o luptă între sentimentele și convingerile sale, iar sentimentele învinge. **9.** *Glasul inimii* reprezintă simbolul dragostei paterne care, deși înăbușită o vreme, învinge. **10.** Bătrânul devine simbolul dragostei paterne (ascunse sub haina durității);

Scanned with OKEN Scanner

Schiţa şi nuvela

I. *Trăsăturile schiţei*: specie a genului epic de dimensiuni reduse; acţiunea este simplă; personaje puţine; personajul este prezentat din perspectiva unei dominante de caracter; are caracter moralizator; *trăsăturile nuvelei:* specie a genului epic de dimensiuni ample; acţiunea este complexă, întinzându-se pe o perioadă mai mare de timp; personaje numeroase; personajele sunt prezentate dinamic, în evoluţie; personajul este amplu caracterizat. **II. 1.** genul epic (narator, naraţiune la persoana a III-a, acţiune, personaje). **2.** Opera este de scurtă întindere. **3.** Protagonistul este *Ion*, iar naraţiunea ni-l prezintă în relaţie cu arendaşul român. **4.** *mijloace indirecte de caracterizare*: comportament şi limbaj (*– Nu, cucoane, dar cu praşila, drept şi drept; ... încă una şi zac toată vara şi la iarnă mor de foame*); mediul din care provine. **5.** Arendaşul român este preocupat doar de propria-i bunăstare, abuzând de poziţia sa socială pentru a-şi spori averea. Nu-l interesează traiul ţăranului român, pe care-l consideră sluga sa. **6.** Intenţia autorului a fost de a scoate în evidenţă nedreptăţile săvârşite de arendaşi. Este şi o fină ironie, plină de amărăciune: arendaşul *român* este, de fapt, duşmanul românilor. **7.** Viaţa poporului român, într-o anumită epocă istorică. **8.** Ţăranul Ion este simbolul poporului român. **9.** Expoziţiunea se creează cu ajutorul dialogului, ea prefigurând intriga. **10.** *Se apropie de ţăran şi începe să-i care la pumni în cap... se duce la primărie să se jeluiască.* Încercând să-şi ceară drepturile, ţăranul Ion suportă o nedreptate şi mai mare. **11.** Dialogul creează impresia unei scene deschise, dinamizează aşadar acţiunea, creând impresia de autenticitate. De asemenea, dialogul ajută la conturarea portretelor personajelor. **12.** Opera discutată este o schiţă.

Fabula

1. naraţiunea. **2.** genul epic (acţiune, personaje, prezentare la persoana a III-a). **3.** Încrucişată. **5.** un bou, viţelul, o slugă; personaje animaliere. **6.** personificarea (*viţelul ... plin de bucurie, ruda dumitale, al doamnei vaci fiu* etc.). **7.** Sub măştile animalelor se ascund oamenii cu defectele lor. **8.** Omul ajuns la putere îşi uită, de obicei, originile. **9.** Ironizarea relaţiilor interumane, folosirea unor îmbinări hazlii de cuvinte; *al doamnei vaci fiu, un bou ca toţi boii.* **10.** Dialogul dinamizează acţiunea şi ajută la caracterizarea personajelor.

Fabula. Alegoria

1. Naraţiunea: *Jupân corbul câştigase / Din negoţul ce-apucase / Un bun chilipir de caş;* dialogul: - Jupâne corb, plecăciune! O, doamne ce *frumuseţe!*. **2.** Prima parte, narativă, ne prezintă fabula propriu-zisă; a doua parte, ultimele două versuri, care în această situaţie redau chiar cuvintele personajului, sintetizează învăţătura (morala). **3.** Dialogul. **4.** Corbul şi vulpea, personificate. **5. 6.** personificarea, în special, dar şi alte figuri de stil (comparaţie – *ca o jupâneasă*, epitet – *pene măreţe*). **7.** viclenia, linguşeala (în cazul vulpii), credulitatea (în cazul corbului). **8.** Corbul, simbol al omului credul, naiv, devine victima vicleniei unui animal renumit prin această trăsătură: vulpea. Aceasta din urmă devine simbolul omului linguşitor şi viclean. **10.**Vezi trăsăturile operei epice (clasa a VI-a), (clasa a VII-a).

OPERA LIRICĂ

1. a, c, e. 2. epitete: *vechi vieţi, nesfârşit de blândul ... (duh);* inversiuni: *dulci sfere, vechi vieţi, blândul duh*; **3.** *dulci sfere-mpădurite* – metaforă. **4.** Eul liric îşi transmite în mod direct sentimente de melancolie, tristeţe; un semn al prezenţei eului liric în text este pronumele de persoana I (*ca şi mine*). **5.** Dealurile devin simbolul comunicării între vii şi morţi prin intermediul principalului element al universului: pământul. **6.** Repetarea consoanelor au efect stilistic la nivel fonetic (realizează aliteraţii), sugerând trecerea

Scanned with OKEN Scanner

timpului; repetarea versului *Dealuri...*, o dată pus, simbolic, pe seama viilor, o dată pe seama morților, creează impresia de lume întoarsă, în oglindă, de lume rotundă, întreagă. **7.** rima este încrucișată imperfectă (1 - 4); măsura 9-10 silabe. **8.** Se scoate în evidență comunicarea omului cu natura, care este înzestrată cu trăiri umane. **9.** 4, 8, 2, 3 (prezența figurilor de stil, semnele prezenței eului liric în text). **10.** Opera lirică se deosebește de opera epică prin specificul relației autor - eu liric, prin transmiterea directă a ideilor și sentimentelor, prin folosirea unui limbaj figurat.

Opera lirică

1. Tonul general al poeziei este de resemnare, de melancolie. **2.** Elemente cosmice: *de peste munte*; elemente ale cadrului terestru: *Dunărea, unda, răchitele*. **3.** Termenii lexicali nu realizează o localizare precisă: *de peste munte, subt răchitele, acolo, jos*. **4.** imagini vizuale: *Răsfrângeri roșii de amurg* (cromatică), *unda tulbure le-ngroapă, sclipește-n aer semiluna*; imagine dinamică: *De-abia mai tremură pe apă*. **5.** metaforă: *răsfrângeri rosii de amurg*; epitet: *(Dunărea) umbrită, (unda) tulbure*; comparație: *ca niște coji*. Figurile de stil transfigurează realitatea. *Unda (tulbure)* ar putea fi simbolul trăirilor sufletești ale eului liric, al sufletului în care sentimentele sunt nedefinite (*tulbure*); *răsfrângeri roșii de amurg* – ar putea fi metafora unei dureri vechi (*de amurg*) sau a unei speranțe vechi, însă prezente încă în amintirea eului liric. **6.** Privirea se îndreaptă în *jos*; la nivel semantic această coborâre ar putea simboliza resemnarea eului liric, o stare de lucruri comună, prozaică (*întunecatului boschet*). **7.** Roșul apare în prima strofă (vezi exercițiul **5**); pe măsură ce privirea coboară, imaginea se întunecă: (Dunărea) *umbrită*, (unda) *tulbure*, *întunecat* (boschet). **8.** prezența imaginilor artistice (vezi exercițiul **4**) structurate pe figuri de stil (exercițiul **5**); timpul prezent al verbelor (*se sfarmă, -ngroapă*). **9.** Versificația sporește muzicalitatea prin toate componentele sale: rimă (încrucișată), măsură (8 silabe - în prima strofă, 9 silabe - în a doua strofă, 8-9 silabe în a treia); aceasta din urmă sugerează un echilibru precar. **10.** Pastelul este o creație lirică descriptivă (pentru alte trăsături – vezi clasa a VI-a).

Opera lirică. Metafora

1. Eul liric își face simțită prezența prin verbe la persoana I (*nu știu, alunec*) pronume de persoana I (*în mine, deasupra noastră, mi etc.*). **2.** Adresarea eului liric se face către persoana a II-a: *unde ești astăzi nu știu, privirele tale, despre tine*. **3.** *Culmi vechi, soarele, pământ* – elemente ale cadrului natural. Cadrul descris pare că ia naștere din iubirea îndrăgostiților, cerul izvorăște din privirele iubitei, *albastre și-nalte de tot*. **4.** *ape moarte* – lacrimi; *prin Dumnezeu* – prin înaltul cerului; *soarele iese din pământ* – soarele răsare. **5.** *treceau, alunec în amintire, ai trecut* etc.; **6.** Se folosesc timpuri verbale trecute: *treceau, erau, ai trecut* pentru a evidenția sentimentul de regret pentru pierderea ființei iubite. **7.** Eul liric trăiește sentimente de tristețe, melancolie (*în cea din urmă tristețe mă-ncing*). **8.** Folosirea unui limbaj figurat: *alunec în amitire, soarele iese din pământ, coasa tăgăduirei*, muzicalitatea interioară a poeziei, realizată și prin eliberarea de constrângerile versului clasic ajută la comunicarea directă a sentimentelor provocate de amintirea unei vremi a fericirii. **9.** Starea de incertitudine actuală (*nu știu*) determină fluxul amintirii; singura certitudine sunt sentimentele: *În mine se mai vorbește și astăzi despre tine*. **10. a. 11.** Titlul duce cu gândul la un timp trecut, dar a cărui prezență în amintire este încă vie și dureroasă.

Scanned with OKEN Scanner

Opera lirică – valoarea artistică a sunetelor

1. Poezia comunică sentimente de tristeţe (*Nu te-ntrista, ai pierdut* etc.). **2.** Eul liric îşi face simţită prezenţa prin pronumele de persoana a II-a (*te*). **3.** *ai pierdut ce-ai pierdut; Totul trece ca o trâmbă, vine vântul* (aliteraţii); intensifică tristeţea eului liric prin realizarea unei muzicalităţi deosebite. **4.** *ca o trâmbă* – comparaţie. **5.** Poetul cultivă versul alb. **6.** Versurile nu sunt structurate pe strofe deoarece se urmăreşte fluxul firesc al sentimentelor, rupându-se limitele impuse de versul clasic. **7.** *Totul trece, Vântul...scutură flori, nimic nu se-ntoarce, Râurile curg toate spre mare.* **8.** *Nu poţi s-ajungi până la zare.* **9.** *Râul* este metafora omului; aşa cum toate râurile se varsă în mare, oamenii se îndreaptă cu toţii spre „marea" lor – natura. **10.** Muzicalitatea versurilor este realizată cu ajutorul figurilor de stil fonetice; aliteraţia *Totul trece ca o trâmbă* sugerează, prin repetarea consoanei **r**, trecerea timpului, curgerea; de asemenea, vocalele din rimă (**o** şi **a**) întăresc armonia versurilor.

Interogaţia retorică

1. Creaţia lirică emoţionează, sensibilizează cititorul. **2.** Versurile transmit sentimente de tristeţe, zbucium sufletesc datorat imposibilităţii împăcării cu soarta. **3.** Despărţirea de o fiinţă dragă. **4.** Cu ajutorul procedeelor artistice, eul liric creează o altă lume: lumea sa. El pune asupra peisajului amprenta propriei sensibilităţi. **5.** epitete: *tremură lin; natura... dezvrăjbită, calea pribegită, sună picurat*; pesonificări: *a adormit... pământul, sfios îi prinde glasul vântul*; metafora: *amarul* etc. **6.** Interogaţiile retorice: *De ce n-arunci vălul uitării? De ce-mi faci calea pribegită / Şi-n inimă-mi sădeşti amarul?, Nu-ţi vine-n minte jurământul...?* subliniază dramatismul trăirilor care iau forma unui stigăt de durere. **7.** imagine vizuală: *cu flori e lunca împânzită*; dinamică: *vântul ...tremură, revin stoluri de cocori*; olfactivă: *de miresme-i plin hotarul*; auditivă: *un clopot sună picurat.* **8.** verbele la timpul prezent: *tremură, revin, vezi* etc. **9.** Structura versificată redă spontaneitatea trăirilor. Măsura inegală (8-9 silabe) sugerează lipsa unui echilibru interior statornic. **10.** Foloseşte informaţiile despre opera lirică (clasa a VI-a, clasa a VII-a).

Invocaţia

1. lumină – întuneric (antiteza); folosirea antonimului *întuneric* pe lângă substantivul *lumina* are menirea de a evidenţia strălucirea zeului – Soare. **2.** Adresarea se realizează cu ajutorul substantivului în vocativ, *stăpâne*. **3.** adresarea către persoana a II-a: *Tu eşti lumina..., Tu eşti lumina...* **4.** *Zeule milostiv, care îndrepţi pe cei îndoiţi / susţii pe cei slabi.* **5.** *Întunericul,* constituindu-se în antonim al *luminii* ca simbol al binelui, devine simbolul răului şi chiar al morţii. **6.** *Tu eşti lumina..., Tu eşti lumina...* – repetiţie; *marginile cerului* – metafora nemărginirii. **7.** Sentimentele de admiraţie se răsfrâng asupra zeului – Soare, preamărit. **8.** Verbele la timpul prezent: *luminezi, deschizi, îndrepţi, aşteaptă* etc. **9.** *luminezi întunericul, deschizi ochii..., îndrepţi pe cei îndoiţi, susţii pe cei slabi.* **10.** Foloseşte informaţiile despre imn (clasa a VII-a);

SPECII ALE GENULUI LIRIC

Pastelul

1. *ţara ... părăsită de fructe / ... de frunze / ... de struguri; ierburi ... -şi dau sfârşitu-n soarele domol; vântul curge; nucile căzând.* **2.** *păsările / Rostogolite-n grabă / Pe cerul mirat...* - imagine vizuală; *Veşnic împăcată, / Mirosind a ierburi* - imagine olfactivă. **3.** toamna. **4.** elemente cosmice: cerul, soarele, stelele, vântul; cadrul terestru cuprinde următoarele elemente: fructe, frunze, struguri, ierburi, nucile, gutui. **5. epitete**: *ţara ... părăsită; strugurii emigraţi, păsările rostogolite, soarele domol, credincioşi păianjeni, vântul curge ... amărui, (te) luminează cuviincios, cerul mirat;* **personificări**: *ierburi*

Scanned with OKEN Scanner

(Care-şi dau sfârşitul), păianjeni / Ţes; **repetiţie**: *părăsită (de fructe) / Părăsită (de frunze), / Părăsită (de struguri);* **enumeraţii:** *de frunze, de fructe, de struguri.* **6.** descrierea (se creează un *tablou* cu ajutorul imaginilor artistice; sunt substantive şi adjective foarte multe). **7.** Sentimentele transmise sunt de melancolie. **8.** Eul liric îşi face simţită prezenţa prin pronumele de persoana I (*mea*). **9.** natura astfel descrisă capătă culorile frunzelor îngălbenite, ale fructelor pârguite, ale strugurilor vineţii. Peste toate, ca un văl, se aşază, argintie, bruma. **10.** La Vasile Alecsandri, pastelul ia forma strofelor în vers lung (în număr de patru). La Ana Blandiana, strofa este mai amplă (7 versuri), versurile sar, pe alocuri, din măsură, urmându-se ritmul trăirilor interioare.

LITERATURA POPULARĂ

Basmul

1. *A fost odată.* **2.** În basm, timpul şi spaţiul sunt imaginare, de aceea ele nu pot fi clar delimitate / precizate. **3.** *un balaur cu o buză în cer şi alta în pământ, grădina începu să ţipe şi să cheme în ajutor porţile, fântâna şi pe balaur.* **4.** *balaurul, fântâna, porţile* - personaje secundare; *bătrâna* - personaj episodic; **5.** Găsirea celor trei rodii înseamnă, de fapt, dezlegarea blestemului bătrânei, iar drumul pe care-l parcurge personajul are rolul de a-l forma pe fiul împăratului ca om. **6.** balaurul, porţile şi fântâna. **7.** Prezenţa unor personaje ciudate, neobişnuite, ireale (balaurul), care se comportă, însă, ca şi omul. Existenţa unor obiecte miraculoase (porţile, fântâna) care sprijină personajul principal în momentul când acesta este ameninţat de grădina supărată fiindcă i-a furat rodiile. **8.** Dacă la începutul fragmentului personajul este neastâmpărat, drumul pe care-l parcurge şi întâmplările la care ia parte au menirea de a-l maturiza, de a-l pregăti pentru viaţă. **9.** Personajul îl salută pe balaur, curăţă fântâna şi porţile care, drept răsplată, îl vor apăra mai târziu. **10.** Adversarul personajului principal este grădina. **11.** Cifra *trei*, *motivul căsătoriei* şi *motivul blestemului*;

CAPITOLUL al II-lea

Vocabular

1. a. 2. b – versuri originale; **c** – stihul, temei. **3.** arhaisme: temei, buchile, trătaji, ţinterim; regionalisme: clămpăneam, prăpădeam; neologisme: *originale, traduc, suav.* **4.** *stih* - vers; *tălmăcesc* - traduc; *temei* - temelie; început. **5.** Natura scrie *stihuri* noi în pomi. Păsările *tălmăcesc* în ciripit voios bucuria naturii. Iarba a pus *temei* bun pe câmpii. **6.** *-mplinească; românească.* **7.** *zece-douăzeci; deodată.* **8. b)** *mea* - adjectiv provenit din pronume; *îngânat* - adjectiv provenit din participiu; *suav* - adverb provenit din adjectiv; **c)** *scrise* - adjectiv provenit din participiu; *deschis* - adverb provenit din participiu; *unse* - adjectiv provenit din participiu. **9.** *sufixele gramaticale* - creează forme gramaticale noi ale aceluiaşi cuvânt; *sufixele lexicale* - creează cuvinte noi. **10.** *compuse*: claustrofob, transoceanic, democraţie, ultrarapid, biolog, postnatal, antihitlerist, bioenergie, egocentrism, antebraţ, fratricid, logoped, pseudonim; *derivate*: anormal, apolitic, interminabil, discutabil, demodat, discontinuu, bilateral. **11. a)** codiţa-şoricelului; Câmpulung Moldovenesc; **b)** (a) binevoi; (a) binecuvântata; **c)** verde-deschis; roşu-aprins; **d)** deodată; câteodată; **e)** de pe; pe sub; **f)** ca să; fiindcă; **g)** doisprezece; douăzeci; **h)** careva; oricare. **12. a)** *Dimineaţa* ne uităm la Răzvan şi Dani. „Zile *copile*"; „zile *surori*". *Graţie* Iuliei am ajuns la timp. **b)** Scrisul *astfel* este greu de citit. *Înaintea* (*înapoia*) casei este un brad înalt. **13.** *cinstit* - adjectiv; A muncit *cinstit* (*adverb*); *îngânat* - adverb; *suav* - adverb; Cântecul *îngânat* este *suav.* (adjective); *deschis* - adverb; Ceaslovul *deschis* era ţinta muştelor. (adjectiv). **14. a)** *Frumosul* natural este inegalabil. Iubeşte-ţi *aproapele. Facerea* de bine nu miroase-a bine. *Oful* inimii mele... *Regăsiţii* s-au îmbrăţişat. *Suferindul* avea faţa palidă. **a)** Zilele *surori* se scurgeau pe nesimţite. **b)** Râul *repede* curge repede. **c)** Cartea *mea* este nouă. **d)** Ochii *lăcrimânzi* mă

Scanned with OKEN Scanner

priveau trist. Fructele *culese* sunt proaspete. **a)** *Dimineaţa* alerg în parc. Mă priveşte *trist*. **c)** Merge *pitit*. **15. a)** *verdele* - substantiv provenit din adjectiv; **b)** *strălucinde* - adjectiv din verb la gerunziu; **c)** *răsărită* - adjectiv din verb la participiu; *mustindă* - adjectiv din verb la gerunziu; **d)** *răsăritului* - substantiv provenit din participiu; *înnegrite* - adjectiv provenit din participiu. **20.** analfabet, imoral, inegal, anorganic, nepieptănat, discontinuu, despăturit, nesolicitat, agramatical, necalificat, descuraja, apolitic. **21.** *floare* - sufix de agent: flor*ar*, flor*ăreasă*; sufix al însuşirii: *în*flor*at*; sufix diminutival: flor*icică*; sufix augumentativ: flor*oaie*. *foc* - sufix diminutival: foc*şor*; sufix al însuşirii: foc*os*; sufix al colectivităţii: foc*ăraie*. *piept* - sufix al însuşirii: piept*os*; sufix augumentativ: piept*oi*; sufix al instrumentului: piept*ar*; sufix al modalităţii: piept*iş*. *vorbă* - sufix diminutival: vorb*uliţă*; sufix al colectivităţii: vorb*ăraie*; sufix de agent: vorb*itor*. **23.** Cuvinte polisemantice - care au mai multe sensuri, în funcţie de contextul în care apar. *Exemplu: Focul* arde. Are *un foc* la inimă. E *foc* de supărată. **24.** a da foc; a fi foc şi pară; a face din ţânţar armăsar; a face pe nebunul; slab de inimă; a avea un foc la inimă; de inimă albastră. **25. 26.** Exerciţiile au la bază confuziile paronimice. Consultă un dicţionar de paronime sau *Dicţionarul Explicativ* al limbii române. **27.** *omonime*: râs, broască, leu, ochi, avar, umbrele, toc, văz, mare, milă, masă. **28.** Principala mea preocupare este lectura. Convieţuim ca pisica şi câinele. Omul a contribuit la degradarea naturii. La sfârşitul eseului argumentativ am tras concluzia. A revenit, cerându-mi o carte. Şi-a aşezat paltonul în cuier. Reprezentantul firmei de cosmetice mi-a oferit o mostră de parfum. Nu a venit decât o elevă la şcoală. Mi-ar plăcea să te revăd. Să ţi-l arăt pe colegul pe care poţi să-l incluzi în grupul nostru. Mi-am cumpărat o pereche de canari. Elevii manifestă păreri de rău. Notele elevului acestuia sunt mici. Unchiul meu e proprietar de locuinţă. Am completat careul. În timpul orei atmosfera era de lucru.

Fonetica

1.2. diftongi	**vocale în hiat**
dea, via**ţă**, **unei**, frumoase, noaptea, oroare, **doi**, s-**au**, tragedii, seară	intenţionase, violenţa, prieten, apropiat, împreună, poeţii, fiinţe, reîntâlnit

3. *îngheţată* - 9 litere, 8 sunete; *gheţari* - 7 litere, 6 sunete; *atunci* - 5 litere, 4 sunete; *fugit* - 5 litere, 5 sunete. **4.** cioară, ceainic, Geoană, gioarsă. **5.** Exemplu - primul vers: ∪ / ∪ | ∪ / ∪ | ∪ / ∪ | ∪ / ; în opere scrise, accentul are rolul de a stabili ritmul poeziei (iambic, trohaic sau amfibrahic). **6.** román – Róman. **7.** véselă - vesélă; cópii -copíi; colónie - coloníe; tórturi - tortúri; umbréle – úmbrele. **8.** pu/ter/nic; mons/tru; în/spăi/mân/tă/tor; des/tăi/nu/ie; in/ten/ţi/o/na; a/pro/pi/at; re/în/tâl/nit; pu/bli/ca/tă; a/no/nim. **9.** satíră, profésor, mirós, adáos. **10.** se creează aliteraţii şi asonanţe.

Verb

I. 1.

verbe la moduri predicative		**verbe la moduri nepredicative**	
verb	**mod**	**verb**	**mod**
începuse	indicativ	certând	gerunziu
să adie	conjunctiv		
răspunse	indicativ		
se auziră	indicativ		
întrară	indicativ		

2.

începuse	indicativ	mai-mult-ca-perfect	a III-a	sg.
se auziră	indicativ	perfect-simplu	a III-a	pl.
răspunse	indicativ	perfect-simplu	a III-a	sg.
intrară	indicativ	perfect-simplu	a III-a	pl.

Scanned with OKEN Scanner

3. *a începe* - conjugarea a III-a; *a adia* - conjugarea I; *a răspunde* conjugarea a III-a; *a auzi* - conjugarea a IV-a; *a cerceta* - conjugarea I; *a intra* - conjugarea I. **4.** începe!; începeţi!; fă!; faceţi!; taci!; tăceţi!. **5.** *tranzitive:* a începe, a auzi, a răspunde, a cerceta; *intranzitive*: a adia, a intra. **6.** Acţiunea acestui verb poate fi atribuită unei persoane doar printr-o figură de stil, deci fiind folosit verbul cu sens figurat (eu adiasem, tu adiaseşi, noi adiaserăm, voi adiaseraţi). **În mod obişnuit**, el are forme doar pentru persoana a III-a (adiase, adiaseră) fiind un verb impersonal ca înţeles şi unipersonal ca formă. **7.** auzii, auzişi, auzi, auzirăm, auziraţi, auziră; **8.** începuse - se pornise; răspunse - răsună; se auziră - răsunară; intrară – sosiră. **9.** om - a omeni; glas - a glăsui. **10.** *Intră* pe geam. *A intrat* la facultate. I-*a intrat* o idee în cap. *Au intrat* la apă hainele. **11.** a începe - a atermina; a ieşi - a intra → antonime. **12.** verbele la moduri predicative - predicate verbale; *cercetând* - complement circumstanţial de mod. **13.** Privirile *cercetânde* s-au ivit dintre copaci. (adjectiv provenit din verb la gerunziu).

II.1.

verbe predicative	modul	verbe nepredicative	modul
era	indicativ	erau (galbene)	indicativ
era	indicativ	era (clădit)	indicativ
se plimba	indicativ		
clămpănea	indicativ		
învăţase	indicativ	era	
erau	indicativ		indicativ

2. a) predicativ; **b)** predicativ; **c)** copulativ; **d)** copulativ; **e)** predicativ; **f)** copulativ (impersonal); **3.** diateza activă (la subpunctul **d**, verbul *a fi* este copulativ şi nu auxiliar, la diateza pasivă);

4.

predicate nominale	nume predicative
erau galbene	adjectiv
era clădit	adjectiv provenit din participiu
frumos era	adverb

5. Băiatul a devenit / a ajuns / a ieşit / s-a făcut doctor. **6.** Băiatul *pare* cuminte. (copulativ); *Se pare* că va ploua. (predicativ). **7.** Pâinea *este* zece lei. (costă); Tânărul *este* din Moldova. (a fi originar); Ce *este* acolo? (se întâmplă); *A fost* odată un împărat. (a trăit); El *este* la etajul al doilea. (locuieşte); *A fost* cu trenul. (a călătorit). **8. a.** *e* (lung) - copulativ; *e*(lat) - copulativ; *nu-i* - predicativ; *avea* - predicativ; *a fost* (peţită) - auxiliar; *e* (lucru) - copulativ; *a fost* (ales) - auxiliar. **b.** (ai tăi) *suntem* - copulativ; *ar* (pierde) - auxiliar; *am* (pierde) - auxiliar; (ai cui) *am rămânea* - copulativ (*am* - auxiliar), (săraci) *suntem* - copulativ; *rămâi* - predicativ; (lege-)*i* - copulativ; *a* - auxiliar; (a) *rămas* - predicativ; **c.** *nu ai* - predicativ; *să fii* (singur) - copulativ; **d.** *era* (un om) - copulativ; *rămas* (văduv) - copulativ; *a făcut* - predicativ; *să rămână* - predicativ; **e.** *sunt* - predicativ; *voi ajunge* (un cârciumar) - copulativ; *voi fi* (tatăl) - copulativ; *sunt* (ei) - copulativ. **13. a.** personificare; **b.** personificare; **c.** repetiţie, personificare.

Substantiv. Articol

1.

substantive comune		substantive proprii
vremea	norodul	Nicoară
judecata	frunză	Liov
ostrovenii	iarbă	Craiul
ziua	oameni	Ştefan-Crai
podina	pieirea	
cetăţuii	turci	
la lume	păgâni	
fără	pe un luptător	
supărare	al creştinătăţii	
ruşine		
fără frică		

Scanned with OKEN Scanner

2.

masculin	feminin	neutru
om	mulţimile	vuiet
luptător	judecata	norod
păgânii	ziua	

3. substantive defective: frică (*defectiv de plural*), ruşine (*defectiv de plural*), sânge (*defectiv de plural*); grâu (*defectiv de plural*), **substantive colective**: creştinătate, mulţimile, norod.

4.

defective	cu formă unică pentru cele două numere
sare	educatoare
câlţi	unchi
aur	foarfece
represalii	ochi
	nume
	genunchi

5.

N	Ac	G	D	V
Nicoară	judecata	cetăţuii	–	oameni
ostrovenii	Liov	al creştinătăţii		
pieirea	ziua			
păgânii	pe podina			
Craiul	la lume			
Ştefan-Crai	fără supărare			
	fără frică			
	către norodul			
	de turci			
	decât Craiul			
	pe un luptător			
	fruntea			
	de subt			
	ruşine			

6. *articol hotărât*: judecata, ostrovenii, ziua etc. *articol nehotărât*: **o** vreme, **un** luptător; *articol genitival*: **al** creştinătăţii. **7.** gurii-leului; redactorului-şef; blocului-turn; ardeiului gras; Văii Prahovei; după-amiezei. **8. a.** mantale, laturi, hoteluri, simptome, ciocolate; **b)** creiere, creieri; globi, globuri; lobi, loburi; centri, centre; date, dăţi; colţi, colţuri. **9. a)** *Floarea* se ofileşte. **b)** Eu sunt *elev*. **c)** Cei aleşi, *băieţii*, au început munca. **d)** L-am strigat *pe băiat*. **e)** Florile *fetei* sunt ofilite. **f)** Vorbim *despre vacanţă*. **g)** Dau *elevului* cartea. **h)** Pixul *de la elev* este la mine.

Adjectivul

1.2. a) întunecat, nebătut; **b)** puternic, negru, alb; **c)** alb-negru; **d)** cel mai frumos; **e)** înfricoşătoare; **f)** dispersate; **g)** viu, mort; **3.** *argintiilor, bătrânii, cei bătrâni* - substantive provenite din adjective, prin articulare; **4.** *puternicul* este un adjectiv antepus substantivului articulat hotărât; în astfel de situaţii, adjectivul preia articolul de la substantiv; **5. a)** ... studiate; **b)** ... precoce; **c)** ... citite; **d)** ... singurului; **e)** ... cumsecade; **6.** *întunecat* - pozitiv; *mai întunecat* - comparativ de superioritate; *mai puţin întunecat* - comparativ de inferioritate; *tot aşa de întunecat* - comparativ de egalitate; *cel mai întunecat* - superlativ relativ de superioritate; *cel mai puţin întunecat* - superlativ relativ de inferioritte; *foarte întunecat* - superlativ absolut. **7. a)** gri, mov, cumsecade; **b)** mare, tare, dulce; **c)** nou, vechi; **d)** frumos, negru. **8.** verde, nou, mort, viu, albastru, superior, adormit, perfect, omenesc, optim, absolut, roz. **9. a)** Omul *schimbător* nu inspiră încredere. **b)** Omul este

Scanned with OKEN Scanner

vesel. **c)** *De mic* s-a învăţat cu greul. **d)** Nu poate vorbi *de bolnav* ce este. **10.** *miiic, alb-albuţ, negru-negru, simplu ca bună ziua, răul răilor*. **11.** postnatal, preelectoral, inactual, acrişor, uituc, prostuţ. **12. a)** bluză vernil cu flori roz; **b)** ... ortodocşi; **c)** Cel mai bine realizate. **d)** ... rochiei văzute. **13.** cafea amară, băiat vorbăreţ, om altruist, profesor permisiv, vânzător rău-voitor, cameră întunecoasă, domnitor aspru, prietenă falsă.

Pronumele

I.1. *unele* - adjectiv pronominal nehotărât; *pentru care* - pronume relativ; *-l* - pronume personal. **2. a)** *care*; **b)** *-i*; **c)** *acelaşi*; **d)** *toate*. **3.** „însuşirea *lui*" - pronume personal; „lui Ion Ciubotaru" - articol hotărât. **4.** *acelaşi* - adjectiv pronominal demonstrativ; *tot* - adjectiv pronominal nehotărât; *toate* - pronume nehotărât; *tot* - adverb; **5.** A venit omul - *acelaşi* de ieri (pronume demonstrativ). A mâncat *tot*. (pronume nehotărât). Toate fetele sunt cuminţi. (adjectiv pronominal nehotărât). **6.** *cei* (acei) - adjectiv pronominal demonstrativ; *cei* (mai abstracţi)- articol demonstrativ. **7.** *pentru care* - complement indirect; *care* - subiect; *care* – subiect. **8.** *-l* - complement direct; *-i* - complement indirect; *li* - complement indirect. **9.** *se* (desfăcea), *se* (ascunde). **10.** *Se* spală. *Se* îmbracă. **II. 1. a)** *-i* - atribut pronominal; *mele* - adjectiv pronominal / atribut adjectival; **b)** *mea* - adjectiv pronominal posesiv / atribut adjectival; (*adică*) *ea* - pronume personal / atribut pronominal apoziţional; **c)** *de tine* - pronume personal / complement indirect; **d)** *lui* - pronume personal / atribut pronominal; **e)** *pentru noi* - pronume personal / nume predicativ; **f)** *de la tine* - pronume personal / atribut pronominal; **g)** *ca el* - pronume personal / complement circumstanţial de mod; **h)** *împotriva lui* - pronume personal / complement indirect; **i)** *Ţi* - pronume personal / complement indirect; *tu* - pronume personal în vocativ, fără funcţie sintactică; *ceva* - pronume nehotărât / complement direct; **j)** *şi* - pronume reflexiv / atribut pronominal; **k)** *de sine* - pronume reflexiv / atribut pronominal; **l)** *acestea* - adjectiv pronominal demonstrativ / atribut adjectival; *ale mele* - pronume posesiv / nume predicativ; **m)** *alor tăi* - pronume posesiv / atribut pronominal; **n)** *cine* - pronume interogativ / subiect; **o)** *Eu* - pronume personal / subiect; *însumi* - adjectiv pronominal de întărire / atribut adjectival; *l* - pronume personal / complement direct; **p)** *cui* - pronume interogativ / complement indirect; *i* - pronume personal / complement indirect; **r)** *cine* - pronume relativ / subiect; *te* - pronume personal / complement direct; **s)** *cine* - pronume relativ / nume predicativ; *acesta* - pronume demonstrativ / subiect; **t)** *pentru ce* - pronume relativ / complement de cauză; **u)** *lângă aceştia* - pronume demonstrativ / complement circumstanţial de loc; **v)** *acestora* - pronume demonstrativ / atribut pronominal; **x)** *toate* - adjectiv pronominal nehotărât / atribut adjectival; **y)** *mi* - pronume personal / complement indirect; *nicio* - adjectiv pronominal negativ / atribut adjectival; **z)** *careva* - pronume nehotărât / subiect; *ne* - pronume personal / complement direct.

Numeralul

1.	numeral	fel	valoare morfologică
a)	1909	cardinal	substantivală
	zece	cardinal	adjectivală
	optsprezece	cardinal	adjectivală
b)	amândouă	colectiv	substantivală
	prima	ordinal	substantivală
	50 000	cardinal	substantivală
	076 384	cardinal	substantivală
	a doua	ordinal	substantivală
	50 000	cardinal	substantivală
	109 320	cardinal	substantivală

Scanned with OKEN Scanner

2. a) de zece ori; **b)** a (al) zecelea (a); **c)** zecime; **d)** câte zece; **e)** înzecit; **4.** *amândouă* - subiect; *prima* - complement circumstanţial de loc; *de 50000* - atribut substantival; *109320* - atribut substantival. **5. a)** *Amândouă* sunt franţuzoaice. **b)** Le-am întrebat pe *amândouă*. **c)** Vorbim *despre amândouă*. **d)** Le-am spus *amândurora*. **e)** Cărţile *amândurora* sunt pe bancă. **6. a)** Munca *îndoită* l-a epuizat. **b)** Munceşte *îndoit*. **7. a)** Ambii şi-au calculat media. **b)** Şaptesprezece şi-au calculat mediile. **c)** ... şapte ... şase. **d)** Am scris douăzeci de pagini. **e)** Daţi-mi jumătate de pâine! **8.** peste şapte mări şi şapte ţări; cât şapte; a avea patru ochi; a despica firul în patru; a merge pe şapte cărări.

Părţi de vorbire neflexibile

I.1.

	adverbe	prepoziţii	conjuncţii	interjecţii
a)	afară aproape încet	cu de în în cu între lângă de	şi şi şi	cri-cri-cri
b)	acolo nu aşa chiar şi nu nu nu	ca de la la la de de	şi iar că d- ci să că de că să dacă dacă să că şi	hai măi măi măi He, he hai

2. *afară* - adverb de loc; *aproape* - adverb de loc; *încet* - adverb de mod. **3.** *ca Nea Nicuţă* - atribut substantival; *la scădere* - complement indirect; *la fracţii* - complement indirect; *de coadă* - complement indirect; *de pământ* - complement de mod. **4.5.** *şi* - conjuncţie coordonatoare copulativă; *iar* - conjuncţie adversativă; *că* - conjuncţie subordonatoare; *d-* – conjuncţie subordonatoare; *ci* - conjuncţie adversativă; *să* - conjuncţie subordonatoare; *dacă* - conjuncţie subordonatoare; *cri* - interjecţie onomatopeică, simplă; *hai* - interjecţie de adresare; *măi* - interjecţie de adresare; *he* - interjecţie exclamativă; **6.** *şi* - poate deveni adverb: Ai *şi* venit?; *aşa* - poate deveni adjectiv: Scrisul *aşa* este greu de citit; *de* - poate deveni interjecţie: *De*, te pui cu el? **7. a)** *Înaintea* casei este un brad. **b)** *Potrivit* ştirii mâine suntem liberi. **c)** *Graţie* ţie am rezolvat problema. **8.** Alerg *de* două ori pe săptămână. (prepoziţie); Vino, *de* vrei, mâine. (conjuncţie); Eu *şi* tu suntem primii. (conjuncţie); A venit *şi* el. (adverb); Tu pleci, *iar* eu vin. (conjuncţie); *Iar* pleci? (adverb); *Fie* vrei, *fie* nu, vei pleca. (conjuncţie); Trebuie să *fie* târziu. (verb); **9.** Mergi *înainte*. (adverb); Mergi *înaintea* mea. (prepoziţie); Mergi *înapoi*. (adverb); Mergi *înapoia* maşinii. (prepoziţie); Opt au votat *contra*. (adverb); Opt au votat *contra* ta. (prepoziţie);

Scanned with OKEN Scanner

S-a comportat şi azi *asemenea*. (adverb); S-a comportat *asemenea* ţie. (prepoziţie). **10.** Dansează *aşa de grozav*! (complement circumstanţial de mod). **11.** *pozitiv*: grozav; *comparativ* - de superioritate: mai grozav; de egalitate: tot aşa de grozav; de inferioritate: mai puţin grozav; *superlativ* - relativ de superioritate: cel mai grozav; de inferioritate: cel mai puţin grozav. **12.** *acolo* - complement circumstanţial de loc. **13.** Casa *de acolo* este a noastră. (atribut adverbial). **14. a)** *iată* - predicat verbal; **b)** *poc* - predicat verbal; **c)** *bineînţeles* - predicat verbal; **d)** *tic, tic, tic-tac* - atribut interjecţional; **e)** *de altădată* - atribut adverbial; **f)** *mereu* - complement de timp; **g)** *de aceea* - complement de cauză.

SINTAXA FRAZEI

Propoziţia predicativă

1. b). 2. cum era atunci→ neschimbată; că a mai privit ...→ revederea; şi că nu a reuşit → → nereuşită. **3.** *A ajuns* ce şi-a dorit. *A devenit* ceea ce ne aşteptam. El *s-a făcut* ce l-au îndrumat părinţii. Reuşita *înseamnă* să munceşti. El *pare* că nu e-n apele sale. Făcând facultatea, *a ieşit* ceea ce este. **4.** A devenit *un orgolios* → ceea ce nu ne aşteptam. **5.** Dorinţa noastră este să le-nţeleagă. **6.a.**...să-şi vadă copiii; **b.**...cum era în copilărie; **c.** ...că ascunde o tristeţe; **d.** ...să renunţi la tine. **7. a.** Esenţialul este...; **b.** Adevărul este...; **c.** Întrebarea era.... **8.** Aş fi vrut să rămână cum îl ştia mama şi cum şi-l dorea bunica. **9. a.** cum este – PR; **b.** ce este – PR; **c.** cum îl ştii – PR; **d.** numai cât se vede cu ochii – PR; **10.** PR nu se desparte, de regulă, prin virgulă de regentă.

Propoziţia subiectivă

1. a) P_1 – Fireşte – PP(regentă insuficientă); P_2 – că...şi-a refăcut rândurile (SB, depinde de P_1); P_3 – care se subţiaseră....(PS depinde de P_2); P_4–Ingrid...sunt...studenţi (PP) – independentă; P_5 – Cine-şi doreşte cu adevărat – SB, depinde de P_8; P_6 - să ajungă – PS, depinde de P_5; P_7 – să studieze Literele –PR (depinde de P_6); P_8 – trebuie – PP (regentă insuficientă); P_9 – să fie conştient – SB depinde de P_8;P_{10} – că ...implică... – PS (depinde de P_9); P_{11} – Se înţelege – PP (regentă insuficientă);P_{12} – că...iubeşte...SB (depinde de P_{11}); P_{13} – de aceea şi-a ales... – PP; P_{14} – Mă doare – PP (regentă insuficientă); P_{15} – că...ne vom vedea... – SB (depinde de P_{14}); P_{16} – însă trebuie – PP (coordonare cu P_{14}); P_{17} – să recunosc – SB (depinde de P_{16}); P_{18} – că mă mândresc – PS (depinde de P_{17}); P_{19} – că am o soră studentă – PS (depinde de P_{18}). **2.** Se ştie **cine** vine azi - pronume relativ; E bine **cum** spui – adverb relativ. **3.** Se ştie orice face şi orice spune; în text, *şi* este pronume reflexiv (*şi-a refăcut, -şi doreşte, şi-a ales*) şi adverb (şi anul acesta). **4.** Cine-şi doreşte cu adevărat→ doritorul, dornicul. **5.** sunt studenţi → sunt ceea ce şi-au dorit. **6.** E bine să studieze Literele. **7.** SB nu se desparte prin virgulă de regentă. **8.** SB: dacă nu a venit; că nici toamna nu e cine ştie ce; să nu apleci urechea la cleveteala celor din jur; cât s-a îmbogăţit pe spinarea noastră; PR: că nu-l interesează şcoala; că nu-mi place iarna; să ajuţi pe cei în nevoi; să nu-şi recunoască părinţii. **9. a.** PR...să munceşti pentru alţii; **b.** PR – Întrebarea este...; **c.** SB...că ai reuşit; **d.** PR...că nu înţeleg nimic. **10.** SB: **a.** *că (...) nu mai interesează povestea Maitreyiei; cele ce am scris în ultimele pagini;* **b.** *să cânt; să alerg;* **c.** *s-o prind în braţe*; **d.** *că n-au fost ... cu steme;* nume predicativ – *continuare* → ceea ce a continuat (PR).

Propoziţia atributivă

1. P_1 – Zilele (....) aşteaptă venirea – PP (regentă); P_2 – care se scurg....tot mai rar – AT (1); P_3 – celui ce a plecat..... – AT (2); P_4 – Cea (...)a ajuns – PP – regentă; P_5 – care.....l-a crescut – AT (4); P_6 – să stea...drumul – PR (4); P_7 – pe care l-au acoperit... – AT (6); P_8 – Bătrâna (...) măsoară...sperând – PP – regentă; P_9 – care şi-a uitat....aşteptare – AT (8); P_{10} – că...va apropia....revenind – PS (9); **2.** atributive determinative: *care se scurg* →

Scanned with OKEN Scanner

curgătoare (atribut adjectival); *celui ce a plecat....→* plecatului (atribut substantival); *care...l-a crescut→* crescătoare (atribut adjectival); *pe care l-au acoperit→* acoperit (atribut adjectival); atributivă explicativă: *care şi-a uitat....→* fără vârstă (atribut adjectival). **3.** *întregi* – atribut adjectival (adjectiv propriu-zis); *această* – atribut adjectival (adjectiv pronominal); *întinsă* – atribut adjectival (adjectiv provenit din paricipiu). **4.** *întinsă→* care e întinsă (atributivă). **5.** *revenind* – atribut verbal→ care revine – atributivă. **6.** SB: E bine...; PR: Problema este... **7.** AT: Întrebarea...şi-o pun mulţi; PR: Întrebarea este...; SB: Nu se ştie... **8. a.** ...de care ţi-am povestit...; **b.**...de care am nevoie...; **c.** ...pe care mi-ai recomandat-o; **d.** ...pe care o auzeam; **9.a.** *pe care* – complement direct; **b.** *căreia* – complement indirect; **c.** a *cărui* – atribut pronominal. **10.** Întrebarea dacă va creşte dolarul e încă actuală; Presupunerea că va veni nu-mi dă linişte. **11.a.** AT: *în care parcă suna o suferinţă timpurie; trişti→* care erau trişti; *veche→* care era veche; *timpurie→* care era timpurie; **b.** AT: *ce o resimt în faţa marilor ape; de albatros→* ce aparţine albatrosului; **c.** AT: *care vorbea cu ei, / Întrebându-i: adânci →* care erau adânci; **d.** AT: *în ale cărui ferestre zărise capete de ţărani.*

Completiva directă. Completiva indirectă

1. P_1 – Am băgat de seamă – PP – regentă; P_2 – că .....ar fi vrut – CD (1); P_3 – să rămână... – CD (2); P_4 – Întârzierea acestuia (.....)îi îngrijora – PP (regentă); P_5 – care se prelungea – AT (4); P_6 – şi m-am gândit – PP (coordonare cu P_4); P_7 – să-i înveselesc... – CI (6); P_8 – pe care o cântam... – AT (7); P_9 – Se pare – PP (regentă); P_{10} – că...a prins... – SB (9); P_{11} – căci...au început – PS (10); P_{12} – să cânte – CD (11); P_{13} – să bată... – CD (11) – coordonare cu P_{12}; P_{14} – să râdă – CD (11) – coordonare cu P_{13}; P_{15} – şi chiar să danseze – CD (11) – coordonare cu P_{14}; P_{16} – Abia...ne-am dat seama – PP (regentă); P_{17} – că....stătea.... – CI (16);P_{18} – şi ne privea... – CI (16) – coordonare cu P_{17}; **2.** CD: Nu ştiu *pe cine* să invit la ziua mea / *cum* să rezolv această problemă / *dacă* nu e prea târziu. CI: Mă gândesc *pe cine* să chem la sală / *cum* să obţin viza / *dacă* voi reuşi să plec. **3.** *că.....ar fi vrut→* dorinţa; *să rămână→* a rămâne; *să cânte→* a cânta; *să bată din palme→* a bate din palme, a aplauda; *să râdă→* a râde; *să danseze→* a dansa. **4.** CD: Ştiu...; Mă tem...; **5.** A vrut *a încerca* să plece dar a fost în zadar. **6.** *Fericită* că va pleca, ne-a servit cu Fanta. *Vai* de cine nu e cinstit! **7. a.** că nu pot ieşi... – completivă directă; **b.** că ... e semn bun – subiectivă; **c.** să mă felicite – completivă indirectă; **d.** să mă sune... – completivă directă; **e.** că urcam... – subiectivă; **f.** ce-şi doreşte – predicativă; **g.** ceea ce-i place... – completivă directă; **h.** ce-i spun părinţii – atributivă. **8.** SB: *Merită* să mergi la munte; CD: Mihai *merită* ceea ce e mai bun. **9.** pe care; cărui. **10.a.** că şi-a pierdut vederea – completivă indirectă; **b.** *să nu păţeşti ceva* – completivă directă; **c.** *ce se află; măria sasă* – atributivă; *cunoască* – subiectivă; *al cui e pruncul / nevasta* – completive directe; *să-şi desfăteze ochii* – subiectivă; *şi să se mai îmblânzească din străşnicia* – subiectivă; *în care se ţine* – atributivă; **d.** toate subordonatele introduse prin *că* sunt completive directe mai puţin subordonata *că bieţii copilaşi îi mor de foame* (completivă indirectă); *şi că el crede* (completivă directă); *care-i foarte cuminte şi frumoasă* – atributivă; *s-o dea* – completivă directă;

Propoziţiile circumstanţiale de loc, de timp şi de mod

1. 2. a) fără să se gândească la mine, nenorocitul şi flămândul – CM, element regent – verbul **zboară; când bătrânul a obosit de tot** – CT, element regent – verbul **a dus; şi nu mai putea merge** – CT, element regent – verbul **a dus; b) când lucraţi într-un studio** – CT, element regent – verbul **puteţi; când soarele străluceşte**– CT, element regent – verbul **să fotografiaţi; 3. a) De când se înapoiase cu Monica** (CT) –înapoindu-se; **de când intrase**

Scanned with OKEN Scanner

în antreul de jos (CT) – intrând; **b) când arta izbuteşte şi ea** (CT) – izbutind; **cum ai aduna cioburile unui vas de mare preţ** (CM) – ca pe un vas. **4. a) în zori** – când au venit zorii (CT); **trimisă** – ce fusese trimisă (AT); **b) copil** – când era copil (CT); **c) la vârsta** – când aveam vârsta (CT). **5. a)** Cum s-a înnoptat, m-am întors acasă. **b)** Cum o faci la stânga, vezi magazinul. **c)** Gătitul cum scrie la carte este pasiunea sa. **d)** Alergatul când te trezeşti este foarte sănătos.**6. a)** Se înnoptează când stelele apar unde cerul şi-a perforat veşmântul negru, precum bătrânii îşi dantelează opaiţul în ferestre. **b)** Mă voi întoarce când voi putea unde simt încă ţâşnindu-mi izvoarele, precum vulcanii pulsează din pământ.

Propoziţia subordonată cauzală – I. 1. *să fi mers* – conjunctiv, perfect; *zburau* – indicativ, imperfect; *pătrundea, simţeam* – indicativ, imperfect; *îngheaţă* – indicativ, prezent; *să nu înece* – conjunctiv, prezent; *începui* – indicativ, perfect simplu; *să simţ* – conjunctiv, prezent. **2.** conjuncţii subordonatoare: *că, ca să, să.* **3.** verbe auxiliare: *a fi*; prepoziţii: *de, de pe, în, după, la, din* etc. articole hotărâte şi nehotărâte: *o, unei*; articol posesiv genitival: *a.* **4.** elemente regente: *simţeam, mergând, începui.* **5.** *că-mi îngheaţă pulpele şi braţele* – CD → a-mi îngheţa pulpele şi braţele; *ca să nu mă-nece vântul* – CD → a simţi... . **6.** A luat-o la fugă pentru că se teamea de câine. Fata este tăcută deoarece nu cunoaşte pe nimeni. **7.** Dacă nu înveţi/ De nu înveţi, de aceea iei note mici.

Propoziţia subordonată circumstanţială de scop (finală).
1. 2. a) *să cuprind trunchiul* – CS – a cuprinde trunchiul; *care ca un fior picura din sufletul lemnului în sufletul meu.* – AT; *să-l atingă barem cu un deget* – CD; *ca să-l poată sfârteca în bucăţele* – CS, spre a-l sfârteca; **b).** *să stăm* – SB; *să păzim* – CS, spre a păzi; *să aibă pământ* – CS, spre a avea pământ; *că pământul i-a cules pe toţi* – SB; **c)** *că trebuie* – CD; *să retrăiesc* – SB; *ca să pot consuma definitiv această dramă* – CS, pentru a consuma; *care-mi schimbase radical viaţa* – CI; *pe care le făcusem ... în India* – AT. **3. 4. a.** *spre a servi* – element regent *să fie lăsaţi* complement circumstanţial de scop exprimat prin verb, mod infinitiv, timp prezent, conjugarea a IV-a, însoţit de prepoziţia *spre*; *ca să se servească*; *pentru cercetări* – element regent *să fie adunaţi*; complement circumstanţial de scop exprimat prin substantiv comun, simplu, gen feminin, număr plural, caz acuzativ; *ca să fie cercetaţi*; *spre a nu obosi* (vezi *spre a servi*) – element regent cu rândul; *ca să nu obosească; pentru a iubi* (vezi *spre a servi* – element regent *a deschis*; *ca să iubească*; **b)** *pentru* (...) *cuvânt* – element regent *rămăseserăm*; complement circumstanţial de scop exprimat prin substantiv comun, simplu, gen neutru, număr singular, caz acuzativ; *ca să ştim*; *în vederea organizării* – element regent *a fost formată* , complement circumstanţial de scop exprimat prin substantiv comun, simplu, gen feminin, număr plural, caz genitiv, cu locuţiunea prepoziţională *în vederea*; *ca să organizeze*; **c)** *pentru cele două* – element regent *voi pregăti*; complement circumstanţial de scop exprimat prin numeral cardinal simplu; caz acuzativ; *ca să dau lucrările; la cules* – element regent *hai*; exprimat prin verb la supin; *ca să culegem*; **d)** *pentru asta* – exprimat prin locuţiune adverbială de scop; element regent *m-am grăbit*; *ca să mă întâlnesc cu ea*; *pentru pierirea* – exprimat prin substantiv comun simplu, gen feminin, număr singular, caz acuzativ, element regent *scoate*; *ca să piară*; *de asta* – vezi *pentru asta*; element regent *am* luat-o la fugă. Extinderea presupune introducerea unui element de relaţie şi a unui verb la mod predicativ; *elemente regente.* **5. a)** Plec ca să aduc apă. **b)** Am luat-o la fugă să prind trenul. **c)** Haideţi ca să ridicăm masa. **d)** A spălat putina ca să nu cumva să fie prins.

Scanned with OKEN Scanner

CAPITOLUL al IV-lea. MODELE DE TESTE PENTRU EVALUAREA NAȚIONALĂ

Testul 1. Subiectul I. (42p) A. 1. câte 2 puncte pentru notarea fiecărui antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *adormite* - deșteptate, treze; *rece* - cald, fierbinte; *vine* - pleacă, se îndepărtează) 3x2p = 6 puncte. **2.** explicarea rolului cratimei în secvența dată (de exemplu: marchează rostirea legată a două cuvinte, ajută la păstrarea ritmului și a măsurii versului) 6 puncte. **3.** câte 3 puncte pentru selectarea oricărui epitet (de exemplu: *Nasuri cârne și hazlii*) și a oricărei personificări din fragmentul dat (de exemplu: *Doamna larnă-n goană trece / În călești de vijelii*) 2x3p=6 puncte. **4.** câte 3 puncte pentru transcrierea oricărui vers care conține o imagine vizuală (de exemplu: *Totu-i alb în jur cât vezi*) și a oricărui vers care conține o imagine olfactivă (de exemplu: Prin odăi miroase-a pâine) 2x3p=6 puncte. **5.** prezentarea adecvată a semnificației secvenței, în limitele de spațiu indicate 6p. prezentarea parțial adecvată a semnificației, în limitele de spațiu indicate 3p / încercare de prezentare 1p; 6 puncte. **B.** - formularea opiniei despre semnificația titlului - 4 puncte; susținerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul 4p / susținerea opiniei printr-un singur argument, valorificând textul dat 2p / încercare de susținere sau de argumentare, fără valorificarea textului 1p - 4 puncte; adecvarea conținutului la cerință (claritatea și coerența ideilor; echilibru între componentele compunerii) 2p / conținut parțial adecvat 1p - 2 puncte; respectarea limitelor de spațiu indicate - 2 puncte.

Subiectul al II-lea (36p)

A. 1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a celor două enunțuri cerute (de exemplu: *Cetatea Poienari impresionează prin amplasare*; *Căsuța de la intrarea în cetate a fost construită în stil argeșean*) - 2x2p=4puncte. **2.** câte 2 puncte pentru scrierea titlului articolului și pentru denumirea publicației în care acesta a apărut 2x2p=4 puncte. **3.** câte 1 punct pentru menționarea fiecărei părți de vorbire (*o* - pronume personal; *și* - conjuncție; *domnitorii* - substantiv; *impresionează* - verb predicativ) 1x4p=4 puncte. **4.** câte 2 puncte pentru precizarea fiecărei funcții sintactice (*care* - subiect, *urcă* - predicat verbal) 2x2p=4 puncte. **5.** câte 1 punct pentru transcrierea a două propoziții subordonate diferite din fraza dată (de exemplu: *după ce vă trageți sufletul, la finalul urcușului anevoios* - propoziție subordonată circumstanțială de timp; *să recunoașteți tenacitatea celor [...]* - propoziție subordonată subiectivă; *care au construit cetatea* - propoziție subordonată atributivă;) 2x1p=2 puncte; câte 1 punct pentru precizarea felului fiecărei propoziții subordonate transcrise 2x1p=2 puncte. **6.** 1 punct pentru construirea unei fraze alcătuită din două propoziții 1x1p=1 puncte; 3 puncte pentru construirea propoziției subordonate indicate introduse prin conjuncția să. 1x3p=3 puncte. **B.** - relatarea unei întâmplări, cu respectarea succesiunii logice a evenimentelor 4p / relatarea unei întâmplări, fără respectarea succesiunii logice a evenimentelor 2p - 4 puncte; - câte 2 puncte pentru precizarea fiecăruia dintre cele două elemente ale contextului spațio-temporal - 2x2p=4 puncte; -adecvarea conținutului la cerință (claritatea și coerența ideilor; echilibru între componentele compunerii) 2p / conținut parțial adecvat 1p - 2 puncte; -respectarea limitelor de spațiu indicate - 2 puncte; 12 puncte se acordă pentru redactare, astfel: -unitatea compoziției - 1 punct; - coerența textului - 2 puncte; - registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului 2p/adecvare parțială 1p - 2 puncte; - ortografia (0-2 erori -3p/ 3 erori - 2p/ 4 erori -1p/ 5 sau mai multe erori - 0p) - 3 puncte; - punctuația (0-3 erori - 2p/ 4 erori - 1p/ 5 sau mai multe erori - 0p) - 2 puncte; - așezarea corectă a textului în pagină - 1 punct; - lizibilitatea - 1 punct.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 2. **Subiectul I. (42p) A. 1.** câte 2 puncte pentru notarea fiecărui antonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *sărac* - bogat, avut; *mari* - mici, mărunte; *bucurie* - tristeţe, mâhnire) - 3x2p=6 puncte. **2.** explicarea rolului virgulei în secvenţa dată (marchează grafic termenii unei enumeraţii) 6 puncte. **3.** câte 3 puncte pentru transcrierea a două cuvinte/grupuri de cuvinte care se referă la timpul în care se petrece acţiunea (de exemplu: *vara*; *în toţi anii*, *la ziua aceea*) 2x3p=6 puncte. **4.** câte 3 puncte pentru menţionarea oricăror două trăsături ale genului epic, prezente în text (de exemplu: prezenţa personajelor; prezenţa naratorului) 2x3p=6 puncte. **5.** prezentarea adecvată a semnificaţiei secvenţei, în limitele de spaţiu indicate 6 p./prezentarea parţial adecvată a semnificaţiei secvenţei date, în limitele de spaţiu indicate 3 p./încercare de prezentare a semnificaţiei secvenţei date1 p. 6 puncte. **B.** - câte 2 puncte pentru numirea oricăror două mijloace de caracterizare a personajului ales 2x2p=4 puncte; câte 2 puncte pentru ilustrarea oricăror două trăsături ale personajului, cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat 2x2p=4 puncte; - adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor; echilibru între părţile compunerii) 2 p./conţinut parţial adecvat 1 p - 2 puncte; - respectarea limitelor de spaţiu indicate - 2 puncte.

Subiectul al II-lea (36p)

A. 1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a celor două enunţuri cerute (de exemplu: *Numele concursului anunţat este „Cum ar fi dacă... ?"*; Textele pot fi trimise până pe data de 23 decembrie.) 2x2p=4 puncte. **2.** câte 2 puncte pentru precizarea valorii premiului şi a modalităţii de valorificare (de exemplu: *Valoarea premiului este de 500 de lei.*; *Premiul poate fi folosit pentru cumpărarea cărţilor preferate.*) 2x2p=4 puncte. **3.** câte 1 punct pentru menţionarea corectă a fiecărei valori morfologice (*poartă* - verb predicativ; *îl* - pronume personal; *conversaţiile* - substantiv comun; *nostru* - adjectiv pronominal posesiv) 4x1p=4 puncte. **4.** câte 2 puncte pentru precizarea corectă a fiecărei funcţii sintactice (*acest* - atribut adjectival; *scrie* - predicat verbal) 2x2p=4 puncte. **5.** câte 1 punct pentru transcrierea fiecărei propoziţii din fraza dată 2x1p=2 puncte; – precizarea felului propoziţiei subordonate transcrise: propoziţie subordonată atributivă 2 puncte. **6.** construirea unei fraze alcătuite din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată predicativă, introdusă prin adverbul relativ *cum* - 4 puncte; – 1 punct pentru construirea unei fraze alcătuite din două propoziţii; – 3 puncte pentru construirea corectă a propoziţiei subordonate indicate introduse prin adverbul relativ *cum*. **B.** - relatarea unei întâmplări, respectând succesiunea logică a evenimentelor 4 p./relatarea unei întâmplări, fără respectarea succesiunii logice a evenimentelor 2 p. - 4 puncte; - câte 2 puncte pentru precizarea fiecăruia dintre cele două elemente ale contextului spaţio-temporal - 2x2p=4 puncte; - adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor; echilibru între componentele compunerii) 2 p./conţinut parţial adecvat 1 p. - 2 puncteA; - respectarea limitelor de spaţiu indicate - 2 puncte. 12 puncte se acordă pentru redactare, astfel: - unitatea compoziţiei - 1 punct; - coerenţa textului - 2 puncte; - registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului 2p./adecvarea parţială 1p. - 2 puncte; - ortografia (0-2 erori-3p./ 3 erori - 2p./ 4 erori - 1p./ 5 sau mai multe erori - 0p.) - 3 puncte; - punctuaţia (0-3 erori-2p./ 4 erori - 1p./ 5 sau mai multe erori - 0p.) - 2 puncte; - aşezarea corectă a textului în pagină - 1 punct; - lizibilitatea - 1 punct.

Testul 3. **Subiectul I. (42p) A. 1.** câte 2 puncte pentru transcrierea oricărui cuvânt obţinut prin derivare (de exemplu: *lăcomie*, *lădiţă*), a oricărui cuvânt format prin compunere (de exemplu: *numai*, *rămas-bun*) şi a oricărui cuvânt format prin schimbarea valorii gramaticale (de exemplu; *domnul meu*; *acel cal*) - 3x2p=6 puncte. **2.** explicarea rolului celor două puncte în secvenţa dată (de exemplu: marchează începutul vorbirii directe)

Scanned with OKEN Scanner

- 6 puncte. **3.** câte 3 puncte pentru selectarea oricărei personificări (de exemplu: *Calul însă [...] zise; Apoi îl întrebă calul*) şi a oricărei enumeraţii din textul dat (de exemplu: *un inel, un ceas şi o lăduţă de aur*) - 2x3p=6 puncte. **4.** câte 3 puncte pentru numirea a două moduri de expunere utilizate în text (de exemplu: *naraţiunea, dialogul*) - 2x3p=6 puncte. **5.** prezentarea adecvată a semnificaţiei secvenţei, în limitele de spaţiu indicate 6 p./ prezentarea parţial adecvată a semnificaţiei secvenţei, în limitele de spaţiu indicate 3 p./ încercare de prezentare a semnificaţiei secvenţei 1 p. - 6 puncte. **B.** - câte 2 puncte pentru numirea oricăror două mijloace de caracterizare a personajului ales - 2x2p=4 puncte; - câte 2 puncte pentru ilustrarea oricăror două trăsături ale personajului, cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat - 2x2p=4 puncte; - adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor; echilibru între părţile compunerii) 2 p./conţinut parţial adecvat 1 p. - 2 puncte; - respectarea limitelor de spaţiu indicate - 2 puncte.

Subiectul al II-lea (36p)

A. 1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a celor două enunţuri cerute (de exemplu: *Masivul Rarău este îndrăgit pentru frumuseţea locurilor.*; *Turnurile Pietrelor Doamnei măsoară 70 de metri.*) - 2x2p=4 puncte. **2.** câte 2 puncte pentru scrierea numelui autorului şi a titlului articolului - 2x2p=4 puncte. **3.** câte 1 punct pentru menţionarea fiecărei părţi de vorbire (*imensele* - adjectiv propriu-zis; *circulă* -verb predicativ; *legende* - substantiv comun; *care* - pronume relativ) - 4x1 p=4 puncte. **4.** câte 2 puncte pentru precizarea fiecărei funcţii sintactice (*salvatoare* - atribut adjectival: *formaţiuni* - subiect)- 2x2p=4 puncte. **5.** - câte 1 punct pentru transcrierea celor două propoziţii subordonate din fraza dată - 2x1p=2 puncte; - câte 1 punct pentru precizarea felului fiecărei propoziţii subordonate transcrise: propoziţie subordonată subiectivă; propoziţie subordonată atributivă - 2x1p=2 puncte. **6.** construirea unei fraze alcătuite din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată completivă indirectă, introdusă prin conjuncţia subordonatoare *că* - 4 puncte; - 1 punct pentru construirea unei fraze alcătuite din două propoziţii; - 3 puncte pentru construirea corectă a propoziţiei subordonate indicate introduse prin conjuncţia subordonatoare *că*. **B.** - relatarea unei întâmplări, respectând succesiunea logică a evenimentelor 4 p./relatarea unei întâmplări, fără respectarea succesiunii logice a evenimentelor 2 p. - 4 puncte; - câte 2 puncte pentru precizarea fiecăruia dintre cele două elemente ale contextului spaţio-temporal - 2x2p=4 puncte; - adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor; echilibru între componentele compunerii) 2 p./conţinutul parţial adecvat 1 p. - 2 puncte; - respectarea limitelor de spaţiu indicate - 2 puncte; 12 puncte se acordă pentru redactare, astfel: - unitatea compoziţiei - 1 punct; coerenţa textului - 2 puncte; - registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului 2p./adecvarea parţială 1p. - 2 puncte; - ortografia (0-2 erori-3p./ 3 erori - 2p./ 4 erori - 1p./ 5 sau mai multe erori - 0p.) - 3 puncte; - punctuaţia (0-3 erori-2p./ 4 erori - 1p./ 5 sau mai multe erori - 0p.) - 2 puncte; - aşezarea corectă a textului în pagină - 1 punct; lizibilitatea - 1 punct.

Testul 4. Subiectul I (42p) A. 1. câte 2 puncte pentru notarea fiecărui sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *merge* - se duce, pleacă; *poruncă* - ordin, dispoziţie; *gătită* - împodobită, aranjată) - 3x2p=6 puncte. **2.** explicarea rolului virgulei în secvenţa dată (de exemplu: marchează grafic despărţirea unui substantiv în cazul vocativ de restul enunţului) - 6 puncte. **3.** câte 3 puncte pentru selectarea a două cuvinte/grupuri de cuvinte care se referă la spaţiul acţiunii (de exemplu: *stă acasă; în sfânta biserică*) - 2x3p=6 puncte. **4.** câte 3 puncte pentru numirea a două moduri de expunere utilizate în text (de exemplu: naraţiunea, dialogul) - 2x3p=6 puncte. **5.** prezentarea adecvată a semnificaţiei secvenţei, în limitele de spaţiu indicate 6p./prezentarea parţial adecvată a

Scanned with OKEN Scanner

semnificaţiei secvenţei, în limitele de spaţiu indicate 3p./încercare de prezentare a semnificaţiei secvenţei 1p. - 6 puncte. **B.** - câte 2 puncte pentru precizarea oricăror două mijloace de caracterizare a personajului indicat - 2x2p=4 puncte; - câte 2 puncte pentru ilustrarea oricăror două trăsături ale personajului, cu exemple adecvate, selectate din fragmentul citat - 2x2p=4 puncte; - adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor; echilibru între componentele compunerii) 2p./conţinut parţial adecvat 1p. - 2 puncte; - respectarea limitelor de spaţiu indicate - 2 puncte.

Subiectul al II-lea (36p)

A. 1. câte 2 puncte pentru formularea corectă a celor două enunţuri cerute (de exemplu: *Istoria locului se leagă de numele împăratului Constantin cel Mare.; Cetatea Sucidava a fost un punct de rezistenţă antiotomană în vremea lui Mihai Viteazul.*) - 2x2p=4 puncte. **2.** câte 2 puncte pentru scrierea numelui autorului şi a titlului articolului - 2x2p=4 puncte. **3.** câte 1 punct pentru menţionarea fiecărei părţi de vorbire (*pe* - prepoziţie simplă; *aceste* - adjectiv pronominal demonstrativ; *azi* - adverb de timp; *Corabia* - substantiv propriu) - 4x1p=4 puncte. **4.** câte 2 puncte pentru precizarea fiecărei funcţii sintactice (*conturează* - predicat verbal; *feluritele* - atribut adjectival) - 2x2p=4 puncte. **5.** - câte 1 punct pentru transcrierea integrală a fiecărei propoziţii din fraza dată (*Populaţiei neolitice i-au luat locul dacii; care au înălţat aici una dintre cetăţile lor; Sucidava*) - 2x1 p=2 puncte; - precizarea felului propoziţiei subordonate transcrise: propoziţie subordonată atributivă 2 puncte. **6.** construirea unei fraze alcătuite din două propoziţii în care să existe o propoziţie subordonată predicativă, introdusă prin conjuncţia subordonatoare să - 4 puncte; - 1 punct pentru construirea unei fraze alcătuite din două propoziţii; -3 puncte pentru construirea corectă a propoziţiei subordonate indicate introduse prin conjuncţia subordonatoare *să*. **B.** - relatarea unei întâmplări, respectând succesiunea logică a evenimentelor 4p./relatarea unei întâmplări, fără respectarea succesiunii logice a evenimentelor 2p. - 4 puncte; - câte 2 puncte pentru precizarea fiecăruia dintre cele două elemente ale contextului spaţio-temporal - 2x2p= 4 puncte; - adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor; echilibru între componentele compunerii) 2p./conţinut parţial adecvat 1p. - 2 puncte; - respectarea limitelor de spaţiu indicate - 2 puncte. 12 puncte se acordă pentru redactare, astfel: - unitatea compoziţiei - 1 punct; - coerenţa textului - 2 puncte; - registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului 2p./adecvarea parţială 1p. - 2 puncte; - ortografia (0-2 erori-3p./ 3 erori - 2p./ 4 erori - 1p./ 5 sau mai multe erori - 0p.) - 3 puncte; - punctuaţia (0-3 erori-2p./ 4 erori - 1p./ 5 sau mai multe erori - 0p.) - 2 puncte; - aşezarea corectă a textului în pagină - 1 punct; - lizibilitatea - 1 punct.

Testul 5. Subiectul I. A. 1. şcolari - elevi, **bucuros** - vesel, **uitându-se** - privind. **2.** Virgula, semn de punctuaţie, marchează grafic o construcţie în vocativ, delimitând-o de restul enunţului. **3.** *"Se vede că ei îl iubesc şi că s-ar întoarce bucuros la dânsul", "se opri, apucă obrazul băiatului cu mâinile, îl privi adânc".* **4.** Băiatul care se strâmbase la spatele profesorului, se apropie de el şi îi zise cu sfială să-l ierte. Profesorul îl sărută pe frunte şi-i spuse să plece. **B.** vezi testul **16**, subiectul **I, B.**

Subiectul al II-lea

A. 1. ***Jurnalul Annei Frank*** se va lansa la Godot Café Teatru din Bucuresti. Acţiunea prezentată în cartea ***Jurnalul Annei Frank*** se desfăşoară între 1942 şi 1944. **2.** Textul citat este nonliterar întrucât foloseşte un lexic monosemantic, prezentând în mod obiectiv o realitate. **3. a publicat** – verb predicativ, **jurnalul** – substantiv comun, **fiicei** - substantiv comun, **sale** – adjectiv pronominal posesiv. **4. a fost tradus** – predicat verbal la diateză pasivă, **de limbi** – atribut substantival. **5.** ***care a devenit cunoscut în toată lumea*** – *– propoziţie atributivă.* **6. ocupat** – care era ocupat. **Foarte aproape** – că este foarte aproape. **B.** vezi testul **17**, subiectul **II, B.**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 6. Subiectul I (42p) A. 1. Câte 2 puncte pentru notarea fiecărui sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *leac* – medicament, tratament; *înfricoşătoare* – îngrozitoare, înspăimântătoare; *crezuse* – socotise, îşi închipuise) 3x2p=6puncte. **2.** Explicarea rolului semnului exclamării în secvenţa dată (de exemplu: marchează sfârşitul unui enunţ exclamativ) 6 puncte. **3.** Câte 3 puncte pentru selectarea oricărui epitet (de exemplu: *lumini ameţitoare*) şi a oricărei enumeraţii din textul dat (de exemplu: *cu avânturile, cu certurile, cu neînţelegerile care se vor ivi*) 2x3p=6 puncte. **4.** Câte 3 puncte pentru numirea oricăror două moduri de expunere utilizate în textul dat (de exemplu: naraţiunea, dialogul) 2x3p=6 puncte. **5.** Prezentarea adecvată a semnificaţiei secvenţei, în limitele de spaţiu indicate 6p / prezentarea parţial adecvată a semnificaţiei secvenţei, în limitele de spaţiu indicate 3p / încercare de prezentare 1p; 6 puncte. **B.** – formularea opiniei despre mesajul fragmentului dat 4 puncte; – susţinerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul 4p / susţinerea opiniei printr-un singur argument, valorificând textul dat 2p / încercare de susţinere sau de argumentare, fără valorificarea textului 1p, 4 puncte; – adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor; echilibru între componentele compunerii) 2p / conţinut parţial adecvat 1p, 2 puncte; – respectarea limitelor de spaţiu indicate 2 puncte.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

A. 1. Câte 2 puncte pentru formularea corectă a celor trei enunţuri cerute (de exemplu: Autorul textului este Ion Vianu.; Dezavantajul e-bookului este dificultatea răsfoirii acestuia.; Un avantaj al e-bookului este dimensiunea redusă /ecranul lizibil /posibilitatea de potrivire a caracterelor.) 3x2p=6 puncte. **2.** Câte 3 puncte pentru scrierea titlului articolului şi a denumirii publicaţiei în care a apărut 2x3p=6 puncte. **3.** Notarea răspunsului corect: c, 6 puncte. **4.** Câte 1 punct pentru precizarea fiecărei valori morfologice şi a fiecărei funcţii sintactice (*mă* – pronume personal, complement direct; *cuvintelor* – substantiv comun, atribut substantival genitival; *să ştiu* – verb predicativ, predicat verbal) 6x1p=6 puncte. **B.** – câte 2 puncte pentru prezentarea fiecăreia dintre cele două trăsături ale prietenului/colegului pasionat de lectură 2x2p=4 puncte; – câte 2 puncte pentru fiecare dintre cele două imagini artistice diferite utilizate 2x2p=4 puncte; – adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componentele compunerii) 2p / conţinut parţial adecvat 1p, 2 puncte; – respectarea limitelor de spaţiu indicate 2 puncte. 12 puncte se acordă pentru redactare, astfel: – unitatea compoziţiei 1 punct; – coerenţa textului 2 puncte; – registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului - 2p / adecvare parţială - 1p, 2 puncte; – ortografia (0-2 erori - 3p / 3 erori - 2p / 4 erori - 1p / 5 sau mai multe erori - 0p) 3 puncte; – punctuaţia (0-3 erori - 2p / 4 erori - 1p / 5 sau mai multe erori - 0p) 2 puncte; – aşezarea corectă a textului în pagină 1 punct; – lizibilitatea 1 punct.

Testul 7. Subiectul I (42p) A. 1. Câte 2 puncte pentru notarea fiecărui sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *merse* – se deplasă, se duse; *ţinuturile* – locurile, regiunile; *viteaz* – îndrăzneţ, curajos) 3x2p=6 puncte. **2.** Explicarea rolului semnului exclamării în secvenţa dată (de exemplu: marchează sfârşitul unui enunţ exclamativ) 6 puncte. **3.** Câte 3 puncte pentru transcrierea a două cuvinte/grupuri de cuvinte care se referă la spaţiul acţiunii (de exemplu: *ţinuturile zmeului, casa zmeului*) 2x3p=6 puncte. **4.** Câte 3 puncte pentru numirea a două moduri de expunere utilizate în text (de exemplu: naraţiunea, dialogul) 2x3p=6 puncte. **5.** Prezentarea adecvată a semnificaţiei secvenţei, în limitele de spaţiu indicate 6p / prezentarea parţial adecvată a semnificaţiei secvenţei, în limitele de spaţiu indicate 3p / încercare de prezentare a semnificaţiei secvenţei 1p, 6 puncte. **B.** – prezentarea succesiunii întâmplărilor, pe baza ideilor principale din text 4 puncte; – respectarea convenţiilor specifice rezumatului (relatarea la persoana a

Scanned with OKEN Scanner

III-a, utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite, trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, relatarea obiectivă) 4p / respectarea parţială a convenţiilor rezumatului 2p, 4 puncte; – adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor; concordanţa dintre text şi rezumat) 2p / conţinut parţial adecvat 1p, 2 puncte; – respectarea limitelor de spaţiu indicate 2 puncte.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

A. 1. Câte 2 puncte pentru formularea fiecărui enunţ cerut (de exemplu: *Oraşul Salzburg este aşezat pe coasta nordică a Alpilor.; Atracţiile oraşului sunt arhitectura, oferta culturală bogată şi armonia naturii.; În 1997 a fost inclus de UNESCO pe lista Patrimoniului Cultural Mondial.*)3x2p=6 puncte. **2.** Câte 2 puncte pentru numirea a trei dintre evenimentele culturale care au loc pe parcursul anului în oraşul Salzburg (de exemplu:„*Săptămâna Mozart*", „*Zilele culturale*" ale oraşului, „*Toamna jazzului*" etc.) 3x2 p=6 puncte **3.** 3 puncte pentru realizarea dezvoltării/expansiunii părţii de propoziţie subliniate (de exemplu: *Oraşul Salzburg, care este considerat o piatră preţioasă în inima Europei, [...] oferă, pe parcursul întregului an, cele mai bune condiţii pentru concediu*) şi 3 puncte pentru precizarea tipului de propoziţie corespunzătoare (atributivă) 2x3p=6 puncte. **4.** Câte 1 punct pentru precizarea fiecărei valori morfologice şi a fiecărei funcţii sintactice (*fascinează* – verb predicativ, predicat verbal; *centrul* – substantiv comun, subiect; *sezoniere* – adjectiv propriu-zis, atribut adjectival) 6x1p=6 puncte. **B.** – câte 2 puncte pentru prezentarea fiecăreia dintre cele două caracteristici ale unui oraş vizitat / imaginat 2x2p=4 puncte; – câte 2 puncte pentru fiecare dintre cele două imagini artistice diferite utilizate 2x2p=4 puncte; – adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componentele compunerii) 2p / conţinut parţial adecvat 1p, 2 puncte; – respectarea limitelor de spaţiu indicate 2 puncte. 12 puncte se acordă pentru redactare, astfel: – unitatea compoziţiei 1 punct; – coerenţa textului 2 puncte; – registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului 2p/adecvare parţială 1p, 2 puncte; – ortografia (0-2 erori - 3p/3 erori - 2p/4 erori - 1p/5 sau mai multe erori - 0p) 3 puncte; – punctuaţia (0-3 erori - 2p/4 erori - 1 p/5 sau mai multe erori - 0p) 2 puncte; – aşezarea corectă a textului în pagină 1 punct; – lizibilitatea 1 punct.

Testul 8. Subiectul I (42p) A. 1. Câte 2 puncte pentru notarea fiecărui sinonim potrivit pentru sensul din text al cuvintelor subliniate (de exemplu: *domoale* – liniştite, blânde; *liniştea* – tăcerea, calmul; *suie* – creşte, urcă) 3x2p=6puncte. **2.** Explicarea rolului cratimei în secvenţa dată (de exemplu: marchează elidarea vocalei „u"; ajută la menţinerea ritmului şi a măsurii versului) 6 puncte. **3.** Precizarea tipului de rimă din prima strofă a poeziei – rimă îmbrăţişată 6 puncte. **4.** Câte 3 puncte pentru transcrierea unui vers care conţine o imagine auditivă (de exemplu: *Pân-ce cocoşi-i strigă, stând de veghe*) şi a unui vers care conţine o imagine vizuală din textul dat (de exemplu: *Pe uliţi, umbre sure cum e pruna*) 2x3p=6 puncte. **5.** Prezentarea adecvată a semnificaţiei secvenţei, în limitele de spaţiu indicate 6p / prezentarea parţial adecvată a semnificaţiei secvenţei, în limitele de spaţiu indicate 3p / încercare de prezentare 1p, 6 puncte. **B.** – formularea opiniei despre semnificaţia titlului 4 puncte; – susţinerea opiniei formulate prin două argumente, valorificând textul 4p / încercare de susţinere a opiniei formulate printr-un argument, valorificând textul 2p / încercare de susţinere sau argumentare, fără valorificarea textului 1p, 4 puncte; – adecvarea conţinutului la cerinţă (claritatea şi coerenţa ideilor; echilibru între componentele compunerii) 2p / conţinut parţial adecvat 1p, 2 puncte; – respectarea limitelor de spaţiu indicate 2 puncte.

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36 de puncte)
A. 1. Câte 2 puncte pentru formularea corectă a fiecărui enunț cerut (de exemplu: Autorul textului este Dănuț Călin.; *Poiana cu narcise se află în comuna Rodna Veche [județul Bistrița-Năsăud]; Narcisele apar în fiecare primavară, la sfârșitul lui aprilie și îndeosebi în luna mai.*) 3x2p=6 puncte. **2.** Câte 3 puncte pentru scrierea titlului articolului și a denumirii publicației în care a apărut 2x3p=6 puncte. **3.** Notarea răspunsului corect: c 6 puncte. **4.** Câte 1 punct pentru precizarea fiecărei valori morfologice și a fiecărei funcții sintactice (*fiecare* – adjectiv pronominal nehotărât, atribut adjectival; *mirosul* – substantiv comun, subiect; *dansează* – verb predicativ, predicat verbal) 6x1p= 6 puncte. **B.** – câte 2 puncte pentru prezentarea fiecăreia dintre cele două caracteristici ale peisajului de primăvară 2x2p=4 puncte; – câte 2 puncte pentru fiecare dintre cele două imagini artistice diferite utilizate 2x2p=4 puncte; – adecvarea conținutului la cerință (claritatea și coerența ideilor; echilibru între componentele compunerii) 2p / conținut parțial adecvat 1p, 2 puncte; – respectarea limitelor de spațiu indicate 2 puncte. 12 puncte se acordă pentru redactare, astfel: – unitatea compoziției 1 punct; – coerența textului 2 puncte; – registrul de comunicare, stilul și vocabularul adecvate conținutului – 2p./ adecvare parțială – 1p.) 2 puncte; – ortografia (0-2 erori – 3p./ 3 erori – 2p./ 4 erori – 1p./ 5 sau mai multe erori – 0p.) 3 puncte; – punctuația (0-3 erori – 2p./ 4 erori – 1p./ 5 sau mai multe erori – 0p.) 2 puncte; - așezarea corectă a textului în pagină 1 punct; - lizibilitatea 1 punct.

Testul 9. Subiectul I (42p) A. 1. Câte 2 puncte pentru notarea oricăror sinonime potrivite (de exemplu: *odată – cândva; pom – copac; fetele – fiicele*) 3x2p=6 puncte. **2.** Explicarea rolului virgulei în structura dată (de exemplu: izolează un substantiv în vocativ de restul enunțului) 6p./explicare incompletă 2p; 6 puncte. **3.** Câte 3 puncte pentru precizarea oricăror două structuri care surprind repere spațiale (de exemplu: *și-n curtea acelui împărat; prin înălțimile nestrăbătute de ochiul omenesc*) 2x3p=6 puncte. **4.** Câte 3 puncte pentru numirea a două moduri de expunere utilizate în text (narațiune, dialog) 2x3p=6 puncte. **5.** Prezentarea adecvată în limita de spațiu indicată 6p/prezentare parțial adecvată sau nerespectarea limitei de spațiu indicate 2p; 6 puncte. **B.** - câte 2 puncte pentru prezentarea oricăror două trăsături ale speciei literare basm (de exemplu: text epic prezentând întâmplări fabuloase la care participă personaje cu puteri supranaturale; tema centrală este lupta dintre bine și rău) 2x2p=4 puncte; – ilustrarea trăsăturilor numite cu exemple adecvate din text 4p/ ilustrare parțial adecvată 2p - 4 puncte; – redactarea unui conținut adecvat cerinței formulate (claritatea și coerența ideilor; ton argumentativ; echilibru între componente; dispunerea paragrafelor) 2p/ conținut parțial adecvat 1p - 2 puncte; – respectarea limitei de spațiu indicate 2 puncte.
Subiectul al II-lea (36 de puncte)
A. 1. Câte 2 puncte pentru formularea corectă a fiecăruia din cele trei enunțuri cerute (de exemplu: Ei au dimensiuni care variază de la micron, și chiar sub un micron, până la zece kilometri.; Meteoriții s-au format în jurul centurii de asteroizi, existente între planetele Marte și Jupiter.; Meteoriții sunt examinați direct în scopul descoperirii urmelor de viață sau a produselor activității vitale în Cosmos.) 3x2p=6 puncte. **2.** Câte 3 puncte pentru scrierea fiecăruia dintre cele două răspunsuri (titlul volumului – Enciclopedia lumii vii; numele autorului – Tudor Opriș) 2x3p=6 puncte. **3.** Notarea răspunsului corect: b – 6puncte. **4.** Câte 1 punct pentru precizarea corectă a fiecărei valori morfologice și funcții sintactice: *probe* – substantiv comun, nume predicativ; *direct* – adjectiv, atribut adjectival; *ei* – pronume personal, subiect 6x1p=6 puncte. **B.** - câte 2 puncte pentru prezentarea oricăror două caracteristici ale tabloului din natură descris 2x2p=4 puncte; – folosirea unui limbaj expresiv în descrierea tabloului din natură 4 puncte; – redactarea

Scanned with OKEN Scanner

unui conţinut adecvat cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor; echilibru între componente; dispunerea paragrafelor) 2p/ conţinut parţial adecvat 1p 2 puncte; – respectarea limitei de spaţiu indicate 2 puncte. 12 puncte se acordă pentru redactare, astfel: - unitatea compoziţiei 1 punct; - coerenţa textului 2 puncte; - registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2p. adecvare parţială - 1p.) 2 puncte; - ortografia (0-2 erori – 3p./ 3 erori – 2p./ 4 erori – 1p./ 5 sau mai multe erori – 0p.) 3 puncte; - punctuaţia (0-3 erori – 2p./ 4 erori – 1p./ 5 sau mai multe erori – 0p.) 2 puncte; - aşezarea corectă a textului în pagină - 1 punct; - lizibilitatea - 1 punct.

Testul 11. Subiectul I (42p) A. 1. Câte 2 puncte pentru notarea oricăror antonime potrivite sensului din text al cuvintelor subliniate (de exemplu, *încet* – repede, *vuiet* – liniste, *mare* – mic) 3x2p=6 puncte; **2.** Explicarea rolului utilizării virgulei în structura dată (coordonarea a două părţi de propoziţie de acelasi fel) 6 puncte. **3.** Câte 2 puncte pentru menţionarea oricăror trei dintre structurile cerute (de exemplu, *cu vin*; *mergea, în car, pe drum*; *încet* şi *foarte lin*)3x2p=6 puncte. **4.** Câte 3 puncte pentru menţionarea oricăror imagini vizuale, respectiv auditive (de exemplu, *Încât cei trecători în laturi toţi fugeau* – imagine vizuală; Dar şi *hodorogea* – imagine auditivă) 2x3p=6 puncte. **5.** Prezentarea, pe scurt, a semnificaţiei titlului (de exemplu, alegoria care sugerează profilul omului profund, care face lucruri temeinice etc., în antiteză cu cea a omului lăudăros, care mai mult vorbeşte decât lucrează) 6 puncte. **B.** – prezentarea mesajului fabulei (4p. pentru un răspuns convingător, cu exemple adecvate; 2p. pentru un răspuns parţial, fără evidenţierea mesajului prin exemple adecvate) 4 puncte; – ilustrarea opiniei: (4p. pentru ilustrarea opiniei cu exemple adecvate; 2p. pentru prezentarea opiniei, fără exemple adecvate) 4 puncte; – redactarea unui conţinut adecvat cerinţei formulate (Claritatea şi coerenţa ideilor, echilibrul între componente: opinie – motivare, dispunerea paragrafelor:) – 2p./ parţial adecvat – 1p. 2 puncte – respectarea limitei minime de spaţiu indicate 2 puncte.

Subiectul al II - lea (36 de puncte)

A. 1. Câte 2 puncte pentru formularea corectă a fiecăruia din cele trei enunţuri cerute (de exemplu: *Condiţia esenţială care a favorizat apariţia vieţii pe planeta Pământ a fost existenţa apei în stare lichidă; În Sistemul Solar există opt planete si 167 de sateliţi; Singurul satelit care conţine un ocean ce poate conţine viaţă este Europa*) 3x2p=6 puncte. **2.** Câte 2 puncte pentru selectarea fiecăreia din cele două structuri care prezintă condiţiile de pe Terra ce favorizează viaţa (apa în stare lichidă; situarea nici prea aproape, nici prea departe de Soare) 3x2p=6 puncte. **3.** b 6 puncte. **4.** Câte 2 puncte pentru precizarea valorii morfologice a fiecăruia din cele trei cuvinte subliniate (*fiecare* – adjectiv pronominal nehotărât; *o* – pronume personal; *spune* – verb) 3x2p=6 puncte. **B.** – prezentarea întâmplării la care ai fost martor 4 puncte; – exprimarea opiniei despre frumuseţea unui peisaj de junglă de pe o altă planetă 4 puncte; – utilizarea unui conţinut adecvat tipului de text si cerinţei formulate (Claritatea şi coerenţa ideilor, echilibrul între componente: opinie – motivare, dispunerea paragrafelor) – 2p./ utilizarea parţial adecvată – 1p. 2 puncte – respectarea limitei minime de spaţiu indicate 2 puncte 12 puncte se acordă pentru redactare, astfel: – unitatea compoziţiei 1 punct; – coerenţa textului 2 puncte; – registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2p./ adecvare parţială – 1p.) 2 puncte; – ortografia (0-2 erori – 3p./ 3 erori – 2p./ 4 erori – 1p./ 5 sau mai multe erori – 0p.) 3 puncte; – punctuaţia (0-3 erori – 2p./ 4 erori – 1p./ 5 sau mai multe erori – 0p.) 2 puncte; - aşezarea corectă a textului în pagină 1 punct; - lizibilitatea 1 punct.

Scanned with OKEN Scanner

Testul 12. Subiectul I (42p) A. 1. Câte 2 puncte pentru menţionarea oricăror sinonime (de exemplu: *mândru* – orgolios; *fină* – delicată; *splendoarea* – frumuseţea) 3x2p=6 puncte. **2.** Câte 3 puncte pentru explicarea utilizării fiecăruia dintre cele două semne de punctuaţie (de exemplu: linia de dialog marchează începutul vorbirii directe a unui personaj; semnul exclamării marchează prezenţa unui verb la modul imperativ) 6p/ explicare incompletă 2p 2x3p=6 puncte. **3.** Transcrierea oricărui vers care exprimă o trăsătură fizică a personajului cărbunele (de exemplu: *Tu eşti negru şi urât*) 6 puncte. **4.** Prezentarea, pe scurt, a înţelesului structurii construcţiei date 6p/ prezentare parţial adecvată 3p 6 puncte. **5.** transformarea vorbirii directe în vorbire indirectă 6p/ transformare parţial corectă 3p 6 puncte. **B.** – Câte 2 puncte pentru precizarea oricăror două trăsături ale speciei literare fabulă (de exemplu: text epic de mici dimensiuni cu scop moralizator; alegoria) 2x2p=4 puncte; – ilustrarea trăsăturilor precizate cu exemple adecvate din text 4p/ ilustrare parţial adecvată 2p 4 puncte; – redactarea unui conţinut adecvat cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor; ton argumentativ; echilibru între componente; dispunerea paragrafelor) 2p/ conţinut parţial adecvat 1p 2 puncte; – respectarea limitei de spaţiu indicate 2 puncte.

Subiectul al II-lea (36 de puncte)

A.1. Câte 2 puncte pentru formularea corectă a fiecăruia dintre cele trei enunţuri cerute (de exemplu: ENO – Mediul Înconjurător Online are sediul în Finlanda.; Elevii au participat la campania „Un Miliard de Copaci".; Lanţul de copaci a urmat drumul Soarelui: a început în Oceania, apoi în Asia, Europa şi s-a încheiat în cele două Americi.) 3x2p=6 puncte. **2.** Câte 3 puncte pentru scrierea fiecăruia dintre cele două răspunsuri (titlul articolului – Mediul înconjurător online!; numele autorului – Lavinia Stupineanu) 2x3p = 6 puncte. **3.** Notarea răspunsului corect: b 6 puncte. **4.** Câte 1 punct pentru precizarea corectă a fiecărei valori morfologice şi funcţii sintactice: *toate* – adjectiv pronominal nehotărât, atribut adjectival; *au plantat* – verb predicativ, predicat verbal; *rădăcinile* – substantiv comun, subiect 6x1p=6 puncte. **B.** – prezentarea oricăror două trăsături ale pădurii imaginate/ despre care a citit 2x2p=4 puncte; – folosirea unui limbaj expresiv în descrierea pădurii 4 puncte; – redactarea unui conţinut adecvat cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor; echilibru între componente; dispunerea paragrafelor) 2p/ conţinut parţial adecvat1p 2 puncte; – respectarea limitei de spaţiu indicate 2 puncte.12 puncte se acordă pentru redactare, astfel: – unitatea compoziţiei 1 punct; – coerenţa textului 2 puncte; – registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului – 2p/ adecvare parţială – 1p 2 puncte; – ortografia (0-2 erori – 3p/ 3 erori – 2p/ 4 erori – 1p/ 5 sau mai multe erori – 0p) 3 puncte; – punctuaţia (0-3 erori – 2p/ 4 erori –1p/ 5 sau mai multe erori – 0p) 2 puncte; – aşezarea corectă a textului în pagină 1 punct; – lizibilitatea 1 punct.

Testul 13. Subiectul I (42p) A. 1. Câte 2 puncte pentru numirea fiecăruia dintre termenii ceruţi: (de exemplu, *luminiţă*, *luminos, iluminat*) 3x2p=6 puncte. **2.** Câte 3 puncte pentru explicarea rolului utilizării cratimei pentru fiecare dintre structurile date 2x3p=6 puncte. **3.** Explicarea, pe scurt, a semnificaţiei imaginii artistice date (explicaţie: adecvată - 6p./ parţial adecvată - 3p.) 6 puncte. **4.** Câte 3 puncte pentru selectarea oricăror două dintre cuvintele/ structurile cerute (de exemplu, cântecul suie; cumpăna stelei) 2x3p=6 puncte. **5.** Câte 3 puncte pentru rescrierea oricăror versuri care redau imaginile ceruţe (de exemplu, [imagine vizuală] – Linia ţărmului ca un tăiş; [imagine auditivă] Murmurul apei tot mai/ Moale s-a stins împrejur.) 2x3p=6 puncte. **B.** - ilustrarea relaţiei dintre titlu şi conţinutul textului (concordanţă titlu-conţinut cu exemple adecvate - 4p./ fără exemple - 2p.) 4 puncte - câte 2 puncte pentru evidenţierea oricăror două dintre mijloacele artistice utilizate de autor 2x2p=4 puncte - redactarea unui conţinut adecvat cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor: adecvate conţinutului - 2p./ parţial adecvate - 1p.) 2 puncte - respectarea limitei de spaţiu indicate 2 puncte;

Scanned with OKEN Scanner

Subiectul al II-lea (36 de puncte)
A. 1. Câte 2 puncte pentru formularea fiecăruia dintre cele trei enunţuri cerute (enunţurile trebuie să conţină următoarele elemente: titlul textului – ***În vacanţă cu aparatul foto***; două dintre elementele care condiţionează obţinerea de fotografii de peisaj reuşite – de exemplu, să studiaţi bine spaţiul apropiat şi să hotărâţi ce anume poate fi pus în evidenţă; de exemplu, două dintre mijloacele importante pe care le utilizezi când fotografiezi – fixarea punctului din care urmează să fotografiaţi, setarea aparatului) 3x2p=6 puncte. **2.** Câte 2 puncte pentru precizarea oricăror trei dintre structurile cerute (de exemplu, o câmpie vastă, un munte impunător, o cascadă copleşitoare) 3x2p=6 puncte. **3.** Notarea literei corespunzătoare răspunsului corect: **c.** 6 puncte. **4.** Câte 3 puncte pentru precizarea valorii morfologice pentru fiecare dintre cuvintele cerute: căutaţi – verb, detaliile – substantiv 2x3p=6 puncte.
B. - câte 2 puncte pentru menţionarea oricăror două dintre motivele cerute 2x2p=4 puncte;
- câte 2 puncte pentru descrierea oricăror două dintre detaliile cerute 2x2p=4 puncte;
- redactarea unui conţinut adecvat cerinţei formulate (valorificarea textului dat, claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor: adecvate conţinutului - 2p./ parţial adecvate - 1p.) 2 puncte; - respectarea limitei de spaţiu indicate 2 puncte; 12 puncte se acordă pentru redactare, astfel: - unitatea compoziţiei 1 punct; - coerenţa textului 2 puncte; - registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului (adecvare în totalitate - 2p. adecvare parţială - 1p.) 2 puncte; - ortografia (0-2 erori – 3p./ 3 erori – 2p./ 4 erori – 1p./ 5 sau mai multe erori – 0p.) 3 puncte; - punctuaţia (0-3 erori – 2p./ 4 erori – 1p./ 5 sau mai multe erori – 0p.) 2 puncte; - aşezarea corectă a textului în pagină - 1 punct; - lizibilitatea - 1 punct.

Testul 14. Subiectul I (42p) A. 1. Câte 2 puncte pentru precizarea oricăror sinonime potrivite pentru sensul din text al fiecăruia dintre cuvintele date (de exemplu, **drept** – cinstit, **să ispitească** – să ademenească, **sărea** – sălta) 3x2p=6 puncte. **2.** câte 3 puncte pentru explicarea rolului utilizării cratimei pentru fiecare dintre structurile date 2x3p=6 puncte. **3.** câte 3 puncte pentru numirea oricăror două caracteristici ale genului epic, care se regăsesc în text (de exemplu, prezenţa personajelor; naraţiunea, ca mod de expunere) 2x3p=6 puncte. **4.** explicarea semnificaţiei structurii date (explicaţie: adecvată - 6p./ parţial adecvată - 3p.) 6 puncte. **5.** câte 3 puncte pentru numirea fiecăruia dintre cele două momente ale subiectului: expoziţiunea, intriga 2x3p=6 puncte. **B.** - câte 2 puncte pentru numirea oricăror două dintre caracteristicile cerute 2x2p=4 puncte; - câte 2 puncte pentru ilustrarea cu exemple din text a fiecăreia dintre caracteristicile numite 2x2p=4 puncte;
- redactarea unui conţinut adecvat cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor: adecvate conţinutului - 2p./ parţial adecvate - 1p.) 2 puncte; - respectarea limitei de spaţiu indicate 2 puncte;
Subiectul al II-lea (36p) A. 1. câte 2 puncte pentru formularea fiecăruia dintre cele trei enunţuri cerute (enunţurile trebuie să conţină următoarele elemente: titlul articolului din care a fost selectat textul dat – ***Minunile de la Expo Shanghai 2010***; data la care a fost deschisă prima Expoziţie Mondială – 1 mai 1851; numărul estimativ al ţărilor participante la Shanghai pentru Expoziţia Mondială din 2010 – peste 200 de ţări [şi regiuni]) 3x2p=6 puncte. **2.** câte 2 puncte pentru selectarea oricăror trei dintre structurile cerute (de exemplu, arată ca un măr verde, se numeşte „Greenopolis", a costat 2,5 milioane de euro) 6 puncte. **3.** notarea literei corespunzătoare răspunsului corect: **a.** 6 puncte. **4.** câte 3 puncte pentru precizarea valorii morfologice pentru fiecare dintre cuvintele cerute: **românesc** – adjectiv, **arată** – verb 2x3p=6 puncte. **B.** - prezentarea, pe scurt, a semnificaţiei sintagmei cerute (prezentare: sugestivă - 4p./ parţial sugestivă - 2p.) 4 puncte; - câte 2 puncte pentru menţionarea oricăror două dintre motivele cerute 2x2p=4 puncte; - redactarea unui conţinut

Scanned with OKEN Scanner

adecvat cerinţei formulate (valorificarea textului dat, claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente, dispunerea paragrafelor: adecvate conţinutului - 2p./ parţial adecvate - 1p.) 2 puncte; - respectarea limitei de spaţiu indicate 2 puncte; 12 puncte se acordă pentru redactare, astfel: - unitatea compoziţiei 1 punct; - coerenţa textului 2 puncte; - registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului (adecvare în totalitate - 2p./ adecvare parţială - 1p.) 2 puncte; - ortografia (0-2 erori – 3p./ 3 erori – 2p./ 4 erori – 1p./ 5 sau mai multe erori – 0p.) 3 puncte; - punctuaţia (0-3 erori – 2p./ 4 erori – 1p./ 5 sau mai multe erori – 0p.) 2 puncte; - aşezarea corectă a textului în pagină 1 punct; - lizibilitatea 1 punct.

Testul 15. **Subiectul I (42p) A. 1.** Exemple de răspuns: *zăpezii, promoroacă, reci* etc. (2p.+2p.+2p.) (6p). **2.** Varianta corectă: *stau. at-bas-tră, bas-me, noap-tea, trun-chiuri, flu-turi.* (1p.+1p.-Mp.+1p.+1p.+1p.) (6p). **3.** Exemple de răspuns: pfop/7 *[...] stau de veghe la fereastră, culcă [...] umbra lor albastra. Iarna tristă-mbracă streşinile somnoroase* etc. (2p.+2p.->-2p.) (6p). **4.** Exemple de răspuns: *oraşul adormit, văzduhul neclintit, umbra albastră, albă colonadă* etc. (2p.+2p.+2p.) (6p). **5.** Exemplu de răspuns: *Primele două versuri ale poeziei nuanţează ideea prefigurată de titlul poeziei, creând o imagine vizuală a ninsorii, în contrast cu liniştea unei nopţi de iama. Metafora mărgăritarelor conferă strălucire/ luminozitate sclipitoare fulgilor de zăpadă care se aştern în liniştea nopţii. Versurile sugerează o puternică opoziţie între strălucirea fulgurantă a zăpezii care se aşterne şi lipsa de sonoritate a decorului de iarnă descris* etc. (6 p. pentru răspuns convingător, adecvat; 4 p. pentru un răspuns parţial; 2 p. pentru încercarea de a formula un răspuns adecvai cerinţei) (6p). **B.** - ilustrarea relaţiei dintre titlu şi conţinutul fragmentului de text liric; (4 p. pentru un răspuns convingător, adecvat; 2 puncte penlru un răspuns parţial) (4p); - evidenţierea mijloacelor artistice prin care este susţinută ideea sugerată de titlu; (4 p. pentru un răspuns convingător, adecvat cu evidenţierea a 2 mijloace artistice; 2 puncte pentru un răspuns parţial şi evidenţierea unui singur mijloc artistic) (4p); - utilizarea unei structuri adecvate tipului de text si cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie - motivare, dispunerea paragrafelor) – adecvată contextului: 2 p./ parţial adecvată: 1 p.; 2 puncte respectarea limitelor de spaţiu indicate. (2p) **Subiectul al H-lea (36p) A.1.** *Autorul articolului este Bogdan Greavu. Articolul a apărut integral în revista Terra Magazin Localităţile de pe traseul de excursie sunt: Tulcea, Chilia, Sutina.* (2p.+2p--i-2p.) (6p). **2.** Exemple de răspunsuri: *consultarea site-uritor şi a forumurilor de cicloturism, discuţia cu localnicii etc.* (6p). **3. c)** (6p). **4.** am *pornit – predicat verbal, modul indicativ, a străbate - atribut verbal, modul infinitiv, să se alăture -predicat verbal, modul conjunctiv.* (2 p. -1p.+1p.; 2 p. -1p.+1p.; 2p. -1p.+1p.) (6p). **B.** Prezentarea opiniei despre dificultăţile călătoriei cu bicicleta prin deltă; 4 puncte reproducerea secvenţelor din text care ilustrează dificultăţile călătoriei prin deltă; 4 puncte utilizarea unei structuri adecvate tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie - motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: 2 p./ parţial adecvată: 1 p 2 puncte respectarea limitelor de spaţiu indicate. (2p) *Acordarea punctajului pentru redactare 12 puncte* se *acordă pentru:* unitatea compoziţiei; (1p) coerenţa textului; (2p) registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului; (2p) ortografia; (3p) punctuaţia; (2p) aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea. (2p). **NOTĂ. Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală se obţine prin împărţirea la 10 a punctajului obţinut de elev.**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 16. Subiectul I (42p) A. 1. Exemple de răspuns: *gândurile, soarta* etc.(3p.+ 3p.) (6p). **2.** Exemple de răspuns: interjecţia se caracterizează printr-o intonaţie specifică, marcată grafic prin semnul exclamării (6p). **3.** Exemple de răspuns: *obiect cu puteri miraculoase; element specific basmului, având funcţia ritualică de a-l conduce pe fiul cel mic de împărat spre a-si împlini destinul; gestul obişnuit al eroului de a lovi suprafaţa apei cu nuiaua se reia în mod simbolic de trei ori, împrumutând valenţe magice, pentru că el generează chemarea iubitei metamorfozate într-o broască ţestoasă* etc. (6p). **4.** Exemple de răspuns: *se uita galeş la dânsul (epitet), cuvântul tău a sfărâmat toate farmecele (personificare), ochii ei, pare că străluceau de un foc (metaforă)* etc. (6p). **5.** Răspuns corect: *naraţiunea, dialogul.* (6p). **B.** Respectarea fidelităţii faţă de textul dat. *(Concordanţa dintre conţinutul textului dat şi rezumatul realizat* - în totalitate: 2 p./ parţial: 1 p.) (2p); - desprinderea ideilor principale ale textului. *(Desprinderea adecvată a ideilor principale:* 2p.; *desprinderea parţial adecvată sau cu omisiuni a ideilor principale:* 1p.) 2 puncte prezentarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele. *(Prezentare in succesiune logică, esenţializată:* 2p.; *prezentare cu omisiuni sau cu amănunte nesemnificative:* 1p.); (2p) respectarea unor convenţii specifice rezumatului. *{Relatarea la persoana a lll-a; utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite] trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat, relatarea obiectivă, fără intervenţii emoţional-subiective şi fără citate* - în totalitate: 2 p./ parţial: 1 p.) (2p); - utilizarea unui conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie - motivare, dispunerea paragrafelor) - adecvată contextului: (2p)./ parţial adecvată: (1p).; (2p) respectarea limitelor de spaţiu indicate. (2p)

Subiectul al ll-lea (36 de puncte)

A. 1. *Fragmentul citat a apărut in revista Terra Magazin. Leii trăiesc în (Parcul Naţional Serengeti din) Tanzania. Animalele sălbatice care nu pot fi vânate de lei sunt elefanţii adulţi.* (2p.+2p.+2p.) (6p). **2.** Exemple de răspunsuri: *leii sunt cele mai mari animale care vânează în grup; sunt singurii dintre feline care au o viaţă socială; la stadiul de adult, nu mai au, practic, duşmani, etc.* (6p). **3. b)** 6 puncte *A.lor - atribut pronominal, ei — subiect, care - subiect, ce - complement direct* etc. (6p). **B.** prezentarea întâmplării reale sau imaginare; 4 puncte exprimarea opiniei despre cele văzute/ imaginate; 4 puncte Litilizarea unui conţinut adecvat tipului de text şi cerinţei formulate (claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru Intre componente: opinie - motivare, dispunerea paragrafelor); - adecvată contextului: 2 p./ parţial adecvata: 1 p (2p); - respectarea limitelor de spaţiu indicate. (2p) Acordarea punctajului pentru redactare 12 puncte se acordă pentru: - unitatea compoziţiei (1p); - coerenţa textului (2p) ; - registrul de comunicare, stilul şi vocabularul adecvate conţinutului (2p) ; - ortografia (3p) ; - punctuaţia (2p) ; - aşezarea corectă a textului în pagină, lizibilitatea (2p). **Notă!** Se acordă 10 puncte din oficiu. Nota finală **se obţine** prin împărţirea la 10 **a punctajului** obţinut de elev.

Testul 17. I. A.1. a lovi – a izbi, a bate; **se cutremura** – se mişca, se tulbura. **2.** Virgula, semn de punctuaţie, marchează grafic intonaţia substantivului în vocativ. **3.** Buzduganul de oţel este un obiect miraculos ce sugerează puterea, forţa nemărginită, de neîngenunchiat. **4.** *„începu stana de piatră a tremura şi a cere iertăciune"*- personificare; *„şi dete , şi dete"*- repetiţie. **5.** naraţiunea, dialogul; **B.** evidenţierea trăsăturilor **basmului** (metamorfoza personaj*elor* – *„se făcu buzdugan"*; formula de încheiere – *„Şi eu încălecai p-o şa..."*); mesajul textului este că binele învinge întotdeauna răul; personajele au trăsături supraomeneşti; apar obiecte miraculoase.

II. A. 1. Biblioteca ticsită de cărţi este urmarea unui obicei demodat. Internetul constituie cea mai simplă şi complexă sursă de informare. Revista din care a fost extras fragmentul

Scanned with OKEN Scanner

este ***Hyperion***. **2.** *„Dacă vrem Europa...pragmatică".* **3. îmi** – pronume personal; **tot** – pronume nehotărât; **ceea ce** – pronume relativ; **să ştiu** – verb predicativ. **4. pe cablul** – complement de loc; **televizorul** – atribut substantival genitival; **spectacole** – subiect; **îmi** – complement indirect. **5.** cauzală, principală, subiectivă. **6. a. B.** Cartea, ca obiect cultural, reprezintă o călăuză şi un confesor. Biblioteca unei persoane este oglinda sa sufletească. Ea va depozita cărţile preferate, care au însoţit călătoria omului prin viaţă. Luând o carte din raft, îţi vei aminti clipa în care mama ţi-a citit prima poveste din ea, ziua de naştere, când te-au vizitat prietenii ce au scris citeţ pe prima pagină: *„Un sincer şi călduros La mulţi ani"*.

Testul 18. **I. A. 1. mângâietor** – tandru; **să socotesc** – să calculez; **sârg** – perseverenţă. **2. părea** – valoare predicativă; **vă rămâne** – valoare copulativă; **e** – valoare copulativă. **3.** Dialogul. **4.** personajul narator – **copilul şi tatăl** său. **5.** Tatăl a întrebat dacă merge învăţatul. Copilul a răspuns că merge foarte greu şi că se luptă pentru matematică de la ora patru. A adăugat că e foarte obosit. **B. Conţinut**– model:

– Tată, m-am hotărât! Voi lăsa învăţatul matematicii pentru la vară! Atunci voi avea timp, voi fi liber să învăţ zilnic!

Băiatul şovăi, descurajat de tăcerea tatălui...

– Ce spui, eşti de acord?

– Şi cum o să-i explici asta mamei? Ştii ce mult suferă pentru orice eşec, pentru orice neîmplinire!

– Nu e vorba de niciun eşec! Voi învăţa toată vara şi voi obţine o notă bună! Ţi-am spus că vreau să-l uimesc pe Panciu!

– Toţi colegii tăi vor obţine media! Doar tu vei rămâne corigent! De ce să nu stai la vară să citeşti ce-ţi place ţie. Te-aşteaptă atâtea cărţi în bibliotecă!

Am rămas pe gânduri: avea dreptate şi tata. Cât despre mama, ce să spun, n-aş vrea s-o supăr pentru nimic în lume!

Convenţii specifice dialogului: linia de dialog, substantive în vocativ, verbe la imperativ, verbele spunerii (a spune, a răspunde, a zice etc.), interjecţii.

II. A. 1. Sursa ştirii este Internetul. Linkul care poate fi accesat este www.didactic.ro. Numele serviciului de scanare antivirus este BitDefender Online Scaner. **2.** "una dintre cel emai fiabile... AV Comparatives". **3. are** – verb predicativ; **aceeaşi** – adjectiv pronominal; **una** – pronume nehotărât; **cele mai fiabile** – adjectiv la superlativ relativ. **4.** pot – predicat verbal; beneficia – complement direct; accesând – complement circumstanţial de mod. **5.** completivă directă; 6. E bine[1]/ că ai ajuns la timp.[2]/ – subiectivă; Adevărul este[1]/ că este cel mai bine.[2]/ – predicativă; Nu ştiam[1]/ că va veni.[2]/ – completivă directă; Mă gândesc[1]/ că va veni.[2]/ – completivă indirectă. **B. Ştirea** trebuie să aibă maximum zece rânduri şi să redea un eveniment, răspunzând întrebărilor: cine? ce? când? cum? cui? unde? Găseşte un titlu potrivit. Ştirea este alcătuita din: supratitlu, titlu, subtitlu, şapou (textul scurt, situat între titlu si primul paragraf).

Testul 19. **I. A. 1. l-au făcut de ruşine** – l-au compromis; **îşi pusese toată nadejdea** – sperase, nădăjduise. **2. i** – pronume personal; **unul** – pronume nehotărât. **3.** naraţiunea, dialogul, descrirea. **4. mută** – epitet; **înmuiară** – metaforă. **5.** Caracterizare indirectă, prin fapte, comportament (*„I-au plăcut de mic copil poveştile ostăşeşti"*); caracterizare directă, de către narator (*„Şi a fost un băiat bun totdeauna"*). **B.** concordanţa dintre conţinutul textului dat şi rezumatul realizat; desprinderea adecvată a elementelor esenţiale /a ideilor principale; prezentarea esenţializată, pe baza ideilor principale, a succesiunii întâmplărilor la care participă personajele; respectarea unor convenţii specifice rezumatului (relatarea la persoana a III-a, utilizarea modurilor şi a timpurilor verbale potrivite, trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, relatarea obiectivă) ;

Scanned with OKEN Scanner

II. A. 1. În popor, se crede că în ajunul sărbătorii Sfântului Andrei se pot face magii: **2.** *„Noaptea Sfântului Andrei... cu soarta"*; **3.** a rămâne – copulativ. **4. apoi** – adverb; **rotește** – verb predicativ; **ușor** – adverb; **anumită** – adjectiv. **5. a; B. Redactarea unui articol** urmărește obținerea unei cât mai bune înțelegeri de către cititor. Scopul lui este să scoată în evidență elementele noi ale informației, fie că este vorba despre elementele esențiale ale știrii sau despre detaliile menite să explice sau să trezească curiozitatea cititorilor. **6. pentru cunoașterea – să cunoști** (completivă directă).

Testul 20. I. A. 1. scân/tei; păs/tra/tă. 2. Cratima, semn de ortografie, marchează elidarea vocalei **î,** evitându-se astfel hiatul, fapt ce determină păstrarea măsurii versurilor; de asemenea, marchează grafic rostirea într-o silabă a unei părți de vorbire cu un fragment din altă parte de vorbire. **3.** Încrucișată. **4.** metafora – *„cern **scântei** pe drum"*, *„**stele** scumpe"*; repetiția – ***„Păduri, păduri"*; 5.** Versul citat sugerează imensitatea cadrului descris, care nu poate fi cuprins cu privirea, dar și forța de gheață a naturii. **B.** Precizarea a două trăsături ale **pastelului** (poezie descriptivă prin care se creează un **tablou** de natură cu scopul transmiterii de sentimente); ilustrare cu elemente din opera aleasă; evidențierea mijloacelor artistice; susținerea unui punct de vedere; Modul de expunere folosit este descrierea. Titlul, ca sinteză a conținutului de idei al poeziei, este substantivul **pastel**. Astfel, întregul text se constituie într-o argumentare metaforică a acestuia. Cadrul natural, transfigurat, are ca și coordonate pădurea nesfârșită (*„Păduri, păduri"*) și cerul înstelat (*„Sub cerul nant bătut cu stele scumpe"*). Se folosesc figuri de stil (vezi **exercițiul 4**).
II. A. 1. Autorul textului este Theodor Damian. Titlul cărții prezentate este în engleză și în română. **2.** *„Oricât m-aș strădui...inimii mele de atunci"*. **3. comunicarea** – substantiv; **este** – verb copulativ; **unul** – pronume nehotărât; **umane** – adjectiv. **4. are** – predicat verbal; **acest** – adjectiv pronominal; **dar** – substantiv; **îl** – pronume personal. **5. b; 6. a. B.** Comunicarea este țesătura pe care se construiește viața. Ea reprezintă un proces complex, realizându-se prin vorbe, prin gesturi, prin mimică. De aceea, relațiile interumane trebuie să se constituie pe o comunicare multiplanică.

Testul 21. I. A. 1. a-și bate joc - a persifla. **2.** în text, **șapte** - numeral cu valoare adjectivală; **tot** - adverb; **hoț** - adjectiv; alte valori morfologice: Au venit **șapte.** (numeral cu valoare substantivală); **Tot** omul vrea avere. (adjectiv pronominal nehotărât); **Hoțul** neprins, negustor cinstit. (substantiv). **3.** Hiperbolă. **4.** narațiunea (se povestește o întâmplare la care iau parte personaje); **5.** elemente fantastice: *„Andrii fuge făr' de-o mână"*; *„... Vulturul din nori / Răcni falnic de trei ori"*; **B.** Vezi **testul 25, I.B.**
II. A. 1. Titlul articolului este ***Casa de moț*. Cramba** este o construcție specifică moților. **2.** *„...au apărut cele din bârne...temeinice"*. **3. tot** – adverb (în text). **Tot** omul iubește frumosul. (adjectiv pronominal nehotărât); **utilizat** – verb la participiu (în text). Programul **utilizat** este unul vechi (adjectiv). **5. Care aveau avantajul unei mai bune îmbinări și izolări termice** – mai avantajoase; propoziție subordonată atributivă. **4. care** – subiect; **mai evoluate** – atribut adjectival; **sunt cele** – predicat nominal; **6. pentru învelitorile** – ca să învelească – CS; **specifică** – care este specifică – AT; **B. În redactarea descrierii,** urmărește etapele de mai jos. Unghiul din care privești. Planurile tabloului: prim-plan; perspectiva-unul sau mai multe planuri de adâncime. Elementele tabloului: esențiale - uman, natural; detalii. Plasarea elementelor în cadru: centru, stânga, dreapta, în spatele tabloului. Culori, forme.

Scanned with OKEN Scanner

Scanned with OKEN Scanner

Testul 22. I. A. 1. **deasupra** – conversiune (prepoziție din adverb), **fetiță** – derivare; **nspre** – compunere prin sudare. 2. **iar** – în text, conjuncție coordonatoare; A lipsit **iar**. – adverb. A tras **transperantele** pe geam. (jaluzele, storuri). 3. *„șuvițe de diamant"* – epitet metaforic; *„ca o orgă"* – comparație. 4. versurile poeziei sunt libere, fără rimă și cu măsură inegală. 5. Sintagma supusă interpretării conține un superlativ al adverbului **jos** care sugerează apropierea. **B. Exprimarea unei opinii** - formularea clară a opiniei, prin raportare la ideile textului/ la cerința dată; motivarea prin exemplificări/ explicații clare în directă relație cu opinia exprimată – adecvată contextului; organizarea ideilor în scris (stil adecvat, claritatea și coerența ideilor, echilibru între componente: opinie – motivare, dispunerea paragrafelor; utilizarea mijloacelor lingvistice necesare motivării (verbe de opinie, organizatori/ conectori textuali care desemnează raporturi de analogie, de asemănare, de alternanță, de opoziție, de cauzalitate etc);
II. A. 1. Numele orașului Botoșani a stârnit multe controverse. Personalitățile citate de autor sunt D. Frunzescu și Nicolae Iorga. Autorul textului este geograful Mihai Poclid. 2. *"Înclinăm să fim de acord cu afirmația lui D. Frunzescu"*. 3. **e** – verb copulativ; **un** – articol nehotărât; **care** – pronume relativ; **toate** – adjectiv pronominal nehotărât. 4. **putem** – predicat verbal; **afirma** – complement direct; **cu certitudine** – circumstanțial de mod. 5. afirma – **să afirmăm** (completivă directă); de răscruce – **unde se întâlnesc/ în care** se întîlnesc (atributivă). 6. **a. B. Rezumarea unui text literar**: stabilirea secvențelor narative, pe baza ideilor principale; precizarea personajelor implicate în acțiune; respectarea succesiunii întâmplărilor la care participă personajele; respectarea convențiilor specifice rezumatului (respectarea fidelității față de textul dat; relatarea la persoana a III-a; utilizarea modurilor și a timpurilor verbale potrivite; trecerea de la vorbirea directă la vorbirea indirectă, fără dialog inserat; relatarea obiectivă, fără intervenții emoțional-subiective și fără citate).

Testul 23. I. A. 1. **cleios** – lipicios; **voluptuos** – senzual, impudic; fior – înfiorare, tremur. 2. **și-** = conjuncție coordonatoare copulativă; **-și** = pronume reflexiv; 3. *ca brațele (unei iubite)* – comparație; *plăcere înfricoșată* – epitet. 4. dragostea de pământ. 5. Narațiunea. **B. Narațiunea** este modul de expunere care constă în prezentarea unor fapte de către un *narator*, de obicei la *persoana a III-a*. Naratorul poate fi participant la acțiune (*personaj*), în cazul acesta prezentarea făcându-se la *persoana I*.
II. A. 1. Tema articolului o constituie conflictul dintre generații. Erorile părinților în educarea copiilor sunt atitudinea excesiv autoritară, sau, din contra, prea tolerantă. Adolescenții tind să dea tonul în materie de modă, sau adoptă un limbaj contestat de către adulți. 2. Domeniul de activitate al persoanei care dă explicații publicistului este psihopedagogia. 3. **fiecare** – adjectiv pronominal nehotărât; **generație** – substantiv; **și** – pronume reflexiv; **a** – verb auxiliar. 4. **un limbaj** – complement direct; **contestat** – atribut adjectival; **de către adulți** – complement de agent. 5. **a.** 6. că nu sunt interesați de soarta copilului – propoziție atributivă. **B.** prezintă, pe scurt, care a fost întâmplarea (reală sau imaginară); exprimă-ți opinia despre relația copil-părinte;

Testul 24. I. 1. lănțișor, cesuleț, cercuțe. 2. gura, buzele, nasul, obrajii, ochii, pleoape. 3. *femei mai mature; cam de aceeași vârstă cu Pascalopol*. 4. Descrierea. 5. Se creează un portret cu ajutorul figurilor de stil; substantive însoțite de adjective. **B.** Fragmentul schițează **trăsăturile fizice** ale personajului, care sugerează însă anumite **trăsături morale** (*buze acre*). Paloarea feței ne duce cu gândul la o posibilă suferință a personajului; prezentarea mijloacelor de caracterizare din text; numirea celor patru trăsături; ilustrarea trăsăturilor pe baza textului; evidențierea mijloacelor artistice folosite în caracterizare.

II. A. 1. Autorul articolului este Bogdan Panţuru. Publicaţia din care a fost selectat fragmentul este ***Ziarul Naţional***; Elementele care l-au impresionat pe cel care relatează au fost construcţiile ridicate în plin deşert şi tufele de verdeaţă de pe marginea drumurilor ce străbăteau oraşul-stat. **2.** *„În Dubai, cetăţenii micului stat pot să stea acasă şi să nu facă nimic - şeicul le varsă lunar în cont o sumă de bani destul de mare pentru a nu se mai gândi la ziua de mâine".* **3. Dubai** – substantiv propriu; **a fost** – verb copulativ; **un** – articol nehotărât; **dublu** – numeral multiplicativ. **4.** cea mai costisitoare – atribt adjectival; amintire – nume predicativ; a civilizaţiei – atribut substantival. **5. b. 6.** a face drumul înapoi spre praful deşertic; creator. **B. Exprimarea unei opinii** - formularea clară a opiniei, prin raportare la ideile textului/ la cerinţa dată; motivarea prin exemplificări/ explicaţii clare în directă relaţie cu opinia exprimată – adecvată contextului; organizarea ideilor în scris (stil adecvat, claritatea şi coerenţa ideilor, echilibru între componente: opinie – motivare, dispunerea paragrafelor; utilizarea mijloacelor lingvistice necesare motivării (verbe de opinie, organizatori/ conectori textuali care desemnează raporturi de analogie, de asemănare, de alternanţă, de opoziţie, de cauzalitate etc);

Testul 25. I. 1. tur/men/tat; cu/noaş/tem; ner/vos. **2.** cetăţean – derivare (*cetate* + sufix - *ean*); nebuni – conversiune (substantiv din adjectiv). **3.** *„Tipătescu: Dracu să-l ia! Nu e nimeni afară; lasă să intre toţi nebunii, toţi beţivii... Aide ieşi!".* **4.** Gândurile dezlânate, incertitudinea Cetăţeanului turmentat sunt cauzele incoerenţei în vorbire – fapt redat grafic prin punctele de suspensie. **5.** Cetăţeanul turmentat este derutat de faptul că ambii candidaţi au un trecut nu tocmai curat, fapt ce ar fi trebuit să constituie eliminarea lor din cursă. **B. Comunicarea** este ţesătura pe care se construieşte viaţa. Ea reprezintă un proces complex, realizându-se prin vorbe, prin gesturi, prin mimică. De aceea, relaţiile interumane trebuie să se constituie pe o comunicare multiplanică.
II. A. 1. Ziarul din care a fost selectat fragmentul este ***Evenimentul Regional al Moldovei***. Obiectivul iniţiativei prezentate este de a promova contactul direct între persoanele care vor să comunice şi de a-i convinge pe belgieni să renunţe măcar pentru o zi la poşta electronică şi la celebrul messenger. Iniţiatorul proiectului este Gunnar Michielssen. **2.** *„numărul de mesaje electronice este într-o continuă creştere, în detrimentul contactului şi comunicării personale»*, a explicat Michielssen". **3. acestei** – adjectiv pronominal demonstrativ; **este** – verb copulativ; **de** – propoziţie; **a promova** – verb la infinitiv. **4. tuturor** – atribut adjectival; **care** – subiect; **de a convinge** – nume predicativ. **5. B. 6. de a promova** – să promoveze (predicativă). **B.** vezi **testul 21.**

Testul 26. I. 1. iubire – (a) iubi, iubit(ă), iubitor, neiubit etc. **2.** căderea unui sunet, dispariţia unei silabe, evitarea hiatului, rostirea într-o silabă. **3.** genul liric. **4.** Versurile subliniază dorinţa neistovită a poetului de a cunoaşte. **5.** „râul... /piere în nisipuri" – personificare; „iubire-aş vrea, pierzare, jar" – enumeraţie. **B.** Titlul poeziei, în deplin acord cu semnificaţiile textului, sugerează preaplinul sufletesc al eului liric.
II. A. 1. publicaţia din care a fost selectat fragmentul Evenimentul Regional al Moldovei. Evenimentul cultural pe care îl prezintă sunt producţiile teatrale şi cinematografice româneşti. Tema producţiilor teatrale este *emigrarea.* **2.** *„Cazurile sociale au devenit pentru dramaturgii contemporani o sursă de inspiraţie care depăşeşte cu mult puterile omeneşti ale imaginaţiei".* **3. ah** – interjecţie; **niciun** – adjectiv pronominal negativ; **niciun** – adverb de mod; **nu** – adverb de mod; **mi** – pronume personal. **4. adevărului** – atribut substantival; **rostit** – atribut adjectival; **de actori** - complement de agent. **5. a. 6.** E destul **să înveţi rezumatul. B.** vezi **testul 16.**

Scanned with OKEN Scanner

Testul 27. I. 1. decolorat, urmat, dezarmat, ilumineză. **2.** A trecut timpul. Profesorul a trecut nota în catalog. El *a trecut* clasa. *A trecut* strada în grabă. **3.** monologul liric. **4.** „ca o umbră" – comparaţie; fantome ale verii în declin, corăbiile sufletului meu marin – metaforă. **12.** Metafora „regina *mea* de negru şi de soare", repetiţia „Mai lasă-mă", care sugerează dorinţa intensă, sunt structuri ce conţin pronume la persoana I, mărci ale prezenţei eului liric în text. **B.** În **opera lirică** autorul îşi exprimă gândurile, sentimentele, ideile în mod direct. Autorul nu se confundă cu *eul liric*; acesta din urmă fiind creaţia sa (o "voce" prin care autorul se comunică). Figurile de stil au rolul de a transmite sentimente. Titlul poeziei duce cu gândul la împlinirea prin iubire.
II. A. 1. Anul naşterii *reprezintă „animalul care se ascunde în inima noastră"*. Luna în care ne naştem determină al doilea element datorită poziţiei Soarelui într-una dintre cele 12 constelaţii. Decada este o subdiviziune a zodiei. **2.** Ascendentul se calculează după ora naşterii, indicând particularităţile fiecărui individ în parte. **3. Ziua, luna, anul ... ascendentul** – subiect multiplu. **4. Al treilea** – atribut adjectival; **element** – subiect; **este decada** – nume predicativ. **5.** Acesta este elementul unic **pe care îl are orice fiinţă**. – – atributivă. **6. pe care îl are orice fiinţă** – al fiinţei. **B.** Alege o întâmplare relevantă, prezentând faptele pe momentele înlănţuirii subiectului; exprimă o opinie în legătură cu enunţul dat; evidenţiază-ţi ideile prin folosirea modurilor de expunere şi a procedeelor artistice.

Testul 28. I. 1. *pierdut* - conversiune; *mistuitoare* – derivare. **2.** *mistuitoare, grăi* – hiat; *mângâiere, satului* – diftong. **3.** narator, acţiune. **4.** Pe Mihu îl frământă gândul: „ce va spune lumea?". **5.** Sufletul lui Mihu este cuprins de iubire şi teamă. **B.** Într-o **schiţă,** *personajele* pot fi caracterizate prin: *mijloace directe* (autocaracterizare, de către autor, de alte personaje) şi prin *mijloace indirecte* (comportament, vestimentaţie, mediul din care provin, mentalitate, gânduri etc.). Portretul personajelor este, de obicei, dominat de o singură trăsătură de caracter (calitate sau defect), exagerată până la caricaturizare, ele fiind surprinse într-un moment semnificativ al vieţii.
II. A. 1. a) o ştire. **2.** *„Astăzi, de la ora 17.30, la Centrul Cultural Francez Iaşi", „În aceeaşi seară, de la ora 19".* **3. va debuta** – diateza activă; **vor fi făcute** – diateza pasivă; **se vor prezenta** – diateza reflexivă. **4. prin...program** – circumstanţial de mod; **acest** – atribut adjectival; **au fost susţinute** – predicat verbal; **patru** – atribut adjectival; **proiecte** – complement direct; **artistice** – atribut adjectival. **5. pus** – care a fost pus în scenă (atributivă). **6.** propoziţie independentă, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă, dezvoltată. **B.** În redactare, ai în vedere: sloganul, scenariul, personajele, mesajul transmis; exprimarea unei opinii în legătură cu modul de organizare a evenimentului;

Testul 29. I. 1. *poci, o să ne-ngroape.* **2.** *la o parte* = retras, ferit; *a avea parte* = a (se) bucura (de ...); 3. personificări: *Tufani, palteni, ghidarii se îngroziră; zise un stejar.* **3.** Un ţăran încearcă să taie copacii unei păduri doar cu fierul unui topor. Speriaţi, arborii sunt liniştiţi de un stejar bătrân care le spune că fără coadă de lemn toporul nu va reuşi să taie nici o creangă. **4.** modul de expunere predominant este naraţiunea; apar personaje care iau parte la o acţiune; acţiunea se constituie în subiectul operei literare. **B. Fabula** este specia genului epic cult în care, prin intermediul animalelor, păsărilor, insectelor personificate sunt satirizate defecte umane: laşitatea, aroganţa, lenea, mândria etc. *Dialogul* are rol în caracterizarea personajelor, evidenţiind relaţia dintre ele. Se foloseşte **alegoria** ca fond al întregii opere (procedeu artistic constând într-un *lanţ de epitete, personificări, comparaţii* prin care se construieşte o situaţie, cu scopul transmiterii unei idei). Urmare a folosirii acestui procedeu artistic, apar *personajele alegorice,* simbolice (ele întruchipează o singură trăsătură umană).

Scanned with OKEN Scanner

II. A. 1. Textul de mai sus este un articol. **2.** Trăsături: un vocabular variat şi bogat, datorită faptului că se adresează unui public larg (cu o pregătire profesională diferită sau cu diverse niveluri de cultură);este utilizată limba literară alături de formulări specifice limbajului cotidian; apar elemente specifice limbajului artistic. **3. Teatrul Tineretului** – subiect; **din Piatra Neamţ** – atribut substantival prepoziţional; **a fost ţinta** – predicat nominal; **unui proiect** – atribut substantival genitival. **4. a fost ţinta** – predicat nominal; **unui proiect** – atribut substantival; **inedit** – atribut adjectival. **5. b. B. Anunţul** trebuie să fie foarte scurt, de doar câteva rânduri, să prezinte răspunsul la întrebările: ce, cine, unde, când, cum şi să fie convingător. În redactare, ai în vedere: sloganul, scenariul, personajele, mesajul transmis.

Testul 30. **I. 1.** necurmate, negru-albăstrui. **2.** negri, vineţii, negru-albăstrui. **3.** toamna. **4.** *ploi necurmate*-epitet; *ca de sticlă, ca nişte uriaşi*-comparaţii. **5.** *de-o săptămână, deseori.* **B.** Se creează un *tablou*; figuri de stil (*picuri grei şi repezi*-epitet şi enumeraţie; *ca de sticlă*-comparaţie; *aţe subţirele*-metaforă etc); predomină substantivele şi adjectivele, care creează o imagine statică .
II. A. 1. Publicaţia în care a apărut este ***Educaţie plastică,*** manual pentru clasa a VIII-a. Personalitatea evocată este Constantin Brâncuşi. Obiectivul descris este ansamblul de la Târgu Jiu, închinat eroilor români ce şi-au jertfit viaţa în primul război mondial, compus din **Masa tăcerii, Aleea Scaunelor, Poarta sărutului** şi **Coloana infinitului** (sau a **Recunoştinţei fără sfârşit**). **2.** Geo Bogza a spus că Brâncuşi este mai mult decât un artist de geniu, este un vizionar. **3. creează** – predicat verbal; **este un vizionar** – predicat nominal. **4. ce** – subiect; **şi-** – atribut pronominal. **5. tăind** – fiindcă a tăiat. **6. ce şi-au jertfit viaţa în primul război mondial** – propoziţie atributivă. **B.** respectă fidelitatea faţă de textul-suport; foloseşte elementele lexicale ale textului-suport;

Testul 31. **I. 1.** *cetatea*: 7 litere, 7 sunete; *luceafărul*: 10 litere, 9 sunete. **2.** *steluţă* (derivat), *stea-de-mare* (compus). **3.** *apele, lanuri, spicele, pădurea, stele.* **4.** *grele răsuflete, spicele grele, luceafărul bolnav*-epitete; *apele dorm, luceafărul... clipeşte*-personificări. **5.** Metafora sugerează măreţia boltei cereşti, asemănând-o cu o cetate eternă în care stelele devin simbolul veşniciei. **B.** preponderenţa imaginilor vizuale; se insistă pe trăsături, pe caracteristici; domină substantivele şi adjectivele care sunt asociate unor figuri de stil (epitete, personificări etc).
II. A. 1. Numele portalului lansat este ***www.ViitoriOlimpici.ro.*** Data lansării este 5 octombrie 2009. Concursul se desfăşoară pe a parcursul a 13 etape online + o etapă finală, şi va acoperi toată materia de matematică pentru olimpiada şcolară. **2.** *„un portal dedicat pregătirii pentru olimpiada naţională de matematică ce se adresează elevilor din învăţământul primar, gimnazial şi liceal (clasele IV - XII)".* **3.** a IV-a – numeral ordinal, valoare adjectivală; (la) a XII-a – numeral ordinal, valoare substantivală. **4.** *ce depăşesc programa* – subiect, predicat, complement direct. **5. să îşi verifice cunoştinţele de matematică participând la Concursul anual Viitori Olimpici** – completivă directă; **a-şi verifica. 6. A.B.** Prezintă faptele pe momentele înlănţuirii subiectului, la persoana I, ca participant direct la acţiune; evidenţiază ideile prin utilizarea nuanţată a modurilor de expunere şi a procedeelor artistice.

Testul 32. **I. 1. a. 2. b. 3.** genul epic. **4.** *Domnul râse, şcolarii pufniră.* **5.** Naraţiunea este la persoana I, deoarece naratorul este şi personaj. **B. Vorbirea indirectă** : Este o povestire/ text narativ ; verbele de declaraţie sunt urmate de cuvinte precum: că, să, ca să, dacă, unde, care, când; nu folosim niciunul dintre semnele de punctuaţie specifice vorbirii directe, ci doar punctul la sfârşitul propoziţiilor; verbele la modul imperativ sunt transformate în verbe

Scanned with OKEN Scanner

la modul conjunctiv; substantivele în cazul vocativ sunt transformate în substantive în dativ sau acuzativ; cuvintele vorbitorilor se redau în ordinea în care au fost rostite.
II. A. 1. Autoarele articolului sunt: Alina Tonea, Teodora Țifu. Revista din care a fost selectat articolul este ***Perspective.*** Semnificația originară a cuvântului *jurnal* este de activitate cu caracter reflexiv, spontană. **2.** *„termenul jurnal desemnează o activitate cu caracter reflexiv, spontană, manifestare a nevoii de a scrie, liberă de orice constrângeri tehnice formale".* **3. le** – complement direct; **face** – predicat verbal; **o persoană** – subiect. **4. sa** – adjectiv pronominal; **zilnice** – adjectiv format prin derivare. **5. de a scrie** – ca să scrii (atributivă); **trăit** – care a fost trăit (atributivă). **6. pe care le face o persoană în scopul de a reduce cât mai mult distanța dintre faptul trăit și consemnarea sa** – atributivă; unei persoane. **B.** Folosește textul de la Subiectul al II-lea ca ghid pentru realizarea jurnalului.

Testul 33. 1. a-și da osteneala = a (se) osteni, a (se) obosi; a desfășura ≠ a înfășura, a strânge; **2.** uimirea, panorama; **3.** Folosirea sensului figurat al cuvintelor evidențiază faptul că palatul Ipsilanti nu s-a bucurat de lungă glorie, el „căzând" la puțin timp după întemeiere. **4.** prezentare subiectivă, cuvinte cu sens figurat. **B. Trăsăturile descrierii științifice**: observații științifice; redă adevărul științific; termeni de specialitate; neologisme; termeni tehnici, științifici.
II. A. 1. Teatrul „Mihai Eminescu" a aniversat anul acesta 170 de ani de teatru în limba română în orașul Botoșani și 50 de ani de când funcționează în actuala clădire. Publicația în care a apărut textul este ***Pagini Aurii*** *2008-2009*. Edificiile culturale ale orașului Botoșani sunt: Teatrul „Mihai Eminescu", Orchestra Simfonică, Teatrul pentru Tineret și Copii „Vasilache". **2.** *„În ultima vreme, instituțiile culturale aflate în administrația Consiliului Local și-au îmbogățit repertoriul, spectacolele având răsunet în plan național și internațional, aceste ecouri concretizându-se în premii prestigioase, marcând performanța artistică".* **3. devenind** – verb copulativ, modul gerunziu; **fiind** – verb copulativ, modul gerunziu. **4.** *funcționează* –predicat verbal; *în... clădire* – complement circumstanțial de loc; *actuala* – atribut adjectival. **5.** Copilul a devenit **ceea ce și-a dorit. 6. a. B. Descrierea artistică** constă în zugrăvirea unor trăsături ale obiectelor, fenomenelor, personajelor, pornind de la impresii și păreri personale. În realizarea descrierii, trebuie urmărite unele elemente. Unghiul din care privești. Planurile tabloului: prim-plan; perspectiva-unul sau mai multe planuri de adâncime. Elementele tabloului: esențiale - uman, natural; detalii. Plasarea elementelor în cadru: centru, stânga, dreapta, în spatele tabloului. Culori, forme.

Testul 34. I. 1. *toamna târziu*-adverb compus; *jalnic* (sufixul *-nic*). **2.** Am *bătut* drumurile toată ziua (a străbate, a parcurge). Am *bătut* covorul de nevoie (a scutura prin lovire repetată). *Bate* la ușă când vine (a ciocăni). Părul său blond *bate* în auriu (a avea nuanțe). *Bate* vântul (suflă). **3.** *într-o sară, toamna târziu.* **4.** Semnul exclamării marchează grafic starea emoțională a personajului. Prin reluarea replicii, cu semnul exclamării de data aceasta, se evidențiază nemulțumirea și reproșul celui care, bătând, așteaptă să-i fie deschis. **5.** Personajele iau parte la o acțiune care va constitui subiectul operei literare. **B.** ***Opera narativă*** (epică) se caracterizează prin posesia următoarelor elemente: narator, narațiune, personaje, acțiune, subiect. Subiectul operei narative se structurează pe cinci *momente*: expozițiune (situația inițială), intrigă (schimbarea situației inițiale), desfășurarea acțiunii, punct culminant, deznodământ.
II. A. 1. Oița Dolly a fost prima clonă a unui animal. Oamenii de știință sunt de părere că ingineria genetică reprezintă răspunsul pentru calvitia ereditară, afecțiunile cardiace, tulburările psihice și multe alte boli . Ingineria genetică înglobează un ansamblu de metode și tehnici de lucru prin care se manipulează materialul genetic la nivel celular și molecular.

Scanned with OKEN Scanner

2. Ingineria genetică permite transferul ADN-ului de la o specie la alta. **3.** ingineria, produsele – substantive articulate hotărât; **un** termen, **un** ansamblu – substantive articulate nehotărât. **4.** *în... genom* - complement circumstanţial de loc; *al căror* – atribut pronominal; *sunt incluse* – predicat verbal. **5. a. 6. când auzeam despre această ştiinţă** – propoziţie subordonată circumstanţială de timp. **B.** Exprimă-ţi opinia folosind indicii lexicali ai argumentării (verbele de opinie: *a crede, a considera, a presupune*; adverbe sau locuţiuni adverbiale: *probabil, fără îndoială* etc.; conjuncţii care exprimă raporturi de tip cauzal, consecutiv: *deoarece, din cauză, încât*; formule ca: *în primul rând, de exemplu, apoi, în concluzie* etc.)

Testul 35. **I. 1.** vine (vocală); maică (semivocală). **2.** Derivare: *binişor*; compunere: *binevoitor, binefacere*; conversiune: *binele, un bine.* **3** *Vara trece, toamna vine*; **4.** aliteraţie. **5.** Versul sugerează comuniunea omului cu natura. **B.** Trăsăturile literaturii populare: caracter anonim, caracter colectiv, caracter oral, caracter sincretic, carcter tradiţional, caracter naţional.
II. A. 1. Obiectivul descris este Mănăstirea Brâncoveanu. Reconstrucţia obiectivului s-a realizat în vara anului 1926. Mănăstirea Brâncoveanu a fost distrusă în anul 1785, în urma rezoluţiei din 12 decembrie, emisă de Curtea de la Viena. **2.** *„domnitorul Constantin Brâncoveanu a construit o alta biserică din piatră şi cărămidă. A transformat şi reorganizat locul, dezvoltând o viaţă de obşte".* 3. *la începutul* – locuţiune prepoziţională; *puţin* (timp) – adjectiv pronominal nehotărât; (în) *vara* (anului) – substantiv. **4. a. 5.** propoziţie independentă, dezvoltată, enunţiativă propriu-zisă, afirmativă. **6.** coordonare prin joncţiune. **B. Trăsăturile descrierii ştiinţifice**: observaţii ştiinţifice; redă adevărul ştiinţific; termeni de specialitate; neologisme; termeni tehnici, ştiinţifici.

Testul 36. **1.** Ţi-aduc, piatră, grea. **2.** *preschimbat*; cuvânt de bază: *a schimba*; *schimbător, neschimbat.* **3.** rimă încrucişată, măsura 10-11 silabe. **4.** Versurile avansează ideea trecerii timpului, apelativul *călătorule* referindu-se la omul care trece prin viaţă asemeni unui drumeţ; enumeraţia din ultimul vers evidenţiază sentimentele de tristeţe şi melancolie ale eului liric. **5.** se foloseşte descrierea; se prezintă elementele unui peisaj; se creează imagini artistice; predomină substantivele şi adjectivele care conferă caracter static cadrului descris. **B.** eul liric îşi transmite în mod direct sentimentele provocate de venirea iernii, care-i vesteşte trecerea încă a unui an; prezenţa eului liric se face simţită prin verbele de persoana I: *aduc, las*; sentimentele sunt evidenţiate prin utilizarea unor termeni lexicali precum: *apasă, ca o piatră, amintiri, doruri*, imaginile artistice create de epitete (*omătul liniştit, stranii dungi*), enumeraţii (*pe ţarină, pe suflet şi pe casă*) şi prin alte figuri de stil ajută la creionarea tabloului de natură şi la evidenţierea sentimentelor;
II. A.1.b; 2. Gastronomia sau arta culinară: platou, frişcă, caramel; **3.** a; **4. pe blatul** – complement circumstanţial de loc, Ac; **unei mese** – atribut substantival genitival, G. **5.** care se doreşte – atributivă. **6.** raport de coordonare prin juxtapunere. **B. Anunţul** trebuie să fie foarte scurt, de doar câteva rânduri, să prezinte răspunsul la întrebările: ce, cine, unde, când, cum şi să fie convingător. În redactare, ai în vedere: sloganul, scenariul, personajele, mesajul transmis.

Scanned with OKEN Scanner

BIBLIOGRAFIE

1. *** *Dicţionar explicativ al limbii române*, ediţia a II-a, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 1998
2. *** *Dicţionarul ortografic, ortoepic şi morfologic al limbii române*, ediţia a II-a, revăzută şi adăugită, Editura Univers Enciclopedic, Bucureşti, 2005 (cunoscut şi sub denumirea de DOOM 2)
3. *** *Gramatica limbii române, I, Cuvântul, II, Enunţul*, Editura Academiei române, Bucureşti, 2005
4. *** *Dicţionar de sinonime*, Editura Academiei, Bucureşti, 2000
5. *** *Dicţionar de termeni literari*, Editura Academiei, Bucureşti, 1976
6. *** *Tehnica scrisului*, în *Caiet documentar*, editat de Catedra de teoria şi practica presei, Academia de Studii Social-Politice
7. Andrei, M.; Ghiţă I. – *Limba română*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti. 1983
8. Bărbat, Adriana – *Ora de literatură pentru gimnaziu*, Editura Aula, Braşov, 2002
9. Crăciun, Corneliu – *Metodica predării limbii şi literaturii române în gimnaziu şi liceu,* Editura Emia, Deva, 2004
10. Costache, A.; Cârstocea, E. ... – *Limba şi literatura română. Pregătire completă pentru Teza cu subiect unic*, Grup Editorial Art, Bucureşti, 2009
11. Coţofan, M.; Doboş, M. – *Ghid de teorie literară*, Editura Porţile Orientului, Iaşi, 2001
12. Covrig-Nonea, I. – *Noţiuni de compoziţie şi stil*, Editura Didactică şi Pedagogică, Bucureşti, 1970
13. Goia, V. – *Didactica limbii române*, Editura Dacia, 2005
14. Hristea, Gh. – *Sinteze de limba română,* Editura Didactică şi Pedagogică, 1982
15. Ilinca, Şt. M. – *Literatura română – concepte operaţionale,* Editura Aramis, Bucureşti, 2000
16. Irimia, Dumitru – *Gramatica limbii române*, Editura Polirom, Iaşi, 1997
17. Popa, Dorin, (coord.) – *De nota 10. Licenţă jurnalist*, Editura PIM, Iaşi, 2007
18. Scarlat, Raluca – *Dicţionarul figurilor de stil din toate manualele alternative, clasele V-VIII*, Editura Aula, Braşov, 2003
19. Stan, Mihail – *Aspecte ortografice, ortoepice şi morfologice ale limbii române*, conform DOOM 2, Grup Editorial Art, Bucureşti 2007
20. www.didactic.ro
21. www.referate.ro
22. www. jurnalul.ro
23. www.edu.ro

Scanned with OKEN Scanner

Lucrările prezentate în această listă sunt adresate elevilor din clasele I – VIII, iar materialele şi formele propuse sunt tratate pe baze intuitive şi logice, după cerinţele Programei şcolare, oferind situaţii de învăţare interactive şi productive bazate pe interesul specific vârstei.

De aceea ...

EDITURA TAIDA VĂ PROPUNE:

COLECŢIA DIDACTICA – MATE BT

1. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ ARITMETICĂ. Clasa **a V-a – an şcolar**
2. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ ARITMETICĂ. Clasa **a V-a, Semestrul I**
3. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ ARITMETICĂ. Clasa **a V-a, Semestrul II**
4. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ ARITMETICĂ. ALGEBRĂ. GEOMETRIE, Clasa **a VI-a – an şcolar**
5. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ ARITMETICĂ. ALGEBRĂ. GEOMETRIE, Clasa **a VI-a, Semestrul I**
6. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ ARITMETICĂ. ALGEBRĂ. GEOMETRIE, Clasa **a VI-a, Semestrul II**
7. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ ARITMETICĂ. ALGEBRĂ. GEOMETRIE, Clasa **a VII-a – an şcolar**
8. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ ARITMETICĂ. ALGEBRĂ. GEOMETRIE, Clasa **a VII-a, Semestrul I**
9. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ ARITMETICĂ. ALGEBRĂ. GEOMETRIE, Clasa **a VII-a, Semestrul II**
10. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ ALGEBRĂ. GEOMETRIE, Clasa **a VIII-a – an şcolar**
11. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ ALGEBRĂ. GEOMETRIE, Clasa **a VIII-a, Semestrul I**
12. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ ALGEBRĂ. GEOMETRIE, Clasa **a VIII-a, Semestrul II**
13. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ MATEMATICĂ. TEME PENTRU ACTIVITĂŢI OPŢIONALE, Clasele **V-VIII**

COLECŢIA DIDACTICA – LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ

1. *L. Buhaciuc şi colaboratorii* ⇨ LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ, Clasa **a V-a**
2. *L. Buhaciuc, L. Poclid* ⇨ LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. Clasa **a VI-a**
3. *L. Buhaciuc şi colaboratorii* ⇨ LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. Clasa **a VII-a**
4. *L. Buhaciuc* ⇨ LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ, Clasa **a VIII-a**

COLECŢIA DIDACTICA – CONCURSURI ŞI OLIMPIADE

1. *A. Bălăucă* ⇨ MATEMATICĂ. OLIMPIADE, CONCURSURI ŞI CENTRE DE EXCELENŢĂ, Clasa **a V-a**
2. *A. Bălăucă* ⇨ MATEMATICĂ. OLIMPIADE, CONCURSURI ŞI CENTRE DE EXCELENŢĂ, Clasa **a VI-a**
3. *A. Bălăucă* ⇨ MATEMATICĂ. OLIMPIADE, CONCURSURI ŞI CENTRE DE EXCELENŢĂ, Clasa **a VII-a**
4. *A. Bălăucă* ⇨ MATEMATICĂ. OLIMPIADE, CONCURSURI ŞI CENTRE DE EXCELENŢĂ, Clasa **a VIII-a**
5. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ MATEMATICĂ. OLIMPIADELE NAŢIONALE ALE ROMÂNIEI ŞI REPUBLICII MOLDOVA. BALCANIADA DE MATEMATICĂ PENTRU JUNIORI, Clasele **V - VIII**
6. *A. Bălăucă* ⇨ **12 EDIŢII ALE** CONCURSULUI INTERJUDEŢEAN DE MATEMATICĂ „DIMITRIE POMPEIU"
7. *J. Grigoraş, I. Nechifor, A. Păduraru* ⇨ CONCURSUL DE MATEMATICĂ „FLORICA T. CÂMPAN", Clasele **IV-VIII**
8. EXERCIŢII ŞI PROBLEME PENTRU CONCURSUL DE MATEMATICĂ „EUCLID" IAŞI; **Clasele III– VIII**
9. CONCURSUL DE MATEMATICA „EUCLID" FOCŞANI, Clasele **II–VII**
10. TESTE PENTRU CONCURSURILE LB. ROMÂNĂ „MICII ALECSANDRIŞTI", CLASA A IV-A ŞI „ALECSANDRIŞTII", Clasele **V – VIII**

COLECŢIA DIDACTICA – EVALUARE NAŢIONALĂ

1. *Artur Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ MATEMATICĂ. EVALUARE NAŢIONALĂ. Clasa **a VIII-a**
2. *Laura Buhaciuc* ⇨ LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. EVALUARE NAŢIONALĂ. Clasa **a VIII-a**

COLECŢIA DIDACTICA – ÎNVĂŢĂMÂNT PRIMAR

1. *C. Palade şi colaboratorii* ⇨ MATEMATICĂ ŞI EXPLORAREA MEDIULUI. Clasa **pregătitoare. Semestrul I**
2. *C. Palade şi colaboratorii* ⇨ MATEMATICĂ ŞI EXPLORAREA MEDIULUI. Clasa **pregătitoare. Semestrul II**
3. *C. Palade şi colaboratorii* ⇨ COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ. Clasa **pregătitoare. Semestrul I**
4. *C. Palade şi colaboratorii* ⇨ COMUNICARE ÎN LIMBA ROMÂNĂ. Clasa **pregătitoare. Semestrul II**
5. *C. Palade, L. Palade* ⇨ PAŞI SPRE ŞCOALĂ, Clasa **pregătitoare / Clasa I**
6. *V. Avîrvărei* ⇨ DESENUL MEU ABC..., Clasa **I**
7. *C. Palade şi colaboratorii* ⇨ MATEMATICĂ ŞI EXPLORAREA MEDIULUI. Clasa **I, Semestrul I**
8. *C. Palade şi colaboratorii* ⇨ MATEMATICĂ ŞI EXPLORAREA MEDIULUI. Clasa **I, Semestrul II**
9. *V. Avîrvărei* ⇨ PRIMA MEA CARTE - ABC..., Clasa **I**
10. *C. Palade* ⇨ CAIET DE SCRIERE, Clasa **I**
11. *V. Avîrvărei şi colaboratorii* ⇨ MATEMATICĂ. Clasa **a II-a**
12. *C. Palade şi colaboratorii* ⇨ LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. Clasa **a II-a**
13. *C. Palade şi colaboratorii* ⇨ INVITAŢIE LA LECTURĂ. AUXILIAR PENTRU ORELE DE LECTURĂ, Clasa **a II-a**
14. *V. Avîrvărei şi colaboratorii* ⇨ MATEMATICĂ. Clasa **a III-a**
15. *C. Palade şi colaboratorii* ⇨ LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. Clasa **a III-a**

Scanned with OKEN Scanner

16. *C. Palade şi colaboratorii* ⇨ *INVITAŢIE LA LECTURĂ. AUXILIAR PENTRU ORELE DE LECTURĂ*, Clasa a III-a
17. *B. Gherasim, M. Morăraş* ⇨ *ŞTIINŢE ALE NATURII*, Clasa a III-a
18. *V. Avîrvărei şi colaboratorii* ⇨ *MATEMATICĂ*. Clasa a IV-a
19. *C. Palade şi colaboratorii* ⇨ *LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ*. Clasa a IV-a
20. *C. Palade şi colaboratorii* ⇨ *INVITAŢIE LA LECTURĂ. AUXILIAR PENTRU ORELE DE LECTURĂ*, Clasa a IV-a
21. *B. Gherasim, M. Morăraş* ⇨ *ŞTIINŢE ALE NATURII*, Clasa a IV-a
22. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ *MATEMATICĂ. 900 DE PROBLEME PENTRU MICII MATEMATICIENI*, Clasele I - IV
23. *C. D. Tamaş* ⇨ *100 PROBLEME DE LOGICĂ*
24. *J. Grigoraş, I. Nechifor, A. Păduraru, L. Ştefan* ⇨ *CONCURSUL DE MATEMATICĂ „FLORICA T. CÂMPAN"*, Clasele I – IV
25. *EXERCIŢII ŞI PROBLEME PENTRU CONCURSUL DE MATEMATICĂ „EUCLID" IAŞI*, Clasele III– VIII
26. *CONCURSUL DE MATEMATICA „EUCLID" FOCŞANI*, Clasele II–VII
27. *C. Palade, L. Palade* ⇨ *MUZICA VOCALĂ*, Clasele III-IV
28. *C. Palade, L. Palade* ⇨ *CÂNTECUL FULGILOR DE NEA*
29. *M. Ungureanu, L. Vătavu* ⇨ *GHIOCEI PENTRU MAMA*
30. *C. Palade, L. Palade* ⇨ *EDUCAŢIE MUZICALĂ. GHID METODIC PENTRU ÎNVĂŢĂMÂNT PREŞCOLAR ŞI PRIMAR*
31. *R. Lazăr. A. Păduraru, I. Nechifor* ⇨ *LET 'S HAVE FUN WITH MATH*, Clasele I-IV

COLECŢIA DIDACTICA – NE PREGĂTIM PENTRU EVALUARE INIŢIALĂ ŞI FINALĂ

1. *C Palade şi colaboratorii* ⇨ *NE PREGĂTIM PENTRU EVALUAREA FINALĂ ŞI INIŢIALĂ. LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. MATEMATICĂ. ŞTIINŢE ALE NATURII*, Clasa I
2. *C Palade şi colaboratorii* ⇨ *NE PREGĂTIM PENTRU EVALUAREA NAŢIONALĂ ŞI INIŢIALĂ. LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. MATEMATICĂ. ŞTIINŢE ALE NATURII*, Clasa a II-a
3. *C Palade şi colaboratorii* ⇨ *NE PREGĂTIM PENTRU EVALUAREA FINALĂ ŞI INIŢIALĂ. LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. MATEMATICĂ. ŞTIINŢE ALE NATURII*, Clasa a III-a
4. *C Palade şi colaboratorii* ⇨ *NE PREGĂTIM PENTRU EVALUAREA NAŢIONALĂ ŞI INIŢIALĂ. LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. MATEMATICĂ. ŞTIINŢE ALE NATURII. GEOGRAFIE. ISTORIE*, Clasa a IV-a
5. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ *NE PREGĂTIM PENTRU EVALUARE. MATEMATICĂ. BIOLOGIE. FIZICĂ*, Clasa a V-a
6. *M. Coţofan şi colaboratorii* ⇨ *NE PREGĂTIM PENTRU EVALUARE. LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. GEOGRAFIE. ISTORIE, ENGLEZĂ. FRANCEZĂ*, Clasa a V-a
7. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ *NE PREGĂTIM PENTRU EVALUARE. MATEMATICĂ. BIOLOGIE. FIZICĂ. CHIMIE*, Clasa a VI-a
8. *M. Coţofan şi colaboratorii* ⇨ *NE PREGĂTIM PENTRU EVALUARE. LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. GEOGRAFIE. ISTORIE, ENGLEZĂ. FRANCEZĂ*, Clasa a VI-a
9. *A. Bălăucă şi colaboratorii* ⇨ *NE PREGĂTIM PENTRU EVALUARE. MATEMATICĂ. BIOLOGIE. FIZICĂ. CHIMIE*, Clasa a VII-a
10. *M. Coţofan şi colaboratorii* ⇨ *NE PREGĂTIM PENTRU EVALUARE. LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. GEOGRAFIE. ISTORIE, ENGLEZĂ. FRANCEZĂ*, Clasa a VII-a

COLECŢIA DIDACTICA – CAIETE DE VACANŢĂ

1. *V. Avîrvărei şi colaboratorii* ⇨ *CAIET DE VACANŢĂ. LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. MATEMATICĂ*, Clasa I
2. *V. Avîrvărei şi colaboratorii* ⇨ *CAIET DE VACANŢĂ. LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. MATEMATICĂ*, Clasa a II-a
3. *V. Avîrvărei şi colaboratorii* ⇨ *CAIET DE VACANŢĂ. LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. MATEMATICĂ. ŞTIINŢE ALE NATURII. EDUCAŢIE CIVICĂ*, Clasa a III-a
4. *V. Avîrvărei şi colaboratorii* ⇨ *CAIET DE VACANŢĂ. LIMBA ŞI LITERATURA ROMÂNĂ. MATEMATICĂ. ŞTIINŢE ALE NATURII. GEOGRAFIE. ISTORIE*, Clasa a IV-a

COLECŢIA DIDACTICA

1. *M. Chirilă* ⇨ *VIITORUL ÎNCEPE AZI. GHID DE CONSILIERE ŞI ORIENTARE ŞCOLARĂ PENTRU ELEVI*, Clasele V – VIII
2. *E. M. Vlasie şi colaboratorii* ⇨ *PORTOFOLIUL DIRIGINTELUI (CLASE GIMNAZIALE)*

COLECŢIA DIDACTICA – ÎNVĂŢĂMÂNT LICEAL

1. *Lăduncă Lucian-Georges* ⇨ *BORNE PENTRU MATEMATICIENI. ALGEBRĂ-ANALIZĂ*, Clasele IX-XII
2. *Rotaru Petru* ⇨ *DETERMINANŢI MICŞTI, CULEGERE DE MATEMATICĂ PENTRU LICEU*
3. *Eleonora Savu* ⇨ *CULEGERE DE PROBLEME DE MATEMATICĂ PENTRU CLASA a XI-a*
4. *Dan Brânzei, Alexandru Negrescu* ⇨ *PROBLEME DE PIVOTARE*
5. *CONCURSUL NAŢIONAL DE MATEMATICĂ APLICATĂ „ADOLF HAIMOVICI"*, Clasele IX–XII

PENTRU OFERTA COMPLETĂ VIZITAŢI
www.edituraTAIDA.ro

Editura TAIDA şi ALPHA GROUP doresc să fie o parte activă în cadrul procesului de modernizare a sistemului educaţional românesc prin oferta de table interactive şi softuri educaţionale.
www.mimio.ro

Scanned with OKEN Scanner

© Editura **TAIDA**
Toate drepturile aparţin Editurii TAIDA. Nicio parte a acestei cărţi nu poate fi retipărită, reprodusă sau utilizată în orice alt fel, inclusiv prin fotocopiere sau în formă electronică, fără avizul prealabil în scris al editurii.

PENTRU COMENZI VĂ RUGĂM SĂ VĂ ADRESAŢI EDITURII TAIDA

- ***La adresa***: Str. Holboca, nr. 9-11, Iaşi – 700384
- ***Telefonic***:
  Romtelecom Tel./Fax: 0232.270250; 0232.270260
  Orange: 0748.234137; 0374.040506
  Vodafone: 0722.824914
  Cosmote: 0765.313632
  Rds: 0770430169
- ***Prin email***: office@edituratаida.ro
- ***Web***: www.edituratаida.ro; www.mimio.ro

www.edituratаida.ro www.mimio.ro

Editor: *TUDOR TCACIUC*
Corectura: *LAURA BUHACIUC*
Tehnoredactare: *MIHAELA URSULEANU*
Coperta: *MIHAELA URSULEANU*

TIPĂRIT LA:

TipoTaida
Tel.: 0232-270250
Fax: 0232-270260
www.edituratаida.ro
office@edituratаida.ro
Editură şi Tipografie

Scanned with OKEN Scanner

mimio®

...ca să predai mai uşor!

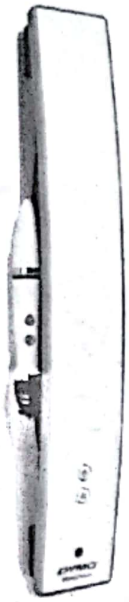

Soluțiile educaționale **mimio** ajută profesorii să interacționeze cât mai activ cu elevii prin introducerea predării interactive şi prin posibilitatea de a cuprinde în lecții elemente multimedia din lumea care ne înconjoară zi de zi.

Produsele **mimio** oferă profesorului posibilitatea de a crea cu uşurință lecții mai interesante şi mai captivante. Tehnologia Mimio transformă orice tabla albă într-o tablă interactivă cu investiții mult diminuate față de produsele standard existente pe piață. Acest lucru face ca şcolile să îşi poată permite mai multe table interactive şi să dea posibilitatea cât mai multor profesori şi elevi să se bucure de avantajele predării, respectiv învățării interactive.

Produse mimio

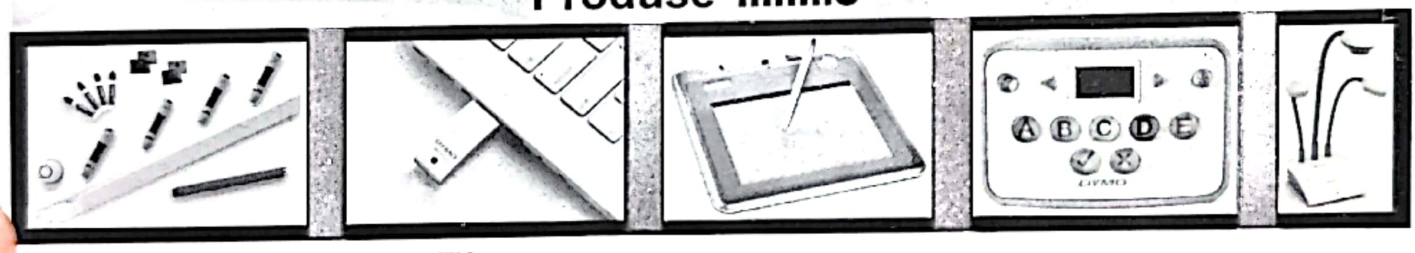

MimioTeach™ – tablă interactivă

MimioView™ – cameră de documente

MimioVote™ – sistem de evaluare simultană

MimioCapture™ – captură digitală

MimioPad™ – tabletă grafică wireless

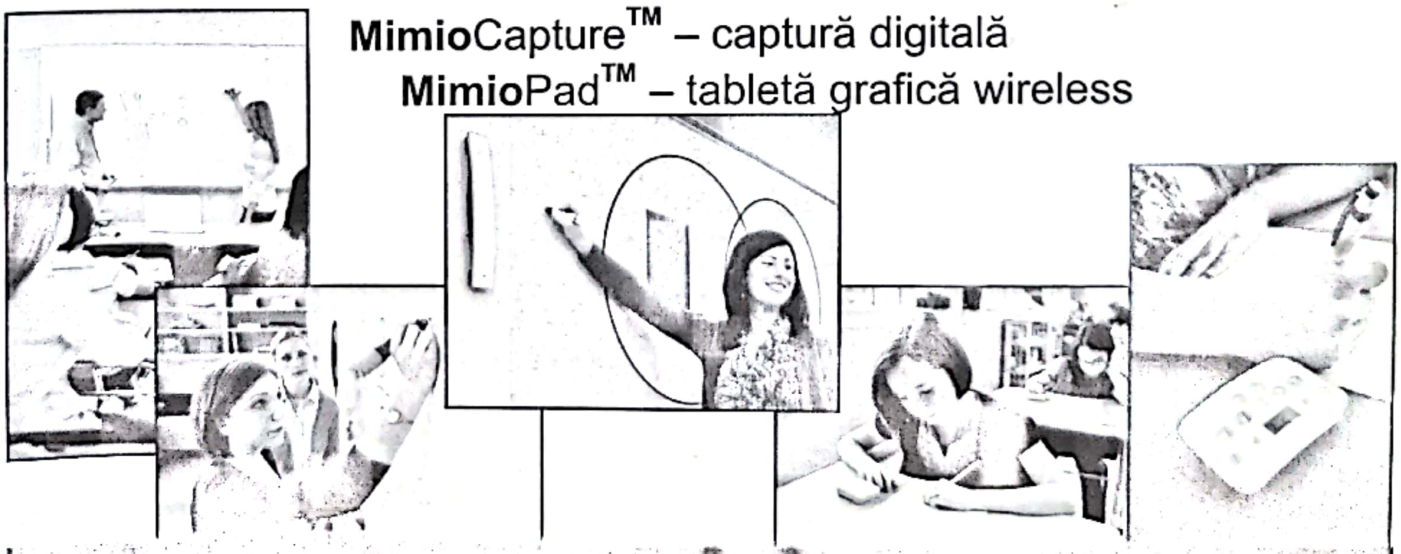

www.mimio.ro

Scanned with OKEN Scanner

Lucrarea de față are ca scop principal atingerea competențelor vizate de Programa pentru Evaluarea Națională, fiecăreia fiindu-i destinat un capitol special.

Structura testelor din capitolul final permite verificarea capacităților şi deprinderilor dobândite, putându-se reveni la capitolele anterioare pentru perfecționarea competențelor.

www.edituraidaida.ro
www.mimio.ro

Preț: 15 Lei

9 786065 142107

Scanned with OKEN Scanner